

OBRAZLOŽITEV ČLENOV

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. Splošne določbe

K 1. členu (vsebina)

Zakon v 1. členu določa vsebino urejanja ter navaja direktive EU, ki jih zakon, skupaj s podzakonskimi predpisi, sprejetimi na njegovi podlagi, prenaša v slovenski pravni red. Že iz nabora teh direktiv je razvidna »horizontalna narava« zakona. Pravni instrumenti, ki jih uzakonja, se nanašajo na vse vidike obremenjevanja okolja in načeloma, kolikor »področni zakoni« ne vsebujejo drugačnih določb, tudi na vse dele okolja.

K 2. členu (uporaba)

Zakon v 2. členu izjemoma izključuje njegovo uporabo v času izrednih razmer, saj bi lahko postopki in pravila tega zakona vplivali na hitrost in učinkovitost ukrepanja. Dopustnost odstopa od uporabe zakonskih določb je časovno omejena le na čas trajanja teh izrednih razmer, pri čemer zakon zahteva, da se tudi v teh razmerah glede na konkretne okoliščine v čim večji meri upoštevajo cilji varovanja okolja ter potrebe ohranjanja narave.

K 3. členu (izrazi)

V 3. členu so pojasnjeni temeljni pojmi, uporabljeni v zakonskem besedilu. Nekateri že obstoječi pojmi, kot na primer »tla«, »obremenjevanje okolja«, »poseg v okolje«, pa so spremenjeni v skladu z novimi znanstvenimi dognanji ali z namenom doseganja logične celote pravnega urejanja. Opredelitev pojmov nevarna snov in zadevna nevarna snov se sklicujeta na določbe iz predpisa EU, ki določa razvrščanje, označevanje in pakiranje snovi ter zmesi, to je na Uredbo (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi, o spremembi in razveljavitvi direktiv 67/548/EGS in 1999/45/ES ter spremembi Uredbe (ES) št. 1907/2006. Skladno z zahtevami Direktiv 2011/92, 2010/75/EU, 2012/18/EU, 2004/35/ES, Aarhuske konvencije in sodne prakse sta bolj jasno kot v dosedanji ureditvi opredeljeni »javnost« in »zainteresirana javnost«. Kot »javnost« tako zakon opredeljuje eno ali več fizičnih ali pravnih oseb in njihova združenja, organizacije ali skupine. Aarhuska konvencija (podobno tudi pravo EU), ki ji dosledno sledi tudi ta zakon, pa določa, da vključena oziroma zainteresirana javnost pomeni javnost: 1. ki jo okoljsko odločanje prizadene ali bi jo lahko prizadelo ali 2. ki ima interes pri okoljskem odločanju - šteje se, da imajo interes nevladne organizacije, ki spodbujajo varstvo okolja in izpolnjujejo vse zahteve, ki jih določa notranja zakonodaja. V zakonu je zato zainteresirana javnost razdeljena v dve skupini: 1. V prvi skupini so osebe, ki jih okoljsko odločanje prizadene ali bi jih lahko prizadelo – torej osebe, ki lahko izkažejo, da bi nameravani poseg v okolje lahko vplival na njihove pravne koristi (pravna korist je neposredna, na zakon ali drug predpis oprta osebna korist). Te osebe imajo lahko v upravnih postopkih izdaje okoljevarstvenega soglasja, okoljevarstvenih dovoljenj in odločb v postopkih, ki se nanašajo na okoljsko škodo ali izvedbo sanacijskih ukrepov, pravni položaj stranskega udeleženca. V drugi skupini so osebe, ki imajo interes sodelovati pri okoljskem odločanju zaradi varstva javnega interesa varstva okolja in ne zaradi uveljavljanja svojih (lastnih) interesov in koristi. Aarhuska konvencija določa, da se za nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja (NVO), ki so v tem zakonu opredeljene v 246. členu, šteje, da imajo tak interes. Nacionalna zakonodaja pa določa, katere

so druge osebe, ki imajo interes sodelovati pri okoljskem odločanju zaradi varstva javnega interesa varstva okolja in ne zaradi uveljavljanja svojih (lastnih) interesov in koristi. Predlagani zakon določa, da ima tak interes civilna iniciativa. NVO in civilna iniciativa v upravnih postopkih izdaje okoljevarstvenega soglasja ali okoljevarstvenih dovoljenj po tem zakonu, razen v upravnih postopkih v zvezi z okoljsko škodo, nimajo pravnega položaja stranskega udeleženca, ker v njem ne sodelujejo zaradi varstva svojih pravnih koristi, temveč zaradi varstva javnega interesa varstva okolja. Civilna iniciativa je skupina najmanj 200 polnoletnih fizičnih oseb, ki so zainteresirane za okoljske odločitve, s stalnim prebivališčem na območju občine, kjer je nameravani poseg, ali na območju občine, ki meji na območje nameravanega posega. Civilna iniciativa nastane s podpismi najmanj 200 polnoletnih fizičnih oseb. Seznam podpisnikov mora vključevati osebno ime, ime občine stalnega prebivališča, podpis in datum podpisa ter izjavo, da je podpisnik polnoletna oseba. Upravni organ ali Upravno sodišče lahko za potrebe priznavanja sodelovanja v postopku izdaje integralnega gradbenega dovoljenja civilni iniciativi pridobi podatke o podpisnikih iz prejšnjih stavkov iz Centralnega registra prebivalstva Republike Slovenije na način neposrednega vpogledovanja v ta register. Civilna iniciativa mora poleg seznama podpisnikov predložiti tudi podpisano izjavo vseh podpisnikov, s katero ti izjavljajo, da želijo sodelovati v postopku po tem zakonu zaradi varstva javne koristi varstva okolja in ne zaradi svojih pravnih koristi. Civilna iniciativa postavi skupnega predstavnika, ki jo predstavlja. Dokazilo o imenovanju skupnega predstavnika se priloži seznamu podpisnikov. Tudi nevladna organizacija v javnem interesu na področju varstva okolja in civilna iniciativa imata lahko v upravnih postopkih izdaje okoljevarstvenega soglasja, okoljevarstvenih dovoljenj in odločb v postopkih, ki se nanašajo na okoljsko škodo ali izvedbo sanacijskih ukrepov pravni položaj stranskega udeleženca.

K 4. členu (namen in cilji)

V 4. členu so opredeljeni temeljni nameni zakona ter cilji in poti (načini), s katerimi se zakonski namen uresničuje. Četudi je dikcija nekoliko spremenjena, temeljni namen ostaja spodbujanje in usmerjanje družbe v trajnostni razvoj, čemur seveda sledijo tudi (ožji) cilji oziroma poti za doseganje temeljnega namen. V 1. točki drugega odstavka je bilo potrebno besedilo »preprečitev in zmanjšanje« nadomestiti z besedilom »preprečevanje in zmanjševanje«. Namreč »preprečitev in zmanjšanje« je enkratno dejanje, »preprečevanje in zmanjševanje« pa je kontinuiran proces, ki vodi k cilju varstva okolja.

2. Temeljna načela

K 5. členu (načelo trajnostnega razvoja)

V 5. členu je opredeljeno načelo trajnostnega razvoja, ki je temeljno načelo politike varstva okolja že od Konference ZN o okolju in razvoju leta 1992 v Riu de Janeiru. V skladu z mednarodno uveljavljenim razumevanjem predlog zakona trajnostni razvoj opredeljuje kot usklajen gospodarski in socialni razvoj, ki ob upoštevanju potreb bodočih generacij omogoča dolgoročno ohranjanje okolja. Načelo mora spoštovati država kot celota, torej vsa resorna ministrstva, Vlada in drugi organi, kar s svojo zahtevo, da se to načelo vključi v vse druge politike in dejavnosti, posebej poudarja drugi odstavek.

K 6. členu (načelo krožnega gospodarstva)

Predlagani člen ureja načelo krožnega gospodarstva. To zavezuje državo in občine, da na področju oblastnega in siceršnjega delovanja upoštevajo principe krožnega gospodarstva, ki stremijo k preprečevanju odpadkov, zmanjšanju onesnaževanja okolja in ohranjanju narave z zmanjšanjem uporabe snovi in materialov, še posebej naravnih dobrin, ter k čim bolj dolgotrajnem življenjskem krogu proizvodov, materialov in snovi. Medtem ko prvi odstavek

definira ciljno usmerjenost gospodarstva oziroma družbe kot celote, drugi odstavek poudarja, da si je vsakdo dolžan prizadevati za doseganje ciljev krožnega gospodarstva, pri čemer je višja stopnja skrbnosti določena za osebe, ki sodelujejo pri oblikovanju zasnove proizvodov in poslovnih modelov.

K 7. členu (načelo celovitosti)

V 7. členu je kot eno od temeljnih načel varstva okolja opredeljeno načelo celovitosti, ki izhaja iz neločljive povezanosti vse žive in nežive narave, kar morajo pri oblikovanju politike in oblastnem delovanju upoštevati tako država kot občine. Iz drugega odstavka izhajajo v ta namen oblikovana merila, ki zahtevajo ne le upoštevanje zdravja in počutja ljudi, ampak tudi drugih živih organizmov.

K 8. členu (načelo sodelovanja)

Iz načela celovitosti je izpeljano načelo sodelovanja, ki izhaja iz razumevanja strukturalne povezanosti problematike varstva okolja, ki posameznim subjektom oziroma skupinam deležnikov ne omogoča, da bi sami uspešno reševali probleme varstva okolja. Pri normativnem in političnem urejanju področja varstva okolja je treba v proces odločanja ustrezno vključiti različne subjekte iz različnih področij delovanja, kar poudarja prvi odstavek. V drugem odstavku je določena načelna dolžnost države, da zagotovi sodelovanje in solidarnost pri reševanju globalnih in meddržavnih vprašanj varstva okolja. V tretjem odstavku pa so k medsebojni solidarnosti in sodelovanju pri izvajanju nalog varstva okolja iz svoje pristojnosti pozvane tudi občine.

K 9. členu (načelo preventive)

Bistvo načela, ki ga obravnava ta člen, je, da normodajalca in druge subjekte usmerja k temu, da poskušajo obremenjevanje okolja preprečiti ali zmanjšati »že pri nastanku« oziroma še preden do obremenitve sploh pride. Cilj preprečevanja in zmanjševanja obremenjevanja okolja zavezuje k preventivnem naslavljanju problematike obremenjevanja okolja in v pravo na načelni ravni umešča zahtevo, da se potencialni negativni vpliv na okolje vnaprej predvidi in zmanjša na najmanjšo možno mero. To načelo se uresničuje v večini zakonsko predvidenih institutov oziroma ukrepov (presoja vplivov na okolje, dovoljevanje itd). Med drugim zavezuje tudi k uporabi najboljših dostopnih razpoložljivih tehnik in k usmerjanju ravnanja subjektov ne le s predpisi, temveč tudi z dolgoročno naravnanimi priporočili. Kurativno delovanje ter odgovornost za že nastale posledice v okolju sta v skladu s tem načelom sekundarne narave in nastopita le, če oziroma kadar zastavljeni cilji s preventivnimi instrumenti niso bili doseženi.

K 10. členu (načelo previdnosti)

Načelo previdnosti izhaja iz spoznanja o nepričakovanih in nepredstavljenih učinkih uvajanja nekaterih proizvodov in tehnologij. Te so v preteklosti nekajkrat povzročile velike okoljske težave, ker v času njihovega uvajanja ni bila oziroma niti ni mogla biti izvedena kritična ocena njihovih učinkov, še zlasti dolgoročnih. To načelo podaja dve usmeritvi za normativno urejanje in za uresničevanje zakonsko predvidenega ukrepanja. Če znana dejstva oziroma indici kažejo na to, da bi uvedba nove tehnologije, postopka ali proizvoda lahko imela škodljive učinke na okolje ali zdravje ljudi, je pri uvajanju tovrstnih tehnologij kljub pomanjkanju gotovosti na mestu previdnost. To pomeni, da se uveljavitev novega proizvoda ali še ne uveljavljene tehnologije iz previdnosti ne dopusti. Obenem pa okoliščine, ki, nakazujejo na možnost nastanka nepopravljivih posledic ali ogrožanje okolja zaradi že izvedenih posegov v okolje, četudi ni gotovo, ali bodo nezaželene posledice res nastopile, terjajo aktivno ravnanje in pomanjkanje znanstvene zanesljivosti ne sme biti razlog, da se odlaga ukrepe. Gre za načelo, ki ga je treba

upoštevati ne le pri oblikovanju ukrepov v tem zakonu, ampak tudi pri oblikovanju institutov v področni zakonodaji: na področju kemikalij, ohranjanja narave, rudarstva itd.

K 11. členu (načelo odgovornosti povzročitelja)

V tem členu zakon opredeljuje načelo odgovornosti povzročitelja obremenitve okolja. Povzročitelj obremenitve mora izvesti vse ukrepe, predpisane za preprečevanje in zmanjšanje obremenjevanja okolja, in je odgovoren za odpravo vira čezmernega obremenjevanja okolja in njegovih posledic. Ta odgovornost je poleg upravno-pravne in prekrškovne, ki je podrobneje opredeljujejo določbe tega zakona, lahko tudi kazenska in odškodninska, kar ureja druga zakonodaja. Po tem zakonu odgovornost povzročitelja vključuje tudi odgovornost za preprečevanje in sanacijo okoljske škode, odgovornost ob in po prenehanju delovanja naprave ali izvajanja dejavnosti oziroma ob zaključku posega v okolje ter odgovornost v primeru stečaja ali likvidacije. Že na načelni ravni je določeno, da odgovornost za preprečevanje ali odpravljanje posledic čezmerne obremenitve okolja, kolikor je to določeno z zakonom ali na njegovi podlagi, nosijo tudi druge osebe, ki vstopijo v pravni položaj povzročitelja (pravni nasledniki povzročitelja). Posebej je poudarjena odgovornost ne le izvirnega povzročitelja odpadkov, ampak tudi odgovornost drugega imetnika odpadkov, ki je v skladu s tem zakonom odgovoren za ureditev ravnanja z odpadki, ki jih ima v posesti. Na načelni ravni je določena še odgovornost proizvajalca proizvodov, za katere velja proizvajalčeva razširjena odgovornost, za proizvod v njegovem celotnem življenjskem krogu in tudi, da se lahko poleg (v uvodnih pojmih široko opredeljenemu) proizvajalcu, odgovornost za »življenjski krog« tovrstnih proizvodov delno ali v celoti naloži tudi na distributerjem takšnih proizvodov.

K 12. členu (načelo plačila za obremenjevanje)

Predlagani člen obravnava načelo plačila za obremenjevanje okolja (angleško: »polluter pays principle«), ki je eno temeljnih načel moderne politike varstva okolja. To na načelni ravni opredeljuje obveznosti povzročitelja obremenitve glede plačila stroškov obremenjevanja okolja. Uveljavitev zahtev prvega odstavka, ki izvirajo iz tega načela, uresničujejo nadaljnje zakonske določbe, ki urejajo mejne emisijske vrednosti in različna pravila ravnanja ter druge obveznosti povzročitelja obremenitve. Stroške, povezane z izpolnitvijo predpisanih obveznosti, nosi povzročitelj obremenitve. Obenem določba, ki ureja to načelo, v drugem odstavku ureja tudi idejo plačila za onesnaževanje, rabo okolja in za povzročanje odpadkov - plačilo za sicer dopustno obremenjevanje okolja. S tem se upošteva, da lahko k zmanjšanju obremenjevanja okolja povzročitelja vodi ekonomski interes zmanjšanja stroškov. Ideja je, da se s predpisano dajatvijo stroške obremenjevanja okolja internalizira na način, da jih plačuje tisti, ki okolje obremenjuje in ne družba kot celota. Uresničevanje tega načela se podrobneje ureja zlasti v poglavju zakona, ki ureja ekonomske in finančne instrumente varstva okolja. To v povezavi s tretjim odstavkom tega člena vsebuje tudi podlago za to, da se povzročitelju obremenitve s predpisi naloži obveznost zagotavljanja finančnega jamstva, katerega namen je preprečiti, da bi finančno breme predpisanega ravnanja zaradi nesolvenstnosti povzročitelja obremenitve prešlo na državo oziroma na družbo kot celoto.

K 13. členu (načelo subsidiarnega ukrepanja)

Načelo subsidiarnega ukrepanja države oziroma lokalne skupnosti (občine) izhaja iz njunih pristojnosti in nalog, da v okviru predpisov zagotavljata zdravo življenjsko okolje. Če odprave posledic čezmerne obremenitve okolja ni mogoče naprtiti povzročiteljem čezmerne

obremenitve ali drugi osebi in jih ni mogoče odpraviti drugače, nastopi subsidiarna odgovornost države oziroma občine. To načelo je »operacionalizirano« zlasti v 104. členu tega zakona, kjer je podrobneje določena subsidiarna odgovornost države.

K 14. členu (načelo spodbujanja)

Načelo spodbujanja sledi spoznanjem, da zadev varstva okolja ni mogoče uspešno obvladovati le s prepovedmi in zapovedmi, temveč je treba v pravni sistem uvesti mehanizme, ki spodbujajo želeno ravnanje in tudi s tem prispevati k večji občutljivosti vseh za probleme okolja in omogočiti doseganje temeljnega družbenega soglasja o potrebnih ukrepih za varstvo in izboljšanje kakovosti okolja. Odgovorni za razvoj ustreznih instrumentov sta država in občina. Poudarjeno je, da naj bodo večjih spodbud deležne naprave, tehnologija, oprema, proizvodi, storitve in dejavnosti, ki so za okolje primernejše, torej manj obremenjujoče. Poudarjen pa je tudi pomen ozaveščanja, informiranja in izobraževanja o vprašanih varstva okolja.

K 15. členu (načelo javnosti)

Javnost je pomemben deležnik v zadevah varstva okolja. Načelo javnosti prispeva k dvigu družbene občutljivosti za okoljske probleme in omogoča participacijo civilne družbe v postopkih okoljsko relevantnega odločanja. Z njim so na načelni ravni opredeljeni »trije stebri« pravic (zadevne) javnosti: pravica do okoljskih podatkov, pravica udeležbe v postopkih sprejemanja okoljsko-relevantnih odločitev in pravica dostopa do sodnega oziroma drugega pravnega varstva. K odprtemu, vključujočemu in transparentnemu delovanju oblastnih organov je zavezana vsaka demokratična država. K temu na okoljskem področju Slovenijo izrecno zavezuje tudi članstvo v EU in s strani Državnega zbora ratificirana Konvencija dostopa do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (Aarhuška konvencija). Načelo je »operacionalizirano« v določbah zakona, ki se nanašajo na podrobnejšo opredelitev okoljskega podatka, posebnosti dostopa do okoljskih informacij in zahtevano posredovanje okoljskih podatkov v splet. Prav tako pa tudi v določbah, ki urejajo udeležbo javnosti v postopkih sprejemanja programov varstva okolja, pri sprejemanju okoljsko relevantnih predpisov in konkretnih odločitev o posegu v okolje. Pravno varstvo pravic članov (zadevne) javnosti pa je, z izjemo nekaterih posebnih določb tega zakona, prepuščeno Zakonu o splošnem upravnem postopku, Zakonu o upravnem sporu in Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja ter specifikam področne zakonodaje, na primer Zakonu o urejanju prostora.

K 16. členu (načelo dopustnosti posegov v okolje)

V obravnavanem členu je na načelni ravni uzakonjena omejitev, v skladu s katero so dopustni le tisti posegi v okolje, ki ne povzročajo čezmernih obremenitev okolja. Z namenom vnaprejšnje preprečitve, da bi do čezmerne obremenitve prišlo, so v zakonu predvideni posegi, za katere se pred samim posegom zahteva pridobitev posamičnega upravnega akta; na primer: okoljevarstvenega soglasja, okoljevarstvenega dovoljenja, akta o vpisu v določeno evidenco itd. Ker obremenjevanje ni le onesnaževanje, ampak tudi raba (delov) okolja, mora tudi pridobitev pravice do posebne rabe (delov) okolja zasledovati cilje trajnostnega razvoja, zaradi česar je v tem zakonu vprašanje pridobitve pravice do posebne rabe naravnih dobrin urejeno načelno in splošno, v področnih zakonih, ki se nanašajo posamezne dele okolja (na primer v Zakonu o vodah, Zakonu o rudarstvu, Zakonu o gozdovih itd.), pa se ureja podrobneje. Že na načelni ravni je v interesu lažjega nadzora predvideno še, da je nekatere dejavnosti ali naprave oziroma posege v okolje, za katere sicer ni potrebno pridobiti posamičnega upravnega akta, potrebno predhodno prijaviti.

K 17. členu (načelo ekološke funkcije lastnine)

V tem členu je kot temeljno načelo varstva okolja v zakon vgrajena določba 67. člena Ustave RS, po kateri mora biti z zakonom določen takšen način pridobivanja in uživanja lastninske pravice, da je med drugimi zagotovljena tudi njena ekološka funkcija. Četudi je to načelo opredeljeno le v tem zakonu, pa ga je, ker ta zakon velja za krovni zakon na področju okolja, podobno kot druga temeljna načela, treba razumeti kot temeljno načelo in s tem razlagalno usmeritev za vso okoljsko-relevantno zakonodajo, še posebej za zakone, ki urejajo rabo in ohranjanje posameznih naravnih dobrin (Zakon o ohranjanju narave, Zakon o vodah, Zakon o rudarstvu, Zakon o morskem ribištvi itd.). Načelo predstavlja podrobneje opredeljeno ustavno vrednostno izhodišče (67. člen Ustave RS), ki v interesu varstva in izboljšanja kvalitete okolja omogoča omejevanje lastninske pravice in rabe naravnih dobrin, vključno z omejitvijo rabe oziroma uživanja naravnega javnega dobra (na primer zaradi zagotavljanje minimalnega ekološkega pretoka voda).

K 18. členu (načelo elektronskega poslovanje)

V tem členu se na novo vzpostavlja načelo elektronskega poslovanja in določa, da se bodo vloge, prijave, najave in poročila praviloma vlagala oziroma oddajala v elektronski obliki. Ministrstvo vzpostavlja več informacijskih rešitev, ki bodo med seboj povezane in bodo omogočale hitrejše poslovanje z zavezanci. Posamezne informacijske rešitve bo ministrstvo vzpostavilo postopoma za posamezna področja: odpadki, poročanje o monitoringu, vpis v evidenco za naprave, ki ne potrebujejo okoljevarstvenega dovoljenja, vloge za okoljevarstvena dovoljenja.

II. UKREPI VARSTVA OKOLJA

1. Splošna obvezna ravnanja

K 19. členu (emisije)

Določbe tega člena uveljavljajo enega najpomembnejših regulatornih instrumentov politike varstva okolja, to je določanje mejnih vrednosti za emisije snovi, energije, organizmov ali mikroorganizmov v okolje oziroma njegove dele. Opredelitev mejnih vrednosti emisije in s tem povezanih ukrepov v teh vladnih predpisih, pa tudi rokov za prilagoditev, pogosto podlago v pravnih aktih EU.

Prvi odstavek vse povzročitelje onesnaževanja zavezuje, da morajo pri svojem ravnanju in delovanju poskrbeti, da njihove emisije ostajajo v mejah dopustnosti in da z njimi ne povzročajo čezmernega obremenjevanja okolja. Za predpisovanje mejnih vrednosti emisij zakon v drugem odstavku pooblašča vlado. Ta je pooblaščen predpisati še nekatere druge ukrepe, vključno z zahtevo, da povzročitelj onesnaževanja zagotavlja obratovalni monitoring.

Tretji odstavek pooblašča vlado, da v zadevnih predpisih določi naprave, katerih upravljavci morajo pridobiti okoljevarstveno dovoljenje, rok za vložitev vloge za pridobitev tega dovoljenja in samo pridobitev dovoljenja ter rok za uskladitev obratovanja naprave z novimi oziroma spremenjenimi zahtevami glede emisij in drugih ukrepov obratovanja.

Četrty odstavek na novo določa status okoljskih smernic, kot navodil in usmeritev pri uporabi predpisov. Po pravnem statusu bodo nezavezujoče, pričakuje pa se, da jih bo uporabljal tako upravni organ kot zavezanci v smislu poenotene uporabe predpisov.

Podzakonski predpisi, sprejeti na podlagi tega člena so oziroma bodo eden glavnih ukrepov države na področju varstva okolja. Na tej podlagi sprejete uredbe vlade vsebujejo normative, katerih spoštovanje je pogoj za opravljanje gospodarskih in drugih dejavnosti na ozemlju Republike Slovenije. Izpolnjevanje predpisanih zahtev je podlaga za pridobitev okoljevarstveno dovoljenje oziroma za opravljanje dejavnosti; iz nespoštovanja predpisanih zavez pa izhaja zahteva, da povzročitelj odpravi vir in posledico čezmerne onesnaževanja.

K 20. členu (pravila ravnanja pri opravljanju dejavnosti in v potrošnji)

Podobno kot 19. člen, ki se osredotoča na onesnaževanje, tudi ta člen pooblašča vlado, da predpiše pravila ravnanja, pri čemer pa se ta člen osredotoča na vsa pravila ravnanja pri opravljanju dejavnosti ali v potrošnji, predpisana s ciljem preprečevanja in zmanjševanja obremenjevanja okolja. Ta obvezna pravila ravnanja zajemajo takšna pravila v posameznih dejavnostih ali v zvezi z določenim ravnanjem, ki naj bi prispevala k zmanjšanju porabe snovi in energije, zmanjševanju nevarnih in škodljivih snovi v surovinah, proizvodih in polproizvodih, zmanjševanju nastajanja odpadkov in njihove škodljivosti za okolje in podobno. Tozadevno mora Vlada določiti tudi kdo je zavezan ravnati na predpisan način - torej vrste povzročiteljev obremenitve, vključno s proizvajalci proizvodov, za katere se vzpostavlja zapovedano ravnanje.

Načrtovanje, proizvodnja, distribucija, potrošnja in uporaba proizvodov morajo biti taki, da pripomorejo k preprečevanju odpadkov ter povečanju možnosti za pripravo za ponovno uporabo in recikliranje odpadkov, ki nastanejo iz teh proizvodov (drugi odstavek).

Tretji odstavek posebej poudarja, da se pravila ravnanja lahko predpišejo tudi proizvajalcu proizvodov; ta – četudi ni »končni povzročitelj obremenitve« – v določenih primerih »pravno velja« za povzročitelja oziroma za osebo, ki mora spoštovati predpisana pravila ravnanja. Kadar Vlada proizvajalcem predpiše obvezo vračanja in prevzemanja rabljenih proizvodov, šesti odstavek napotuje na smiselno uporabo določb o proizvajalčevi razširjeni odgovornosti.

Vlada v predpisu, ki opredeljuje obvezna ravnanja, določi tudi dejavnosti, za katera je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje (sedmi odstavek).

Za primere, ko Vlada v skladu z 10. točko četrtega odstavka za določeno dejavnost predpiše, da jo je treba prijaviti, je v osmem odstavku predlaganega člena ministrstvu naložena obvezna izdaja potrdila o prijavi in vpisu v ustrezno evidenco.

2. Standardi kakovosti okolja

K 21. členu (standardi kakovosti voda)

Uvodoma je treba k podpoglavju o standardih kakovosti okolja (angl.: environmental quality standards) omeniti, da veljavni Zakon o varstvu okolja že ureja ta vprašanja, vendar je bilo ugotovljeno, da ureditev ni skladna z načelom legalitete. To pomeni, da predpisi o standardih kakovosti okolja, sprejeti na podlagi zakona, v določenih primerih niso imeli v celoti zadostne pravne podlage.

Prav tako je pojasniti, da določbe tega podpoglavja, s katerimi so določeni standardi kakovosti za posamezne dele okolje (vode, zunanji zrak, hrup,...), prenašajo zahteve posameznih direktiv EU, ki zahtevajo prenos v obliki zakonske norme in dajejo pravno podlago za prenos preostalih zahtev direktiv.

Predlagani zakon v obravnavanem členu daje pooblastilo vladi, da s svojim predpisom določi standarde kakovosti za vode. Vode so po definiciji iz 3. člena zakona vode, kot jih določa Zakon o vodah. To pomeni, da se standardi kakovosti določajo za podzemne in površinske vode, vključno z morjem. V tem delu so določbe tudi delen prenos Direktive 2000/60/ES o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike in Direktive 2008/56/ES o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja.

Ker sta zgoraj navedeni direktivi v slovenski pravni red večinoma preneseni z Zakonom o vodah in izvršilnimi predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, je na tem mestu primerno pojasniti tudi, da obravnavani člen ureja le problematiko določitve standardov kakovost za posamezne vode in določitve načinov njihovega ugotavljanja. Ukrepi, potrebni za doseganje ali ohranjanje dobrega stanja voda, so določeni v predpisih o emisijah v vode, izdanih na podlagi Zakona o varstvu okolja, deloma pa tudi v Zakonu o vodah in predpisih, izdanih na njegovi podlagi.

V prvem odstavku obravnavanega člena daje predlagani zakon vladi pooblastilo, da zaradi ohranjanja ali doseganja dobrega stanja voda predpiše standarde kakovosti za vode, v skladu z definicijo iz 3. člena in v povezavi z zakonom o vodah, za podzemne in površinske vode, vključno z morjem.

V odstavkih od drugega do osmega pa ima vlada pooblastilo, da zaradi ugotavljanja in ocenjevanje stanja voda glede na predpisane standarde, predpiše tudi merila in načine za ugotavljanje in vrednotenje za posamezne vrste voda: za podzemne vode in površinske vode, vključno z morjem, pa tudi za posebne »vrste« površinskih voda in morja: za površinske vode, ki se odvzemajo za oskrbo s pitno vodo, za površinske vode na posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000), za kopalne vode, za površinske vode.

K 22. členu (varstvo in standardi kakovosti tal)

Kot smo navedli zgoraj, so določbe tega podpoglavja v veliki meri tudi določbe, ki v slovenski pravni red (deloma) prenašajo tudi zahteve posameznih direktiv. Takšna ureditev pa se ne nanaša na standarde kakovost za tla, saj v evropskem pravnem redu ne najdemo veljavne direktive, ki bi urejala vprašanje tal. Vendar pa je treba omeniti, da je že v postopku sprejemanja direktiva, ki bo uredila tudi to področje. Ne glede na dejstvo, da direktiva še ni sprejeta in uveljavljena, pa se je predlagatelj odločil uporabiti nekatere rešitve iz predloga direktive.

Po določbi prvega odstavka obravnavanega člena je dana vladi pristojnost, da predpiše standarde kakovosti za tla, pa tudi merila za ugotavljanje stopnje obremenjenosti okolja zaradi onesnaženosti tal.

V drugem odstavku so določbe, ki se nanašajo na prepoved izpuščanja, vnašanja in odlaganja nevarnih snovi, odpadkov in odpadnih voda na ali v tla.. Vsak, ki vpliva na tla, pa mora upoštevati hierarhijo ravnanja s tlemi in ravnati tako, da ne pride do spremembe tal, ki bi lahko povzročile degradacijo tal in izgubo ekosistemskih storitev tal oziroma so spremembe čim manjše. Hierarhijo ravnanja s tlemi bo na podlagi pooblastila iz osmega odstavka obravnavanega člena predpisala vlada.

Tretji odstavek določa pravila ravnanja s tlemi pri načrtovanju posegov v prostor. Posegi na ali v tla se morajo načrtovati in izvajati tako, da se kolikor je mogoče ohranjajo ekosistemske storitve tal in je degradacija tal čim manjša.

Tudi lastnik zemljišča ali drug posestnik bo moral izvajati vse ukrepe, da se kakovost (zdravje, ekosistemske storitve) tal ohrani, obnovi ali izboljša ter da ne pride do sprememb tal, ki bi lahko povzročile degradacijo tal.

Po določbi devetega odstavka obravnavanega člena bo vlada lahko izdala tudi smernice, v katerih bodo opisani priporočeni načini trajnostnega upravljanja s tlemi in neprimerne prakse upravljanja s tlemi, ki se jim je treba izogibati. Smernice seveda niso splošni akt, pač pa navodilo različnim subjektom o priporočljivem ravnanju s tlemi.

K 23. členu (kakovost zunanje zraka)

Tako kot za področje voda, vsebuje evropski pravni red tudi zahteve, ki se nanašajo na kakovost zunanje zraka. To je Direktiva 2008/50 o kakovosti zunanje zraka in čistejšem zraku za Evropo.

V prvem odstavku obravnavanega člena daje predlog zakona pooblastilo vladi, da določi standarde kakovosti zunanje zraka in različne mejne vrednosti, ki so definirane v 3. členu zakona. V tem predpisu bo vlada določila območja (lahko pa tudi podobmočja), v katerih se bo izvajalo ocenjevanje in upravljanje kakovosti zunanje zraka glede na posamezna onesnaževala. Po določbi tretjega odstavka obravnavanega člena sta na območjih in podobmočjih, kjer so ravni onesnaženosti zunanje zraka nižje od predpisanih mejnih vrednosti, država in občina v skladu s svojimi pristojnostmi dolžni vzdrževati ravni določenih onesnaževal pod mejnimi vrednostmi in si prizadevati za ohranjanje najboljše kakovosti zunanje zraka, ki je skladna z trajnostnim razvojem.

Dano je tudi pooblastilo vladi določiti obveznost zmanjšanja antropogenih emisij za določena onesnaževala v zunanjem zraku in vzpostavi nadzor nad onesnaževanjem zunanje zraka s temi onesnaževali, ki se nanaša določitev podzakonskega akta za prenos Direktive (EU) 2016/2284 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka, ki je izveden.

K 24. členu (standardi kakovosti za okoljski hrup)

Tako kot za vode, tla in zunanji zrak, je tudi v tem členu dano vladi pooblastilo, da zaradi preprečevanja in zmanjševanja okoljskega hrupa predpiše stopnje varstva pred okoljskim hrupom. V tem predpisu bodo določene tudi mejne vrednosti kazalcev okoljskega hrupa za vsako stopnjo varstva pred hrupom, območja namenske rabe prostora po predpisih o urejanju prostora in njihova uvrstitve v stopnje varstva pred hrupom, vključno z mirnimi območji v naseljih, metode ocenjevanja kazalcev hrupa in mirna območja na prostem.

Po določbi tretjega odstavka obravnavanega člena bodo stopnje varstva pred hrupom in mirna območja v naseljih prikazana v občinskih prostorskih aktih po predpisih o urejanju prostora.

Če bodo mejne vrednosti kazalcev hrupa na območju, ki je vključeno v določeno stopnjo varstva pred hrupom presežena, bosta morala vlada in občina, vsaka v okviru svojih pristojnosti, preučiti stanje in določiti ukrepe za zmanjšanje hrupa.

Vlada določi ukrepe, s katerimi se je mogoče v čim večji meri ogniti, preprečiti ali zmanjšati škodljive učinke na zdravje ljudi zaradi izpostavljenosti hrupu.

Ukrepi, ki jih bo lahko sprejemala občina, se nanašajo zlasti urejanje prostora, gradnjo objektov in urejanje prometa iz občinske pristojnosti. Ti ukrepi pa ne bodo smeli biti v nasprotju z ukrepi, ki jih zaradi varstva pred hrupom sprejela vlada.

K 25. členu (varstvo pred hrupom na javnih shodih in javnih prireditvah)

Varstvo pred hrupom javnih shodih in prireditvah terja posebno obravnavo, ta pa je urejena v obravnavanem členu.

Po določbi prvega odstavka občina na svojem območju določi prostor, na katerem lahko potekajo javni shodi in javne prireditve in se uporabljajo zvočne naprave. To območje zakon poimenuje kot prireditveni prostor.

Po določbi drugega odstavka bo morala občina pri določitvi prireditvenega prostora upoštevati zlasti, da je hrupu zaradi javnega shoda ali prireditve izpostavljeno čim manjše število ljudi, ki stalno ali začasno bivajo v okolici prireditvenega prostora, da hrupu zaradi javnega shoda ali javne prireditve niso izpostavljeni javni objekti, kot so bolnišnice, šole in kulturne ustanove.

Občina ima na podlagi tretjega odstavka tudi pristojnost, da določi tudi čas, do katerega je na prireditvenem prostoru uporaba zvočnih naprav dovoljena.

Na podlagi zakonskega pooblastila iz četrtega odstavka pa bo vlada predpisala mejne vrednosti za uporabo zvočnih naprav na javnih shodih in javnih prireditvah.

K 26. členu (uporaba standardov po predpisih o standardizaciji)

Ta člen določa uporabo standardov po predpisih o standardizaciji. Vlada lahko v predpisih določi sklicevanje na standarde po predpisih o standardizaciji ter določi njihovo obvezno uporabo. Vlada lahko tudi določi organ za ugotavljanje skladnosti, pogoje, ki ji mora ta organ izpolnjevati, in zahteva, da se njegova usposobljenost dokazuje z akreditacijskimi listinami po predpisih, ki urejajo akreditacijo.

K 27. členu (preprečevanje večjih nesreč in zmanjševanje njihovih posledic)

Določbe tega člena zaradi varstva pred večjimi nesrečami urejajo:

- mehanizem spremljanja in nadzora nad obratovanjem obratov, za katere je zaradi ravnanja z nevarnimi snovmi značilen potencial, da pri njihovem obratovanju pride do večje nesreče,
- mehanizem najmanjše razdalje med obrati in območji, kjer bi lahko nastala škoda zaradi večje nesreče,
- mehanizem obveščanja o nevarnostih večjih nesreč.

Prvi in drugi odstavek urejata temeljni odgovornosti upravljavca obrata in sicer, da stori vse potrebno za preprečitev večje nesreče in zmanjšanje njenih posledic ter da za svoje obratovanje pridobi okoljevarstveno dovoljenje.

Tretji odstavek pooblašča vlado, da za izvajanje mehanizma predpiše:

- robne pogoje mehanizma (vrste in količine nevarnih snovi ter merila za razvrstitev obratov),
- vsebino dokumentov (zasnova zmanjšanja tveganja za okolje in varnostno poročilo), ki so del vloge za OVD,
- druge ukrepe mehanizma (prijavo obrata, poročanje o nesreči).

Četrti odstavek pooblašča vlado, da predpiše merila za določitev najmanjše razdalje med obratom in območji, na katerih se lahko stalno ali začasno zadržuje večje število ljudi, pomembnejšo infrastrukturo državnega ali lokalnega pomena ter območji s statusom po predpisih o ohranjanju narave. Predpiše tudi tehnične ukrepe in druge omejitve rabe prostora, vključno z zahtevami za prilagoditev obstoječih objektov.

Peti odstavek pooblašča vlado, da predpiše način obveščanja javnosti in drugih držav EU o nevarnostih večjih nesreč.

K 28. členu (izključitev nevarne snovi)

Ta člen pooblašča vlado, da Evropski komisiji predlaga izključitev nevarne snovi, ki je del mehanizma varstva pred večjimi nesrečami, če utemeljeno meni, da v razumno predvidljivih razmerah ta nevarna snov ne more biti vzrok za večjo nesrečo.

3. Ukrepi na področju odpadkov

3. 1. Ravnanje z odpadki

K 29. členu (splošne določbe o odpadkih in izključitev njihove uporabe)

S tem členom je izveden prenos 2. in 13. člena Direktive 2008/98/ES o odpadkih v notranji pravni red. Določena so splošna pravila varstva okolja in varovanja zdravja ljudi ter izvzetje iz področja uporabe, kar sedaj urejata 2. člen in prvi odstavek 10. člena Uredbe o odpadkih (Uradni list RS, št. 37/15, 69/15 in 129/20).

Bistveni cilj vseh določb o ravnanju z odpadki je varstvo zdravja ljudi in okolja pred škodljivimi vplivi, ki jih povzročata zbiranje, prevoz, skladiščenje, predelava in odstranjevanje odpadkov. Zato je treba vzpostaviti jasna pravila, v skladu s katerimi mora biti za vse odpadke na poti od izvirnega povzročitelja do njihove končne obdelave zagotovljeno takšno ravnanje, ki ne ogroža zdravja ljudi in ki ne predstavlja tveganja za vode, zrak, tla, rastline in živali, ne povzroča čezmernega obremenjevanja s hrupom in neprijetnimi vonjavami ter ne povzroča škodljivih vplivov na krajino ali kraje posebnega pomena. Določba prvega odstavka tega člena je tako Gre za načelno določbo, ki določa splošne okoljske pogoje, podrobneje pa je izvedena v določbah zakona in na njegovi podlagi izdanih podzakonskih predpisih, ki določajo pravila ravnanja z odpadki pri njihovem zbiranju, skladiščenju, prevozu, predelavi in odstranjevanju.

Za vse premično premoženje, ki ga njegovi lastniki zavržejo, nameravajo ali morajo zavreči, je vzpostavljen pravni okvir za sistem ravnanja z odpadki, pri čemer pa so z drugim, tretjim in četrtim odstavkom tega člena določene izjeme, za katere se v celoti ali v delu, ki ga že urejajo drugi predpisi, ne uporabljajo določbe tega zakona, ki urejajo odpadke.

Ob povečevanju dejavnosti gradbeništva v Sloveniji je treba poudariti, da se v skladu z Direktivo 2008/98/ES pravila ravnanja z odpadki ne uporabljajo samo za tla (in situ), vključno

z neizkopanim onesnaženim delom tal, in stavbe, trajno povezane s tlemi, ter za neonesnažen del tal in drug naravno prisoten material, ki sta izkopana med gradbenimi deli, če se v svojem prvotnem stanju uporabita za gradnjo na kraju, kjer sta bila izkopana. Sicer se status neonesnaženega dela tal in drugega naravno prisotnega materiala, ki sta izkopana med gradbenimi deli določi v skladu z opredelitvijo pojma »odpadek« iz 3. člena tega zakona ter z uporabo določb o stranskih proizvodih iz 37. člena ali o prenehanju statusa odpadka iz 38. člena tega zakona.

Določbe tega zakona, ki urejajo odpadke, se uporabljajo za živalske stranske proizvode, ki so namenjeni za sežig, odlaganje na odlagališčih odpadkov ali predelavo v bioplinarni ali kompostarni. Ne uporabljajo pa se za tiste živalske stranske proizvode, ki so namenjeni za uporabo, ki ne šteje za postopke ravnanja z odpadki. Ta izjema velja tudi za tiste živalske stranske proizvode, ki so v skladu z Uredbo 2009/767/EU o dajanju krme v promet in njeni uporabi, namenjeni za uporabo kot posamična krmila, če so izpolnjene vse zahteve iz predpisov, ki urejajo krmo. V teh primerih se morajo zbiranje, prevoz, predelava, uporaba in odstranjevanje vseh živalskih stranskih proizvodov, vključno z odpadki živalskega porekla, izvajati v skladu z Uredbo 1774/2002/ES o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode. Prav tako se določbe tega zakona, ki urejajo odpadke, v obsegu, ki ga urejajo drugi predpisi, ne uporabljajo za tiste živalske stranske proizvode, ki predstavljajo morebitno tveganje za zdravje, kot so npr. trupla živali, ki so bile pokončane zaradi izkoreninjenja kužnih živalskih bolezní.

V skladu z Direktivo 2018/851/EU, s katero je bila zadnjič spremenjena Direktiva 2008/98/ES pa se določbe tega zakona, ki urejajo odpadke, v obsegu, ki ga urejajo drugi predpisi, ne uporabljajo za živila neživalskega izvora, ki niso več namenjena za prehrano ljudi, in za snovi rastlinskega izvora iz agroživilske industrije, ki so namenjena za krmo živali, če so izpolnjene zahteve iz predpisov, ki urejajo krmo.

K 30. členu (hierarhija ravnanja z odpadki)

S tem členom je izveden prenos 4. člena Direktive 2008/98/ES o odpadkih v notranji pravni red.

Hierarhija ravnanja z odpadki predstavlja podlago za sprejem ukrepov, s katerimi se podpira recikliranje odpadkov pred drugimi postopki predelave, sežiganjem in odlaganjem na odlagališčih, kot so npr. ukrepi za ločeno zbiranje določenih vrst odpadkov in za določitev takšnega prednostnega vrstnega reda ravnanja z njimi, da se doseže najboljša celovita možnost za okolje, kar določa drugi odstavek tega člena. Obenem pa je treba za določene tokove odpadkov dopustiti tudi odstopanje od te hierarhije, med drugim zaradi tehnične izvedljivosti in ekonomske smiselnosti ter varstva okolja (četrti odstavek).

Eden od ciljev politike ravnanja z odpadki je spodbujanje uporabe hierarhije ravnanja z odpadki, za kar se lahko v skladu s tretjim odstavkom tega člena določijo ekonomski in finančni instrumenti in ukrepi, ki med drugim lahko vključujejo dajatve za odlaganje odpadkov na odlagališčih odpadkov, dajatve za sežiganje odpadkov, vzpostavitev sistemov »plačaj, kolikor zavržeš« in sistemov proizvajalčeve razširjene odgovornosti ter ukrepe za lažje doniranje hrane. Priloga IVa Direktive 2008/98/ES določa seznam ponazoritvenih primerov tovrstnih instrumentov in ukrepov.

K 31. členu (pravila pri nastajanju odpadkov in ravnanju z njimi)

S tem členom so določena splošna pravila ravnanja z odpadki.

Izvirni povzročitelj odpadkov ali drug imetnik odpadkov mora upoštevati pravila ravnanja za preprečevanje odpadkov in preprečevanje ali zmanjševanje škodljivih vplivov nastajanja odpadkov in pravila ravnanja z odpadki ter za zmanjševanje celotnega vpliva uporabe naravnih virov in izboljšanje učinkovitosti uporabe naravnih virov. Z odpadki mora ravnati tako, da je

omogočeno nadaljnje ravnanje z njimi v skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki in z zahtevami glede varstva okolja in varovanja zdravja ljudi (prvi in drugi odstavek).

V skladu z 10., 11. in 12. členom Direktive 2008/98/ES je treba vse odpadke predelati. Tiste, ki jih ni mogoče predelati, pa je treba odstraniti s postopki, ki ne ogrožajo zdravja ljudi in ne škodijo okolju (tretji in četrti odstavek).

S petim odstavkom je dano pooblastilo vladi, da podrobno uredi sistem ravnanja z odpadki in v okviru tega predpiše pravila ravnanja z odpadki ter naloge in ukrepe, potrebne za varstvo okolja in varovanje zdravja ljudi pri preprečevanju odpadkov, njihovem nastajanju in opravljanju dejavnosti ravnanja z odpadki.

K 32. členu (odgovornost za ravnanje z odpadki)

S tem členom je izveden prenos 15. člena Direktive 2008/98/ES o odpadkih v notranji pravni red. Določene so zahteve za zagotavljanje obdelave odpadkov, in sicer je v prvem odstavku določena obveznost izvirnega povzročitelja odpadkov ali drugega imetnika odpadkov glede zagotavljanja obdelave. Izvirni povzročitelj odpadkov ali drug imetnik odpadkov mora zgotoviti njihovo obdelavo tako, da jih obdelava sam ali da jih odda pravni ali fizični osebi, ki bira odpadke ali jih predeluje.

Lahko pa (drugi odstavek) izvirni povzročitelj odpadkov ali zbiralec odpadkov (pravna ali fizična oseba, ki v skladu s tem zakonom zbira odpadke) nenevarne odpadke proda trgovcu z odpadki, če ta zanj zagotovi njihovo obdelavo (tako, da jih proda pravni ali fizični osebi, ki v skladu s tem zakonom predeluje ali odstranjuje odpadke). V tem primeru je odgovornost izvirnega povzročitelja ali zbiralca odpadkov za izvedbo obdelave odpadkov izpolnjena, ko je obdelava izvedena v celoti (peti odstavek).

S tretjim ter devetim do enajstim odstavkom pa so določene osnovne zahteve za pošiljke odpadkov v obdelavo iz in v Slovenijo, kar sicer podrobno urejajo predpisi, ki urejajo pošiljke odpadkov.

K 33. členu (stroški ravnanja z odpadki)

S tem členom je izveden prenos 14. člena Direktive 2008/98/ES o odpadkih v notranji pravni red.

V skladu z načelom, da plača povzročitelj obremenitve, vse stroške ravnanja z odpadki, vključno s stroški za potrebno infrastrukturo in njeno delovanje, krije izvirni povzročitelj odpadkov ali trenutni ali predhodni imetniki odpadkov (prvi odstavek). S tretjim odstavkom pa je določba prvega odstavka izpeljana za primer odlaganja odpadkov na odlagališču. V tem primeru morajo biti s plačilom storitve odlaganja odpadkov kriti vsi stroški, povezani z gradnjo in obratovanjem odlagališča odpadkov ter finančnim jamstvom, vsi predvideni stroški zapiranja odlagališča odpadkov ter vsi stroški za izvedbo ukrepov varstva okolja po zaprtju odlagališča odpadkov za obdobje najmanj 30 let, pri čemer morajo biti sredstva, zbrana za zapiranje odlagališča odpadkov, namenjena samo za njegovo zapiranje.

Z drugim odstavkom pa je dano pooblastilo vladi, da lahko tudi v primeru, ko za proizvode ne velja PRO (glej 34. do 54. člen), predpiše, da stroške ravnanja z odpadki delno ali v celoti krijejo proizvajalci proizvodov, od katerih ti odpadki izvirajo, ali da jih krijejo proizvajalci proizvodov skupaj z distributerji takšnih proizvodov, in ne osebe iz prvega odstavka tega člena.

K34. členu (prepovedi)

V prvem odstavku je določena prepoved odmetavanja odpadkov in njihovega puščanja v okolju, vključno s smetenjem, ter nenadzorovanega ravnanja z odpadki, vključno z njihovim kurjenjem, s čimer je v notranji pravni red izveden prenos določbe prvega odstavka 36. člena Direktive 2008/98/ES, da države članice sprejmejo potrebne ukrepe za prepoved puščanja odpadkov, njihovega odmetavanja ali nenadzorovanega ravnanja z njimi, vključno s smetenjem.

Odmetavanja odpadkov in njihovega puščanja v okolju ne gre enačiti z »odlaganjem odpadkov«, ki pomeni odlaganje odpadkov na odlagališčih (z okoljevarstvenim dovoljenjem). Odmetavanje odpadkov in njihovo puščanje v okolju je vedno namerno dejanje posameznika, ki se na ta način želi znebiti svojih odpadkov; večinoma je razlog izogibanje plačilu stroškov ravnanja z odpadki. Te odločitve posameznika ni mogoče v nobenem primeru povezati z odgovornostjo proizvajalcev zavrženih odpadkov oz. z velikostjo, maso ali naravo izdelkov, iz katerih so nastali odvrženi oz. puščeni odpadki.

Nasprotno od odmetavanja/puščanja odpadkov je lahko smetenje namerno ali nenamerno, neposredno ali posredno in se dogaja v vseh okoljih, vključno z morskim. Smetenje nekega območja ni vedno neposredna posledica tega, da nekdo odpadke odvrže na tem območju, ampak gre lahko tudi za posledico raznosa odpadkov zaradi vetra, izliva z odpadki onesnaženih rek v morje, tega, da posameznik izgubi določene predmete, ki zato končajo v okolju kot odpadki ipd. Pri smetenju gre v glavnem za manjše, lažje odvržene predmete kot so cigaretni ogorki, papirčki, papirnati robčki, pokrovčki plastenk...

Odpadki z majhno maso, ki najpogosteje smetijo okolje, so odvrženi bodisi namerno bodisi nenamerno, ali pa so bili pravilno oddani v sistem ravnanja z odpadki, vendar za njih ni bilo zagotovljeno ustrezno ravnanje npr. v času skladiščenja (npr. raznos zaradi vetra). Določeno odgovornost je moč pripisati tudi proizvajalcem tistih izdelkov, ki kot odpadki najpogosteje smetijo okolje.

K 35. členu (okoljevarstveno dovoljenje)

V tem členu zakon ureja okoljevarstveno dovoljenje, ki ga mora pridobiti oseba, ki želi opravljati dejavnost obdelave odpadkov. Pravna ali fizična oseba, ki opravlja dejavnost obdelave odpadkov, mora za opravljanje te dejavnosti pridobiti okoljevarstveno dovoljenje iz 171. člena tega zakona, če gre za napravo, v kateri se bo opravljal dejavnost obdelave odpadkov, ki je predmet priloge I Direktive 2010/75/EU, ali okoljevarstveno dovoljenje iz 189. člena tega zakona, če gre za napravo, v kateri se bo opravljal dejavnost obdelave odpadkov ali če za dejavnost obdelave odpadkov brez naprave, ko za to obdelavo naprava ni potrebna in ki se ne uvrščata med naprave oziroma dejavnosti iz Priloge I Direktive 2010/75/EU.

V tem členu so predpisani tudi pogoji za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja. Glede na to, da bo morala pravna ali fizična oseba, ki namerava izvajati obdelavo odpadkov v napravi iz 171. člena tega zakona, izpolnjevati pogoje, ki so predpisani za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja za naprave in dejavnosti, ki povzročajo industrijske emisije, pravna ali fizična oseba, ki namerava izvajati obdelavo odpadkov z napravo iz 189. člena ali brez nje, izpolnjevati pogoje, ki so predpisani za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja za druge naprave in dejavnosti, poleg teh pa mora ta oseba izpolnjevati tudi pogoje iz predpisa iz petega odstavka 31. člena tega zakona. Poleg omenjenih pogojev bo v obeh situacijah morala pravna ali fizična oseba izpolnjevati še en pogoj in sicer bo morala imeti lastninsko pravico na napravi, če bo ta potrebna za opravljanje dejavnosti obdelave odpadkov, in na zemljišču in v objektu, na in v katerem namerava izvajati dejavnost obdelave odpadkov. Ta pogoj ne velja, če je obdelovalec odpadkov hkrati tudi izvajalec javne službe ravnanja z odpadki; ker je ta pogoj vezan na »izvajanje javne službe ravnanja z odpadki« in ne na vrsto odpadkov in vrsto obdelav

odpadkov, ki jih izvaja izvajalec javne službe ravnanja z odpadki, ta pogoj velja za vse vrste odpadkov in vrste obdelav odpadkov, ki jih izvaja izvajalec javne službe ravnanja z odpadki.

Po uveljavitvi ZVO-2 je bilo ugotovljeno, da bi bilo treba med izjeme glede lastništva nepremičnin in premičnin, s katerimi izvajalec javne službe čiščenja komunalnih odpadnih voda obdeluje odpadke na isti lokaciji, kot izvaja čiščenje komunalne odpadne vode, uvrstiti tudi te primere in njihov pravni položaj glede lastništva nepremičnin ali premičnin izenačiti s pravnim položajem izvajalcev javnih služb ravnanja z odpadki. Razlog izenačitve pogojev je v tem, da imajo tudi izvajalci javne službe čiščenja komunalne odpadne vode enak položaj kot izvajalci javne službe ravnanja z odpadki, saj ne eni ne drugi praviloma niso lastniki nepremičnin ali premičnin za izvajanje javne službe (to so praviloma občine). Določitev pogoja lastništva v 35. členu tega zakona je razumljiva zaradi številnih primerov neodgovornega ravnanja z odpadki v preteklih letih. V takšnih primerih mora imeti država možnost, da v skrajnem primeru poseže na nepremičnine ali premičnine neodgovornega upravljavca naprave oziroma dejavnosti. Izvajanje javnih služb čiščenja komunalnih odpadnih voda pa je v javnem interesu varovanja okolja, kar že samo po sebi pomeni tudi večjo skrbnost pri ravnanju z odpadki, zato se ocenjuje, da izvajalci javnih služb na področju varstva okolja ne predstavljajo tveganja za neodgovorno ravnanje z odpadki. Izvajanje javnih služb nadzira država in občine, ki so v večini primerov tudi lastnice nepremičnin ali premičnin, s katerimi se v okviru teh dejavnosti izvaja javna služba. Zaradi tega je razumljivo, da zakon za izvajalce javnih služb ne zahteva pogoja lastništva. Določitev izjeme je, glede na različne pravne položaje upravljavcev naprav, ki so hkrati izvajalci javnih služb, in drugih upravljavcev naprav, ki niso izvajalci javnih služb, po našem mnenju skladna z 10. členom Direktive 2006/123/ES o storitvah na notranjem trgu.

Ta pogoj lastništva ne velja tudi v primerih premičnih napravah za obdelavo odpadkov, ter v primerih, ko upravljavec (npr. zaradi omejene razpoložljive količine odpadkov za obdelavo ali drugih okoliščin) namerava izvajati obdelavo odpadkov krajše obdobje (do petih leti).

Zakon vladi dopušča, da v podzakonskem predpisu iz petega odstavka 31. člena določi tudi primere, ko zaradi vrste ali količine odpadkov pravna ali fizična oseba za predelavo nenevarnih odpadkov ne potrebuje okoljevarstvenega dovoljenja, pri čemer za posamezno vrsto postopka predelave določi vrste in količine odpadkov, za katere velja takšna ureditev, in metodo predelave odpadkov, ki se lahko uporablja.

Vlada lahko v podzakonskem predpisu iz petega odstavka 31. člena določi tudi primere za odstranjevanje lastnih nenevarnih odpadkov na kraju nastanka ob upoštevanju najboljših razpoložljivih tehnik določi ter vrst ali količin odpadkov, zaradi katerih pravna ali fizična oseba ne potrebuje okoljevarstvenega dovoljenja. Vlada v tem primeru za posamezno dejavnost določi vrste in količine odpadkov, za katere velja takšna ureditev, in metodo odstranjevanja odpadkov, ki se lahko uporablja. Takšno ureditev omogoča tudi Direktiva 2008/98/ES v 24. členu.

K 36. členu (odločba o dovolitvi opravljanja priglašene dejavnosti)

V tem členu zakon ureja pridobitev odločbe ministrstva o dovolitvi opravljanja priglašene dejavnosti, ki jo mora pridobiti pravna ali fizična oseba, ki želi opravljati dejavnost zbiranja odpadkov, prevoza odpadkov, trgovanja z odpadki ali posredovanja odpadkov. Pogoje za pridobitev odločbe o dovolitvi opravljanja priglašene dejavnosti predpiše vlada v podzakonskem predpisu iz petega odstavka 31. člena tega zakona. V skladu s tem členom pa je pogoj za izdajo odločbe o dovolitvi opravljanja dejavnosti zbiranja odpadkov lastninska pravica na objektu in na zemljišču, na katerem namerava vlagatelj izvajati dejavnost zbiranja odpadkov, razen če je vlagatelj tudi izvajalec obvezne gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst odpadkov ali če vlagatelj za opravljanje dejavnosti zbiranja odpadkov uporablja gospodarsko javno infrastrukturo državnega ali občinskega pomena, ter pravnomočno

okoljevarstveno dovoljenje iz osmega odstavka tega člena, če je takšno dovoljenje za posamezno predhodno skladišče zbiralca odpadkov potrebno.

V primeru opravljanja dejavnosti trgovanja z odpadki ali posredovanja odpadkov je s tem predlogom zakona ureditev takšna, da trgovec z odpadki ali posrednik odpadkov nimata odpadkov v fizični posesti. Takšna ureditev za opravljanje dejavnosti trgovanja z odpadki in za opravljanje dejavnosti posredovanja odpadkov je veljala pred uveljavitvijo ZVO-2.

V tem členu je urejena izjema opisanega sistema za primer, ko pravna in fizična oseba, ki opravlja dejavnost zbiranja nevarnih odpadkov z zmogljivostjo predhodnega skladiščenja več kot 50 ton nevarnih odpadkov. V tem primeru ta oseba potrebuje okoljevarstveno dovoljenje in ne odločbe o dovolitvi priglašene dejavnosti zbiranja odpadkov.

Ta člen ureja tudi pogoje za razveljavitev odločbe o dovolitvi opravljanja priglašene dejavnosti. V tem členu je dodana tudi določba, da mora pravna ali fizična oseba, ki opravlja dejavnost zbiranja odpadkov, pridobiti tudi okoljevarstveno dovoljenje za napravo iz 189. člena tega zakona, če zaradi izvajanja dejavnosti zbiranja odpadkov nastajajo odpadne industrijske vode kot posledica padavin, ki padajo na onesnažene talne površine ali odpadke in jih izpirajo ali se iz njih izcejajo, ali če se predhodno skladiščenje določenih vrst odpadkov uvršča med naprave, ki povzročajo emisije snovi v zrak.

K 37. členu (stranski proizvod)

S tem členom je izveden prenos 5. člena Direktive 2008/98/ES o odpadkih v notranji pravni red, kjer so določene zahteve za stranski proizvod.

Za razjasnitev različnih vidikov opredelitve odpadka je treba razlikovati med stranskimi proizvodi, ki niso odpadki, med odpadki (glej opredelitev v 3. členu) in med odpadki, ki prenehajo biti odpadki (38. člen).

V prvem odstavku tega člena so določeni pogoji, ki morajo biti kumulativno izpolnjeni, da se snovi ali predmeti, ki nastanejo pri proizvodnem procesu, katerega glavni namen ni proizvodnja teh snovi ali predmetov (ostanki proizvodnje), štejejo za stranske proizvode in ne za odpadke. Odločitev, da nek ostanek proizvodnje ni odpadek, se sprejme na podlagi usklajenega pristopa, če je to skladno z varstvom okolja in zdravja ljudi. Gre torej za harmonizirane pogoje, uvedene na ravni Unije za spodbujanje trajnostne rabe virov in industrijske simbioze.

Pogoji iz prvega odstavka so izpolnjeni, če so izpolnjena podrobna merila za uporabo statusa stranskega proizvoda, predpisana z Uredbo EU, prednostno za ponovljive prakse industrijske simbioze (drugi odstavek).

S tretjim in četrtem odstavkom je dano pooblastilo vladi za določitev meril za uporabo statusa stranskega proizvoda, kadar niso določena s predpisom EU, pa tudi za določitev postopka preverjanja njihovega izpolnjevanja in načina vodenja dokumentacije o njihovem izpolnjevanju ter glede vodenja evidence o namenu in načinu uporabe stranskega proizvoda. Vlada mora pri določanju meril upoštevati zagotavljanje visoke ravni varstva okolja in zdravja ljudi ter skrbno in preudarno izkoriščanje naravnih virov.

Z Direktivo 2018/851/EU, s katero je bila zadnjič spremenjena Direktiva 2008/98/ES, pa je bil spremenjen drugi odstavek 5. člena te direktive, na podlagi katerega je lahko tudi vsak proizvajalec samostojno dokazoval izpolnjevanje predpisanih pogojev za stranski proizvod, kar ureja Uredba o odpadkih. Z uveljavitvijo zakona bodo lahko proizvajalci šteli za stranske

proizvode samo tiste ostanke proizvodnje, za katere bodo merila za uporabo statusa stranskega proizvoda določena s predpisom.

K 38. členu (pogoji in merila za prenehanje statusa odpadka)

V tem členu so skladno s 6. členom Direktive 2008/98/ES določeni pogoji za prenehanje statusa odpadka. Odpadkom ta status preneha, ko so reciklirani ali drugače predelani in če so izpolnjeni ti pogoji:

- predelano snov ali predmet je treba uporabiti za specifične namene,
- za predelano snov ali predmet obstaja trg ali povpraševanje,
- predelana snov ali predmet izpolnjuje tehnične zahteve za specifične namene ter zadosti predpisom in standardom, ki se uporabljajo za proizvode, in
- uporaba predelane snovi ali predmeta ne bo škodljivo vplivala na zdravje ljudi in okolje.

Omenjeni pogoji so izpolnjeni, če so za določene, v postopku recikliranja ali drugačne predelave pridobljene snovi ali predmete izpolnjena tudi merila za določitev, kdaj določene predelane snovi ali predmeti prenehajo biti odpadki.

Ta merila za enotno uporabo pogojev za prenehanje statusa odpadka (pogoji so predpisani v prvem odstavku) so lahko določena z izvedbenim predpisom EU, lahko pa (v primeru, da za snovi ali predmete, za katere z izvedbenim predpisom EU ni določenih podrobnih meril za enotno uporabo pogojev za prenehanje statusa odpadka) ta merila predpiše Vlada.

K 39. členu (pogoji za uporabo ali dajanje na trg snovi ali predmeta, ki je prenehal biti odpadek)

Ta člen določa, da mora oseba, ki prvič uporablja predelano snov ali predmet, ki je prenehal biti odpadek oziroma prvič da predelano snov ali predmet na trg po tem, ko je ta prenehal biti odpadek, zagotoviti, da ta snov ali predmet, za katerega se šteje, da ni več odpadek, ker je šel skozi postopek predelave, skladen s predpisi na področju kemikalij in proizvodov, pri čemer morajo biti pogoji za prenehanje statusa odpadka iz prvega odstavka 31. člena tega zakona izpolnjeni prej, preden se za predelano snov ali predmet začnejo uporabljati predpisi o kemikalijah in proizvodih.

K 40. členu (ocena odpadka)

Ta člen ureja oceno odpadka, ki jo je potrebno zagotoviti pred odlaganjem odpadkov na odlagališču odpadkov in pred sežiganjem odpadkov.

3.2 Sistem PRO

Opomba glede členov o sistemu PRO: Ustavno sodišče RS je do končne odločitve zadržalo izvrševanje nekaterih členov o sistemu PRO iz ZVO-2 oziroma se do končne odločitve Ustavnega sodišča RS namesto členov, ki urejajo sistem PRO uporabljajo določila ZVO-1 ter podzakonskih predpisov, ki urejajo izvajanje sistema PRO za posamezne proizvode. Zaradi tega dejstva ni bilo posegov v te člene ali sprememb teh členov in ostajajo enaki, kot so bili predpisani v ZVO-2 (razen preštevilčenja členov). Ureditev sistema PRO bo sledila končni odločitvi Ustavnega sodišča RS, v kolikor se

bo izkazalo, da je bila pobuda za oceno ustavnosti nekaterih členov o sistemu PRO utemeljena.

K 41. členu (proizvajalčeva razširjena odgovornost)

V tem členu zakon določa proizvajalcu proizvodov, za katerega velja proizvajalčeva razširjena odgovornost, obveznost upoštevanja vseh prepovedi, zahtev in drugih pravil ravnanja, da se zagotovi ravnanje z odpadki iz proizvodov ter vseh obveznosti, določenih v okviru sistema proizvajalčeve razširjene odgovornosti (PRO). Sistem PRO je sklop ukrepov, ki zagotavlja, da proizvajalci proizvodov nosijo finančno in organizacijsko odgovornost za ravnanje z odpadki v življenjskem ciklu proizvoda. Za večjo učinkovitosti sistemov PRO, še posebej zaradi kompleksnosti distribucijskih verig in naraščajoče prodaje na daljavo neposredno končnim uporabnikom, člen uvaja tudi dodatne ukrepe. Tako je proizvajalcu proizvodov s sedežem v RS naloženo tudi izpolnjevanje obveznosti sistema PRO pri dajanju proizvodov na trg v drugi državi članici EU, kljub temu da tam nima sedeža, kadar je to zahtevano s predpisi te države članice EU. Prav tako je proizvajalcu s sedežem v drugi državi članici, ki nima sedeža v RS, omogočeno imenovanje pooblaščenega zastopnika za namene izpolnjevanja obveznosti v okviru sistema PRO. Določen je pravno formalni status pooblaščenega zastopnika, način njegovega imenovanja in njegove obveznosti. Vladi pa je dana pristojnost za določitev proizvodov in proizvajalcev za katere velja PRO.

K 42. členu (obveznosti proizvajalca)

V tem členu so podrobno opredeljene obveznosti proizvajalca proizvodov za katerega velja PRO. Te obsegajo zagotavljanje zbiranja odpadkov iz proizvodov na območju celotne Republike Slovenije, razen zbiranja od izvirnih povzročiteljev odpadkov, kadar se to izvaja kot obvezna občinska gospodarska javna služba zbiranja komunalnih odpadkov, obdelavo zbranih odpadkov, doseganje okoljskih ciljev pri ravnanju z odpadki iz proizvodov, informiranje javnosti in obveščanje imetnikov odpadkov o načinu in pomenu ločenega zbiranja odpadkov in okoljsko učinkovitem ravnanju z njimi, posredovanje ustreznih informacij o proizvodih in obdelavi odpadkov iz proizvodov izvajalcem obdelave ter zbiranje in posredovanje predpisanih podatkov o proizvodih danih na trg v RS ter zbranih in obdelanih odpadkih iz proizvodov. Da je zagotovljeno okoljsko učinkovito ravnanje z vsemi odpadki iz proizvodov, je jasno določena obveznost, da so vsi proizvajalci istovrstnih proizvodov skupaj odgovorni, da se zberejo in obdelajo vsi odpadki iz teh proizvodov, ki nastanejo na območju RS. V tretjem odstavku člena predlog zakona določa način izpolnjevanja obveznosti proizvajalca na način, da se skupaj z drugimi proizvajalci istovrstnih proizvodov pridruži skupnemu izpolnjevanju obveznosti, pri čemer je delež obveznosti posameznega proizvajalca v zvezi z odpadki iz proizvodov enak količniku med maso proizvodov, za katere velja PRO, ki jih je ta v določenem obdobju dal na trg v Republiki Sloveniji, in maso takšnih proizvodov, danih na trg v Republiki Sloveniji. Ne glede na tretji odstavek, je s četrtem odstavkom tega člena vladi dana pristojnost, da lahko za proizvajalca, ki daje na trg v Republiki Sloveniji proizvode, za katere velja PRO in niso namenjeni za uporabo v gospodinjstvih, predpiše pogoje, aktivnosti in ukrepe za samostojno izpolnjevanje obveznosti iz prvega odstavka tega člena za odpadke iz tistih proizvodov, ki jih je dal na trg v Republiki Sloveniji. Prav tako lahko Vlada proizvajalcu, ki daje na trg manjše količine proizvodov skladno s šestim odstavkom tega člena določi manjši obseg administrativnih bremen povezanih z izpolnjevanjem njegovih obveznosti. Vladi je dana tudi pristojnost, da predpiše okoljske cilje pri zagotavljanju ravnanja z odpadki iz proizvodov, način in obseg ravnanja z odpadki iz proizvodov, podrobnejše organizacijske in tehnične ukrepe povezane z zbiranjem in obdelavo odpadkov iz proizvodov, način, obseg in vsebino obveščanja javnosti, imetnikov odpadkov ter oseb, ki izvajajo obdelavo odpadkov iz proizvodov, vodenje določenih evidenc in podatkov ter način poročanja ministrstvu ter druge ukrepe, zahteve in pravila ravnanja za izpolnjevanje obveznosti proizvajalcev.

K 43. členu (stroški proizvajalca)

V tem členu je določena finančna obveznost proizvajalca pri izpolnjevanju njegovih obveznosti. Predlog zakona tu sledi minimalnim zahtevam Direktive 2008/98/ES o odpadkih, za sisteme PRO tako, da proizvajalec v celoti krije stroške izpolnjevanja njegove obveznosti iz prvega odstavka 35. člena. Tako krije za proizvode, ki jih da na trg v RS stroške zbiranja odpadkov iz proizvodov, prevoza in obdelave zbranih odpadkov iz proizvodov, izpolnjevanja predpisanih okoljskih ciljev pri ravnanju z odpadki iz proizvodov, informiranja javnosti in obveščanja imetnikov odpadkov ter zbiranja in posredovanja vseh predpisanih podatkov. Proizvajalec zagotavlja financiranje zbiranja odpadkov iz proizvodov od izvirnih povzročiteljev odpadkov, tudi ko je zbiranje teh odpadkov določeno kot obvezna občinska gospodarska javna služba zbiranja komunalnih odpadkov. V tretjem odstavku je za proizvajalca določene vrste ali skupine proizvodov, za katere velja PRO, dodatno določena tudi obveznost financiranja določenih stroškov čiščenja okolja zaradi smetenja z odpadki iz te vrste ali skupine proizvodov, če je to določeno s predpisom vlade. Vsi proizvajalci istovrstnih proizvodov, za katere velja PRO, skupaj so finančno odgovorni, da se zberejo in obdelajo vsi odpadki iz proizvodov, ki so v določenem obdobju nastali na območju Republike Slovenije. Pri tem mora posamezen proizvajalec zagotoviti financiranje predpisanih obveznosti v deležu, ki je enak količniku med maso proizvodov, za katere velja PRO, ki jih je ta v določenem obdobju dal na trg v Republiki Sloveniji, in maso takšnih proizvodov, danih na trg v Republiki Sloveniji. V primeru ko je omogočeno samostojno izpolnjevanje obveznosti proizvajalca, mora proizvajalec, ki obveznosti izpolnjuje na ta način zagotoviti financiranje predpisanih obveznosti za odpadke iz tistih proizvodov, za katere velja PRO, ki jih daje na trg v Republiki Sloveniji. V sedmem odstavku je vladi podeljena pristojnost za določitev morebitnih izjem glede obsega prej navedenih stroškov kadar to določajo predpisi EU, ki urejajo PRO za določeno vrsto proizvodov. Tako je zagotovljena ohranitev uveljavljenega financiranja pri izpolnjevanju PRO za vozila in električno in elektronsko opremo, kjer finančna obveznost proizvajalca ne zajema financiranja celotnega ravnanja z odpadki iz proizvodov in kadar je to zaradi ohranjanja obstoječih sistemov ravnanja z odpadki potrebno. Prav tako lahko Vlada, predpiše manjši obseg stroškov izpolnjevanja obveznosti PRO za proizvajalca, ki daje na trg v RS manjše količine proizvodov določene vrste. V devetem odstavku je vladi podeljena pristojnost, da predpiše vrste in skupine proizvodov, za katere velja obveznost financiranja določenih stroškov čiščenja okolja zaradi smetenja z odpadki iz te vrste ali skupine proizvodov, kadar to določajo predpisi EU. V takem primeru Vlada predpiše tudi aktivnosti čiščenja okolja, potrebno infrastrukturo in površine, katerih čiščenje financira proizvajalec ter s tem povezane stroške. Vladi je podeljena tudi pristojnost, da lahko predpiše, da mora proizvajalec zaradi izpolnjevanja obveznosti PRO iz 1., 2. in 3. točke prvega odstavka 35. člena tega zakona zagotoviti finančno jamstvo v skladu s 175. členom tega zakona.

K 44. členu (skupno izpolnjevanje obveznosti)

V tem členu zakona je podrobno določen način skupnega izpolnjevanja PRO. Predlog zakona določa, da skupno izpolnjevanje obveznosti v imenu proizvajalcev izvaja organizacija za skupno izpolnjevanje PRO za odpadke iz teh proizvodov. V drugem odstavku je določeno, da skupno izpolnjevanje PRO za proizvajalce istovrstnih proizvodov, za katere velja PRO, izvaja samo ena organizacija. Osnovni namen pri uveljavljanju sistema PRO z eno PRO organizacijo za proizvajalce istovrstnih proizvodov, je težnja po večji učinkovitosti sistema PRO. Razlogi za uveljavitev takšnega sistema so ekonomija obsega oziroma količine odpadkov iz proizvodov, za katere velja PRO, v Sloveniji oziroma večja ekonomičnost sistema, poenostavitev sistema za proizvajalce in na sploh, v takšnem sistemu tudi ni potrebe po vzpostavitvi koordinacijskega telesa kot v primeru dopuščanja več organizacij, poenostavljeno je preverjanje in nadziranje izpolnjevanja obveznosti, zagotovljena pa naj bi bila tudi boljša kvaliteta ravnanja z odpadki

(pri vsaki tekmovalnosti je prisotna težnja po manj stroških – t. im. »cherry picking« oziroma usmeritev aktivnosti v zbiranje odpadkov katerih obdelavo je možno zagotavljati z manjšimi stroški ali v zbiranje v urbanih namesto ruralnih okoljih...) ter večja transparentnost in stopnja nadzora. Način pristopa proizvajalca k skupnemu izpolnjevanju obveznosti je določen tako, da proizvajalec z organizacijo sklene pisno pogodbo, s čemer jo pooblasti za izpolnjevanje svojih obveznosti. Proizvajalec, ki je z organizacijo sklenil pogodbo, je za delež iz tretjega odstavka 35. člena subsidiarno finančno odgovoren, če organizacija ne izpolni njegovih obveznosti iz 1., 2. in 3. točke prvega odstavka 35. člena tega zakona. Šesti do osmi odstavek določajo obveznosti in pravice pridruženega proizvajalca do organizacije ter način ureditve njihovega izvrševanja. V devetem odstavku je vladi podeljena pristojnost, da lahko proizvajalcem, ki so mala ali srednja podjetja in dajejo na trg v Republiki Sloveniji manjšo količino proizvodov, za katere velja PRO, predpiše pogoje, ko proizvajalec za posamezno vrsto proizvodov, za katere velja PRO, namesto podatkov iz 2. točke šestega odstavka tega člena sporoči ocenjeno količino teh proizvodov, ki jih daje na trg v Republiki Sloveniji.

K 45. členu (organizacija)

V tem členu zakon podrobno določa formalno pravni status organizacije, namen njene ustanovitve in način delovanja ter pogoje glede ustanovitelja ali lastnika organizacije. Predlog zakona določa organizacijo kot pravno oseba s sedežem v RS, ustanovljeno z namenom, da za proizvajalce istovrstnih proizvodov zagotavlja skupno izpolnjevanje obveznosti kot nepridobitno dejavnost. V drugem odstavku je vladi dana pristojnost da lahko, zaradi tehničnih ali ekonomskih razlogov pri zbiranju ali obdelavi odpadkov iz proizvodov, s predpisom določi, da organizacija izvaja skupno izpolnjevanje obveznosti samo za proizvajalce določene skupine istovrstnih proizvodov. Takšni primeri so na primer pri baterijah (prenosne, industrijske, avtomobilske) in določenih proizvodih EE opreme (n.pr. Fotonapetostni moduli, sijalke,...). Predlog zakona določa, da organizacija ne sme opravljati nobene dejavnosti, ki ni zvezana z namenom, da za proizvajalce določenih istovrstnih proizvodov zagotavlja skupno izpolnjevanje obveznosti. Ustanovijo jo, jo imajo v lasti in z njo upravljajo proizvajalci določenih istovrstnih proizvodov. Takšna določitev nosilca izvajanja skupnega izpolnjevanja obveznosti določa in zagotavlja izvajanje PRO izključno zaradi izpolnjevanja obveznosti proizvajalcev in v poslanstvu zagotavljanja javnega interesa preprečevanja tveganja za onesnaženje okolja in za zdravje ljudi pri ravnanju z odpadki iz proizvodov. V petem odstavku člena predlog zakona z namenom zagotavljanja in ohranjanja konkurenčnosti v segmentu ravnanja z odpadki pri skupnem izpolnjevanju obveznosti določa, da lastnik organizacije in organizacija ne sme biti oseba, ki izvaja ravnanje z odpadki iz proizvodov, ki so predmet skupnega izpolnjevanja obveznosti. Zaradi enakega razloga je v šestem odstavku prepovedana neposredna ali posredna kapitalska povezava med organizacijo ali njenim lastnikom in osebo, ki izvaja zbiranje ali obdelavo odpadkov iz proizvodov, prav tako v njej ne smeta imeti upravljaljskih in nadzorstvenih pravic. Dodatno je omejena tudi kapitalska ali sorodstvena povezava med organizacijo ali njenim lastnikom z osebo, ki ima ali nadzira glasovalne pravice v organu upravljanja ali nadzora osebe, ki izvaja zbiranje ali obdelavo odpadkov iz proizvodov. Ta člen tudi določa, da mora imeti organizacija vzpostavljeno telo za sistem PRO in njegovo sestavo, enajsti pa naloge tega telesa. Določena je tudi pristojnost Vlade, da lahko zaradi zagotavljanja ustreznega ravnanja z odpadki ali ekonomske vzdržnosti sistema PRO določi izjeme glede omejitev v zvezi z kapitalskimi povezavami med organizacijo in osebami, ki izvajajo zbiranje ali obdelavo odpadkov iz proizvodov, ki so predmet skupnega izpolnjevanja obveznosti v tej organizaciji (na primer pri industrijskih in avtomobilskih baterijah so velikokrat ravno proizvajalci edini lastniki za obdelavo teh odpadnih baterij).

K 46. členu (obveznosti organizacije)

V tem členu zakon določa obveznosti organizacije. Ta mora za pridružene proizvajalce zagotavljati izpolnjevanje njihovih obveznosti. Obveznosti za ravnanje z odpadki iz proizvodov, mora zagotavljati za odpadke, ki nastanejo na celotnem območju RS, neprekinjeno skozi celo leto. Tretji do peti odstavek določajo, da mora organizacija ažurno voditi seznam pridruženih proizvajalcev ter imeti načrt za skupno izpolnjevanje obveznosti, v katerem opredeli obveznosti in ukrepe za njihovo izpolnjevanje in finančni načrt iz katerega so razvidna zadostna finančna sredstva za kritje stroškov izvajanja skupnega načrta. V šestem in sedmem odstavku je določeno kdaj je potrebno skupni načrt spremeniti in zagotavljanje sledljivosti sprememb ter predložitve vsake spremembe skupnega načrta ministrstvu. Dodatno je določen postopek v primeru ko ministrstvo ugotovi neustreznost predložene spremembe skupnega načrta. Deveti odstavek določa organizaciji obveznost zagotavljanja izvajanja aktivnosti in ukrepov za izpolnjevanje obveznosti v skladu s skupnim načrtom, pristojnemu inšpektorju pa, da najmanj enkrat letno preveri skladnost izvajanja aktivnosti in ukrepov organizacije s skupnim načrtom. Podrobnejšo vsebino skupnega načrta predpiše Vlada.

K 47. členu (delovanje organizacije)

V tem členu zakon določa delovanje organizacije. Za zagotovitev enakopravnih pogojev vsem proizvajalcem in njihove enakopravne obravnave določa, da mora organizacija skleniti na enoten način in pod enakimi pogoji pogodbo o pristopu k skupnemu izpolnjevanju obveznosti v organizaciji z vsakim proizvajalcem istovrstnih proizvodov, ki to želi. Zaradi izpolnjevanja obveznosti glede zbiranja in obdelave odpadkov iz proizvodov mora organizacija zagotoviti finančno jamstvo. Glede zaračunavanja stroškov organizacije pridruženim proizvajalcem, skladno z minimalnimi zahtevami evropskih predpisov, predlog zakona določa upoštevanje dejanskih stroškov izpolnjevanja obveznosti, ki ne presegajo stroškov, potrebnih za zagotavljanje storitev za predpisano ravnanje z odpadki iz proizvodov na stroškovno učinkovit način. Prav tako mora organizacija, kadar je mogoče, te stroške uravnavati glede na trajnost, popravljivost ponovno uporabljivost ali reciklabilnost proizvoda. Zaradi preglednosti načina zaračunavanja teh stroškov mora imeti organizacija glede tega notranji akt, dostopen vsem pridruženim proizvajalcem. Zaradi zahteve po izvajanju izpolnjevanja obveznosti kot nepridobitne dejavnosti peti odstavek določa, da lahko organizacija uporabi prihodke oziroma morebitni dobiček zgolj za znižanje stroškov, ki se zaračunavajo pridruženim proizvajalcem. Za zagotavljanje konkurenčnosti v sektorju ravnanja z odpadki mora organizacija izbirati osebe, ki zanjo izvajajo zbiranje in obdelavo odpadkov na podlagi javnega poziva. Imeti mora vzpostavljen predpisan sistem samonadzora nad svojim finančnim poslovanjem in kakovostjo podatkov in na svojih spletnih straneh javno objavljati informacije o lastnikih in pridruženih proizvajalcih, višini stroškov, ki jih za izpolnjevanje obveznosti plača pridružen proizvajalec glede na prodano enoto ali tono proizvoda danega na trg v RS, postopkih izbora oseb, ki za organizacijo izvaja zbiranje in obdelavo odpadkov iz proizvodov ter o doseganju predpisanih okoljskih ciljev. Deveti odstavek določa organizaciji obveznost rednega preverjanja točnosti in pravilnosti predpisanih podatkov pridruženega proizvajalca, ki jih ta sporoča organizaciji, obveščanja pridruženih proizvajalcev o obsegu izpolnitve njihovih obveznosti in morebitni inšpekcijskih ukrepih, izrečenih organizaciji ter omogočanja vpogleda v seznam pridruženih proizvajalcev in dokumentacijo o verodostojnosti podatkov o proizvodih, ki jih pridružen proizvajalec dajejo na trg, ter o zbranih in obdelanih odpadkih iz proizvodov. Z desetim odstavkom pa je določeno, da mora organizacija letno pregledati dokumentacijo pri najmanj 10 % pridruženih proizvajalcev. Enajsti odstavek člena organizaciji določa obveznost zagotavljanja sledljivosti podatkov o odpadkih iz proizvodov. Za ta namen ji zagotavlja pravico do vpogleda v dokumentacijo zbiralca ali obdelovalca podatkov, ki dokazuje točnost in pravilnost podatkov o količinah zbranih in obdelanih odpadkov iz proizvodov. Pri tem ji je oseba, ki ravna z odpadki dolžna to omogočiti. Dvanajsti odstavek določa obveznost posredovanja letnega poročila o izvajanju obveznosti za preteklo koledarsko leto, ki mu mora

biti priloženo revizorjevo poročilo skupaj z revidiranimi računovodskimi izkazi. Trinajsti odstavek določa organizaciji obveznost trajnega hranjenja določene dokumentacije. Vladi je dana pristojnost, da lahko predpiše podrobnejša merila za zaračunavanje stroškov za posamezne proizvode ali skupine proizvodov, za katere velja PRO in, da predpiše vsebino letnega poročila organizacije.

K 48. členu (dovoljenje za skupno izpolnjevanje obveznosti)

V tem členu zakon uvaja dovoljenje za skupno izpolnjevanje obveznosti, ki ga mora imeti organizacija. S tem bo poenoten do sedaj neenoten postopek formalnega dovoljevanja izvajanja skupnega izpolnjevanja obveznosti PRO, saj je s trenutnimi predpisi izdaja dovoljenja predvidena samo pri izpolnjevanju PRO za embalažo pri ostalih proizvodih pa so načrti skupnega ravnanja z odpadki iz proizvodov vpisani v evidenco načrtov in skupnih načrtov. Drugi odstavek določa vsebino vloge za dovoljenje in predpisane priloge, tretji pa izdajo dovoljenja. V postopku izdaje dovoljenja se preveri izpolnjevanje predpisanih pogojev glede organizacije, skladnost skupnega načrta organizacije s predpisanimi zahtevami in zagotavljanje izpolnjevanja obveznosti organizacije glede zagotavljanja z odpadki iz proizvodov na njegovi podlagi, zadostnost finančnih sredstev za izpolnjevanje obveznosti. Predlog zakona določa, da Vlada predpiše način ugotavljanja izpolnjevanja pogoja iz četrtega odstavka 38. člena.

K 49. členu (sprememba dovoljenja za skupno izpolnjevanje obveznosti)

V tem členu zakon določa razloge in način za spremembo dovoljenja za skupno izpolnjevanje obveznosti. Tako mora organizacija zaradi spremembe firme ali sedeža vložiti vlogo za spremembo dovoljenja. Določena je vsebina vloge za spremembo dovoljenja in rok v katerem ministrstvu o spremembi dovoljenja odloči.

K 50. členu (odvzem dovoljenja za skupno izpolnjevanje obveznosti)

V tem členu zakon določa odvzem dovoljenja, če organizacija ne izpolnjuje predpisanih pogojev, glede omejitve za lastnika poslovnega deleža organizacije ali osebe iz sedmega odstavka 38. člena.

K 51. členu (samostojno izpolnjevanje obveznosti)

V tem členu zakon določa način samostojnega izpolnjevanja obveznosti. Proizvajalec, ki samostojno izpolnjuje obveznosti PRO, te izpolnjuje v skladu s svojim načrtom za izpolnjevanje obveznosti, v katerem opredeli aktivnosti in ukrepe za njihovo izpolnjevanje. Člen določa vsebino načrta ter postopek njegove spremembe ali dopolnitve, s smiselno uporabo četrtega ter šestega do osmega odstavka 39. člena predloga zakona. Proizvajalec, ki samostojno izpolnjuje obveznosti mora zaradi izpolnjevanja svojih obveznosti glede zbiranja in obdelave odpadkov iz proizvodov zagotoviti finančno jamstvo v skladu s 115. členom tega zakona, imeti mora vzpostavljen sistem nadzora nad svojim finančnim poslovanjem in kakovostjo podatkov v skladu z 46. členom predloga tega zakona ter mora zagotavljati sledljivost podatkov o obdelavi odpadkov iz proizvodov. V ta namen lahko od osebe, ki zanj zagotavlja ravnanje z odpadki iz proizvodov zahteva vpogled v dokumentacijo, ki dokazuje točnost, pravilnost in popolnost podatkov o količinah zbranih ali obdelanih odpadkov, oseba, ki za proizvajalca zbira ali obdeluje odpadke pa mu to mora omogočiti. Proizvajalec, ki samostojno izpolnjuje obveznosti, mora na svojih spletnih straneh javno objavljati informacije o doseganju predpisanih okoljskih ciljev pri ravnanju z odpadki iz proizvodov ter ministrstvu na zahtevo dati na vpogled v dokumentacijo, ki dokazuje točnost in pravilnost podatkov o količinah proizvodov danih na trg v RS in o količinah zbranih ter obdelanih odpadkov iz proizvodov. Ministrstvu mora

posredovati letno poročilo o izpolnjevanju obveznosti za preteklo leto, ki mu mora biti priložen tudi revidiran računovodski izkaz v skladu z določbami 46. člena tega predloga zakona. Deveti odstavek člena določa obveznost pristojnemu inšpektorju, da najmanj enkrat letno preveri skladnost izpolnjevanja obveznosti z načrtom, z desetim odstavkom pa je vladi podeljena pristojnost za določitev podrobnejše vsebine načrta in letnega poročila ter načina poročanja.

K 52. členu (dovoljenje za samostojno izpolnjevanje obveznosti)

V tem členu zakon določa, da mora imeti proizvajalec za samostojno izpolnjevanje obveznosti dovoljenje ministrstva. Drugi odstavek določa vsebino vloge za dovoljenje in predpisane priloge k vlogi, tretji pa rok za vložitev vloge. Peti odstavek določa postopek izdaje dovoljenja. V postopku izdaje dovoljenja se preveri skladnost načrta s predpisanimi zahtevami in zagotavljanje izpolnjevanja obveznosti proizvajalca na njegovi podlagi, da imajo zbiralci in obdelovalci, ki bodo zbirali in obdelovali odpadke iz proizvodov potrebna dovoljenja v skladu s tem zakonom in zadostnost finančnih sredstev proizvajalca za izpolnjevanje obveznosti. 243 Predlog zakona določa vsebino dovoljenja ter način spremembe in odvzema dovoljenja s smiselno uporabo določb 42. in 43. člena predloga tega zakona.

K 53. členu (nadzor nad finančnim poslovanjem)

V tem členu zakon je za organizacijo ali proizvajalca, ki samostojno izpolnjuje obveznosti, določena obveznost zagotovitve ločenega računovodskega evidentiranja prihodkov, stroškov ter odhodkov, povezanih z zahtevami iz 36. člena tega predloga zakona. Prav tako mora organizirati učinkovit sistem notranjih kontrol, ki bo zagotavljal pravilnost in popolnost računovodskega evidentiranja. Člen določa način revidiranja računovodskih izkazov organizacije ali proizvajalca, ki samostojno izpolnjuje obveznosti. Revidiranje mora obsegati tudi pravilnost in popolnost podatkov o proizvodih danih na trg in o zbranih ter obdelanih odpadkih iz proizvodov.

K 54. členu (kakovost podatkov)

V tem členu zakon določa, da mora imeti organizacija ali proizvajalec, ki samostojno izpolnjuje obveznosti, vzpostavljen nadzor nad kakovostjo podatkov o proizvodih danih na trg ter zbranih in obdelanih odpadkih iz proizvodov.

K 55. členu (register proizvajalcev)

V tem členu zakon ureja register proizvajalcev proizvodov z namenom, da se za posamezno vrsto (in skupino) proizvodov, za katere velja PRO, vodijo podatki o osebah, za katere velja PRO in o tem, ali te osebe obveznosti PRO izpolnjujejo samostojno ali skupno. Proizvajalec oziroma pooblaščen zastopnik proizvajalca, ki morata biti vpisana v register, zahtevane podatke tekoče vpisujeta sama. Določen je način vpisa in izbrisa iz registra, dopustnost vodenja in obdelave določenih osebnih podatkov kontaktnih oseb proizvajalca oziroma pooblaščenega zastopnika in obveznost vpisa vsake spremembe glede zahtevanih podatkov. Register je del informacijskega sistema iz 49. člena predloga zakona, podatki iz registra pa so javni. Organizaciji so, za namen vnosa podatkov o pridruženih proizvajalcih, določene pravice do dostopa do določenih podatkov registra. Vladi je dana pristojnost, da podrobneje predpiše vrsto podatkov, ki jih proizvajalec ali pooblaščen zastopnik vpiše v register, način vpisa v register ter način dostopa in podatke, do katerih dostopa organizacija.

K 56. členu (informacijski sistem o PRO)

V tem členu zakon ureja informacijski sistem o PRO. Ta je namenjen izvajanju ter spremljanju in nadzoru izvajanja sistema PRO. Organizacijam in proizvajalcem, ki samostojno izpolnjujejo obveznosti, zagotavlja elektronsko podporo pri poročanju o proizvodih, za katere velja PRO,

danih na trg ter o zbranih in obdelanih odpadkih iz proizvodov. Tretji odstavek določa vrsto podatkov, ki jih informacijski sistem vsebuje, četrti do šesti odstavek kdo podatke v informacijski sistem vnaša, sedmi pa pravico dostopa do posameznih podatkov informacijskega sistema. Določen je način uporabniške pravice za dostop do podatkov in za vnos podatkov. Podatki iz informacijskega sistema so javni, razen podatkov o količinah proizvodov, za katere velja PRO, ki jih je dal na trg posamezen proizvajalec. Vladi je dana pristojnost, da podrobneje predpiše vrsto podatkov, ki se vnašajo v informacijski sistem, pogostost vnosa podatkov in obdobje, na katero se ti podatki nanašajo.

K 57. členu (drugi deležniki sistema PRO)

V tem členu zakon daje pristojnost vladi, da lahko tudi drugim osebam, ki sodelujejo v distribucijski verigi proizvodov, za katere velja PRO, predpiše določene obveznosti. Te se lahko nanašajo tako na ravnanje s proizvodi kot na ravnanje z odpadki iz proizvodov in zlasti na prevzemanje rabljenih proizvodov, za katere velja PRO, prevzemanje odpadkov iz proizvodov, za katere velja PRO ter prepoved ponujanja brezplačnih proizvodov, za katere velja PRO, potrošnikom. Vladi je dana pristojnost, da predpiše pravila ravnanja z odpadki iz proizvodov v okviru izvajanja občinske gospodarske službe zbiranja komunalnih odpadkov in s tem povezane obveznosti izvajalca javne službe. Zaradi obveznosti proizvajalcev za zagotavljanje ravnanja z odpadki iz proizvodov in doseganja predpisanih okoljskih ciljev je določeno, da se akcije zbiranja odpadkov iz proizvodov, za katere velja PRO, lahko organizirajo samo v sodelovanju z organizacijo. Za osebo, ki organizira tako akcijo se ne uporabljajo določbe, ki urejajo obveznosti osebe, ki zbira odpadke.

K 58. členu (cena storitve gospodarske javne službe ravnanja z odpadki)

V tem členu zakon določa, v skladu z minimalnimi zahtevami za sisteme PRO, ki glede finančne obveznosti proizvajalcev določajo, da ti nosijo stroške ravnanja z odpadki iz proizvodov v celoti, da se stroški izvajanja občinske gospodarske službe zbiranja komunalnih odpadkov, v delu, ki se nanaša na odpadke iz proizvodov, zaračunajo organizaciji. Določen je način sodelovanja organizacije pri oblikovanju cene občinske gospodarske javne službe, na način, da mora občina zagotoviti sodelovanje organizacije. Vladi je dana pristojnost da, kadar v skladu s predpisi EU proizvajalec ne krije vseh stroškov ravnanja z odpadki, predpiše katere stroške v takem primeru krije organizacija.

K 59. členu (spremljanje in nadzor)

V tem členu zakon določa spremljanje in nadzor izvajanja sistema PRO. Ministrstvo za ta namen obdeluje in uporablja podatke iz informacijskega sistema o PRO in informacijskega sistema o okolju. Ministrstvo na podlagi teh podatkov izpolnjuje tudi poročevalske obveznosti do EU. Ministrstvo zaradi ugotavljanja učinkovitosti sistema PRO enkrat letno objavi poročilo o izvajanju sistema PRO ter podatke o skupni količini istovrstnih proizvodov, za katere velja PRO, danih na trg v Republiki Sloveniji in skupni količini zbranih ter obdelanih odpadkov iz proizvodov ter doseženih okoljskih ciljih.

K 60. členu (dialog med zadevnimi deležniki)

Ta člen ureja dialog oz. izmenjavo mnenj o sistemu PRO med proizvajalci, distributerji in njihovimi interesnimi združenji, osebami, ki zbirajo ali obdelujejo odpadke iz proizvodov, izvajalci občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja izvajalci ponovne uporabe in popravil proizvodov, za katere velja PRO, občinami ter njihovimi interesnimi združenji,

nevladnimi organizacijami iz 237. člena tega zakona ter nevladnimi organizacijami za varstvo potrošnikov.

4. Območja okoljskih omejitev

K 61. členu (območja okoljskih omejitev)

Namen predpisovanja normativne podlage za določitev območij okoljski omejitev izhaja iz predlaganega prvega in drugega odstavka. Na teh območjih se s predpisom vlade v interesu varstva okolja in zdravja ljudi primarno določijo omejitve načrtovanja in poseganja v okolje, lahko pa tudi spremljanje stanja okolja. V drugem odstavku so primeroma naštet območja, kjer lahko vlada uveljavi posebne režime. Tretji odstavek pa predstavlja zakonsko podlago za natančnejše normativno urejanje omejitev (1. in 2. točka) in obveznosti ravnanja (3. in 4. točka) na podzakonski ravni. Podobno kot za vodovarstvena območja, je tudi za ta območja predvideno, da se lahko s predpisom predvidi »več podobmočij z različno strogimi režimi«. V petem odstavku je dano vladi pooblastilo za to, da lahko za določene kategorije teh območij predvidi presojo sprejemljivosti plana – t.i. celovito presojo vplivov na okolje (predlagani četrti odstavek) ali pogoje, ki jih je treba izpolniti pred izvedbo posega – obvezna izvedba analize in/ali predhodna pridobitev soglasja za poseg (šesti odstavek). Določeno je še, da lahko vlada v skladu s pooblastili iz tretjega odstavka predpiše tudi obveznost sanacije okolja ali dela okolja, pri čemer se smiselno uporabljajo določbe iz 104. člena tega zakona, ki urejajo subsidiarno odgovornost države. Določbe šestega do osmega odstavka so namenjene vodenju evidence in grafičnemu prikazu območju okoljskih omejite, vključno z – kadar imajo te omejitve vpliv na dopustnost poseganja v prostor – vključitvijo teh omejitev v prostorski informacijski sistem. V ta namen je ministrstvo, pristojno za okolje, določeno kot nosilec urejanja prostora, ki z vsebinami, ki se nanašajo na ta območja, sodeluje pri pripravi prostorskih aktov in načrtov upravljanja z deli okolja.

5. Sanacija onesnaženega okolja

5. 1. Odgovornost za preprečevanje in sanacijo okoljske škode

K 62. členu (uporaba)

Celotno podpoglavje predlaganega zakona obravnava ureditev sanacije okolja v različnih primerih oziroma situacijah. V obravnavanem členu je bilo treba določiti, da se določbe tega podpoglavja uporabljajo za okoljsko škodo, povzročeno z emisijo, dogodkom ali izrednim dogodkom, ki se je zgodil po 30. aprilu 2007, razen če je okoljska škoda posledica dejavnosti iz 64. člena predloga zakona, ki je potekala in se je končala pred tem datumom.

Odgovornost za okoljsko škodo, povzročeno pred tem datumom, namreč, upošteva Direktivo 2004/35/ES, zastara.

K 63. členu (izključitev uporabe)

V obravnavanem členu so določeni primeri, v katerih se določbe tega podpoglavja glede odgovornosti za preprečevanje in sanacijo okoljske škode ne uporabljajo. S tem se ustrezno prenašajo določila Direktive 2004/35/ES glede navedenih izjem.

K 64. členu (odgovornost za preprečevanje in sanacijo okoljske škode)

Predlagani zakon v obravnavanem členu zakon določa povzročitelja obremenitve (v skladu z izrazom iz 3. člena predlaganega zakona poimenovanega kot izvajalec) ki mora zaradi opravljanja svoje poklicne dejavnosti preprečevati neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode in je odgovoren za njeno sanacijo v primeru, da okoljska škoda nastane. Izvajalci teh dejavnosti so za preprečevanje ali sanacijo odgovorni objektivno, to je ne glede na krivdo, saj gre za dejavnost (stvar), iz katere izhaja večja nevarnost za okolico, kar je skladno s splošnimi načeli obligacijskega prava glede povzročitve škode. Izvajalci dejavnosti, ki v drugem odstavku obravnavanega člena niso taksativno navedene, pa so odgovorni le za povzročitev neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode ali za nastanek okoljske škode na zavarovanih vrstah in habitatnih tipih, če je bila storjena namenoma ali iz malomarnosti.

Po določbi četrtega odstavka tega člena morajo vsi izvajalci sprejeti in izvesti vse ukrepe za preprečitev nastanka okoljske škode oziroma sanacijo okoljske škode, kot določa to podpoglavje zakona. V primerih, ko gre za več povzročiteljev okoljske škode in se ne da ugotoviti odgovornosti posameznega povzročitelja, so odgovorni solidarno.

K 65. členu (zavarovanje odgovornost za sanacijo okoljske škode)

V tem členu je urejeno obvezno zavarovanje določenih izvajalcev, da zavarujejo svojo odgovornost v primeru, ko povzročijo okoljsko škodo in morajo izvesti sanacijske ukrepe.

Dokazilo o zavarovanju mora izvajalec dejavnosti, kot to določa predlog zakona, v primeru povzročitve nenadnega onesnaženja (nastanka okoljske škode) predložiti pristojnemu inšpektorju na njegovo zahtevo.

Prav tako je določena ničnost pogodbe, s katero izvajalec določenih dejavnosti, iz katerih izhaja večja nevarnost nastanka okoljske škode in je to škodo povzročil, odsvoji premično ali nepremično premoženje, povezano z izvajanjem teh dejavnosti (torej potem, ko je njegova odgovornost, v skladu s predlogom zakona, nastala). Sklenite take pogodbe je dopustna le, če druga oseba prevzame odgovornost, vključno z vsemi (finančnimi) obveznostmi, ki bremenijo izvajalca dejavnosti – povzročitelja škode.

K 66. členu (okoljska škoda)

V prvem odstavku obravnavanega člena je določeno, kdaj okoljska škoda na zavarovanih vrstah, njihovih naravnih habitatih, razmnoževališč in ali počivališčih sploh nastane in je s tem predmet obravnave po določbah tega podpoglavja. Za dejansko ugotavljanje nastanka okoljske škode pa se bo uporabljal poseben predpis, ki ga na podlagi zakonskega pooblastila iz šestega odstavka predlaganega zakona izda minister v soglasju z ministrom, pristojnim za ohranjanje narave. Ta predpis pomeni prenos zahtev Priloge IV k Direktivi 2004/35/ES.

Drugi odstavek določa, da za okoljsko škodo ne šteje škoda, nastala zaradi škodljivih vplivov na zavarovane vrste, njihove naravne habitate, razmnoževališča ali počivališča, ki so bili ustrezno presojani v postopkih presoje sprejemljivosti planov in posegov v naravo, pri čemer morajo biti izvedeni morebitni (izravnalni) ukrepi in druge naložene obveznosti, v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave.

V tretjem in četrtem odstavku je določeno, kdaj nastane okoljska škoda na vodah ali tleh. Tudi v primeru voda in tal se bo dejanska škoda ugotavljala na podlagi predpisov, ki določajo standarde kakovosti voda in tal.

K 67. členu (izvajanje preprečevalnih ukrepov v primeru neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode)

V tem členu je določeno, da mora v primeru neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode njen povzročitelj izvesti vse potrebne ukrepe, da to škodo prepreči. Hkrati mora o nastanku neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode in o izvedenih ukrepih za preprečitev nastanka okoljske škode nemudoma obvestiti ministrstvo.

Če pa ministrstvo samo izve za neposredno nevarnost za nastanek okoljske škode ali je o tem obveščeno, lahko od njenega povzročitelja zahteva informacije o tej vseh pomembnih dejstvih v zvezi s to nevarnostjo ter mu glede na morebitno nezadostne ukrepe za preprečitev nastanka okoljske škode z odločbo naloži izvedbo ustreznih preprečevalnih ukrepov. Če naloženi preprečevalni ukrepi niso zadostni, lahko ministrstvo izda novo odločbo, s katero naloži dodatne ukrepe. Pri tem zadošča, da je dejansko stanje z verjetnostjo izkazano.

Zoper izdani odločbi ministrstva ni dopustna pritožba, možno pa je sprožiti upravni spor, o katerem sodišče prednostno odloča.

K 68. členu (izvajanje sanacijskih ukrepov v primeru nastanka okoljske škode)

Člen ureja obveznosti povzročitelja okoljske škode. Povzročitelj mora v primeru njenega nastanka nemudoma izvesti vse potrebne ukrepe za njeno omejitev in o vseh pomembnih dejstvih v zvezi z njo obvestiti ministrstvo ter mu poslati predlog sanacijskih ukrepov v odobritev. Če pa je ministrstvo obveščeno ali samo izve za nastanek okoljske škode, lahko od njenega povzročitelja zahteva informacije o vseh pomembnih dejstvih o nastali škodi, če pa ugotovi, da ni izvedel ukrepov za njeno omejitev ali da ti ne zadostujejo, z odločbo odredi izvedbo sanacijskih ukrepov.

Ministrstvo preuči vrsto, obseg in pomen okoljske škode za prizadeti del okolja in možnost njegove naravne obnovitve in izda odločbo o sanaciji, z namenom, da se čim prej doseže ustrezno referenčno stanje.

V tem členu zakon ureja tudi dolžnost lastnika ali drugega posestnika zemljišča, na katerem je nastala okoljska škoda, ter lastnika ali drugega posestnika zemljišča, ki je nujno potrebno za izvedbo sanacijskih ukrepov, da mora dopustiti izvedbo teh ukrepov oziroma aktivnosti.

Vlada bo na podlagi zakonskega pooblastila iz desetega odstavka obravnavanega člena predpisala vrste sanacijskih ukrepov na podlagi Priloge II Direktive 2004/35/ES, ki so podlaga za izbiro najustreznejših ukrepov za sanacijo okoljske škode.

K 69. členu (zavarovanje plačila stroškov sanacijskih ukrepov)

Ta člen ureja možnost, ki jo ima ministrstvo, da zavaruje breme in zagotovi kritje stroškov izvedbe sanacijskih ukrepov, kolikor jih ne bi za svoj račun izvedel povzročitelj okoljske škode.

V prvem koraku bo ministrstvo lahko povzročitelja okoljske škode v postopku izdaje odločbe iz četrtega odstavka prejšnjega člena pozvalo, da zagotovi zavarovanje plačila stroškov sanacijskih ukrepov za primer, če bi jih morala izvesti država. Namen zavarovanja v obliki zastavne pravice na nepremičninah ali premičninah je zagotovitev poplačila ocenjenih stroškov sanacijskih ukrepov za obdobje, v katerem naj bi bili ti ukrepi izvedeni. Če povzročitelj zavarovanja ne bi zagotovil, bo ministrstvo za zavarovanje plačila svojih stroškov izvedbe sanacijskih ukrepov z odločbo lahko odločilo, da se bodoča terjatev do višine ocenjenih stroškov sanacijskih ukrepov zavaruje z zastavno pravico na povzročiteljevem premoženju. Odločba je izvršilni naslov, ki se v skladu s predpisi, ki urejajo zemljiško knjigo, izvrši z vknjižbo

zastavne pravice. V primeru zavarovanja bremen s premičnim premoženjem pa se predlog zakona smiselno naslanja na zakon, ki ureja davčni postopek.

Ministrstvo bo ravnalo na opisani način zlasti v primeru, če bo višina ocenjenih stroškov odrejenih sanacijskih ukrepov višja od polovice triletnega povprečja letnih prihodkov povzročitelja okoljske škode, ali če bodo druga dejstva kazala na verjetnost, da odrejenih sanacijskih ukrepov povzročitelj okoljske škode prostovoljno ne bo izvedel v določenem roku, ali jih ne bo začel izvajati pred pravnomočnostjo odločbe o naprtitvi sanacijskih ukrepov.

Ministrstvo bo predlagalo izbris zastavne pravice ali opravilo druga dejanja, potrebna zaradi prenehanja zavarovanja, če bo povzročitelj uspešno izvedel vse preprečevalne oziroma sanacijske ukrepe, skladno z odločbo, s katero so bili ti ukrepi naloženi.

K 70. členu (stranski udeleženec)

Zakon določa, da mora lastnik ali drug posestnik zemljišča, na katerem je nastala okoljska škoda, ter lastnik ali drug posestnik zemljišča, ki je potrebno za izvedbo sanacijskih ukrepov dopustiti izvedbo teh ukrepov oziroma aktivnosti, potrebnih za njihovo izvedbo. Te osebe imajo tudi položaj stranskega udeleženca v postopku izdaje odločbe o naložitvi oziroma izvedbi sanacijskih ukrepov za odpravo okoljske škode.

K 71. členu (zagotovitev izvedbe ukrepov na račun povzročitelja)

Predlagani zakon v obravnavanem členu ureja način izvršbe za izvedbo preprečevalnih ali sanacijskih ukrepov iz odločbe iz 67. ali 68. člena. Po določbi prvega odstavka se ta praviloma opravlja po drugi osebi.

Ministrstvo bo z odločbo naložilo tudi povračilo revaloriziranih stroškov za izvedbo preprečevalnih ali sanacijskih, ki jih je samo izvedlo, in sicer v petih letih od dne, ko so bili izvedeni, oziroma od dne, ko je bil ugotovljen povzročitelj okoljske škode. Zoper to odločbo pritožba ni dopustna, možno pa je sprožiti upravni spor.

K 72. členu (stroški preprečevalnih ukrepov, ukrepov za omejitev in sanacijskih ukrepov)

Ta člen določa, da mora vse stroške izvajanja preprečevalnih, omejitvenih in sanacijskih ukrepov nositi povzročitelj neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode oziroma njen povzročitelj.

Predlagani zakon v drugem odstavku vsebuje izjemo od pravila, določenega v prvem odstavku. Povzročitelj neposredne nevarnosti za nastanek okoljske škode oziroma povzročitelj okoljske škode ni dolžan kriti stroškov preprečevalnih oziroma sanacijskih ukrepov ali ukrepov za omejitev okoljske škode, če bo dokazal, da je neposredna nevarnost za njen nastanek oziroma je okoljska škoda nastala zaradi izpolnitve obvezujočega ukaza ali navodila državnega ali občinskega organa ali osebe z javnimi pooblastili, razen če je bilo to izdano po emisiji ali dogodku, ki ga je povzročila dejavnost te osebe.

K 73. členu (pravice drugih oseb)

V tem členu je urejena pravica zainteresirane javnosti v zvezi nastankom okoljske škode. Nevladna organizacija iz prvega odstavka 246. člena predlaganega zakona ter pravna ali fizična oseba, ki je zaradi nastanka okoljske škode prizadeta v svojih pravnih koristih ali bi bila zaradi nastanka okoljske škode verjetno lahko prizadeta v svojih pravnih koristih, ima pravico obvestiti ministrstvo o primerih okoljske škode in zahtevati, da ministrstvo ukrepa v skladu z določbami predlaganega zakona.

Obvestilo bo moralo vsebovati informacije in podatke, ki izkazujejo obstoj okoljske škode. Če bo ministrstvo presodilo, da navedbe iz obvestila ne izkazujejo nastanka okoljske škode, bo izdala sklep o ustavitvi postopka. Zoper sklep ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor.

Če pa bo ministrstvo presodilo, da navedbe iz obvestila verjetno izkazujejo nastanek okoljske škode, bo ravnalo v skladu z drugim odstavkom 68. člena predlaganega zakona. To pomeni, da ga bo povzročitelja pozvalo k predložitvi programa sanacije in o tem odločalo v skladu z določbami četrtega odstavka 68. člena zakona.

K 74. členu (čezmejna škoda)

V tem členu zakon ureja situacijo, v kateri ima okoljska škoda izvor v drugi državi in bi lahko vplivala na Republiko Slovenijo in v kateri ima okoljska škoda izvor v Republici Sloveniji in bi lahko vplivala naobmočje te druge države. V primeru, če je okoljska škoda nastala v Sloveniji, mora ministrstvo sodelovati s pristojnim organom te države pri izmenjavi informacij in podatkov, potrebnih za preprečitev, omejitev ali sanacijo te škode in o nastali okoljski škodi obvesti pristojni organ te države in Komisijo EU ter predlaga sprejetje preprečevalnih oziroma sanacijskih ukrepov. Stroške, nastale zaradi izvedbe preprečevalnih oziroma sanacijskih ukrepov v Republici Sloveniji, ministrstvo izterja od povzročitelja okoljske škode.

K 75. členu (zastaranje)

V tem členu je skladno z Direktivo 2004/35/ES določeno, kdaj pride do zastaranja odgovornosti za okoljsko škodo.

5.2. Sanacija v preteklosti onesnaženega območja

K 76. členu (uporaba določb)

Ker celotno poglavje predlaganega zakona obravnava ureditev sanacije okolja v različnih primerih, je bilo treba v prvem odstavku obravnavanega člena določiti, da se določbe tega podpoglavja uporabljajo za ugotavljanje onesnaženosti in sanacijo v preteklosti onesnaženih območij. Takšna ureditev je potrebna, da se zaradi pretekle rabe nekega območja ugotovijo in preprečijo ali zmanjšajo škodljivi učinki pretekle rabe na zdravje ljudi ali okolje.

V drugem odstavku je določeno, kaj obsegajo v preteklosti onesnažena območja: to so zemljišča na opuščnem industrijskem območju ali na opuščnem odlagališču odpadkov, za katera je bilo v skladu z določbami predlaganega zakona ugotovljeno, da je na njih treba izvesti program sanacije.

Izraza opuščeno industrijsko območje in opuščeno odlagališče odpadkov sta določena v 3. členu predlaganega zakona, v katerem so opredeljeni izrazi, ki so v zakonu uporabljeni:

»Opuščeno industrijsko območje so zemljišča, na katerih je v preteklosti potekala industrijska dejavnost, razen območja, na katerem je potekalo raziskovanje ali izkoriščanje mineralnih surovin v skladu z zakonom, ki ureja rudarstvo. Opuščeno odlagališče odpadkov pa je odlagališče odpadkov, ki ni obstoječe odlagališče odpadkov in na katerem so se pred 5. februarjem 2000 na podlagi akta pristojnega organa občine ali države organizirano odlagali odpadki, ter obsega zemljišča, na katerih so ti odpadki odloženi.«.

K 77. členu (odgovornost povzročitelja obremenitve in lastnika zemljišča)

Ta člen ureja odgovornost za sanacijo onesnaženosti zemljišč na opuščnem industrijskem območju ali na opuščnem odlagališču odpadkov.

Po določbi prvega odstavka obravnavanega člena je za ugotavljanje onesnaženosti in morebitno sanacijo onesnaženega območja v skladu z načelom »povzročitelj plača« (polluter pays principle) odgovoren povzročitelj obremenitve ali njegov pravni naslednik, ne glede na krivdo. Povzročitelj obremenitve pa je oseba, katere dejavnost je na opuščnem industrijskem območju ali na opuščnem odlagališču odpadkov povzročila onesnaženost.

Ker so bile občine tudi v preteklosti odgovorne za odlaganje komunalnih odpadkov je razumljivo, da so odgovorne tudi za ugotavljanje onesnaženosti tal ali voda in sanacijo zemljišča na opuščnem odlagališču komunalnih odpadkov.

Povzročitelj obremenitve in občina nista odgovorna za ugotavljanje onesnaženosti tal ali voda in sanacijo onesnaženega zemljišča na opuščnem industrijskem območju ali na opuščnem odlagališču odpadkov v primeru, da sta s pravnim poslom, ki je bil podlaga za prenos lastninske pravice, svojo odgovornost v celoti prenesla na novega lastnika zemljišča. Če je že izdana odločba o sanaciji, pa je treba za prenos lastninske pravice na onesnaženem zemljišču pridobiti soglasje ministrstva.

Če povzročitelj obremenitve ali njegov pravni naslednik nista znana ali ne obstajata več, je za sanacijo opuščnega industrijskega območja ali opuščnega odlagališča odpadkov odgovoren lastnik zemljišča.

Predlagani zakon ureja tudi izjemo glede odgovornosti lastnika zemljišča. Ta ni odgovoren za sanacijo, če lahko dokaže, da se ob potrebni skrbnosti ne bi mogel zavedati onesnaženja, ali mu je bilo zemljišče na opuščnem industrijskem območju ali na opuščnem odlagališču odpadkov vrnjeno v postopku denacionalizacije v skladu z zakonom, ki ureja denacionalizacijo. V vsakem primeru pa mora dopustiti izvedbo sanacije.

K 78. členu (odgovornost občin ob statusnih spremembah)

Ta člen ureja odgovornost občin za sanacijo opuščnega odlagališča komunalnih odpadkov v primerih, ko so se občine združevale ali pa se je občina razdelila na več občin ali pa se del občine izločil in pripoji k drugi občini.

K 79. členu (odgovornost več oseb)

Če je za sanacijo opuščnega industrijskega območja ali opuščnega odlagališča odpadkov območja odgovornih več oseb, so te odgovorne za njuno izvedbo v deležu, s katerim so prispevale k onesnaženosti. Delež se bo ugotavljal na podlagi raziskave, ki jo ureja 81. člena predlaganega zakona, določilo pa ga bo ministrstvo v odločbi o sanaciji, ki jo ureja 83. člena predlaganega zakona.

K 80. členu (ugotavljanje in evidentiranje v preteklosti onesnaženega območja)

Ta člen ureja način ugotavljanja, ali gre za opuščeno industrijsko območje oziroma opuščeno odlagališče odpadkov in njihovo evidentiranje.

Ministrstvo bo ugotavljalo obstoj opuščnega industrijskega območja in opuščnega odlagališča odpadkov na podlagi podatkov, s katerimi razpolaga, in bo mogoče domnevati, da bi bila lahko tako onesnažena, da bi njihova onesnaženost lahko škodljivo vplivala na zdravje ljudi in okolje in bi jih bilo treba sanirati v skladu s predlaganim zakonom.

Ministrstvo bo lastnike zemljišč na opuščnem industrijskem območju in opuščnem odlagališču odpadkov o svojih ugotovitvah obvestilo in jim omogočilo, da podajo pripombe in pojasnila. Na njihovo zahtevo bo izdalo ugotovitveno odločbo. Ta odločba bo vsebovala ugotovitev, da gre za zemljišča na opuščnem industrijskem območju in opuščnem odlagališču odpadkov.

Ministrstvo bo zemljišča na opuščnem industrijskem območju in opuščnem odlagališču odpadkov vpisalo v evidenco v preteklosti onesnaženih območij, ki je sestavni del registra varstva okolja iz 226. člena tega zakona.

Po določbi četrtega odstavka obravnavanega člena bo na evidentiranih območjih zaradi ugotovitve dejanske onesnaženosti tal ali voda potrebno izvesti raziskavo. Vprašanja raziskave so urejena v 81. členu predlaganega zakona.

K 81. členu (raziskava kakovosti tal in voda)

Namen izvedbe raziskave, ki je urejena v obravnavanem členu, je ugotoviti, ali so tla ali vode na evidentiranem opuščnem industrijskem območju ali opuščnem odlagališču odpadkov dejansko tako onesnažene, da to lahko škodi zdravju ljudi ali okolju in je treba izvesti njihovo sanacijo.

Pogoj, kdaj je treba izvesti sanacijo je enak, kot pri ugotavljanju okoljske škode, in sicer je treba sanacijo tal izvesti, če so izpolnjeni pogoji iz četrtega odstavka 66. člena tega zakona, sanacijo voda pa, če so izpolnjeni pogoji iz tretjega odstavka 66. člena tega zakona.

Raziskava onesnaženosti tal in voda se izvaja v skladu s predpisi iz petega in šestega odstavka 213. člena in sedmega odstavka 218. člena tega zakona.

Izvedbo raziskave zagotovi ministrstvo, lahko pa tudi povzročitelj obremenitve ali njegov pravni naslednik, občina ali lastnik zemljišča, ki morajo o svoji nameri obvesti ministrstvo.

Ministrstvo pripravi prioritetno listo raziskav, s katero določi vrstni red izvajanja raziskav, pri čemer upošteva stopnjo tveganja, ki ga onesnaženo območje predstavlja za zdravje ljudi ali okolje. Ministrstvo o prioritetni listi seznani lastnike zemljišč iz prvega odstavka 80. člena tega zakona in občino, objavi pa jo tudi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

Raziskavo lahko izvede le oseba, ima ustrezno pooblastilo za izvajanje monitoringa.

Določena je tudi obveznost dopustitve izvedbe raziskave za primere, ko lastnik zemljišča ni povzročitelj ali ko lastnik zemljišča ni odgovoren za sanacijo. V kolikor ne dovoli izvedbe raziskave, mu ministrstvo z odločbo odredi obveznost dopustitve izvedbe raziskave onesnaženost tal ali voda. Pritožba proti odločbi ni dovoljena, mogoče pa je začeti upravni spor. Enako velja tudi za lastnike sosednjih zemljišč, če so ta potrebna za izvedbo raziskave.

Izvajalec raziskave izdela poročilo o opravljeni raziskavi. Določena je vsebina poročila. Stroške raziskave nosi povzročitelj obremenitve ali občina, razen če raziskava pokaže, da območje ni tako onesnaženo, da bi treba izvesti sanacijo. V tem primeru nosi stroške raziskave država.

K 82. členu (povrnitev škode)

V obravnavanem členu je urejena pravica do povrnitve škode, ki je bila storjena lastniku ali posestniku zemljišča zaradi izvedbe predhodne raziskave, pa je njen izvajalec ni mogel odpraviti, čeprav je po določbi prvega odstavka dolžan pri njenem izvajanju v čim manjši meri

vplivati na stanje zemljišča, po opravljenih delih pa odpraviti morebitno škodo, povzročeno z izvedenimi deli.

Po določbi drugega odstavka je v primerih, ko izvajalec škode ni mogel odpraviti, lastnik ali posestnik zemljišča upravičen do povračila za škodo.

K 83. členu (sanacija na zahtevo ministrstva)

V obravnavanem členu je urejen najpomembnejši institut, to je sanacija območja, za katerega je ugotovljeno, da so zemljišča na njem onesnažena do te mere, da bi onesnaženje tal ali voda lahko škodilo zdravju ljudi ali okolju.

Če bo s raziskavo ugotovljeno, da so zemljišča na opuščnem industrijskem območju ali opuščnem odlagališču odpadkov tako onesnažena, da bi onesnaženje tal ali voda lahko škodilo zdravju ljudi ali okolju, bo ministrstvo povzročitelju obremenitve ali njegovemu pravnemu nasledniku ali lastniku zemljišča (to je zavezancu za sanacijo) z odločbo odredilo, da mu v določenem roku predloži program sanacije onesnaženega območja. Pritožba zoper to odločbo ni dovoljena, mogoče pa je začeti upravni spor.

Ministrstvo bo lahko izdalo takšno odločbo tudi v primeru, če je iz že izvedenih raziskav ali podatkov mogoče zanesljivo ugotoviti, da je so tla ali vode na območje tako onesnažene, da to škoduje zdravju ljudi ali okolju, saj bi bilo izvajanje ponovne raziskave povsem nepotrebno.

V tretjem odstavku je določena vsebina programa sanacije, ki ga mora pripraviti zavezanec za sanacijo. Če bo program sanacije vseboval tudi izvedbo posega v prostor, bo moral biti izdelan v skladu s prostorskimi akti občine ali države po predpisih o urejanju prostora.

Po določbi šestega odstavka bo ministrstvo pravnomočno odločbo o naprtitvi priprave programa sanacije vpisalo v evidenco iz 226. člena zakona, poslalo pa jo bo tudi pristojnemu sodišču, da v zemljiško knjigo po uradni dolžnosti vpiše zaznambo, da gre za zemljišče, na katerem je treba izvesti sanacijo.

Zaradi izpolnitve obveznosti za pripravo in izvedbo programa sanacije je v sedmem odstavku določeno, da lahko lastnik zemljišča, za katerega je bilo z raziskavo ugotovljeno, da je treba na njem izvesti sanacijo, to zemljišče prenese na drugo osebo le v primeru, da ta oseba v celoti prevzame obveznost sanacije tega zemljišča. Zavezanec za sanacijo mora o prenosu nemudoma pisno obvestiti ministrstvo in mu posredovati tudi pogodbo, ministrstvo pa spremeni odločbo o pripravi programa sanacije in v njej kot zavezanca za sanacijo določi novega lastnika zemljišča. Pritožba zoper odločbo ni dovoljena, mogoče pa je začeti upravni spor. Zakon osmem odstavku še določa, da je pogodba, sklenjena v nasprotju z opisano zahtevo, nična.

K 84. členu (sanacija na predlog zavezanca za sanacijo)

Obravnavani člen ureja primere, ko bo povzročitelj obremenitve ali njegov pravni naslednik ali lastnik zemljišča, za katerega je bilo z raziskavo ugotovljeno, da ga je treba sanirati, sam zainteresiran za sanacijo območja, ne da bi čakal na odločbo ministrstva. V tem primeru bo lahko ministrstvu predlagal izvedbo sanacije tega območja in mu poslal program sanacije s predpisno vsebino.

K 85. členu (odobritev programa sanacije)

V obravnavanem členu je urejen postopek odobritve programa sanacije.

Ministrstvo bo po pridobitvi programa sanacije preverilo ustreznost ukrepov za preprečitev, omejitev ali zmanjšanje škodljivih vplivov onesnaženega območja na zdravje ljudi in okolje ter predlog monitoringa. Če ugotovi, da so ukrepi in predlog programa monitoringa vplivov izvedenih sanacijskih ukrepov in ravnanj na zdravje ljudi in okolja ustrezni, bo z odločbo program sanacije odobrilo, zavezanec pa ga bo lahko začel izvajati po pravnomočnosti te odločbe. Po določitvi šestega odstavka pritožba proti tej ni dovoljena, mogoče pa je začeti upravni spor. V upravnem sporu sodišče ne more presojeti ustreznosti ukrepov iz četrtega odstavka tega člena.

Posebej je določeno tudi sodelovanje ministrstva, pristojnega za upravljanje voda. Če bo program sanacije vseboval tudi ukrepe za sanacijo onesnažene voda, ga bo ministrstvo poslalo ministrstvu, ki je pristojno za upravljanje voda, da se izreče o ustreznosti ukrepov in monitoringa. Odločbo o odobritvi programa sanacije bo ministrstvo izdalo v soglasju z ministrstvom, pristojnim za upravljanje voda. Pravno sredstvo je tudi v tem primeru enako.

V petem odstavku je še določeno, da stranke in stranski udeleženci v postopku odobritve programa sanacije lahko uveljavljajo svoje pravne koristi le glede ukrepov in ravnanj za preprečitev, omejitev ali zmanjšanje škodljivih vplivov onesnaženega območja na zdravje ljudi in okolje.

V četrtem odstavku obravnavanega člena je določena vsebina odločbe o odobritvi programa sanacije.

K 86. členu (sprememba odločbe o odobritvi programa sanacije)

V 86. členu predlaganega zakona je urejena možnost in pogoji, pod katerimi lahko zavezanec za sanacijo sam predlaga podaljšanje roka za izvedbo programa, ali pa to stori ministrstvo samo po uradni dolžnosti.

K 87. členu (dolžnosti drugih oseb)

V obravnavanem členu so urejene obveznosti lastnik ali posestnik zemljišča, ki meji na območje, ki ga je treba sanirati. Ta mora dopustiti, da se na njem izvedejo dela, potrebna za izvedbo programa sanacije, če pa jih ne dopusti, mu ministrstvo z odločbo naloži njihovo dopustitev. Pritožba proti odločbi ni dovoljena, mogoče pa je začeti upravni spor.

Prav tako je v tretjem odstavku določeno, da mora izvajalec sanacije pri njenem izvajanju v čim manjši meri vplivati na stanje zemljišča, po opravljenih delih pa odpraviti morebitno škodo, povzročeno z izvedenimi deli. Tudi v tem primeru ima lastnik ali posestnik meječnega zemljišča zaradi izvedbe sanacije pravico do odškodnine, razen za tisto škodo, ki jo je izvajalec raziskave odpravil.

K 88. členu (program sanacije v primeru odgovornosti države ali občine)

Obravnavani člen ureja primere, ko je zavezanka za pripravo sanacije država ali občina. Država bo zavezanka v primeru, le bodo onesnažena zemljišča v njeni lasti, ali pa bo sama povzročiteljica onesnaženosti. Ta člen ne ureja primerov, ko je država subsidiarno odgovorna za izvedbo sanacije.

Tudi občina bo lahko zavezanka za sanacijo, če bo lastnica zemljišča, ki ga bo treba sanirati. V vsakem primeru pa zavezana za sanacijo zemljišča na opuščnem odlagališču komunalnih odpadkov, če bo ugotovljeno, da ga je treba sanirati.

Če bo za ugotovitev onesnaženosti tal ali voda na območju opuščnega industrijskega območja ali opuščnega odlagališča odpadkov (razen komunalnih) in njihovo sanacijo

odgovorna država, bo izvedbo predhodne raziskave in pripravo program sanacije na podlagi javnega pooblastila zagotovila INFRA d.o.o..

INFRA d.o.o. je javno podjetje v obliki enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo za izvedbo ureditve vodne infrastrukture in druge državne in lokalne infrastrukture na območju energetskega izkoriščanja vodnega potenciala spodnje Save ter za vzdrževanje objektov vodne infrastrukture na spodnji Savi. Ustanovitelj in edini družbenik je Republika Slovenija.

INFRA d.o.o. bo morala program sanacije izdelati v skladu z določbami tretjega odstavka 83. člena, pri njegovi pripravi pa bo morala upoštevati tehnično izvedljivost sanacijskih ukrepov ob razumno visokih stroških ter njihovo upravičenost glede na predvideno izboljšanje kakovosti tal ali voda. Program sanacije bo moral vsebovati tudi oceno finančnih sredstev, potrebnih za njegovo izvedbo.

Ministrstvo bo moralo v postopku priprave programa sanacije javnosti omogočiti vpogled v osnutek programa in zagotoviti njegovo javno predstavitev v skladu 107.z členom predlaganega zakona. Program sanacije pa bo sprejela vlada z odlokom.

Kot rečeno, je lahko za izvedbo sanacije zemljišč na opuščnem industrijskem območju, v vsakem primeru pa na območju opuščnega odlagališča komunalnih odpadkov, odgovorna občina. V tem primeru se bo sanacija izvedla na podlagi programa sanacije, ki ga bo sprejel predstavniški organ občine.

Po določbi osmega odstavka obravnavanega člena bo morala občina pred začetkom izvajanja sanacije pridobiti odobritev programa sanacije ministrstva.

K 89. členu (akcijski načrt za izvedbo sanacije onesnaženih območij)

Glede na zatečeno stanje je prav mogoče domnevati, da bo onesnaženih območij, na katerih bo za izvedbo programa sanacije odgovorna država več, je bilo treba predvideti rešitve tudi za takšne situacije.

Če bo takšnih območij več, bo ministrstvo v sodelovanju z ministrstvi, pristojnimi za rabo posamezne naravne dobrine, pripravilo akcijski načrt za izvedbo sanacije teh območij.

Pri pripravi predloga akcijskega načrta bo ministrstvo upoštevalo več faktorjev, npr. stopnjo tveganja, ki ga onesnaženo območje predstavlja za zdravje ljudi ali okolje, tehnično izvedljivost potrebnih ukrepov ob razumno visokih stroških, njihovo upravičenost glede na predvideno izboljšanje tal ali voda, pa tudi varovana in zavarovana območja po predpisih o ohranjanju narave, vodovarstvena območja in vplivna območja kopalnih voda po predpisih o vodah.

Akcijski načrt bo pripravljen za obdobje 10 let, vseboval pa bo zlasti določitev onesnaženih območij, ki jih je treba sanirati, določitev vrstnega reda sanacije in opredelitev finančnih virov za izvedbo sanacije.

Po določbi petega odstavka obravnavanega člena bo akcijski načrt sprejela vlada.

Na podoben način bo ravnala tudi občina, če bo morala sanirati več območij na njenem območju.

K 90. členu (posegi v prostor na območju v preteklosti onesnaženih območij)

Obravnavani člen ureja pogoje, pod katerimi je na zemljiščih opuščnega industrijskega območja ali odlagališča odpadkov dopustno izvajati posege v prostor.

Na teh zemljiščih posegi v prostor niso dopustni, dokler se z izvedbo raziskave ne ugotovi, da za zemljišča na tem območju ni treba izvesti programa sanacije.

Na zemljiščih, za katera bo z raziskavo ugotovljeno, da je na njih treba izvesti program sanacije, pa se bo lahko izvajal le program sanacije, ki ga je odobrilo ministrstvo. Če je za samo izvedbo programa sanacije potreben poseg v prostor po predpisih o urejanju prostora, bo ustrezen prostorski akt pripravila občina v sodelovanju z zavezancem za izvedbo sanacije ali z ministrstvom.

V tretjem odstavku je predvidena možnost, da se na zemljiščih, ki jih je treba sanirati, izvajajo tudi drugi posegi v prostor, če je sestavni del prostorskega načrta po predpisih o urejanju prostora za to območje ali projekta za pridobitev gradbenega zakona po predpisih o graditvi tudi program sanacije, ki ga je odobrilo ministrstvo.

Zaradi transparentnosti mora ministrstvo po določbi četrtega odstavka zagotoviti vključitev podatkov o zemljiščih, na katerih je treba izvesti raziskavo oziroma zemljiščih, na katerih je treba izvesti program sanacije v seznam zbirk podatkov o pravnih režimih v skladu s predpisi o urejanju prostora.

Območje, ki je evidentirano kot opuščeno industrijsko območje ali opuščeno odlagališče odpadkov se prikaže tudi v prostorskem informacijskem sistemu v skladu s predpisi o urejanju prostora.

Po določbi šestega odstavka sta ministrstvo in ministrstvo, pristojno za upravljanje voda odgovorna za upoštevanje določb glede prostorskih omejitev pri urejanju prostora kot nosilca urejanja prostora v skladu s predpisi o urejanju prostora.

K 91. členu (financiranje ugotavljanja in sanacije v preteklosti onesnaženega območja)

Ta člen ureja vprašanja financiranja za izvedbo ugotavljanja in sanacije v onesnaženega območja, za katero je odgovorna država. V tem primeru se ugotavljanje onesnaženosti in sanacija financirata iz sredstev proračuna Republike Slovenije.

V drugem do četrtem odstavku pa je urejeno tudi vprašanje sofinanciranja sanacije. Iz sredstev proračuna Republike Slovenije se lahko financira tudi del stroškov za izvedbo sanacije onesnaženega območja, za katerega je odgovorna občina ali lastnik zemljišča, ki po določbah petega odstavka 77. člena predlaganega zakona ni odgovoren za ugotavljanje in sanacijo onesnaženih zemljišč. Država bo lahko sofinancirala do 25% stroškov izvedbe sanacije. Vrste stroškov ter merila in kriterije za določitev dela bo podrobneje predpisala vlada, pri čemer bo upoštevala stopnjo tveganja za zdravje ljudi in okolja ter zahtevnost sanacije.

K 92. členu (zaključek sanacije)

Obravnani člen ureja postopke, predvidene za zaključek sanacije.

Po določbi prvega odstavka morata zavezanec za sanacijo, INFRA d.o.o. in občina v treh mesecih po zaključku sanacije ministrstvu poslati poročilo o končani izvedbi sanacije.

Zavezanec za sanacijo in občina bosta morala v poročilu opisati izvedbe ukrepov sanacije, določenih v odločbi o odobritvi sanacije, INFRA pa o izvedbi programu sanacije, ki ga je sprejela vlada z odlokom.

Ministrstvo bo prejeta poročila preučilo, za preverbo resničnosti poročila in skladnosti izvedenih ukrepov z odločbo ali programom sanacije pa se bo lahko odločilo tudi za izvedbo revizije izvedenih ukrepov.

Če bo ministrstvo ugotovilo, da sanacija ni bila izvedena v skladu s programom sanacije, bo od zavezanca za sanacijo, Infre d.o.o. ali občine z novo odločbo zahtevalo njegovo izvršitev.

Če pa bo ministrstvo ugotovilo, da so bili ukrepi izvedeni v skladu s programom sanacije, pa bo izdalo odločbo o zaključku sanacije. Na podlagi pravnomočne odločbe o zaključku sanacije bo ministrstvo v evidenci iz 226. člena zakona označilo, da so zemljišča na saniranem območju sanirana.

Po določbi sedmega odstavka obravnavanega člena bo ministrstvo pravnomočno odločbo poslalo tudi pristojnemu sodišču, ki po uradni dolžnosti v zemljiški knjigi izbriše zaznambo, da gre za onesnažena zemljišča, na katerih je treba izvesti sanacijo.

5.3. Sanacija okolja, onesnaženega zaradi razpršenih virov onesnaževanja

5.3.1. Splošna določba

K 93. členu (sanacija okolja zaradi razpršenih virov onesnaževanja)

Določbe tega podpoglavja se uporabljajo za sanacijo okolja, ki je onesnaženo, pa ne gre za sanacijo okoljske škode, v preteklosti onesnaženih območij ali onesnaženega okolja zaradi okoljske nesreče.

5.3.2. Kakovost tal in voda

K 94. členu (načrti za izboljšanje kakovosti tal ali voda)

Ta člen ureja pripravo načrtov za izboljšanje kakovosti tal ali voda, kadar so na določenih območjih izpolnjeni pogoji iz tretjega in četrtega odstavka 66. člena predlaganega zakona. Gre za določbe, ko je treba izvesti sanacijo tal ali voda, ker so bile preseženi s predpisi določeni standardi kakovost za tla ali vode.

Po določbi drugega odstavka sprejme takšne načrte vlada v sodelovanju z občino, na območju katere so onesnažena tla ali vode.

V tretjem odstavku je določena vsebina načrtov, njihovo vsebina pa lahko vlada podrobneje določi v skladu s pooblastilom iz šestega odstavka obravnavanega člena.

V četrtem odstavku je določeno, kaj obsega sodelovanje občine pri določitvi načrtov. To obsega zlasti izmenjavo podatkov, ki se nanašajo na onesnaženo območje, dajanje pobud za določitev ustreznih ukrepov in opredelitev nalog občine, vključno z deležem sredstev za njihovo izvedbo.

5.3.3. Kakovost zunanjega zraka

K 95. členu (načrti za kakovost zunanjega zraka)

Pomemben instrument obvladovanja kakovosti zunanjega zraka so načrti za obvladovanje kakovosti zunanjega zraka. Vlada bo na podlagi določbe prvega odstavka obravnavanega člena takšen načrt sprejela, kadar bodo na določenih območjih ali podobmočjih ravni posameznih onesnaževal v zunanjem zraku presegle predpisano mejno ali ciljno vrednost ali povprečno izpostavljenost. Takšen načrt bo lahko sprejela tudi občina ali več občin skupaj, ob predhodnem soglasju vlade (drugi in tretji odstavek).

V četrtem odstavku so določene minimalne vsebine načrtov za obvladovanje kakovosti zunanjega zraka. Podrobnejše vsebine načrtov pa bo vlada določila v predpisu, za katerega ima pooblastilo v devetem odstavku obravnavanega člena.

V petem do sedmem odstavku je predpisan način priprave in sprejemanja občinskega načrta za obvladovanje kakovosti zunanjega zraka.

K 96. členu (kratkoročni akcijski načrt za kakovost zunanjega zraka)

V 96. členu predlaganega zakona so urejeni kratkoročni akcijski načrt, s katerim se določi ukrepe, ki jih je treba sprejeti hitro, da bi se zmanjšalo tveganje prekoračitve ali skrajšalo čas trajanja preseganja predpisanih alarmnih vrednosti. V tretjem odstavku je določena okvirna vsebina teh načrtov, podrobneje pa jih bo določila vlada na podlagi zakonskega pooblastila iz četrtega odstavka obravnavanega člena.

5.3.4. Varstvo pred hrupom

K 97. členu (strateška karta hrupa)

Ta člen v skladu z zahtevami Direktive 2002/49/ES o ocenjevanju in upravljanju okoljskega hrupa ureja pripravo strateških kart hrupa.

Po določbi prvega odstavka se za določanje izpostavljenosti okoljskemu hrupu na pomembnih cestah, železnicah in večjih letališčih ter v strnjenih naseljih se z uporabo kazalcev hrupa pripravijo strateške karte hrupa.

Pripravo strateških kart hrupa zagotovijo Družba za avtoceste Republike Slovenije in ministrstvo, pristojno za infrastrukturo v sodelovanju z ministrstvom (za pomembne ceste in železnice), upravljavec letališča za večje letališče in občina za strnjena naselja, v kateri se nahaja strnjeno naselje. Opredelitev pomembne ceste, železnice, večjega letališča in strnjene naselja je določena v 3. členu predlaganega zakona (izrazi).

Na podlagi četrtega odstavka sprejme strateško karto hrupa za pomembne ceste in železnice ter večje letališča ministrstvo na predlog ministrstva, pristojnega za infrastrukturo, za strnjeno naselje pa pristojni organ občine.

Po določbi petega odstavka je treba strateško karto hrupa pregledati in po potrebi spremeniti vsakih pet let.

Na podlagi pooblastila iz šestega odstavka obravnavanega člena bo vlada podrobneje določila vsebino strateške karte hrupa, kazalce hrupa in njihovo uporabo ter metode ocenjevanja hrupa in škodljivih učinkov na zdravje ljudi.

K 98. členu (akcijski načrti varstva pred hrupom)

Tudi ta člen prenaša nekatere zahteve zgoraj navedene Direktive 2002/49/ES.

Zaradi preprečevanja in zmanjšanja okoljskega hrupa, zlasti kadar stopnja izpostavljenosti lahko povzroča škodljive vplive na zdravje ljudi, se na podlagi strateških kart hrupa iz 97. člena tega zakona pripravijo akcijski načrti varstva pred hrupom.

Akcijski načrti varstva pred hrupom se pripravijo za pomembne ceste, železnice in večje letališče ter za strnjena naselja, njihovo pripravo pa iste osebe, ki so zadolžene za pripravo strateških kart hrupa.

Akcijski načrt varstva pred hrupom obsegajo ukrepe za preprečevanje povečanja hrupa ali ukrepe za njegovo zmanjšanje ter opredelitev oseb, ki jih morajo izvajati, njihovo podrobnejšo vsebino pa bo na podlagi pooblastila iz sedmega odstavka določila vlada.

Akcijski načrt varstva pred hrupom za naselja blizu pomembnih cest, železnic in večjih letališč bo na podlagi četrtega odstavka obravnavanega člena sprejela vlada, za strnjena naselja pa na podlagi petega odstavka pristojni organ občine.

Tudi akcijske načrte je treba na podlagi določbe šestega odstavka pregledati in po potrebi spremeniti vsakih pet let.

5.3.5. Skupne določbe

K 99. členu (skupne določbe)

Obravnavani člen vsebuje nekatere skupne določbe, ki se nanašajo na določitev predvidene kakovosti tal, voda, zraka in zaradi varstva pred hrupom v načrtih iz prvega odstavka 94. člena, prvega odstavka 95. člena, prvega odstavka 96. člena in prvega odstavka 98. člena tega.

Vlada pri njihovi določitvi zakona upošteva tehnično izvedljivost potrebnih ukrepov ob razumno visokih stroških, enako tudi občina pri pripravi načrtov iz drugega odstavka 95. člena in petega odstavka 98. člena tega zakona.

Vlada lahko na podlagi pooblastila iz drugega odstavka obravnavanega člena v predpisih iz prvega odstavka 94. člena, prvega odstavka 95. člena, prvega odstavka 96. člena in prvega odstavka 98. člena tega zakona prepove nove posege v okolje, zaradi katerih bi se lahko poslabšala kakovost okolja, lahko pa določi tudi obveznosti, ki so strožje od mejnih vrednosti emisije iz 19. člena tega zakona ali pravil ravnanja iz 20. ali 31. člena tega zakona, če izboljšanja ni mogoče doseči z drugimi ukrepi (tretji odstavek).

Vlada lahko na podlagi pooblastila iz četrtega odstavka v predpisu iz prvega odstavka 23. člena tega zakona določi tudi obveznost upravljavca, da prekine obratovanje naprave, če ne more zagotoviti skladnosti s predpisanimi mejnimi vrednostmi emisij iz 19. člena tega zakona, do vzpostavitve skladnosti, pri čemer se smiselno uporabljajo določbe o začasni prekinitvi obratovanja naprave iz 186. člena tega zakona.

Če ima povzročitelj obremenitve okoljevarstveno dovoljenje, izdano po določbah tega zakona, mu ministrstvo na podlagi petega odstavka obravnavanega člena naloži njegove nove obveznosti in določi rok za njihovo izpolnitev z odločbo, s katero se delno ali v celoti spremeni ali dopolni izdano okoljevarstveno dovoljenje.

Na podlagi šestega odstavka lahko ministrstvo rok za izpolnitev novih obveznosti na zahtevo povzročitelja obremenitve za enkrat podaljša, če ta predloži dokazila, da je to potrebno zaradi zahtevnosti tehnoloških rešitev, njegovih slabih poslovnih rezultatov ali dolgotrajnosti postopkov pridobivanja predpisanih soglasij ali dovoljenj iz razlogov, ki niso na strani povzročitelja.

K 100. členu (sodelovanje javnosti)

Obravnavani člen vsebuje določbe, ki urejajo sodelovanje javnosti pri pripravi načrtov iz 94., 95., 96. in 98. člena predlaganega zakona. Za sodelovanje javnosti pri pripravi teh načrtov se smiselno uporabljajo določbe 126. člena zakona.

V drugem in tretjem odstavku so določene nekatere posebnosti, ki izhajajo iz Direktive 2002/49/ES. Po določbi drugega odstavka mora akcijski načrt varstva pred hrupom vsebovati ti tudi povzetek z opisom najpomembnejših ukrepov.

Zaradi razumljivih razlogov javnost seveda be more sodelovati pri pripravi strateških kart hrupa, saj gre za izjemno zahtevo strokovno opravilo. Vendar pa mora ministrstvo na podlagi določbe tretjega odstavka zagotoviti, da so strateške karte hrupa, vključno s povzetkom najpomembnejših ugotovitev, dostopne in razširjene v javnosti.

K 101. členu (čezmejno sodelovanje)

Ta člen ureja sodelovanje pri pripravi načrtov in strateških kart hrupa, če onesnaženost okolja sega preko meja Republike Slovenije na območje druge države in so preseženi standardi kakovosti okolja, določeni s predpisi, izdanimi na podlagi predlaganega zakona. V teh primerih se za sodelovanje smiselno uporabljajo določbe 139. in 140. člena predlaganega zakona.

K 102. členu (ukrepi v primeru okoljske nesreče)

Obravnavani člen ureja primere, ko pride do okoljske nesreče.

Povzročitelj okoljske nesreče mora o nesreči nemudoma obvestiti organ, pristojen za obveščanje, določen s predpisi, ki urejajo varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, nemudoma izvesti ukrepe, s katerimi je mogoče omejiti škodljive posledice za zdravje ljudi in okolje, izvesti sanacijske ukrepe za odpravo posledic nesreče na prizadetih delih okolja, in o njihovi izvedbi nemudoma obvestiti ministrstvo.

Način ravnanja in interventne ukrepe v primeru okoljske nesreče na vodah urejajo predpisi, ki urejajo vode. Način ravnanja in interventne ukrepe v primeru okoljske nesreče na drugih delih okolja predpiše minister, pristojen za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, v soglasju z ministrom.

Po določbi četrtega odstavka lahko ministrstvo povzročitelju okoljske nesreče odredi izvedbo dopolnilnih ukrepov, potrebnih za odpravo posledic nesreče na prizadetih delih okolja, če ugotovi, da z že izvedenimi sanacijskimi ukrepi niso bile odpravljene posledice okoljske nesreče. Za odreditev dopolnilnih ukrepov se smiselno uporabljajo določbe četrtega odstavka 68. člena predlaganega zakona. Pritožba zoper odločbo o odreditvi dopolnilnih ukrepov ne zadrži izvršitve. Peti odstavek ureja primere, ko je zaradi okoljske nesreče nastala tudi okoljska škoda in so poleg interventnih ukrepov potrebni tudi sanacijski ukrepi. V teh primerih veljajo

določbe predlaganega zakona, ki urejajo odgovornost za preprečevanje in sanacijo okoljske škode, konkretno določbe 68. člena predlaganega zakona.

Po določbi šestega odstavka obravnavanega člena plača stroške ukrepov povzročitelj okoljske nesreče, če njegovo premoženje za pokritje stroškov ne zadošča, pa krije preostanek teh stroškov država.

K 103. členu (ukrepi v primeru večje nesreče)

Ta člen ureja nekatere posebnosti glede ravnanj v primeru, ko pride do večje nesreče v obratu, V tem primeru mora upravljavec obrata ukrepati v skladu z zasnovo zmanjšanja tveganja za okolje iz 6. točke prvega odstavka 195. člena zakona, če gre za obrat manjšega tveganja za okolje, ali v skladu z varnostnim poročilom iz 6. točke prvega odstavka 195. člena zakona, če gre za obrat večjega tveganja za okolje.

Vendar pa se tudi primeru večje nesreče interventni ukrepi izvedejo skladno z načrti zaščite in reševanja, določenimi s predpisi, ki urejajo varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami.

5.5. Subsidiarno ukrepanje države

K 104. členu (subsidiarno ukrepanje države)

Ta člen ureja sanacijo okolja ali dela okolja, kadar je v skladu s predlaganim zakonom subsidiarno odgovorna država.

Po določbi drugega odstavka ti primeri lahko obsegajo sanacijo v preteklosti onesnaženega območja, sanacijo posledic okoljske nesreče ali okoljske nesreče, ki je posledica naravnega pojava in sanacijo okoljske škode, kadar v skladu z načelom subsidiarnosti ni mogoče najti povzročitelja.

K 105. členu (pridobitev zemljišč)

Ta člen ureja možnost oz. način pridobitve zemljišč, če je za sanacijo onesnaženega območja odgovorna država, zemljišča na območju pa niso v njeni lasti

Po določbi prvega odstavka obravnavanega člena mora njihov lastnik državi dopustiti izvedbo sanacijskih ukrepov.

Po določbi drugega odstavka lastnik zemljišča zaradi izvedbe sanacije ni upravičen do kakršnekoli odškodnine, o pogojih, rokih in načinu izvede sanacije onesnaženega območja pa se država in lastnik zemljišča dogovorita s pogodbo. Ta pogodba iz prejšnjega odstavka vsebuje tudi dovolilo državi, da pridobi gradbeno dovoljenje za graditev po predpisih, ki urejajo graditev ali druge upravne akte, če so ti potrebni za izvedbo programa sanacije.

Če lastnik zemljišča ne dopusti izvedbe ukrepov in se z državo ne dogovori o izvedbi sanacije s pogodbo iz drugega odstavka, se mu na podlagi četrtega odstavka lastninska pravica na teh nepremičninah lahko odvzame, omeji ali obremeni v skladu z 122. členom predlaganega tega zakona.

K 106. členu (izvedba sanacije)

Ta člen ureja pripravo programa sanacije za primere, ko je za njihovo izvedbo odgovorna država.

Če je za sanacijo okolja ali njegovega dela subsidiarno odgovorna država, vlada naloži ministrstvu, da v sodelovanju z ministrstvi, pristojnimi za rabo posamezne naravne dobrine, zagotovi program sanacije, ki ga v okviru javnega pooblastila iz 88. člena tega zakona pripravi Infra d.o.o..

Program sanacije za odpravo posledic okoljske škode mora biti pripravljen v skladu z določbami 68. člena predlaganega zakona, program sanacije v preteklosti onesnaženega območja pa mora biti pripravljen v skladu z zahtevami iz 88. člena predlaganega zakona.

V tretjem odstavku je posebej je urejena vsebina program sanacije zaradi odprave posledic okoljske nesreče.

Po določbi petega odstavka mora biti pri pripravi programov sanacije iz drugega, tretjega odstavka in četrtega odstavka tega člena upoštevana tudi tehnično izvedljivost potrebnih ukrepov ob razumno visokih stroških in njihovo upravičenost glede na predvideno izboljšanje kakovosti okolja ali njegovega dela.

Programe sanacije sprejme vlada, njegovo izvedbo pa zagotovi ministrstvo.

Podobno je urejena tudi priprava programa sanacije in njegova izvedba, kadar je to obveznost občine, program sprejme predstavniški organ občine, z zemljišči po izvedeni sanaciji pa razpolaga občina.

K 107. členu (sodelovanje javnosti)

Ta člen ureja sodelovanje javnosti v postopkih priprave programov sanacije, ko je za njihovo izvedbo odgovorna država ali občina. Zakon v teh primerih ureja sodelovanje javnosti na enak način, kot je to urejeno v drugih primerih (javna objava, poziv k sodelovanju, rok za pripombe itd.)

6. Postopki zaradi insolventnosti, prisilnem prenehanju in likvidacijo nad povzročiteljem obremenitve

K 108. členu (uporaba pravil)

Ta zakon v 6. poglavju določa posebna pravila, ki veljajo v primeru, kadar se nad povzročiteljem začne postopek zaradi insolventnosti ali postopek likvidacije in povzročitelja vežejo okoljske obveznosti. Gre za posebna pravila, ki dopolnjujejo oziroma spreminjajo splošna pravila iz Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (v nadaljevanju ZFPPIPP).

S tem poglavjem se vsebinsko spreminja in predvsem dopolnjuje dosedanja ureditev iz 10. poglavja ZVO-2. Predlog nove ureditve poleg posebnosti v stečajnem postopku ureja tudi posebnosti v postopku prisilne poravnave in postopku sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti. Dodana pravila so urejana tudi za likvidacijske postopke.

Pravila 6. poglavja tega zakona se uporabljajo v primerih, ko se nad povzročiteljem začne stečaj, prisilna poravnava, postopek sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče

insolventnosti, postopek prisilne likvidacije ali postopek likvidacije po zakonu, ki ureja gospodarske družbe.

Definicijo povzročitelja določa 6. točka prvega odstavka 3. člena tega zakona. Povzročitelj je pravna ali fizična oseba, ki neposredno ali posredno, izključno ali hkrati onesnažuje, rabi naravne dobrine, povzroča tveganje za okolje, povzroči okoljsko nesrečo ali okoljsko škodo ali nevarnost nastanka okoljske škode ali drugače s svojim ravnanjem ali opustitvijo ravnanj vpliva na stanje okolja. Povzročitelj obremenitve je tudi povzročitelj ali imetnik odpadkov, proizvajalec proizvodov in druga oseba za katero tako določa ta zakon ali predpisi izdani na njegovi podlagi. Iz definicije povzročitelja je jasno, da ga določajo njegova ravnanja ali stanja, katerih posledica so njegove okoljske obveznosti. Po novi ureditvi so torej pravila 6. poglavja tega zakona uporabna pri vseh povzročiteljih, ki jih vežejo okoljske obveznosti.

Okoljske obveznosti so definirane v 14. točki 3. člena tega zakona. V skladu s predlogom so okoljske obveznosti vsa ravnanja in stroški, ki jih povzročitelju obremenitve okolja nalaga ta zakon, predpis izdan na njegovi podlagi ali odločba pristojnega organa. Gre torej za izraz, ki zajame odgovornost za okolje, kot posledico vseh ravnanj in stanj tistih, ki opravljajo dejavnost, so lastniki ali posestniki nepremičnin ali premičnin, naprav ali obrata za katere veljajo pravila tega zakona oziroma so upravljavci ali izvajalci dejavnosti, ki morajo v skladu s tem zakonom napravo ali dejavnost prijaviti ministrstvu oziroma za njeno obratovanje pridobiti okoljevarstveno dovoljenje.

Zakon zgolj zaradi jasnosti v drugem odstavku tega člena določa, da imajo izrazi, ki se v tem poglavju uporabljajo enak pomen, kot ga imajo v zakonu, ki ureja postopke zaradi insolventnosti.

V tretjem odstavku je določena splošna obveznost stečajnega upravitelja, da o začetku stečajnega postopka nad povzročiteljem obvesti ministrstvo in pristojno inšpekcijo. V večini primerov bo stečajni upravitelj že z vpogledom v javni register iz 226. člena tega zakona ugotovil ali je stečajni dolжник subjekt iz prvega odstavka 108. člena tega zakona. Vsebina registra omogoča tudi seznanitev upravitelja s podatkom ali je bila stečajnemu dolžniku, kot povzročitelju morda že pred začetkom stečaja izdana inšpekcijska odločba in njena vsebina. Če je stečajni dolжник, povzročitelj in zavezanec iz inšpekcijske odločbe, bo moral upravitelj o začetku stečaja obvestiti tudi pristojno inšpekcijo. Ministrstvo in inšpekcija sta povezana z bazo podatkov o postopkih zaradi insolventnosti, ki jih zagotavlja Ajpes. Namen obvestila je v načelu hitrosti in ekonomičnosti postopkov, ki so v korist upnikov in tudi v splošno javno korist. Zato je nujno zagotoviti potreben pretok informacij med upraviteljem, ministrstvom in inšpekcijo in po potrebi zagotoviti potrebno pomoč upravitelju glede vprašanj povezanih z njegovimi obveznostmi glede premoženja glede katerega veljajo pravila tega zakona. Iz prakse je jasno, da so povzročitelji iz prvega odstavka 108. člena tega zakona praviloma subjekti, ki so vpisani v register, še posebej to drži pri novi, širši ureditvi vsebine registra iz 226. člena tega zakona. Če gre za subjekte, ki niso vpisani v register in upravitelj šele tekom postopka ugotovi, da so povzročitelji, tudi za njih veljajo obveznosti, ki jih določa ta zakon.

Četrti odstavek 108. člena tega zakona določa, da se pravila iz prvega in tretjega odstavka 113. člena tega zakona smiselno uporabljajo tudi v izvršbi. V izvršilnem postopku se tako kot v stečaju prodaja dolžnikovo premoženje z namenom poplačila upnikov. V izvršbi je upnik – predlagatelj postopka tisti, ki izbere dolžnikovo premoženje na katerega bo segel (singularna izvršba) za poplačilo svoje terjatve. Tudi v izvršilnem postopku torej lahko pride do situacije, ko se prodaja onesnaženo dolžnikovo premoženje, torej premoženje, ki je vezano na izpolnjevanje določenih okoljskih obveznosti. V izvršbi postopek vodi sodišče, zato ni možnosti enakega načina nadzora nad poslovanjem dolžnika, v smislu ugotavljanja ali dolжник morda krši okoljsko zakonodajo. Z vzpostavitvijo javnega registra varstva okolja, bo moral tudi v

izvršbi cenilec oziroma izvršitelj, če gre za premično premoženje, pred prodajo vpogledati v register. Če gre za dolžnikovo premoženje, ki ga predstavlja onesnažena nepremičnina, naparava ali obrat, odpadki ali odlagališče odpadkov, bo potrebno to upoštevati pri ceni tega premoženja (prvi odstavek 113. člena tega zakona). Razlog je, da je tudi v izvršbi kupec onesnaženega premoženja zavezan k izpolnitvi obveznosti po tem zakonu, ki se na to premoženje nanašajo (upoštevati in ravnati bo moral v skladu z okoljevarstvenim dovoljenjem, okoljevarstvenim soglasjem, morebitno inšpekcijsko odločbo). Zato mora tudi v izvršbi odredba o prodaji dolžnikovega premoženja vsebovati pouk kupcu, da nakup onesnaženega dolžnikovega premoženja pomeni zavezo za izpolnitev okoljskih obveznosti, ki ga bremenijo (tretji odstavek 113. člena tega zakona).

K 109. členu (posebnosti v postopku prisilne poravnave)

Prisilna poravnava je postopek finančnega prestrukturiranja dolžnika katere namen je nadaljevanje dolžnikovega podjetja oziroma rentabilnega dela podjetja ob boljšem poplačilu upnikov, kot bi ga ti dobili, če bi bil nad dolžnik začel stečajni postopek. ZFPPIPP ureja tudi posebna pravila prisilne poravnave za malo gospodarstvo, torej, kadar je dolžnik gospodarska družba, ki izpolnjuje posebne kvantitativne kriterije.

Prvi odstavek 109. člena tega zakona vsebuje generalno napotilo, da mora dolžnik tudi v času trajanja postopka prisilne poravnave izpolnjevati vse okoljske obveznosti, ki mu jih nalaga ta zakon. Iz povsem pedagoških razlogov, zakon te obveznosti izrecno našteva in tako določa, da mora dolžnik v postopku prisilne poravnave izvrševati vse obveznosti iz tega zakona, pravnomočnega okoljevarstvenega dovoljenja ali okoljevarstvenega soglasja in iz odločb pristojne inšpekcije. Temeljno pravilo je torej, da začetek postopka prisilne poravnave nima vpliva na obveznosti dolžnika iz naslova tega zakona.

Drugi odstavek 109. člena tega zakona določa posebna pravila o vsebini načrta finančnega prestrukturiranja, kadar se postopek vodi nad dolžnikom, ki je povzročitelj iz prvega odstavka 108. člena tega zakona.

ZFPPIPP v 145. členu določa vsebino načrta finančnega prestrukturiranja, katerega namen je seznaniti upnike in sodišče o tem, kako namerava predlagatelj doseči namen postopka. Prvi odstavek 145. člena določa, da mora načrt vsebovati:

- 1.) okoliščine iz katerih izhaja, da je dolžnik insolventen,
- 2.) predlog prisilne poravnave,
- 3.) oceno deleža plačila nezavarovanih terjatev upnikov in rokov za njihovo plačilo, če bi bil nad dolžnikom začel stečajni postopek,
- 4.) opis drugih ukrepov finančnega prestrukturiranja,
- 5.) opis dejstev in okoliščin iz katerih izhaja, da bo dolžnik sposoben izpolniti vse svoje obveznosti v skladu s predlagano prisilno poravnavo.

V drugem odstavku 145. člena ZFPPIPP določa dodatne sestavine načrta, kadar je treba prestrukturirati tudi zavarovane terjatve.

Če se začne postopek prisilne poravnave nad povzročiteljem iz prvega odstavka 108. člena tega zakona mora načrt finančnega prestrukturiranja vsebovati tudi naslednje vsebine:

- ocenjene stroške okoljskih obveznosti, če bo zoper dolžnika potrjen načrt finančnega prestrukturiranja in ocenjene stroške okoljskih obveznosti, če bo zoper dolžnika začel stečajni postopek in

- oceno drugih dejstev in okoliščin ter morebitnih ukrepov dolžnika, ki so potrebni za njegovo poslovanje v skladu s pravili tega zakona.

Dolžnik mora načrt finančnega prestrukturiranja posredovati tudi ministrstvu, ki lahko poda svoje mnenje v roku 15 dni od prejema načrta. Ministrstvo poda svoje mnenje le glede tistega dela načrta finančnega prestrukturiranja, ki se nanaša na premoženje iz drugega odstavka tega člena. Mnenje ministrstva je priloga načrta finančnega prestrukturiranja, namen pa seznanitev upnikov z dejanskim stanjem dolžnikovega premoženja v tistem delu v katerem ga bremenijo okoljske obveznosti.

Namen predlagane ureditvi je v odpravi asimetrije informacij med dolžnikom in upniki. Hkrati z novo ureditvijo želimo doseči tudi sodelovanje ministrstva, pristojnega za okolje, v postopkih finančnega prestrukturiranja, vendar je to sodelovanje omejeno na podajo mnenja o načrtu finančnega prestrukturiranja, ki se nanaša na vprašanje ocenjenih stroškov okoljskih obveznosti oziroma oceno drugih dejstev in okoliščin, ki so potrebni za poslovanje dolžnika v skladu s pravili tega zakona.

Po predlogu tega zakona potrjena prisilna poravnave ne učinkuje na terjatve iz naslova okoljskih obveznosti.

Ta zakon odstopa od primerjalne ureditve, saj večina tujih pravnih redov, pod določenimi pogoji, dopušča prestrukturiranje terjatev iz naslova okoljskih obveznosti. V tem zakonu predlagamo drugačno ureditev, in sicer ureditev po kateri se terjatve iz naslova okoljskih obveznosti ne morejo prestrukturirati. S tem želimo preprečevati finančno prestrukturiranje onesnaževalcev na plečih okolja, upnikov oziroma proračuna. V okviru trajnostnega gospodarskega razvoja si namreč želimo spodbujati gospodarski razvoj, ki je sposoben poravnati tudi negativne eksternalije, ki jih s svojim delovanjem povzroča okolju. Zato menimo, da je smiselno spodbujati finančna prestrukturiranja zgolj takšnih gospodarskih družb ali podjetnikov, ki so sposobni poravnati svoje obveznosti iz naslova okoljskih obveznosti.

V šestem odstavku je določeno pravilo, da se pravila iz tega člena smiselno uporabljajo tudi v postopku sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti. Gre za poseben postopek po ZFPPIPP, ki omogoča finančno prestrukturiranje dolžnikov, ki še niso insolventni, ampak jim insolventnost grozi. Za predmetni postopek se po ZFPPIPP smiselno uporablja pretežni del določb o prisilni poravnavi. Posledično menimo, da je zaradi podobnosti položajev in preprečevanja »forum shoppinga« med postopki nujno, da se ista pravila uporabljajo tako v prisilni poravnavi kot v postopku sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti.

V zadnjem odstavku tega člena je dodano posebno pravilo, ki določa izjemo javnega reda na podlagi Uredbe EU št. 2015/848 o postopkih v primeru insolventnosti. Posebna izjema javnega reda je v zakonski predlog vključena z namenom, da dolžniki ne bi mogli uspešno uporabiti forum shoppinga in izbrati druge države članice EU kot domicilne države za finančno prestrukturiranje in na tak način zaobiti pravila o tem, da terjatev iz naslova okoljskih obveznosti ni mogoče prestrukturirati.

K 110. členu (otvoritveno poročilo upravitelja)

ZFPPIPP ureja vsebino otvoritvenega poročila v 294. členu. Otvoritveno poročilo je pomemben dokument stečajnega postopka, saj upravitelj v njem zajame opis stečajne mase in podatke o vrednosti premoženja stečajnega dolžnika, na tej podlagi pripravi predlog načrta poteka stečajnega postopka (294/2/2 ZFPPIPP) in predlog predračuna stroškov postopka (294/2/3 ZFPPIPP). Upravitelj mora pripraviti otvoritveno poročilo v roku štirih mesecev po začetku stečajnega postopka. Otvoritveno poročilo je sestavljeno iz treh delov in sicer:

1. opis stečajne mase, ki vključuje podatke o vrednosti stečajne mase in premoženju, ki jo sestavlja (1. točka drugega odstavka 294. člena ZFPPIPP),

2. predlog načrta poteka stečajnega postopka, ki mora za vsako vrsto premoženja iz zgornje točke vsebovati opis pravnih poslov in drugih dejanj, ki jih je treba opraviti v zvezi z vnovčenjem premoženja in roke v katerih bo upravitelj ta dejanja opravil (321. člen ZFPPIPP),

3. predlog predračuna stroškov stečajnega postopka (356. člen ZFPPIPP).

Besedilo 65. člena ZVO-2 ni imelo posebnih pravil glede vsebine otvoritvenega poročila v primeru, ko je bil stečajni dolžnik povzročitelj obremenitve. Obveznosti, ki jih ta zakon nalaga povzročiteljem, v času stečaja zavezujejo stečajnega upravitelja in kupce oziroma prevzemnike premoženja obremenjenega z okoljskimi obveznostmi. Predlagatelj tega zakona je štel, da so podatki o obremenjenosti dolžnikovega premoženja z okoljskimi obveznostmi nujen del otvoritvenega poročila. Za transparentnost in dostopnost teh podatkov, posledično za ustrezno in pravočasno ukrepanje je zato izjemnega pomena nova ureditev položaja in pravila registra varstva okolja iz 226. člena tega zakona. Gre za javni register, ki zagotavlja javno evidenco vseh subjektov, ki jim je bilo izdano okoljevarstveno soglasje, okoljevarstveno dovoljenje, upravljavec naprav ali izvajalcev dejavnosti, ki morajo svojo napravo ali dejavnost prijaviti ministrstvu, imetnikov pooblastil ali potrdil v skladu s tem zakonom in na njegovi podlagi izdanih predpisov, ter evidenco imetnikov odločbe o dovolitvi opravljanja priglašene dejavnosti. Dodatno so v register vpisani tudi povzročitelji neposredne nevarnosti za okoljsko škodo in povzročitelji okoljske škode (6. točka tretjega odstavka 226. člena tega zakona), kot tudi tisti povzročitelji, ki jim je bila izdana odločba o izvedbi preprečevalnih ali sanacijskih ukrepov (evidenca v preteklosti onesnaženih območij - 13. točka tretjega odstavka 226. člena tega zakona). Upravitelj v fazi priprave otvoritvenega poročila vpogleda v vse javno dostopne registre. Z novo ureditvijo registra varstva okolja, kot javnega registra bo z vpogledom v ta register prišel do vseh potrebnih podatkov tudi o obveznostih dolžnika iz naslova okoljskih obveznosti glede določenega premoženja. Register bo torej stečajnemu upravitelju v pomoč tudi takrat, ko stečajni dolžnik nima dokumentacije ali je upravitelju ne izroči, je pa vpisan v register. Na podlagi podatkov iz registra bo upravitelj ugotovil katere okoljske obveznosti mora izpolnjevati, podatki bodo pomembni pri odločitvi o načinu unovčevanja premoženja, oceni stroškov v zvezi s premoženjem, preprečevalni ali sanacijski ukrepi, ki so nujni in drugo. Posebna pravila o otvoritvenem poročilu v primeru stečaja nad povzročiteljem iz prvega odstavka 108. člena tega zakona so pomembna tudi za upnike (bremena premoženja in višina poplačila), potencialne kupce oziroma prevzemnike premoženja (obveznosti, ki jih z nakupom oziroma prevzemom prevzamejo) in Republiko Slovenijo

Ta zakon določa dodatne vsebine otvoritvenega poročila le in izključno za dolžnike, ki so povzročitelji v skladu s prvim odstavkom 108. člena tega zakona. V skladu s 110. členom tega zakona bo moral stečajni upravitelj v primeru, da gre za dolžnika iz prvega odstavka 108. člena tega zakona v otvoritveno poročilo vključiti tudi naslednje podatke:

- Ugotovitev, da je stečajni dolžnik povzročitelj obremenitve, da opravlja dejavnost iz drugega odstavka 64. člena tega zakona, je lastnik ali posestnik nepremičnin (ID znak) ali premičnin, naprav ali obrata (z navedbo lokacije), za katerega veljajo pravila tega zakona, mu je bilo izdano okoljevarstveno dovoljenje ali okoljevarstveno soglasje oziroma je upravljavec naprave ali obrata ali izvajalec dejavnosti, ki mora svojo napravo ali dejavnost prijaviti ministrstvu in je vpisan v register iz 226. člena tega zakona;
- Ugotovitev, da je stečajni dolžnik povzročitelj obremenitve, da opravlja dejavnost iz drugega odstavka 64. člena tega zakona, je lastnik ali posestnik nepremičnin ali premičnin, naprav ali obrata in zanj veljajo pravila tega zakona, je upravljavec naprave

ali obrata ali izvajalec dejavnosti, ki mora svojo napravo ali dejavnost prijaviti ministrstvu in ni vpisan v register iz 226. člena tega zakona;

- Ugotovitev, da so bila stečajnemu dolžniku z odločbo ministrstva ali pristojne inšpekcije naložena ravnanja ali omejitve v zvezi z okoljskimi obveznostmi in naloženih ravnanj ni izvršil ali jih ni izvršil v celoti ter stroški predvideni za naložena ravnanja;
- Opis odpadkov, nevarnih snovi oziroma odlagališča in pravna podlaga za dejavnost ravnanja z odpadki, kadar v stečajno maso spadajo odpadki, nevarne snovi ali odlagališče odpadkov;
- ID onesnažene nepremičnine in pravno podlago za njeno delovanje po tem zakonu, kadar v stečajno maso spada naprava iz 171. ali 189. člena ali obrat iz 194. člena tega zakona, opis naprave ali obrata in dejavnosti, ki v njej poteka;
- Identifikacijski znaki skrbnika okolja iz 116. člena tega zakona, kadar gre za stečajnega dolžnika iz prvega odstavka 116. člena tega zakona;
- Druge okoliščine, ki so pomembne za presojo obsega in narave okoljskih obveznosti dolžnika.

Glede na koncept registra, podatki o skrbniku okolja po mnenju predlagatelja tega zakona niso osebni podatek, ki bi moral biti varovan po pravilih GDPR. Tako, kot tudi podatek o poslovodji ali podatek o pooblaščenca za varstvo osebnih podatkov, ni varovan z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2).

Upravitelj posreduje otvoritveno poročilo sodišču in ministrstvu. Ministrstvo in inšpekcija se sicer z začetkom stečaja seznanita tudi z elektronsko povezavo baze registra z Ajpesom, vendar pa je zaradi nadaljnjih ravnanj ministrstva pomembno, da mu je otvoritveno poročilo tudi vročeno. Ministrstvo je bilo o začetku stečajnega postopka nad povzročiteljem prvič seznanjeno že z obvestilom upravitelja, ki ga mora ministrstvu posredovati v skladu s tretjim odstavkom 108. člena tega zakona. Prav tako je ministrstvo naslovnik poročila o skladnosti poslovanja stečajnega dolžnika, ki ga mora v skladu s prvim odstavkom 111. člena tega zakona pripraviti skrbnik varstva okolja. Vmesni čas, torej čas med seznanitvijo z začetkom postopka nad povzročiteljem in prejemom otvoritvenega poročila, je čas, ko mora ministrstvo po načelu hitrosti in zaščite javnega interesa začeti z izvajanjem ukrepov glede morebitnih kršitev okoljskih obveznosti oziroma njihovih izpolnitev. Ministrstvo bo že na podlagi seznanitve, da se je nad povzročiteljem začel postopek stečaja, ugotovilo za kakšnega povzročitelja gre, na katero njegovo premoženje se vežejo okoljske obveznosti ali gre za dolžnika iz tretjega odstavka tega člena in bo moralo po načelu hitrosti in varovanja javnega interesa ustrezno ravnati že v tem vmesnem času.

K 111. členu (obveznosti skrbnika varstva okolja po začetku stečajnega postopka)

ZVO-2 je imel v 66. členu posebna pravila o skrbniku varstva okolja, ki jih je zakon vzpostavil na novo, saj se je v praksi izkazalo, da prej (ZVO-1) pooblaščenec za varstvo okolja ni imel večjih pooblastil s katerimi bi lahko pripomogel k izboljšanju ravnanja z okoljem. Vodstva podjetij so pogosto menila, da izpolnijo zakonske zahteve zgolj z imenovanjem določene osebe na to funkcijo, brez realnih pričakovanj pri opravljanju njihovih nalog. Pogosto so bile imenovane osebe, ki niti niso imele ustreznih strokovnih znanj. Zakonodajalec je v ZVO-2 s preimenovanjem iz pooblaščenca za varstvo okolja v skrbnika varstva okolja štel, da bo skupaj z novimi nalogami in obveznostjo zaposlitve oziroma pogodbe, prišlo na tem delu do izboljšanja stanja. Skrbnik varstva okolja je obvezen v vseh primerih kadar gre za povzročitelja obremenitve, ki mora pridobiti okoljevarstveno dovoljenje za napravo iz 171. člena tega zakona ali za obrat iz 194. člena tega zakona ali okoljevarstveno dovoljenje za predelavo ali odstranjevanje odpadkov iz 189. člena tega zakona. Njegove naloge so sedaj opredeljene v drugem odstavku 116. člena tega zakona precej široko. Kljub spremembam je praksa pokazala, da povzročitelji, ki morajo imeti skrbnika varstva okolja z njegovo določitvijo še vedno

pre pogosto zgolj izpolnjujejo zakonsko zahtevo in skrbnik v dejanskem procesu poslovanja še vedno ni imel večje vloge in vpliva.

Obvezna prisotnost skrbnika varstva okolja pri povzročiteljih iz prvega odstavka 116. člena tega zakona pomeni tudi zgodnjo zaznavo morebitnih kršitev okoljskih predpisov in nemožnost nastanka situacije, da bi šele dejavnosti stečajnega upravitelja pokazale, da stečajni dolžnik posluje v nasprotju z vsemi področnimi predpisi o varstvu okolja. Strokovnost in vpetost skrbnika varstva okolja v poslovanje stečajnega dolžnika, bo upravitelju v pomoč pri izpolnjevanju specifičnih okoljskih zahtev.

Obvezen podatek vpisa v register iz 226. člena tega zakona so tudi identifikatorji skrbnika varstva okolja. Njegove naloge in pooblastila predpostavljajo, da je vpet v poslovanje stečajnega dolžnika do te mere, da je seznanjen z začetkom postopka zaradi insolventnosti. Ta zakon mu nalaga, da v roku 15 dni po objavi oklica o začetku stečaja pripravi poročilo o skladnosti poslovanja stečajnega dolžnika z določbami tega zakona in ga posreduje ministrstvu in upravitelju (prvi odstavek 111. člena tega zakona). Vsebina njegovega poročila je omejena na poslovanje dolžnikov iz prvega odstavka 116. člena tega zakona in na tisto premoženje za katero velja izdano okoljevarstveno dovoljenje. Poročilo mora zato vsebovati zlasti:

- Oceno stanja nepremičnin glede onesnaženosti in mogoče onesnaženosti in postopek ter način sanacije onesnaženja ali prenehanja obratovanja ter rok za izvedbo predpisanih ravnanj;
- Oceno stanja odlagališča odpadkov glede onesnaženosti in mogoče onesnaženosti, pravni in dejanski status odlagališča, količino in vrste odpadkov, nevarnih snovi in premičnin, ki so ali lahko postanejo odpadek, postopek in načini ravnanja z njimi, postopek sanacije oziroma razgradnje postopek sanacije odlagališča in njegovega prenehanja in rok za izvedbo predpisanih ravnanj;
- Oceno stanja celotnega območja obrata, vključno z vsemi napravami, s pripadajočo ali z njimi povezano infrastrukturo in tehnološkimi procesi glede onesnaženosti in mogoče onesnaženosti, pravni in dejanski status obrata, postopek ter način sanacije ali njegovega prenehanja ter rok za izvedbo predpisanih ravnanj ter jasno opredelitev ali posamezen del obrata lahko samostojno posluje naprej brez nevarnosti za okolje in ali ga je mogoče unovčiti po posameznih delih, brez škode za nadaljnjo poslovanje oziroma zahtevo po sanaciji;
- Finančno oceno izvedbe postopkov;
- Druge potrebne podatke po skrbni oceni skrbnika varstva okolja.

Poročilo skrbnika varstva okolja je sestavni del otvoritvenega poročila. Namen objave tega poročila skupaj z otvoritvenim poročilom je seznaniti upnike s stanjem, premoženjem in okoljskimi obveznostmi stečajnega dolžnika.

V četrtem odstavku je urejena situacija, ko dolžnik nima skrbnika varstva okolja, čeprav bi ga po zakonu moral imeti. V tem primeru je predlagatelj mnenja, da je stvar odločitve upravitelja, da poročilo pripravi sam ali pa za oceno stanja in finančno oceno ukrepov pridobi mnenje izvedenca. Isti odstavek upravitelju omogoča pridobiti mnenje izvedenca tudi kadar meni, da skrbnik varstva okolja ne ravna v skladu s prvim odstavkom tega člena.

V petem odstavku je urejena situacija, ko dolžnik nima skrbnika varstva okolja, ker ga po zakonu ne rabi imeti. V tem primeru mora upravitelj oceno (vsebinsko smiselno poročilo iz drugega odstavka tega člena) opraviti sam.

Šesti odstavek ureja vprašanje stroškov izvedenca, kadar stečajna masa ne zadošča za plačilo stroškov izvedenca. V tem primeru stroške založi Republika Slovenija.

K 112. členu (obveznosti stečajnega dolžnika po začetku stečajnega postopka)

Enako kot v postopku prisilne poravnave naj tudi v stečajnem postopku velja, da mora dolžnik tudi izpolnjevati vse okoljske obveznosti, ki mu jih nalaga ta zakon. Iz povsem pedagoških razlogov, zakon te obveznosti izrecno našteva in tako določa, da mora dolžnik izvrševati vse obveznosti iz tega zakona, pravnomočnega okoljevarstvenega dovoljenja ali okoljevarstvenega soglasja in iz odločb pristojne inšpekcije. Temeljno pravilo je torej, da začetek stečajnega postopka ne vpliva na obveznosti dolžnika iz naslova tega zakona.

V drugem odstavku je predlagatelj zapisal pravilo, ki je bilo s pravilno razlago pravnih pravil v veljavi že do sedaj, a se v praksi ni dosledno izvajalo. Drugi odstavek tako nalaga upravitelju, ki oceni, da zaradi začetka stečaja več ne bo mogel ali hotel dosledno izvajati zahtev iz okoljevarstvenega dovoljenja ali okoljevarstvenega soglasja, da predlaga spremembo oziroma prenehanje okoljevarstvenega dovoljenja oziroma okoljevarstvenega soglasja.

Ta zakon v 147. členu določa, da je potrebno pred začetkom izvajanja posega, ki lahko pomembno vpliva na okolje, izvesti presojo njegovih vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstveno soglasje, njegovo vsebino pa določa 159. člen. Ta zakon v prvem odstavku 165. člena določa, da naprava iz 171. člena tega zakona, naprava ali dejavnost iz 189. člena tega zakona ali obrat iz 194. člena tega zakona, lahko obratuje le na podlagi pravnomočnega okoljevarstvenega dovoljenja iz 171., 189. ali 194. člena tega zakona. V nadaljevanju so za vsakega od teh treh določeni pogoji za pridobitev in vsebina izdanega okoljevarstvenega dovoljenja. Obveznosti, ki za dolžnika izhajajo iz izdanega okoljevarstvenega dovoljenja ali okoljevarstvenega soglasja mora v času trajanja stečajnega postopka izvrševati stečajni upravitelj. Dejstvo, da se dolžnik znajde v stečaju lahko pomembno vpliva na zmožnost nadaljnjega izpolnjevanja okoljskih zahtev iz okoljevarstvenega dovoljenja oziroma okoljevarstvenega soglasja, saj začetek stečaja predpostavlja, da je dolžnik insolventen, v večini primerov pa pogosto daljši čas pred začetkom postopka ne posluje več, posledično ne izpolnjuje svojih obveznosti. Različni položaji stečajnih dolžnikov ob začetku stečaja zato zahtevajo presojo upravitelja (predvsem časovno in finančno presojo) ali je v nadaljevanju sposoben izpolnjevati obveznosti iz okoljevarstvenega dovoljenja oziroma okoljevarstvenega soglasja. Vse kar je povezano z okoljevarstvenim dovoljenjem oziroma okoljevarstvenim soglasjem - morebitne spremembe, mirovanje itd., mora upravitelj upravljati v skladu s splošnimi pravili tega zakona.

Tretji odstavek (pedagoško) dopolnjuje prvega in pojasnjuje, da mora dolžnik oziroma v njegovem imenu stečajni upravitelj tudi v stečajnem postopku zagotoviti izvrševanje izdanih odločb in drugih odrejenih ukrepov, ki stečajnemu dolžniku nalagajo obveznosti za odpravo okoljskih kršitev.

V četrtem do osmem odstavku so določena pravila za primer, ko dolžnik nima likvidnih sredstev za spoštovanje izdanih odločb. Logika ureditve temelji na potrebi po spoštovanju odločb in zato »vodi« upravitelja skozi različne scenarije. Če upravitelj nima ustreznih sredstev za izvršitev odločb, mora pozvati upnike, da založijo za to potrebne stroške. Če upnikih teh stroškov ne založijo, mora upravitelj premoženje na katero se odločba nanaša, ponuditi upnikom v prevzem. Če upniki tega ne želijo prevzeti se premoženje prenese na državo.

Ideja, da upniki založijo stroške za izvršitev odločbe je v tem, da je lahko premoženje vredno več, kot so stroški izvršitve odločbe in da je posledično v ekonomskem interesu upnikov, da se odločba izvrši in se upniki potem poplačajo iz tega premoženja. Upniki stroškov ne bodo

založili oziroma premoženja ne bodo prevzeli, kadar bodo ocenili, da je breme okoljskih obveznosti večje od vrednosti premoženja. V tem primeru gre premoženje na državo.

V petem odstavku je urejeno, da se založeni stroški upnikov v stečajju poplačajo kot stroški postopka, če pa gre za posebno stečajno maso pa kot strošek posebne stečajne mase.

V sedmem odstavku je urejeno, da v primeru, če upniki ne želijo založiti stroškov in se tudi ne strinjajo s prevzemom premoženja, se premoženje prenese na Republiko Slovenijo, ki s tem pridobi terjatev do stečajne mase za plačilo zneska v višini razlike med ocenjenimi stroški okoljskih obveznosti in vrednostjo na Republiko Slovenijo prenesenega premoženja. Ta terjatev pa se poplača po pravilih o stroških postopka.

V osmem odstavku je urejena izjema od pravil v prejšnjih odstavkih in sicer za primere, ko je izpolnitev okoljske obveznosti nujni ukrep v javnem interesu. V tem primeru je potrebno odločbo izvršiti nemudoma in stroške takoj založi Republika Slovenija.

Predlagatelj se kljub pomislekom ni odločil dodatno normirati vprašanja odpusta obveznosti okoljskih obveznosti v osebnem stečajju oziroma se ni odločil za dodatno pedagoško normo, s katero bi zgolj za namene okoljskih obveznosti napravil normativno razlikovanje okoljskih obveznosti na terjatve in stroške stečajnega postopka. Razlikovanje med stroški in terjatvami je namreč v praksi zelo pomembno, saj se stroški poplačujejo pred vsemi upniki, terjatve (navadne) pa po zavarovanih in prednostnih upnikih. V praksi to pomeni, da so stroški vsaj deloma poplačani, terjatve pa običajno sploh ne.

ZFPPIPP v 20. členu določa pojem terjatev. Terjatev je pravica upnika od dolžnika zahtevati, da opravi izpolnitveno ravnanje, katerega predmet je dajatev, storitev, opustitev ali dopustitev. Nedenarna terjatev je terjatev upnika od dolžnika zahtevati izpolnitev nedenarne dajatve ali izvedbo storitve.

ZFPPIPP pojem strošek postopka definira v 354. členu in določa, da so stroški stečajnega postopka obveznosti stečajnega dolžnika, ki nastanejo po začetku stečajnega postopka, razen tistih obveznosti, za katere zakon določa, da se plačajo iz razdelitvene mase po pravilih o plačilu terjatev upnikov.

Pravilno razumevanje splošnih pravil insolvenčne zakonodaje vodi v razlikovanje okoljskih obveznosti dolžnika na:

- denarne obveznosti dolžnika nastale pred začetkom stečajnega postopka (globe, stroški postopkov, denarne terjatve iz naslova izvršbe po drugi osebi itd), ki imajo v skladu s splošnimi pravili ZFPPIPP naravo navadne terjatve;
- denarne obveznosti dolžnika nastale po začetku postopka (strošek postopka) in
- nedenarne obveznosti dolžnika do okoljskih obveznosti, ki po definiciji ZFPPIPP nimajo naravo terjatve in so zato strošek postopka.

Po mnenju predlagatelja nobena določba predlaganega zakona sodni praksi ne onemogoča pravilne uporabe splošnih pravil ZFPPIPP in s tem delitve okoljskih obveznosti na terjatve in stroške postopka.

K 113. členu (prodaja ali prenos premoženja stečajnega dolžnika)

Ta člen ureja posebna pravila pri prodaji in prenosu tistega dela premoženja stečajnega dolžnika, ki je obremenjeno z okoljskimi obveznostmi.

Ker gre za prodajo premoženja stečajnega dolžnika (onesnažena nepremičnina, obrat ali naprava, odpadki ali odlagališče odpadkov), ki ga bo potrebno sanirati oziroma izvesti druge

naložene ukrepe, gre za prodajo premoženja stečajnega dolžnika z obveznostmi, ki bodo prešle na kupca oziroma prevzemnika takega premoženja. Zakon zato v prvem odstavku tega člena določa, da se morajo stroški okoljskih obveznosti, ki bremenijo dolžnikovo premoženje upoštevati pri njegovi ceni. Pri tem je pomembno tudi to, da ne prihaja do situacij, ko bi se ločeno ocenjevalo in prodajalo premoženje, ki je z vidika okoljevarstvenega dovoljenja enota na primer obrat. V praksi so namreč pogosti primeri, ko se prodajo premičnine, ki so sestavni del obrata in stroški sanacije ostanejo le na nepremičnini. Navedena skrb je poudarjena pri vsebini poročila skrbnika varstva okolja iz 111. člena tega zakona, upoštevati pa jo mora tudi cenilec, ki ceni dolžnikovo premoženje.

Posledično drugi odstavek predlaganega člena zahteva, da se lahko naprava ali obrat za katero je bilo izdano okoljevarstveno dovoljenje ali okoljevarstveno soglasje, proda zgolj kot poslovno celoto. Prodaja po delih je dovoljena le po prenehanju okoljevarstvenega dovoljenja ali okoljevarstvenega soglasja .

Čeprav onesnaženo premoženje lahko pomeni resno grožnjo za ljudi in okolje, zakon upravitelju ne postavlja nobenih posebnih časovnic in mu daje v prosto presojo in odgovornost strokovnjaka odločitev, kako bo postopal glede onesnaženega premoženja, glede zahtev iz okoljevarstvenega dovoljenja oziroma okoljevarstvenega soglasja in naloženih obveznosti iz izdanih odločb. Upravitelj je še vedno zavezan s splošnimi pravili, da mora dosledno spoštovati vse okoljske obveznosti in s pravili iz 112. člena tega zakona za primere, ko je zoper dolžnika že bila izdana odločba ministrstva ali pristojne inšpekcije.

Objava javne dražbe ali postopka zbiranja ponudb za premoženje iz prvega odstavka tega člena mora obvezno vsebovati pouk kupcu ali prevzemniku premoženja, da z nakupom premoženja za katerega je bilo izdano okoljevarstveno dovoljenje ali okoljevarstveno soglasje oziroma naložene obveznosti s pravnomočno odločbo, vse te obveznosti veljajo tudi zanj. Pri tem je pomembno, da imata kupec oziroma prevzemnik vse pravice in možnosti, ki jih daje zakon (sprememba okoljevarstvenega dovoljenja ali okoljevarstvenega soglasja, predlog za mirovanje, prenehanje).

Kot že rečeno, je postopek prodaje premoženja v prosti presoji (glede na zmožnosti in roke) upravitelja. Če ugotovi, da premoženja ne bo mogel prodati ali ga ne bo mogel pravočasno prodati, ga ponudi upnikom, ki ga lahko prevzamejo v skladu s pravili, ki urejajo postopke zaradi insolventnosti. Poziv za prevzem premoženja mora vsebovati opozorilo o obveznostih prevzemnikov iz tretjega odstavka tega člena. Rok za odločitev upnikov ali prevzamejo premoženje, je en mesec od objave poziva. Če se prevzemniki v tem roku ne javijo, se šteje da premoženja ne želijo prevzeti in upravitelj prenese to premoženje na Republiko Slovenijo. Za sklep sodišča o prenosu premoženja na upnike ali Republiko Slovenjo se smiselno uporabljajo pravila zakona, ki ureja postopke zaradi insolventnosti o sklepu o končni razdelitvi, s katerim sodišče prenese premoženje, ki ga ni mogoče unovčiti.

Republika Slovenija, kot prevzemnica onesnaženega premoženja pridobi s prevzemom terjatev do stečajne mase. Gre za terjatev za plačilo zneska ocenjenih stroškov okoljske sanacije. Terjatev se plača iz stečajne mase po pravilih zakona ki ureja postopke zaradi insolventnosti, o stroških postopka. Za plačilo te terjatve se smiselno uporabljata prvi in drugi odstavek 114. člena tega zakona.

ZFPPIPP v 374. členu določa pravila o prenosu premoženja, ki ga v postopku stečaja ni mogoče unovčiti.

Pravila tega člena so v celoti uporabna kadar teče stečaj nad pravno osebo. V postopku osebnega stečaja (stečaj nad podjetnikom, zasebnikom, potrošnikom) pa 5. točka drugega odstavka 383. člena ZFPPIPP določa, da se v osebnem stečaju ne uporablja drugi do sedmi

odstavek 374. člena ZFPPIPP ter dvanajsti in štirinajsti odstavek 374. člena ZFPPIPP. Razlog za različno ureditev je, da pravna oseba po koncu stečajnega postopka preneha in neunovčeno premoženje torej ne more ostati v njeni lasti. Zakon zato v 374. členu določa, da se razdeli med upnike in družbenike (prvi odstavek 374. člena ZFPPIPP). Če privolitve za prevzem premoženja ni, se premoženje prenese (glede na vrsto premoženja) na Republiko Slovenijo, dobrodelne organizacije ali lokalno skupnost.

V osebnem stečaju se med drugim ne uporablja drugi odstavek 374. člena ZFPPIPP, ki v 1. točki govori o prenosu onesnažene nepremičnine na Republiko Slovenijo, če upniki ne privolijo v prevzem premoženja. Razlog za neuporabo posameznih odstavkov 374. člena ZFPPIPP je v tem, da stečajni dolžnik s koncem postopka osebnega stečaja ne preneha obstajati. Zato neunovčeno premoženje, ki ga nihče noče, v osebnem stečaju ostane dolžniku. Dolžnik tudi po koncu postopka osebnega stečaja ostane lastnik tega (praviloma) obremenjenega premoženja. V praksi torej lahko pridemo do situacije, ko je neunovčeno premoženje onesnažena nepremičnina, premičnina ali odpadki. Z uporabo pravil ZFPPIPP bi tako premoženje torej lahko ostalo dolžniku. Gre za dolžnika nad katerim je tekel postopek osebnega stečaja in sredstev za sanacijo onesnaženega premoženja ali za izpolnitev naloženih okoljskih obveznosti, nima. Ta zakon je kot specialni predpis to dilemo in težavo ustrezno rešil. Pravila prodaje onesnaženega premoženja so jasna (prvi do četrti odstavek 113. člena tega zakona) in veljajo ne glede na to ali teče postopek stečaja ali osebnega stečaja. Če torej onesnaženega premoženja iz prvega odstavka 113. člena tega zakona ni bilo mogoče prodati in ga ni želel prevzeti noben od upnikov, se to premoženje prenese na Republiko Slovenijo.

K 114. členu (omejitve delitve stečajne mase in solidarna odgovornost posloводства za stroške odprave okoljskih obveznosti)

S tem členom je določena omejitev delitve stečajne mase, dokler niso izpolnjene okoljske obveznosti. V prvem odstavku zakon določa, da lahko upravitelj dokler niso izpolnjene vse okoljske obveznosti, v breme stečajne mase plačuje le stroške stečajnega postopka. Prepoved je omiljena za primere, ko upravitelj ocenjuje, da je v stečajni masi sicer dovolj premoženja za poplačilo vseh okoljskih obveznosti, hkrati pa so po ZFPPIPP izpolnjeni pogoji za delitev stečajne mase. Plačilo upnikov namreč ne more biti absolutno omejeno dokler niso okoljske obveznosti v celoti izpolnjene, saj lahko izpolnjevanje okoljskih obveznosti traja dlje časa in je absolutna omejitev poplačila upnikov nesorazmeren ukrep.

Pri tem je dodatna varovalka določena v drugem odstavku, saj zakon določa odškodninsko odgovornost upravitelja, ki bi poplačeval upnike, čeprav v stečajni masi ne bi bilo dovolj premoženja za izpolnitev okoljskih obveznosti.

Ta zakon v tem členu ureja še odškodninsko odgovornost posloводства, če stroškov odprave okoljske obveznosti ni mogoče poravnati iz stečajne mase (tretji odstavek).

K 115. členu (posebna pravila za končanje redne likvidacije)

Ta zakon v tem členu ureja primere, ko med premoženje družbe, nad katero je začel postopek redne likvidacije, spadajo naprave ali obrati, za katere je bilo izdano okoljevarstveno dovoljenje ali okoljevarstveno soglasje. Gre torej za premoženje za katerega veljajo pravila kot jih določa ta zakon in zato razdelitev družbenikom in končanje postopka likvidacije v teh primerih ni dovoljeno, dokler družba ne izpolni vseh zahtev iz okoljevarstvenega dovoljenja oziroma soglasja, določenih za primer prenehanja delovanja naprave ali obrata. Če mora taka družba opraviti okoljsko sanacijo, mora likvidacijski upravitelj zagotoviti izvedbo vseh ukrepov

sanacije, pred razdelitvijo družbenikom in končanjem postopka likvidacije. Tako kot stečajni upravitelj tudi likvidacijski upravitelj, ki opravi razdelitev družbenikom, ne da bi zagotovil izvedbo vseh zahtevanih ukrepov okoljske sanacije, odgovarja Republiki Sloveniji za škodo v višini stroškov okoljske sanacije, ki jih jih je krila Republika Slovenija.

7. Skrbnik varstva okolja

K 116. členu (skrbnik varstva okolja)

Ta zakon v 116. členu ureja obveznost določenih povzročiteljev obremenitve, da imajo v delovnem ali pogodbenem razmerju najmanj eno osebo, ki opravlja naloge varstva okolja, t.i. skrbnika varstva okolja. Ta zakon ne spreminja ureditve iz ZVO-2 glede tega, kateri so povzročitelji obremenitve, ki imajo to obveznost. Skladno s prvim odstavkom tega člena so to tisti, ki morajo pridobiti okoljevarstveno dovoljenje za napravo iz 171. člena tega zakona ali za obrat iz 194. člena tega zakona ali okoljevarstveno dovoljenje za predelavo ali odstranjevanje odpadkov iz 189. člena tega zakona.

V drugem odstavku tega člena so določene naloge skrbnika varstva okolja, ki so v vseh točkah, razen v 14., identične kot jih je opredelil že ZVO-2 v drugem odstavku 66. člena. Zaradi posebne ureditve stečaja v tem zakonu, natančneje zaradi obveznosti skrbnika varstva okolja po začetku stečajnega postopka (111. člen tega zakona), v 14. točki drugega odstavka 116. člena ta zakon določa, da je naloga skrbnika varstva okolja v primeru stečaja svetovanje stečajnemu upravitelju glede okoljskih bremen, vključno s seznanjanjem s stanjem naprave ali obrata in predlaganjem ukrepov, potrebnih, da naprava ali obrat ne predstavljata nevarnosti za življenje ali zdravje ljudi ali okolje ter sodelovanjem pri pripravi otvoritvenega poročila iz zakona, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilno prenehanje.

Odstavki od tretjega do sedmega tega člena so nespremenjeni glede na ZVO-2. V njih je določeno, da mora povzročitelj obremenitve skrbniku varstva okolja omogočiti strokovno neodvisno opravljanje nalog iz drugega odstavka 116. člena tega zakona in izpopolnjevanje znanja ter zagotoviti dostop do vseh potrebnih podatkov in informacij. Nadalje so določeni pogoji za skrbnika varstva okolja ter obveznost, da mora povzročitelj obremenitve iz prvega odstavka tega člena skrbnika varstva okolja imenovati pisno ter določiti njegove naloge ter morebitna pooblastila pisno. Ta člen določa tudi, da ministrstvo vodi register skrbnikov varstva okolja.

K 117. členu (prostovoljne trditve o vplivih na okolje)

V skladu z zelenim dogovorom morajo EU in države članice zagotoviti, da lahko potrošnik odgovorno in informirano izbira izdelke in storitve, ki imajo manjši negativni vpliv na okolje od primerljivih.

Ureditev okoljskega označevanja, ki ne zavaja in je verodostojno, je ključni instrument, ki obenem omogoča tudi podjetjem enake pogoje na trgu.

Zakon v tem členu določa, da sistem za spodbujanje, podeljevanje, potrjevanje, preverjanje in spremljanje okoljskih trditev za izdelke, storitve in organizacije obsega zlasti:

- določitev pravil o utemeljevanju in sporočanju okoljskih trditev;
- vzpostavitev postopka za preverjanje okoljskih trditev, ki jih je treba navesti v utemeljitev okoljskih trditev za proizvode, ki so dani na trg, in sisteme okoljskega označevanja;
- imenovanje pristojnih organov;

- določitev mehanizma za usklajevanje deležnikov; in
- redno spremljanje uporabe in sporočanja okoljskih trditev.

K 118. členu (znak EU za okolje)

V tem členu je opredeljeno podeljevanje znaka EU za okolje kot uveljavljen način promocije in spodbujanje proizvodnje proizvodov, ki imajo v primerjavi z istovrstnimi proizvodov manjše negativne vplive na okolje. Verodostojne znake za okolje podeljujejo običajno neodvisni organi na podlagi strogo določenih meril. V Evropi je uveljavljenih nekaj nacionalnih znakov tipa I po ISO klasifikaciji za okoljsko označevanje (v Nemčiji, Skandinavskih državah, Avstriji, Madžarski). EU je leta 1992 uvedla evropski znak za okolje, ki se ga podeljuje podjetjem za določen proizvod na prostovoljni osnovi in ga bo morala RS s pristopom k EU v celoti prevzeti. Podrobneje sistem podeljevanja določa Uredba (ES) št. 66/2010 o znaku EU za okolje, zahteve za pridobitev znaka EU za okolje pa za 22 skupin proizvodov in storitev določajo odločbe Komisije EU, ki opredeljujejo tudi način preverjanja skladnosti z zahtevami. Določbe tega člena omogočajo prevzem EU znaka za okolje v RS in določajo tiste zadeve, ki jih Uredba (ES) št. 66/2010 prepušča državam članicam: določi t.i. pristojni organ po Uredbi (ministrstvo), opredeljuje, da se znak podeljuje v upravnem postopku z odločbo, kdaj se znak za okolje odvzame ter kako se lahko znak uporablja oz. kako se znak ali njemu podoben znak ne sme uporabljati.

K 119. členu (sistem okoljevarstvenega ravnanja in presoje organizacij) in 120. členu (preveritelj EMAS)

V teh členih je opredeljeno podeljevanje znaka za EU sistem okoljevarstvenega vodenja organizacij, ki ga lahko (poleg standarda ISO 14001) prostovoljno uvajajo podjetja in druge organizacije z namenom izboljševanja okoljskih učinkov proizvodnje. Sistem je bil uveden leta 1993, leta 2009 in 2019 je bil posodobljen, znan pa je pod kratico EMAS (Environmental Management and Auditing System). Sistem EMAS je nadgradnja standarda ISO 14001 z nekaterimi dodatnimi zahtevami (izpolnjevanje zakonskih zahtev, sodelovanje zaposlenih, javna objava okoljske izjave/poročila, obvezna akreditacija EMAS preveritelja, ki preveri organizacijo, če izpolnjuje zahteve za EMAS, stalno izboljševanje sistema okoljevarstvenega vodenja organizacije ipd.) in se izvaja na podlagi Uredbe (ES) št. 1221/2009, ki ureja prostovoljno sodelovanje organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS). V navedenih členih so urejeni tisti deli sistema, ki jih Uredba (ES) št. 1221/2009 prepušča državam članicam: določitev pristojnega organa, ki izvaja v RS registracijo organizacij v skladu z EMAS uredbo (ministrstvo), opredeljuje, da se registracija izvaja po upravnem postopku, v katerih primerih se lahko registrirana organizacija sklicuje na registracijo in uporablja znak EMAS, ter v katerih primerih se znaka EMAS ne sme uporabljati, ureja izbris iz evidence EMAS, določa EMAS preveritelje ter da njihovo akreditiranje izvaja nacionalna akreditacijska služba po Zakonu o akreditaciji (Ur. list RS, št. 59/99) in določa naloge nacionalne akreditacijske službe pri izvajanju akreditacije EMAS preveriteljev.

9. Sodelovanje javnosti pri sprejemanju predpisov

K 121. členu (sodelovanje javnosti pri sprejemanju predpisov)

Ta člen ureja sodelovanje javnosti pri sprejemanju predpisov. Vsa ministrstva in pristojne organe občin zavezuje k tem, da javnosti (vsakomur) omogočijo seznanitev z osnutkom

predpisa in dajanja mnenj in pripomb. Predpisi, ki po svoji vsebini, že na podlagi zakonsko vzpostavljene fikcije sodijo v okvir tega člena določa drugi odstavek predlaganega člena. Niso pa zahteve omejene le na te predpise, temveč so v prvem odstavku v zakonsko zahtevo po omogočanju sodelovanja javnosti jasno vključeni vsi predpisi, ki lahko pomembneje vplivajo na okolje (vsi okoljsko relevantni predpisi). Od uvodoma navedenih organov določba zahteva, da z javnim naznanilom preko spleta omogočijo javnosti seznanitev z osnutkom predpisa in rokom, v katerem lahko sodeluje na že navedeni način. Četrty odstavek določa 30 dni kot minimalno trajanje obdobja sodelovanja javnosti. Krajše obdobje je po novem omogočeno le v primeru redakcijskih ali tehničnih popravkov predpisov. Organ je dolžan podana mnenja in pripombe preučiti in na primeren način upoštevati. Najkasneje v 30 dneh po sprejemu predpisa pa je na spletu dolžan objaviti tudi (glede na sicer predpisano vladno gradivo) podrobnejše obrazloženo stališče do vseh prejetih pripomb, vključno s kratko razlago, zakaj so ali niso bile upoštevane. Zadnji odstavek izključuje uporabo tega člena v primeru predpisov, kjer je že z drugimi zakoni določeno sodelovanje javnosti, s čimer se prepreči dvojnost normiranja.

10. Razlastitev

K 122. členu (razlastitev in omejitev lastnine v interesu varstva okolja)

V tem členu zakon uvaja dva »okoljevarstvena razlastitvena razloga«. Razlastitev omogoča, kadar ukrepov ni mogoče naprtiti določenim ali določljivim povzročiteljem ali ni pravne podlage za naložitev obveznosti povzročitelju obremenitve ali posledic ni mogoče drugače odpraviti in Vlada o tem, da bo subsidiarno ukrepala država, sprejme ustrezen sklep. Kot drugi razlastitveni razlog pa zakon predvideva primere, ko je zaradi izvršitve sodbe Sodišča EU v skladu z 255. členom tega zakona izvršba na določeni nepremičnini, ki ni v njeni lasti, naložena državi. Sicer se glede razlastitvenega upravičenca, razlastitvenega zavezanca in postopka razlastitve smiselno uporablja zakon, ki ureja urejanje prostora. To seveda pomeni tudi, da bo razlaščenca pripadla odškodnina v obliki denarnega nadomestila ali nadomestila v naravi. Je pa v zakonu izrecno določeno, da je pri ocenjevanju vrednosti te odškodnine treba upoštevati breme oziroma stroške, ki jih prinaša sanacija oziroma odprava posledic čezmerne obremenitve okolje na oziroma v povezavi z razlaščeno nepremičnino.

III. PROGRAMI NA PODROČJU VARSTVA OKOLJA

1. Programi varstva okolja

K 123. členu (nacionalni program varstva okolja)

Člen ureja izdelavo Nacionalnega programa varstva okolja, ki je celoviti strateški dokument varstva okolje, s katerim se opredelijo dolgoročni cilji, usmeritve in naloge varstva okolja, ohranjanja narave, lahko pa tudi urejanja voda. Glede na njegovo strateško naravo ga sprejme Državni zbor.

Program pripravi ministrstvo v sodelovanju z drugimi ministrstvi in pri tem upošteva poročila o stanju okolja, razvojne dokumente in najnovejša dognanja varstva okolja. Člen določa tudi okvirno vsebino programa, prilagojeno strateški naravi programa.

K 124. členu (operativni program)

Člen ureja izdelavo operativnih programov varstva okolja, ki so specifični, ciljni programi, namenjeni podrobnejši opredelitvi izvrševanja obveznosti iz ratificiranih mednarodnih pogodb ali strategij, programov in predpisov EU.

Programe pripravi ministrstvo, sprejme pa jih vlada.

Vsebinsko se operativni programi osredotočijo na cilje, usmeritve in naloge, vezane na posamezno področje ali vprašanje varstva okolja oziroma na druge vsebine, če so te določene s predpisi EU. Vlada lahko predpiše podrobnejšo vsebino operativnega programa.

K 125. členu (projekcije emisij onesnaževal v zrak)

Ministrstvo za pripravo operativnih programov zagotavlja pripravo projekcij emisij onesnaževal v zrak neposredno ali prek javnega pooblastila, ki se ga podeli na podlagi javnega razpisa. Gre predvsem za projekcije emisij na podlagi Direktiva (EU) 2016/2284 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES.

K 126. členu (sodelovanje javnosti)

Člen ureja sodelovanje javnosti pri pripravi nacionalnega programa varstva okolja in operativnega programa varstva okolja.

Pri pripravi teh programov mora ministrstvo javnost seznaniti z osnutkom programa in omogočiti, da javnost poda mnenja in pripombe.

Ministrstvo z javnim naznanilom obvesti javnost o kraju, kjer je program dostopen ter o načinu in času dajanja pripomb, ki mora biti najmanj 30 dni.

Ministrstvo mora proučiti odziv javnosti in jih na primeren način upoštevati pri pripravi predloga programa ter javnost obvestiti o sprejemu programa, pri čemer to obvestilo vsebuje informacijo o sodelovanju javnosti z utemeljitvijo glede upoštevanja mnenj in pripomb javnosti.

Posebej so določene pristojnosti ministrstva, pristojnega za vode in ministrstva, pristojnega za naravne vire, ki se nanašajo na področja okolja, ki so v njuni pristojnosti.

K 127. členu (program varstva okolja občine)

Ta člen ureja izdelavo programov varstva okolja, vezanih na ožje območje. Take programe za svoje območje pripravijo mestne občine, lahko pa tudi občine ali širše samoupravne lokalne skupnosti. Pri tem smiselno upoštevajo določbe zakona glede izdelave nacionalnega programa varstva okolja, operativnega programa varstva okolja in sodelovanja javnosti pri pripravi teh programov ter zagotovijo skladnost z njimi.

2. Celovita presoja vplivov na okolje

Splošna obrazložitev

Institut celovite presoje vplivov na okolje je bil v slovenski pravni sistem uveden ob vstopu Slovenije v EU oziroma s prenosom Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. 6. 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (v nadaljevanju: SEA direktiva) v slovenski pravni sistem. Osnutek ZVO-3 ohranja temelje te ureditve in jo le deloma spreminja, obenem pa poimenovanje celovita presoja zamenjuje z ustrežnejšim poimenovanjem – z izrazom »strateška okoljska presoja«, ki odseva raven aktov, za katere se strateška okoljska presoja izvaja (in že s poimenovanjem skuša uvesti jasnejše razlikovanje med načrtovanjem na planski in projektni ravni.

K 128. členu (strateška okoljska presoja)

Ureditev instituta strateške presoje vplivov na okolje v temeljih ostaja podobna ureditvi v veljavnem ZVO-2. Vendar pa se v primerjavi z ureditvijo v ZVO-2 spreminja poimenovanje samega instituta: strateška okoljska presoja in ne več celovita presoja vplivov na okolje. Nekoliko drugače kot v 77. členu ZVO-2 je po vzoru iz četrte uvodne izjave SEA direktive oblikovan tudi namen strateške presoje. Značilnosti planov, za katere se presoja izvaja, so v predlaganem drugem odstavku zaradi večje jasnosti razdeljene na tri točke, pri čemer se z nekoliko drugačno opredelitvijo lastnosti plana, za katerega je strateško presojo treba izvesti, v 3. točki bolj dosledno sledi besedilu SEA direktive (v skladu z a točko a drugega odstavka 3. člena SEA direktive je na primer zajeta tudi priloga II te direktive). Novost te določbe je tudi v tem, da zakon vladi nalaga, da pripravi seznam planov, za katere je vselej treba izvesti strateško okoljsko presojo in seznam planov, za katere se na podlagi predpisanih kriterijev od primera do primera preverja, ali naj se izvede strateška okoljska presoja. Da ta seznam ni dokončen izhaja iz predlaganega petega odstavka, ki zagotavlja, da se strateška okoljska presoja izvede tudi za druge plane, katerih izvajanje ima lahko pomembne vplive na okolje, pa jih ni na seznamu vlade (na primer, ker je bil naknadno uveden oziroma zahtevan z uredbo EU ali nacionalnim predpisom, ker so sprejeti na drugih področjih od navedenih itd). V predlaganem šestem odstavku je - podobno kot v sedmem odstavku 77. člena ZVO-2 - vladi dano pooblastilo, da predpiše merila za ocenjevanje pomembnejših vplivov izvedbe plana na okolje, pri čemer se izrecno zahteva, da s tem v zvezi upošteva relevantne določbe SEA direktive. Dodati velja, da je treba v 3. točki drugega odstavka uporabljeno besedno zvezo: »okvir za prihodnja soglasja« razumeti kot avtonomen izraz prava EU (SEA direktive), ki ga je oziroma bo potrebno razlagati v skladu s prakso Sodišča EU, zaradi česar splošna opredelitev in s tem zamejitev na zakonski ravni ni ustrezna.

K 129. členu (plani, za katere se strateška okoljska presoja ne izvede)

Predlagana določba predstavlja nekoliko spremenjeni četrti odstavek 77. člena ZVO-2. Vendar predlog v drugem odstavku natančneje povzema besedilo SEA direktive (10. uvodno izjavo oziroma tretji odstavek 3. člena direktive). Pri tem pa je tudi izraz »majhno območje na lokalni ravni« treba razumeti kot avtonomen izraz SEA direktive, ki ga bo potrebno razlagati v skladu s prakso Sodišča EU, zaradi česar splošna opredelitev in s tem zamejitev na zakonski ravni ni ustrezna. V praksi je v ta namen priporočljivo zagotoviti smernice, ki se lahko nadgrajujejo z razvojem prakse Sodišča EU.

Sicer pa je v primeru prostorskih aktov, kjer mestoma že velja posebna ureditev, ta določba direktive v Zakonu o urejanju prostora prenesena na način, da se za občinske podrobne prostorske načrte (OPPN) strateška okoljska presoja izvede le v primeru, da so izpolnjeni z zakonom predpisani pogoji oziroma kadar ima sprejem OPPN oziroma njegove spremembe pomembne vplive na okolje. Pri spremembi OPN pa se celovita oziroma strateška presoja le izjemoma ne izvede, in sicer: če je ugotovljeno, da ni pričakovati pomembnega vpliva izvedbe plana na okolje (glej 118. in 128. člen ZuReP-3). Zato v predlagani določbi ne najdemo nekdanjega besedila 77. člena ZVO-2 o tem, da se strateška okoljska presoja ne izvede v primeru domneve, da ni pričakovati verjetno pomembnih vplivov plana na okolje, ki je bila vzpostavljena za primere »če za planirane posege niso določeni novi ali boljše izvedbeni pogoji, če ne vsebuje novih posegov in če plan ne zajema novih območij glede na plan, na podlagi katerega je pripravljen«.

K 130. členu (subsidiarna uporaba tega poglavja)

Predlog določa subsidiarno uporabo določb poglavja ZVO-3 o strateški okoljski presoji na področju urejanja prostora, s čimer upošteva zlasti že uveljavljeno dejstvo, da Zakon o urejanju prostora celovito presojo vplivov na okolje oziroma strateško okoljsko presojo v številnih vprašanih že ureja drugače, kot jo sicer ureja ZVO-2 (na primer izrecno določa vrste prostorskih aktov, ki načeloma zahtevajo ali pa načeloma ne zahtevajo celovite oziroma strateške okoljske presoje). Predlagano besedilo tega poglavja torej nima namena posegati v določbe ZUreP-3, ki določena vprašanja strateške okoljske presoje ureja drugače.

K 131. členu (Pravna narava in koraki strateške okoljske presoje)

S predlaganim prvim odstavkom se za posamezne faze oziroma korake strateške okoljske presoje, ki so pravzaprav del širšega procesa sprejemanja plana, izključuje uporaba Zakona o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju: ZUP) in sicer tako, da ta določba upošteva, da se po 4. členu omenjenega zakona upravni postopek smiselno uporablja v drugih javnopravnih zadevah, ki nimajo značaja upravne zadeve le, kolikor ta področja niso urejena s posebnim postopkom. Ker so strateška okoljska presoja oziroma njene posamezne faze opredeljene kot poseben javno-pravni postopek, ki je inherentni del priprave plana, to pomeni, da se ZUP praviloma niti smiselno ne uporablja. V drugem odstavku je faza oziroma ocena, ali je treba izvesti strateško okoljsko presojo, opredeljena kot predfaza strateške okoljske presoje. V predlaganem tretjem odstavku pa je opredeljena sama strateška okoljska presoja oziroma koraki, ki so del le te

K 132. členu (posvetovanje z ministrstvi in drugimi organizacijami)

SEA Direktiva na več mestih zahteva posvetovanje z »organi, pristojnimi za ustrezne okoljske naloge«, pri čemer je splošna zahteva tega posvetovanja - podobno kot v predlaganem prvem odstavku tega člena - podana že v 15. uvodni izjavi direktive. Ta splošna določba o posvetovanju je podrobneje razdelana v drugih členih – pri oblikovanju stališča o tem, ali je v postopku priprave plana treba izvesti strateško okoljsko presojo, stališču o potrebni vsebini okoljskega poročila in pri presoji sprejemljivosti plana. Z drugim odstavkom se predlaga izrecen zapis, da se morajo mnenjedajaci pri izdelavi mnenja opreti na sprejete oziroma uveljavljene predpise in razvojne ter druge strateške dokumente, ki so bili sprejeti na ravni države, EU ali mednarodne skupnosti na njihovem delovnem področju. Ker se je v praksi pokazalo, da ob splošni opredelitvi organov in organizacij ni povsem jasno kdaj kot

mnenjedajalec sodeluje posamezno ministrstvo in kdaj javni zavod ali druga organizacija, ki ima na določenem področju s predpisi poverjene določene naloge (in kako ravnati v primeru morebiti nasprotujočih si mnenj), predlog tretjega odstavka predvideva razrešitev te dileme na način, da bo nabor ministrstev in organizacij, s katerimi se je – glede na vsebino, ki je v njihovi pristojnosti – treba posvetovati, določila Vlada. Ker pa bi bilo v primeru vsebinsko specifičnega plana morda potrebno posvetovanje z drugo strokovno organizacijo, ki razpolaga s specifičnim znanjem (na primer Upravo za jedrsko varnost), pa je ministrstvu izrecno omogočeno, da se posvetuje z organizacijo, ki je sicer ni na tem seznamu.

K 133. členu (obvestilo o nameri)

Obvestilo o nameri oziroma »vloga« za presojo (stališče) ministrstva o tem, ali je za plan treba izvesti strateško okoljsko presojo je predvideno le za plan, za katerega je v četrtem odstavku 128. člena predvidena preučitev od primera do primera, za primere, ko se glede na okoliščine utemelji, da je strateška okoljska presoja potrebna (peti odstavek 128. člena) in v primeru plana, za katerega je dopustno uveljavljanja izjeme od obveze strateške okoljske presoje v skladu z drugim odstavkom 129. člena zakona. Novost zakona predstavlja možnost uvedbe postopka strateške okoljske presoje po uradni dolžnosti, ki je urejena v petem odstavku. Kot do sedaj se v šestem zahteva tudi, da ministrstvo stališče (prej odločbo) o tem, ali je strateška okoljska presoja potrebna objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

K 134. členu (okoljsko poročilo)

Okoljsko poročilo trenutno ureja 78. člen ZVO-2. V predlagani določbi so ob upoštevanju veljavne podzakonske ureditve in zahtev SEA direktive mestoma nekoliko drugačni poudarki, a se namen določbe in do sedaj določena vsebina okoljskega poročila ne spreminjata. Bolj jasno je po vzoru drugega odstavka petega člena SEA direktive dodan poudarek, da naj dokumentacija za strateško okoljsko presojo in s tem tudi sama strateška okoljska presoja upošteva raven podrobnosti plana oziroma »stopnjo odločanja« v primeru »večstopenjskega planiranja«. Ker obstaja področje, kjer že ne ravni EU velja načelo previdnosti (v mislih imamo področje ohranjanja narave) pa je v predlogu izrecno omogočen tudi odstop od načelne ureditve, da se pri pripravi okoljskega poročila navedejo (le) obstoječe informacije.

K 135. členu (plansko načrtovanje na več ravneh)

V predlaganem členu je po vzoru SEA direktive nekoliko bolj jasno opredeljen poudarek, da je planiranje pogosto večstopenjsko – z različno ravno in podrobnostjo posameznih planov. V tovrstnih primerih morata že dokumentacija za strateško okoljsko presojo upoštevati raven podrobnosti plana oziroma »stopnjo planiranja«. Navedenemu pa mora seveda slediti tudi raven in vsebina strateške okoljske presoje.

K 136. členu (mnenje o vsebini okoljskega poročila)

Določba predlaganega člena je podobna določbi 79. člena ZVO-2. Predlagani naslov sicer ne govori več o vsebinjenju, ampak o »mnenju o vsebini okoljskega poročila«. Pri tem je nekoliko spremenjen zlasti drugi odstavek, pri katerem je bolj natančno določeno kaj vse lahko vsebuje mnenje mnenjedajalca v postopku SOP. Dodatno je v četrtem odstavku poudarjeno dejstvo, da se v postopku, ko bo skozi proces že oblikovan osnutek plana, lahko izkaže, da je potrebno vsebine okoljskega poročila nekoliko spremeniti ali razširiti. Nov pa je tudi šesti odstavek, ki upošteva, da četrti odstavek 5. člena SEA direktiva zahteva, da se o vsebini okoljskega

poročila izvede posvetovanje z »organi, ki jih bodo verjetno zadevali okoljski vplivi izvajanja načrtov in programov zaradi njihovih posebnih okoljskih nalog« oziroma »organi, pristojnimi za ustrezne okoljske naloge« (petnajsti uvodni stavek direktive).

K 137. členu (mnenje o ustreznosti okoljskega poročila)

Za razliko od ureditve v 80. členu ZVO-2, se – kot se je tudi sicer postopek izvajal v praksi - v predlogu tega člena v povezavi s predlaganim 141. členom faza ocene o ustreznosti okoljskega poročila ločuje od faze ocene o sprejemljivosti izvedbe plana. Sicer pa je predlagana ureditev, ki se tiče mnenja o ustreznosti okoljskega poročila, praktično enaka ureditvi iz omenjenega 80. člena ZVO-2. Dodan je le četrti odstavek, ki ureja podlago za izdajo mnenja o ustreznosti okoljskega poročila.

K 138. členu (sodelovanje javnosti)

Predlog tega določila predstavlja nekoliko spremenjeno določbo 81. člena ZVO-2. Pomemben je poudarek prvega odstavka, iz katerega izhaja, da je v tej fazi govora (še) o (prvem) osnutku plana. Sicer pa vsebina predlaganega člena v bistvenem ostaja enaka kot vsebina 81. člena ZVO-2, pri čemer je v drugem poudarjeno, da se javna razgrnitev za občinske plane odvija na občinskih spletnih straneh (ni več predviden le objava na osrednjem spletnem mestu državne uprave. V zadnjem stavku petega odstavka pa se od pripravljavca plana na novo izrecno zahteva, da pripombe javnosti, skupaj s stališčem do pripomb javnosti, pošlje ministrstvu. Le tako lahko ministrstvo relevantne pripombe javnosti upošteva pri izdaji mnenja o sprejemljivosti plana.

K 139. členu (čezmejni vplivi na okolje)

Predlagana določba nadgrajuje oziroma nekoliko spreminja 82. člen ZVO-2. In sicer s tem, ko določa, da v fazi, ko se država zaprosi za sodelovanje še ni potrebno zagotoviti prevod celotnega okoljskega poročila in da se druga država o planu praviloma obvesti, ko je okoljsko poročilo že pripravljeno in v delno (v delih oziroma vsebinah, kje je ta zahtevano) prevedeno. Seveda pa se iz utemeljenih razlogov (na primer v interesu dobrih sosedskih odnosov ob temah, ki so za sosednjo državo pomembne) druga država lahko obvesti že prej. Po drugi strani predlog ukinja določbo, po kateri je prevode zagotavljalo ministrstvo na svoje stroške. Vendar pa zaradi zagotavljanje kvalitetnega prevoda (uporabe ustreznega izrazoslovja), ki je nujen za ustrezno izvedbo čezmejnega posvetovanja, prevod načeloma naroči in po potrebi usklajuje ministrstvo, stroške prevoda oziroma revizije že opravljenega prevoda pa krije pripravljavec plana.

K 140. členu (presoja plana druge države)

Predlagana določba nadgrajuje oziroma nekoliko spreminja 83. člen ZVO-2.

K 141. členu (predlog plana in mnenje o sprejemljivosti)

Predlog tega člena odseva vsebino 84. člena ZVO-2. Nova pa je vsebina drugega in tretjega odstavka, ki zahteva, da so dopolnitve in spremembe okoljskega poročila in plana, za katerega se to pripravlja, s strani pripravljavca plana jasno predstavljene. S tretjim odstavkom se tudi v tej fazi sprejemanja plana zahteva obveščanje javnosti. V četrtem odstavku so jasneje opredeljene spremembe dokumentacije tekom postopka, ki so za strateško okoljsko presojo relevantne in terjajo ponovno pridobivanje mnenj mnenjdajalcev v postopku SOP oziroma

ponovno javno razgrnitev plana. Medtem, ko je prvi stavek petega odstavka identičen dosedanji ureditvi, pa drugi stavek petega odstavka upošteva dejstvo, da predlog zakona (tudi v tej fazi ne predvideva več potrdila oziroma upravne odločbe. V novem tretjem stavku petega odstavka je vsebovana zahteva, da naj bo iz samega mnenja jasno razvidno, na katero »verzijo« plana je bilo podano mnenje. Četudi ne gre za upravni postopek, je v šestem odstavku ministrstvu omogočeno, da si za namene strateške okoljske presoje (ocene sprejemljivosti plana) na posameznem področju pridobi izvedensko mnenje ustrezne strokovne institucije, pripravljavcu plana pa je omogočena tudi povrnitve s tem nastalih stroškov od mnenjedajalca, ki je v zamudi. V sedmem odstavku je – ob upoštevanju, da ne gre več za poseben upravni postopek – izrecno določena tudi možnost, da ministrstvo izvedenca, ki razpolaga s potrebnim strokovnim znanjem, imenuje tudi za druga področja oziroma vsebinska vprašanja. V osmem odstavku pa se od ministrstva zahteva, da mnenje vi mnenje o sprejemljivosti vplivov izvedbe predloga plana na okolje objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

K 142. členu (pravno varstvo)

Zahteva po zagotavljanju dostopa do pravnega varstva predstavnikom zainteresirane javnosti zoper vse okoljsko relevantne akte, tudi tiste, ki nimajo narave pravnega akta, izhaja iz tretjega odstavka 9. člena Aarhuške konvencije. Upoštevajoč navedeno predlog zakona, ki sicer opušča »fazno odločanje z upravnimi odločbami« v primerih aktov, ki nimajo narave pravnega akta in ki v slovenskem pravnem sistemu zato nimajo pravnega varstva, pravno varstvo vzpostavlja s predlaganim drugim odstavkom. Obenem pa pravno varstvo, kot je bilo urejeno do sedaj, omogoča tudi občinam.

K 143. členu (obvestilo o sprejetem planu)

Predlog te določbe je le nekoliko spremenjeno besedilo 85. člena ZVO-2. Le to implementira zahteve 8. člena SEA direktive. Po vzoru omenjene določbe iz direktive se v drugi točki drugega odstavka od pripravljavca plana izrecno zahteva izjava o tem, kako so bili pri pripravi plana vanj vključeni okoljski vidiki in upoštevani izidi posvetovanja.

K 144. členu (spremljanje izvajanja plana)

Predlog te določbe je le nekoliko spremenjeno besedilo 86. člena ZVO-2. Ta implementira zahteve 10. člena SEA direktive in za razliko od 86. člena ZVO-2, ki je ukrepanje zahteval le od ministrstva, pri čemer posebnih pristojnosti ministrstva na tem področja (izven siceršnje ureditve degradiranih območij in okoljske škode) ni urejal, od pripravljavca plana zahteva, da sprejme ustrezne ukrepe, kadar mu odpravo negativnih posledic izvajanja plana naloži ministrstvo. To dolžnost pa ima že sam po sebi tudi pripravljavec plana.

K 145. členu (dodatno zagotavljanje kakovosti okoljskega poročila)

Predlog te določbe je le nekoliko spremenjeno besedilo 87. člena ZVO-2. V povezavi z institutom »mnenja o ustreznosti okoljskega poročila« implementira zahteve 14. uvodne izjave in drugega odstavka 12. člena SEA direktive s tem, da predvideva še dodatne ukrepe za zagotavljanje kakovosti okoljskih poročil, ki so bili sicer predvideni že z ZVO-2. Vendar pa določilo ne predvideva več objave pripravljavcev okoljskih poročil, saj to, da je okoljsko poročilo v končni fazi pripravljeno, še ničesar ne pove o kvaliteti prvega osnutka okoljskega poročila in zato ne more predstavljati referenčne usmeritve za pripravljavce planov.

2. 1. Razrešitev nasprotja interesov pri sprejemanju plana

K 146. členu (razrešitev nasprotja javnih interesov)

Novost predloga predstavlja tudi postopek razrešitve nasprotja javnih interesov, ki je zasnovan po vzoru ureditve v ZUreP-3. Sedanja ureditev strateške okoljske presoje, ki ob negativni oceni s kateregakoli področja onemogoča sprejem plana, namreč ne onemogoča tehtanja različnih javnih interesov in ne upošteva, da je SEA direktiva - za razliko od na primer habitatne in vodne direktive - primarno postopkovna direktiva, katere cilj in namen je sicer vključevanje okoljskih vidikov v sprejemanje plana, ki pa nima zahteve po zavrnitvi sprejema plana, ki je negativno ocenjen. Področno pravo EU, ki vsebuje tudi vsebinske zahteve (habitatno in vodno direktivo), ustrezno upošteva predlagani sedmi odstavek, ki ne dopušča s tem zakonom predpisanega postopka razrešitve nasprotja javnih interesov v primeru, da je plan nesprejemljiv z vidika ciljev, ki se zasledujejo z vodno ali habitatno direktivo in kjer postopek in pogoje za odstopanje od ciljev direktiv ureja področna zakonodaja- Zakon o ohranjanju narave oziroma Zakon o vodah.

IV. POSEGI V OKOLJE

1. PRESOJA VPLIVOV NA OKOLJE IN OKOLJEVARSTVENO SOGLASJE

K 147. členu (presoja vplivov na okolje in okoljevarstveno soglasje):

Členi od 147. do 163. prenašajo Direktivo o presoji javnih in zasebnih projektov na okolje, 2011/92/EU posodobljeno z direktivo 2014/52/EU in obsežno pravno prakso (Rulings of the Court of Justice, environmental Assessment of plans, programmes and projects, European Commission, Luksemburg, 2020) in urejajo postopek presoje vplivov na okolje ter izdajo odločbe o okoljevarstvenem soglasju.

Ta člen skladno z omenjeno direktivo določa, da je treba pred začetkom izvajanja posega, ki lahko pomembno vpliva na okolje, izvesti presojo njegovih vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstveno soglasje ministrstva. Nadalje je določeno, da če se mora za nameravani poseg, poleg presoje vplivov na okolje, v skladu s predpisi o ohranjanju narave treba izvesti tudi presojo sprejemljivosti za naravo, se vplivi oziroma posledice nameravanega posega za naravo v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave, ugotovijo v postopku presoje vplivov na okolje.

V primeru, ko je za izvedbo posega potrebna tudi gradnja objekta, pa se presoja vplivov na okolje izvede v postopku izdaje integralnega gradbenega dovoljenja v skladu z zakonom, ki ureja graditev. Nadalje ta člen določa, da je ministrstvo v integralnem postopku za izdajo integralnega gradbenega dovoljenja v skladu z zakonom, ki ureja graditev, mnenjedajalec glede emisij v tla, vode, zrak, hrupa, svetlobnega onesnaževanja, elektromagnetnega sevanja, vibracij, podnebja in ravnanja z odpadki.

Ta člen določa tudi, za katere projekte ali dele projektov se določbe o presoji vplivov na okolje ne uporabljajo.

K 148. členu (presoja vplivov na okolje)

Ta člen opredeljuje, kaj pravzaprav je postopek presoje vplivov na okolje (oziroma kaj ta postopek obsega), predpisuje vsebino presoje vplivov na okolje ter da se v njej ocenijo dolgoročni, kratkoročni, posredni ali neposredni vplivi nameravanega posega v okolje na človeka, tla, vodo, zrak, biotsko raznovrstnost in naravne vrednote, podnebje in krajino, pa tudi na človekovo nepremično premoženje in kulturno dediščino, ter njihova medsebojna razmerja.

Določene vrste posegov so takšne, da je presoja vplivov na okolje zanje obvezna. Za določene vrste posegov pa je potrebno v posebnem postopku (predhodni postopek iz 149. člena tega zakona) oceniti, ali je tudi zanje presoja vplivov na okolje obvezna.

Vlada predpiše vrste posegov, za katere je presoja vplivov na okolje obvezna in vrste posegov, za katere se izvede predhodni postopek skladno z 149. členom.

K 149. členu (predhodni postopek)

V tem členu zakon ureja predhodni postopek, v katerem ministrstvo ugotovi, ali je za poseg v okolje, ki ga namerava izvesti nosilec nameravanega posega, potrebno izpeljati postopek presoje vplivov na okolje.

Ta postopek se prične z vložitvijo zahteve nosilca nameravanega posega, s katero mora opisati ter opredeliti okolje ali dele okolja, za katere obstoja verjetnost, da bo nameravani poseg nanje vplival. Prav tako mora biti zahtevi priložen opis verjetno pomembnih vplivov nameravanega posega na okolje ali dele okolja, lahko pa vsebuje tudi opis ukrepov, predvidenih za zmanjšanje oziroma izogibanje ali preprečevanje verjetno pomembnih vplivov na okolje.

Zakon v tem členu opredeljuje, kaj mora upoštevati ministrstvo pri ugotovitvi, ali je za poseg v okolje treba izvesti presojo vplivov na okolje ter tudi, da ministrstvo, kjer je to ustrezno, upošteva rezultate morebitnih že izvedenih presoj v skladu s tem zakonom in s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave, varstvo voda, varstvo kulturne dediščine, varstva pred požarom, varstvo gozdov in sevalno varnost. Zakon tudi določa, da lahko ministrstvo zaprosi ministrstva in organizacije iz tretjega odstavka 91. člena tega zakona, da pošljejo pisno mnenje o tem, ali je za nameravani poseg treba izvesti presojo vplivov na okolje s stališča njihove pristojnosti.

V tem členu je, skladno z zahtevami Direktive 2011/92, Aarhuške konvencije in sodne prakse, urejeno tudi obveščanje javnosti in sodelovanje zainteresirane javnosti v predhodnem postopku ter pravno varstvo pravic zainteresirane javnosti. Zakon določa tudi, da mora predstavnik mora v vlogi za priznanje statusa stranskega udeleženca navesti tudi dejstva in okoliščine, iz katerih izhaja, da je za poseg treba izvesti presojo vplivov na okolje, dokazila za svoje navedbe pa predložiti.

Posebej je urejena situacija, v kateri nosilec nameravanega posega že začel s posegom ali ga je že izvedel, pa je po tem bila izdana pravnomočna sodba, v kateri je sodišče ugotovilo, da bi moral nosilec za njegovo izvedbo pridobiti okoljevarstveno soglasje. V takšnem primeru mora nosilec posega vložiti vlogo za pridobitev okoljevarstvenega soglasja v skladu s 151. členom tega zakona ali vlogo za spremembo oziroma dopolnitev integralnega gradbenega dovoljenja v skladu z zakonom, ki ureja graditev, ministrstvo pa mu v upravni odločbi, izdani na podlagi omenjene vloge, naloži izvedbo ukrepov, s katerimi se preprečijo, zmanjšajo ali odstranijo vplivi posega na okolje. Če ministrstvo ugotovi, da je poseg kljub tem in izravnalnim ukrepom, nesprejemljiv, pa zavrne izdajo okoljevarstvenega soglasja in nosilcu naloži odpravo posledic posega.

Ta člen ureja tudi primere, ko nosilec nameravanega posega z vlogo za predhodni postopek zahteva izvedbo predhodnega postopka za takšen poseg, ki je v očitnem nasprotju s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, ohranjanje narave, upravljanje voda ali varstvo kulturne dediščine, za te primere zakon določa, da ministrstvo vlogo zavrne in svojo odločitev utemelji.

Ta člen ureja tudi primere, ko nosilec nameravanega posega vloži zahtevo za izvedbo predhodnega postopka za nameravani poseg, ki ni poseg iz predpisa iz četrtega odstavka 148. člena tega zakona. V tem primeru ministrstvo vlogo s sklepom zavrže in utemelji razloge za takšno odločitev, za takšno vlogo pa se tudi ne uporabljajo določbe glede obveščanja javnosti in udeležbe zainteresirane javnosti.

Ta člen tudi določa, komu ministrstvo pošlje odločbo, izdano v predhodnem postopku ter nadalje, kje se odločba in sklep o zavržbi objavita ter za koliko časa.

V tem členu je prav tako določena veljavnost odločbe, in sicer za primer, ko za nameravani poseg ni treba izvesti presojo vplivov na okolje ter za primer, kot je to potrebno.

V tem členu je določeno tudi, da vlada predpiše podrobnejšo vsebino vloge oziroma zahteve za začetek predhodnega postopka ter da mora nosilec nameravanega posega začetek izvedbe posega prijaviti pristojni okoljski inšpekciji, v kolikor presoja vplivov na okolje ni potrebna.

K 150. členu (predhodna informacija)

V tem členu zakon določa, da lahko nosilec nameravanega posega, za katerega je potrebno izvesti presojo vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstveno soglasje ministrstva ali integralno gradbeno dovoljenje v skladu z zakonom, ki ureja graditev, pred začetkom presoje vplivov na okolje informacijo o obsegu in vsebini poročila o vplivih izvedbe nameravanega posega na okolje. Da bi to informacijo pridobil, mora nosilec nameravanega posega predložiti idejno zasnovo nameravanega posega po predpisih o graditvi objektov, če gre za gradnjo, ali podatke o njegovi namembnosti in bistvenih značilnostih, če ne gre za gradnjo. Nosilec nameravanega posega lahko za pridobitev predhodne informacije zahteva tudi ustno predstavitev idejne zasnove nameravanega posega ali njegovih bistvenih značilnostih ministrstvu. Z ustno predstavitvijo bo omogočeno hitrejše in boljše razumevanje načrtovanega posega.

Ministrstvo pošlje dokumentacijo, ki jo dobi od nosilca nameravanega posega, ministrstvom in drugim organizacijam, ki so glede na nameravani poseg pristojne za posamezne zadeve varstva okolja, naravo ali varstvo ali rabo naravnih dobrin, varstva pred požarom ali varstvo kulturne dediščine ali varstva krajine, ali varstvo zdravja ljudi, da se izrečejo o tem, katere podatke naj vsebuje poročilo o vplivih na okolje, da bodo lahko v okviru postopka presoje vplivov na okolje dale mnenje o vplivih nameravanega posega na okolje skladno s 155. členom tega zakona. Ob navedenem velja poudariti, da je na novo določeno sodelovanje Uprave za zaščito in reševanje, ki je pristojna za področje varstva pred požarom.

Ko ministrstvo prejme predloge ministrstev in organizacij, pripravi predhodno informacijo.

K 151. členu (vloga za izdajo okoljevarstvenega soglasja)

Nosilec nameravanega posega v okolje mora ministrstvo za izdajo okoljevarstvenega soglasja zaprositi z vlogo in k tej priložiti projekt iz 152. člena ter poročilo o vplivih na okolje iz 153. člena tega zakona.

Nadalje je v tem členu določeno, da mora nosilec nameravanega posega v primeru, da če gre za nameravani poseg na varovanem območju po predpisih o ohranjanju narave ali bi na to območje lahko vplival, k vlogi iz prejšnjega odstavka priložiti tudi dodatek za presojo sprejemljivosti, pripravljen v skladu s predpisi, ki urejajo presojo sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja.

Ta člen določa še, da ministrstvo začne s postopkom presoje vplivov na okolje, če nosilec posega iz tretjega odstavka prejšnjega člena vloži vlogo za izdajo okoljevarstvenega soglasja v skladu s prvim odstavkom 151. člena tega zakona in ministrstvo v skladu s tretjim odstavkom 149. člena ugotovi, da je za nameravani poseg treba izvesti presojo vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstveno soglasje. Prav tako je v tem členu določeno tudi, da odločba, s katero

ministrstvo ugotovi, da je obvezna izvedba presoja vplivov na okolje, preneha veljati, če se poseg, za katerega je bila izdana, ne začne izvajati v petih letih po njegovi pravnomočnosti.

K 152. členu (projekt nameravanega posega v okolje)

V tem členu zakon določa, da mora nosilec nameravanega posega mora za presojo vplivov na okolje zagotoviti projekt nameravanega posega v okolje in poročilo o vplivih izvedbe nameravanega posega na okolje.

Če je za izvedbo nameravanega posega potrebna gradnja po predpisih o graditvi objektov, se kot projekt nameravanega posega v okolje šteje projektna dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja, izdelana skladno s predpisi, ki urejajo graditev.

Če za izvedbo nameravanega posega ni potrebna gradnja po predpisih o graditvi objektov, se kot projekt iz prvega odstavka tega člena šteje projekt za izvedbo posega v okolje, izdelan skladno s predpisi, ki urejajo posamezno vrsto posegov v okolje (kot na primer rudarski projekt za izkoriščanje mineralnih surovin idr.).

V primerih, ko nameravani poseg ni ne gradnja ne drug poseg v prostor, je pa poseg v okolje, pa je v tem členu določena vsebina projekta nameravanega posega v okolje za ta primer.

K 153. členu (poročilo o vplivih na okolje)

V tem členu zakon določa vsebino poročila o vplivih na okolje, ki ga mora nosilec nameravanega posega priložiti vlogi za izdajo okoljevarstvenega soglasja skupaj s projektom nameravanega posega iz prejšnjega člena ali vlogi za izdajo integralnega gradbenega dovoljenja skupaj s projektno dokumentacijo za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja iz prejšnjega člena.

K 154. členu (kakovost poročila o vplivih na okolje)

V tem členu zakon določa, da ministrstvo objavlja katalog strokovnih znanj, priporočil in smernic za izdelavo poročil in po potrebi organizira usposabljanje za izdelovalce poročil ter ministrstva ter organizacije, ki sodelujejo v postopku presoje vplivov na okolje kot mnenjedajalci, z namenom zagotavljanja kakovosti poročil o vplivih na okolje.

K 155. členu (mnenje občin, ministrstev in drugih organizacij o poročilu o vplivih na okolje in sprejemljivosti vplivov izvedbe posega v okolje)

V tem členu je urejeno sodelovanje mnenjedajalcev v postopku presoje vplivov na okolje. Mnenjedajalci so občine, na območju katere bo izveden nameravani poseg, ministrstvo, pristojno za okolje in druga ministrstva ali druge organizacije, ki so glede na nameravani poseg pristojne za posamezne zadeve varstva okolja, naravo ali varstvo ali rabo naravnih dobrin ali varstvo kulturne dediščine ali varstva krajine, ali varstvo zdravja ljudi. Omenjenim mnenjedajalcem ministrstvo pošlje prejeto vlogo za izdajo okoljevarstvenega soglasja, projekt nameravanega posega v okolje ter poročilo o vplivih na okolje ter jih pozove, da se v 21 dneh opredelijo, ali je:

- nameravani poseg v okolje v delu, ki se nanaša na pristojnost mnenjedajalca, sprejemljiv,
- nameravani poseg v okolje sprejemljiv iz vidika njihove pristojnosti pod pogojem, da nosilec posega nameravanega posega v okolje ali poročilo o vplivih na okolje dopolni z dodatnimi ukrepi za preprečitev in odpravo ali zmanjšanje ali izravnavo pomembnejših škodljivih vplivov na okolje, ali z dodatnimi ali podrobnejšimi informacijami,
- nameravani poseg v okolje z vidika njihove pristojnosti ni sprejemljiv.

Če se mnenjedajalec ne opredeli v predpisanem roku, ga ministrstvo pozove, da ga poda v osmih dneh. Če mnenjedajalec tudi v tem roku mnenja ne izda, ministrstvo odloči s pomočjo mnenja pristojnega organa za nadzor nad mnenjedajalcem ali s pomočjo izvedenca ustrezne stroke. Stroške izvedenca v celoti krije mnenjedajalec. Če mnenja iz 1. točke prvega odstavka tega člena v roku ne posreduje občina ali ministrstvo, pristojno za prostor se šteje, da se ta s posegom strinja.

Posebej je urejena situacija, ko mnenjedajalec pripravi nejasno ali nepopolno mnenje, mnenje, ki je v očitnem neskladju s predpisi, ki so podlaga za izdajo mnenja, ali mnenj, ki nimajo ustrezne pravne podlage, ministrstvo zahteva dopolnitev takšnih mnenj. Če je dopolnitev mnenja neuspešna, ministrstvo odloči s pomočjo mnenja pristojnega organa za nadzor nad mnenjedajalcem ali s pomočjo izvedenca.

Če iz mnenja mnenjedajalca izhaja da je poseg sprejemljiv, projekt in poročilo o vplivih na okolje v delu, ki se nanaša na pristojnost mnenjedajalca, pa vsebinsko ustrezna, ministrstvo takoj po prejemu mnenj ali po poteku omenjenega podaljšanega roka preuči ustreznost projekta in poročila o vplivih na okolje. V primeru, da tudi samo ugotovi, da je poseg sprejemljiv, projekt in poročilo o vplivih na okolje pa ustrezna, pripravi osnutek okoljevarstvenega soglasja in nato omogoči javnosti, da se seznanijo z nameravanim posegom, ter omogoči zainteresirani javnosti, da v zvezi s posegom daje mnenja, predloge in pripombe (to zakon ureja v 156. členu) in nadaljuje postopek v skladu s 156. členom tega zakona.

Kadar iz mnenja mnenjedajalca izhaja, da je treba dopolniti projekt ali poročilo o vplivih na okolje z dodatnimi ukrepi za preprečitev, zmanjšanje ali odpravo ali izravnavo pomembnejših škodljivih vplivov na okolje, ali z dodatnimi ali podrobnejšimi informacijami in, ali če to samo ugotovi, ministrstvo pozove nosilca nameravanega posega, da se do teh zahtev opredeli.

Ministrstvo na podlagi prejetih opredelitev nosilca nameravanega posega:

- sprejme pravno in strokovno utemeljene opredelitve nosilca nameravanega posega glede zahtev iz osmega odstavka ter ustrezno spremeni zahtevo za dopolnitev projekta ali poročila o vplivih na okolje ali od nosilca nameravanega posega ne zahteva dopolnitve projekta ali poročila o vplivih na okolje, ali
- zavrne pravno in strokovno neutemeljene opredelitve nosilca nameravanega posega glede zahtev iz osmega odstavka tega člena ter od nosilca nameravanega posega zahteva dopolnitev projekta ali poročila o vplivih na okolje v skladu z zahtevami iz mnenj mnenjedajalcev ali lastnimi zahtevami.

Če po prejemu opredelitev nosilca nameravanega posega in po potrebi dopolnjenega projekta ali poročila o vplivih na okolje ministrstvo sprejme pravno in strokovno utemeljene opredelitve nosilca ter ustrezno spremeni zahtevo za dopolnitev projekta ali poročila o vplivih na okolje ali od njega ne zahteva dopolnitve projekta ali poročila o vplivih na okolje, pripravi osnutek okoljevarstvenega soglasja in nato omogoči javnosti, da se seznanijo z nameravanim posegom, ter omogoči zainteresirani javnosti, da v zvezi s posegom daje mnenja, predloge in pripombe (to zakon ureja v 156. členu). Če pa zavrne pravno in strokovno neutemeljene opredelitve nosilca nameravanega posega, od njega zahteva dopolnitev projekta ali poročila o vplivih na okolje v skladu z zahtevami iz mnenj mnenjedajalcev ali lastnimi zahtevami, po prejemu ustrezno dopolnjenega projekta in poročila o vplivih na okolje pa pripravi osnutek okoljevarstvenega soglasja in nato omogoči javnosti, da se seznanijo z nameravanim posegom, ter omogoči zainteresirani javnosti, da v zvezi s posegom daje mnenja, predloge in pripombe (to zakon ureja v 156. členu).

Če pa iz mnenja mnenjedajalca izhaja, da nameravani poseg v okolje z vidika njegove pristojnosti ni sprejemljiv, ministrstvo pozove nosilca nameravanega posega, da se do takšnega mnenja opredeli. Ministrstvo na podlagi opredelitev nosilca nameravanega posega:

- sprejme pravno in strokovno utemeljene opredelitve nosilca nameravanega posega, iz katerih izhaja, da je mnenje mnenjedajalca v očitnem neskladju s predpisi, ki so

podlaga za izdajo mnenja ali da nima ustrezne prave podlage, in tega mnenja ne upošteva, ali

- zavrne pravno in strokovno neutemeljene opredelitve nosilca nameravanega posega in pri odločanju o izdaji okoljevarstvenega soglasja upošteva mnenje mnenjedajalca.

Če ministrstvo sprejeme pravno in strokovno utemeljene opredelitve nosilca nameravanega posega, iz katerih izhaja, da je mnenje mnenjedajalca v očitnem neskladju s predpisi, pripravi osnutek okoljevarstvenega soglasja in nato omogoči javnosti, da se seznanijo z nameranim posegom, ter omogoči zainteresirani javnosti, da v zvezi s posegom daje mnenja, predloge in pripombe (to zakon ureja v 156. členu). Če pa ministrstvo zavrne pravno in strokovno neutemeljene opredelitve nosilca nameravanega posega, zavrne izdajo okoljevarstvenega soglasja, če niso izpolnjeni pogoji za njegovo izdajo.

Če iz mnenja mnenjedajalca za varstvo narave izhaja, da je izvedba posega neugodno ocenjena ali da bi izvedba nameravanega posega na varovana območja povzročila bistvene ali uničujoče vplive, o tem obvesti nosilca nameravanega posega, ki lahko v 90 dneh po vročitvi obvestila predlaga uvedbo postopka prevlade druge javne koristi nad javno koristjo ohranjanja narave po predpisih o ohranjanju narave.

K 156. členu (obveščanje javnosti in pravica javnosti do sodelovanja)

V tem členu zakon, skladno z zahtevami Direktive 2011/92, ureja obveščanje javnosti v zvezi z nameranim posegom v okolje in pravico javnosti do sodelovanja pri sprejemanju odločitve o izdaji okoljevarstvenega soglasja.

Omenjena direktiva zahteva, da se temeljne informacije o nameravanem posegu v okolje zagotovijo »javnosti«, pri čemer ta kategorija seveda zajema tudi »zainteresirano javnost«. Pravico do sodelovanja pri sprejemanju odločitve o izdaji okoljevarstvenega soglasja pa ima »zainteresirana javnost«.

Da bi nevladna organizacija iz 246. člena tega zakona (NVO) in civilna iniciativa, torej osebe, ki imajo interes sodelovati pri okoljskem odločanju zaradi varstva javnega interesa varstva okolja in ne zaradi uveljavljanja svojih (lastnih) interesov in koristi) lahko svojo nadzorno vlogo opravljale učinkovito, imata (enake pravice pa imajo seveda tudi osebe, ki imajo pravni status stranskih udeležencev) naslednje pravice:

- pravico, da s predlogi, pripombami, mnenji ipd. sodelujeta v upravnem postopku izdaje okoljevarstvenega soglasja (ta pravica zajema na drugi strani obveznost upravnega organa, da se do mnenj, pripomb in predlogov zainteresirane javnosti opredeli – jih sprejme ali argumentirano zavrne),
- pravico do pravnega varstva, če menita, da jima upravni organ ni omogočil uveljavitve omenjene pravice (procesna kršitev), ali, da je njune pripombe, predloge ali mnenja glede posega v okolje neargumentirano zavrnil in odločil v nasprotju s predpisi (materialna kršitev) – to pravno varstvo je sodno varstvo, ker v upravnem postopku izdaje okoljevarstvenega soglasja na 1. stopnji odloča ministrstvo.

Bistvo Aarhuške konvencije in prava EU je, da se zainteresirani javnost zagotovi, da:

- v postopku sprejemanja odločitve o posegu v okolje sodeluje (v čim zgodnejši fazi),
- ima pravno varstvo v primeru, če meni, da ji upravni organ ni zagotovil pravice do sodelovanja skladno z zakonom (procesna kršitev), ali, če meni, da je upravni organ odločil vsebinsko nezakonito (materialna kršitev).

Aarhuška konvencija, prav tako prava EU, zahtevajo, da je zainteresirana javnost (zaradi zagotovitve učinkovitega sodelovanja) dovolj zgodaj obveščena o nameravanem posegu v okolje (na začetni stopnji postopka sprejemanja odločitev o okoljskih vprašanjih, najpozneje

pa takrat, ko se informacije razumno lahko predložijo) ter da ima možnost sodelovanja pri sprejemanju odločitve o izdaji okoljevarstvenega soglasja.

Začetna stopnja postopka sprejemanja odločitve o izdaji okoljevarstvenega soglasja je takoj po tem, ko je po mnenju ministrstva nameravani poseg sprejemljiv z vidika pristojnosti mnenjedajalcev in ministrstva – takoj za tem obvesti javnost o začetem postopku izdaje okoljevarstvenega soglasja in sicer z javnim naznanilom na krajevno običajen način in z objavo na osrednjem spletnem mestu državne uprave gov.si.

Možnost sodelovanja javnosti je urejena tako, da ima ta v času trajanja javne razgrnitve, ki traja 30 dni, pravico dajati mnenja, predloge in pripombe v zvezi z nameravanim posegom, pri čemer mora ministstvo po prejemu mnenj, predlogov in pripomb javnosti pozvati nosilca nameravanega posega, da se do mnenj, predlogov in pripomb zainteresirane javnosti, ki jih je ta dala v času javne razgrnitve, pisno opredeli in, če je to potrebno, dopolni poročilo o vplivih na okolje in projekt nameravanega posega v okolje s predlaganimi ukrepi, ki jih je podala javnost.

Aarhuška konvencija (prav tako pravo EU) v zvezi s sodelovanjem NVO in civilne iniciative, torej oseb, ki imajo interes sodelovati pri okoljskem odločanju zaradi varstva javnega interesa varstva okolja in ne zaradi uveljavljanja svojih (lastnih) interesov in koristi) zahteva, da imajo možnost učinkovitega sodelovanja (ta je zagotovljena na zgoraj opisani način), pri tem pa ne zahteva, da se jim v upravnem postopku odločanja o izdaji okoljevarstvenega soglasja zagotovi pravni položaj stranskega udeleženca. Ta pravni položaj je v upravnem postopku namreč namenjen le tistim osebam, ki želijo v postopku sodelovati zaradi varstva svojih pravnih koristi. Ker NVO in civilna iniciativa, torej osebe, ki imajo interes sodelovati pri okoljskem odločanju zaradi varstva javnega interesa varstva okolja in ne zaradi uveljavljanja svojih (lastnih) interesov in koristi, v upravnem postopku ne sodelujejo zaradi varstva svojih (osebnih) pravnih koristi, temveč (skupaj z upravnim organom) varujejo javno korist varstva okolja, v upravnem postopku izdaje okoljevarstvenega soglasja nimajo pravnega položaja stranskega udeleženca.

K 157.členu (čezmejni vplivi na okolje)

V tem členu je urejeno sodelovanje države članice v postopku presoje vplivov na okolje, če gre za nameravani poseg, ki bi lahko pomembno vplival na okolje v državi članici.

K 158. členu (presoja posega v državi članici)

V tem členu je urejeno sodelovanje ministrstva v postopku presoje vplivov na okolje, ki ga vodi pristojni organ v državi članici, če gre za nameravani poseg v okolje na ozemlju države članice, pa bi ta lahko pomembno vplival na okolje v Republiki Sloveniji.

K 159. členu (okoljevarstveno soglasje)

V tem členu zakon ureja pogoja, ki morajo biti izpolnjeni, da ministstvo izda okoljevarstveno soglasje. Ta pogoja sta:

- če iz projekta in poročila o vplivih na okolje izhaja, da je poseg v okolje skladen s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, ohranjanje narave, upravljanje voda ali varstvo kulturne dediščine,

- če iz projekta in poročila o vplivih na okolje izhaja, da so za obvladovanje pomembnih škodljivih vplivov na okolje predvideni ukrepi za preprečevanje in odpravo ali zmanjševanje pomembnih škodljivih vplivov na okolje ali za njihovo izravnavo.

Zakon v tem členu določa tudi rok, v katerem mora ministrstvo odločiti o vlogi za izdajo okoljevarstvenega soglasja (ta je tri mesece po prejemu popolne vloge, v primeru vstopa stranskih udeležencev pa se ta rok podaljša za dodatna 2 meseca).

Ta člen določa tudi vsebino izreka in obrazložitve odločbe vsebino mnenja mnenjedajalcev iz prvega odstavka 155. člena tega zakona ter rok, v katerem mora nosilec posega začeti s posegom (ta je pet let od pravnomočnosti okoljevarstvenega soglasja).

Ta člen določa tudi, da se zahteva za izdajo okoljevarstvenega soglasja zavrne, v kolikor ministrstvo ugotovi, da je nameravani poseg neskladen s podrobno namensko rabo v prostorskem aktu (oziroma to izhaja iz mnenja občine), pri čemer se ne uporabljajo določbe 156. člena tega zakona. Prav tako je v tem členu določeno, da samostojno pravno sredstvo zoper mnenje občine nedovoljeno, ampak se ga lahko izpodbija v okviru pravnega sredstva zoper odločbo o izdaji okoljevarstvenega soglasja. Ta člen določa tudi zavrnitev vloge za izdajo okoljevarstvenega soglasja v primeru, če se ugotovi, da je nameravani poseg v očitnem nasprotju s predpisi, pri čemer pa tudi v tem primeru določila 156. člena tega zakona ne uporabljajo.

Ta člen določa tudi, kaj mora vsebovati obrazložitev odločbe o izdaji okoljevarstvenega soglasja, kdaj preneha veljati okoljevarstveno soglasje, ureja možnost podaljšanja okoljevarstvenega soglasja in prenosa okoljevarstvenega soglasja na drugega nosilca nameravanega posega (ob tem je določeno, da se lahko okoljevarstveno soglasje podaljša samo enkrat).

Ta člen določa tudi, da lahko ministrstvo, v primeru če je po izdaji okoljevarstvenega soglasja obveščeno ali na podlagi rezultatov spremljanja učinkov nameravanega posega samo ugotovi, da je zaradi izvedbe posega, ki se je sicer izvedel v skladu s pogoji iz okoljevarstvenega soglasja prišlo ali ob sicer z okoljevarstveni posegom skladnem izvajanju posega prihaja do čezmernega obremenjevanja okolja, od nosilca nameravanega posega zahteva informacije o vseh pomembnih dejstvih v zvezi z ugotovljenim čezmernim obremenjevanjem okolja in izvedenih ukrepih. Če ugotovi, da nosilec nameravanega posega ni izvedel vseh potrebnih ukrepov za preprečitev ali zmanjšanje vplivov nameravanega posega na okolje ali pa ti ukrepi po mnenju ministrstva ne zadostujejo za preprečitev čezmernega obremenjevanja okolja, ministrstvo z odločbo odredi izvedbo dodatnih omilitvenih ukrepov ter obveznost naknadnega poročanja o njihovem učinkovanju. Z omenjeno odločbo lahko ministrstvo, če je to potrebno, spremeni tudi posamezne pogoje okoljevarstvenega soglasja.

K 160. členu (sprememba okoljevarstvenega soglasja ali odločbe, izdane v predhodnem postopku, zaradi spremembe posega v okolje)

V tem členu zakon ureja spremembo okoljevarstvenega soglasja, ki je potrebna, če želi nosilec posega v okolje tega spremeniti po pridobitvi okoljevarstvenega soglasja in pred začetkom izvajanja posega v okolje. Prav tako določa, da če ministrstvo na podlagi prijave spremembe ugotovi, da je treba spremeniti okoljevarstveno soglasje, se postopek za spremembo le-tega vodi po določbah 155., 156., 157. in 159. člena tega zakona.

Predlog v tem členu na novo ureja tudi možnost manjše spremembe posega, za katerega je bilo z odločbo iz 149. člena v predhodnem postopku ugotovljeno, da presoja vplivov na okolje ni treba izvesti. Za manjšo spremembo v izreku pa se šteje sprememba (na primer sprememba časa gradnje), ki ne vpliva na obvezo izvedbe presoje vplivov na okolje, ampak spreminja le določene vidike načina izvajanja posega.

K 161. členu (stranka in stranski udeleženec v postopku presoje vplivov na okolje)

V tem členu zakon opredeljuje stranko in stranskega udeleženca v postopku izdaje okoljevarstvenega soglasja.

Kot stranko zakon v tem členu določa nosilca nameravanega posega, torej vlagatelja vloge za izdajo okoljevarstvenega soglasja.

Kot stranskega udeleženca pa zakon opredeljuje tudi pravno ali fizično osebo, ki je prizadeta v svoji pravni koristi. Ministrstvo bo takšnega stranskega udeleženca določilo skladno z določilom 43. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22-ZDeb), kjer je določeno, da se ima pravico udeleževati postopka tudi oseba, ki izkaže pravni interes. Pravni interes pa izkaže oseba, ki zatrjuje, da vstopa v postopek zaradi varstva svojih pravnih koristi, pri tem je pravna korist neposredna, na zakon ali drug predpis oprta osebna korist.

Položaj stranskega udeleženca ima lahko tudi nevladna organizacija, ki deluje v javnem interesu na področju varstva okolja, in civilna iniciativa, kot jo opredeljuje točka 18.1 iz 3. člena tega zakona.

K 162. členu (zagotavljanje dostopa do pravnega varstva zainteresirani javnosti)

V tem členu je skladno z zahtevami Direktive 2011/92, Aarhuske konvencije in sodne prakse urejen dostop do pravnega varstva, ki ga ima zainteresirana javnost zoper izdano okoljevarstveno soglasje, zoper odločbo in sklep, izdan na podlagi zahteve za izvedbo predhodnega postopka.

V tem členu je prav tako določeno, od kdaj se šteje rok za vložitev tožbe ter da mora sodišče o vloženi tožbi odločiti prednostno.

Člen nadalje določa, iz katerih razlogov lahko zainteresirana javnost izpodbija izdano okoljevarstveno soglasje, ter nadalje, kdaj sodišče zavrže vloženo tožbo.

K 163. členu (obvestilo javnosti)

V tem členu zakon določa obveznost objave obvestila o tem, da je bilo izdano okoljevarstveno soglasje. Določeno je, da se objava izvede na krajevno običajen način in na osrednjem spletnem mestu državne uprave gov.si ter nadalje ta člen določa okvirno vsebino objave o izdanem okoljevarstvenem soglasju.

V tem členu je urejeno tudi obveščanje države članice za primer, da se je v okviru postopka presoje vplivov na okolje izvedla tudi čezmejna presoja.

2. Okoljevarstveno dovoljenje

2.1 Skupne določbe

K skupnim določbam

V tem poglavju so urejene dejavnosti, za katere je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje. To je obvezno za vsako obratovanje naprave, ki povzroča industrijske emisije iz priloge 1 iz Direktive 2010/75/EU, obratovanje druge naprave ali dejavnosti, ki ni vključena v prilogo 1 Direktive 2010/75/EU in je zahteva po pridobitvi za tovrstne naprave določena v podzakonskih predpisih ter za obratovanje obrata iz Direktive 2012/18/EU. Naprave in obrat so podrobneje opredeljeni v 3. členu zakona. Skupne določbe veljajo za vse tri vrste okoljevarstvenih

dovoljenj: za naprave iz 171. člena tega zakona, za naprave ali izvajanje dejavnosti iz 189. člena tega zakona in za obrat iz 194. člena tega zakona.

K 164. členu (določitev poskusnega obratovanja)

Ta člen določa, da v kolikor naprava iz 171. člena tega zakona, naprava ali dejavnost iz 189. člena tega zakona ali obrat iz 194. člena tega zakona ali večje spremembe v obratovanju naprave ali obrata potrebna gradnja, za katero je po predpisih o graditvi objektov zahtevana pridobitev gradbenega dovoljenja, mora upravljavec v zahtevi za izdajo uporabnega dovoljenja zaprositi tudi za določitev poskusnega obratovanja naprave ali obrata po predpisih o graditvi objektov. Upravljavec naprave mora v času poskusnega obratovanja izvajati program prvih ali trajnih meritev in obratovati v skladu z okoljevarstvenim dovoljenjem. Ta določba posega v 84. člen Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP in 133/23), ki poskusno obratovanje določa, v primeru, da je bila za objekt izvedena presoja vplivov na okolje in če predpisi, ki urejajo varstvo okolja, določajo izvedbo prvih meritev in obratovalnega monitoringa ali če tako določajo predpisi, ki urejajo varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost. Navedeno pomeni, da bo zaradi te določbe zakona treba spremeniti koncept določitve poskusnega obratovanja v Gradbenem zakonu (Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP in 133/23).

K 165. členu (pravnomočno okoljevarstveno dovoljenje)

Določba izrecno določa, da lahko naprava iz 171. člena tega zakona, naprava ali dejavnost iz 189. člena tega zakona ali obrat iz 194. člena tega zakona začne obratovati le na podlagi pravnomočnega okoljevarstvenega dovoljenja. S stališča upravljavca je pomembno, da zakon jasno določa, da mora imeti veljavno okoljevarstveno dovoljenje ves čas obratovanja naprave iz 171. člena tega zakona, naprave ali dejavnosti iz 189. člena tega zakona ali obrata iz 194. člena tega zakona. Hkrati zakon iz vidika pravne varnosti izrecno določa, da je pogoj za začetek obratovanja naprave iz 171. člena tega zakona, naprave ali dejavnosti iz 189. člena tega zakona ali obrata iz 194. člena tega zakona pravnomočnost in ne zgolj dokončnost okoljevarstvenega dovoljenja.

V drugem odstavku je določena zahteva, da lahko upravljavec izvede spremembe v obratovanju naprave ali obrata ali izvajanja dejavnosti šele po pridobitvi pravnomočne odločbe o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja iz 181., 192. ali 198. člena tega zakona.

K 166. členu (več dejavnosti ali naprav ali delov naprave)

V tem členu zakon omogoča izdajo enega okoljevarstvenega dovoljenja, in sicer v primeru, ko upravljavec na istem območju upravlja z napravo, ki povzroča industrijske emisije v tej pa se lahko izvaja več dejavnosti, ki povzročajo industrijske emisije. Enako velja v primeru, ko upravljavec na istem območju upravlja z več napravami, v katerih se izvaja ena ali več dejavnosti ali več drugimi napravami ali drugimi dejavnostmi in sicer glede izdaje enega okoljevarstvenega dovoljenja za vse omenjene naprave ali dejavnosti ter za njihove spremembe. Možnost izdaje enega okoljevarstvenega dovoljenja je zagotovljena tudi v primeru izvajanja dejavnosti, ki ne povzročajo industrijske emisije in obratovanja naprave, ki ni naprava z dejavnostjo iz 171. člena tega zakona, pa je zanje s predpisi določena obveznost

pridobitve okoljevarstvenega dovoljenja. V obeh primerih gre za diskrecijsko odločitev ministrstva, kot organa, pristojnega za izdajo okoljevarstvenih dovoljenj.

Sprememba takšnega okoljevarstvenega dovoljenja poteka skladno z določbami 181.-184. člena kadar gre za dejavnosti ali naprave, ki povzročajo industrijske emisije oziroma skladno z določbami od 189. do 193. člena tega zakona, kadar se sprememba nanaša na obratovanje druge naprave ali spremembe pogojev in ukrepov določenih za drugo napravo.

Poleg diskrecijske pravice organa je omogočena tudi pridobitev enega (skupnega) okoljevarstvenega dovoljenja ali njegove spremembe različnim upravljavcem ene ali več naprav ali njenih delov, ki so na istem kraju. Uveljavitev te pravice je mogoča le na njihovo zahtevo.

S tem je zagotovljen tudi prenos drugega in tretjega odstavka 4. člena, tretjega odstavka 9. člena in drugega odstavka 20. člena Direktive Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja.)

K 167. členu (okoljevarstveno dovoljenje in njegova sprememba v primeru gradnje)

Ta člen določa, da se lahko gradnja nove naprave ali njene večje spremembe začne šele po pravnomočnosti okoljevarstvenega dovoljenja (za gradnjo manjše spremembe takšna zahteva ni predpisana). Takšna ureditev zagotavlja, da se njena gradnja ne bo izvedla prej, preden bo javnost o napravi obveščena – kar se bo zgodilo v postopku izdaje okoljevarstvenega dovoljenja ali odločbe o večji spremembi naprave. Takšna ureditev zato pomeni večjo varnost za investitorja, saj bo začel gradnjo šele potem, ko bo opravljen postopek, v katerem bo javnosti naprava predstavljena in zaključeni morebitni postopki v zvezi s pravnim varstvom zainteresirane javnosti.

V primeru, če je za takšno gradnjo potrebno integralno gradbeno dovoljenje, pa je javnost seznanjena že v tem postopku, investitor pa s tem, ko pridobi pravnomočno integralno gradbeno dovoljenje, pridobiti tudi določeno stopnjo varnosti, saj je poseg že ocenjen kot sprejemljiv, zato pa je zanj potrebno pridobiti le še pravnomočno okoljevarstveno dovoljenje, ki bo podrobno opredelilo pogoje za obratovanje naprave.

K 168. členu (vlaganje vlog, tek rokov in obvezna vsebina vlog)

V tem členu zakon poenoteno ureja način vlaganja vlog za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja, pri čemer odkazuje na različnost vsebin vlog za različna okoljevarstvena dovoljenja in določa, da rok za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja ali odločbe o njegovi spremembi ne teče v času teka roka za dopolnitev vloge, v času od izdaje sklepa iz osmega odstavka 173. člena do prejema izhodiščnega poročila, ter v času javne razgrnitve. Še posebej je izpostavljeno zavrženje vloge, kadar manjkajo nekatere obvezne sestavine vloge, in sicer ob odsotnosti pravnomočnega okoljevarstvenega soglasja iz 159. člena ali pravnomočne odločbe iz 149. člena tega zakona ali pravnomočnega integralnega gradbenega dovoljenja po predpisih o graditvi objektov, kadar je to zahtevano, razen če gre za primer iz 203. člena tega zakona.

K 169. členu (čistopis izreka okoljevarstvenega dovoljenja)

Z namenom jasnega razumevanja vsebine veljavnih okoljevarstvenih dovoljenj, ki so bila z vidika prvo izdanega okoljevarstvenega dovoljenja posameznemu upravljavcu spremenjena, ta člen ministrstvo zavezuje, da ob vsaki spremembi okoljevarstvenega dovoljenja pripravi čistopis izreka okoljevarstvenega dovoljenja, t.j. »prečiščeno besedilo« izreka veljavnega okoljevarstvenega dovoljenja, ki poleg osnovnega, prvo izdanega okoljevarstvenega

dovoljenja vključuje vse njegove spremembe. Čistopis je informativne narave, pri čemer ministrstvo smiselno uporabi nomotehnične smernice za pripravo čistopisa predpisa.

K 170. (prenehanje okoljevarstvenega dovoljenja zaradi spremembe predpisov)

Ta člen določa situacijo za napravo, ki še vedno obratuje, vendar pa okoljevarstveno dovoljenje ni več potrebno zaradi spremembe predpisov. V primeru, da za obratovanje naprave okoljevarstveno dovoljenje ne bo več potrebno zaradi spremembe predpisov, bo ministrstvo izdalo odločbo o prenehanju okoljevarstvenega dovoljenja po uradni dolžnosti.

2.2. Okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje naprave, ki povzroča industrijske emisije

K 171. členu (okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje naprave, ki povzroča industrijske emisije)

V tem členu zakon določa pravila za obratovanje naprave, v kateri se bo izvajala ena ali več dejavnosti, ki povzroča industrijske emisije, pri tem gre za prenos Direktive 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja). Bistvene zahteve Direktive 2010/75/EU se nanašajo na pogoje, ki jih morajo izpolnjevati upravljavci teh naprav, kar se v zakonu odraža v določbah od 171. do 188. člena tega zakona, pri čemer bi morala izpolnitev teh zahtev omogočati preprečevanje onesnaževanja in nadzor nad onesnaževanjem kot celote. V prvem odstavku je določena obveznost, da mora upravljavec naprave, ki povzroča industrijske emisije, pridobiti okoljevarstveno dovoljenje, kar prav tako izhaja iz zahtev Direktive 2010/75/EU.

Če je naprava, v kateri se bo izvajala omenjena dejavnost, odlagališče odpadkov, na tej podlagi ministrstvo obvesti sodišče o izdanem okoljevarstvenem dovoljenju, sodišče pa nato v zemljiški knjigi zaznamuje ustrezno javnopravno omejitev (zaznamba telesa odlagališča odpadkov). Navedena določba je iz vidika prostega razpolaganja z lastninsko pravico potrebna, saj se odlagališče nahaja na nepremičninah, s katerimi se lahko zgolj omejeno razpolaga in sicer zaradi vseh posledic odlaganja odpadkov in vpliva teh odloženih odpadkov na okolje, te emisije je na podlagi področnih predpisov treba spremljati vsaj še 30 let in več.

V tretjem odstavku je določeno, da je na nepremičninah, na katerih se nahaja obstoječe zaprto odlagališče, pod pogoji, ki jih določa zakon, ki ureja uvajanje naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije, dopustno postaviti fotonapetostne naprave ali vetrne proizvodne naprave.

Naprave in vrste dejavnosti, ki povzročajo industrijske emisije, na podlagi Direktive 2010/75/EU predpiše Vlada.

K 172. členu (splošne zahteve in vloga za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja)

V tem členu zakon določa splošne zahteve za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja za obratovanje naprave, ki povzroča industrijske emisije, pri čemer je poudarek na ukrepih, ki jih mora upravljavec mora v zvezi z obratovanjem naprave iz 171. člena tega zakona zagotoviti in sicer jih mora upravljavec izkazati v vlogi, katerih bistvene sestavine so opredeljene v drugem odstavku tega člena.

Kadar se v napravi, ki povzroča industrijske emisije izvaja dejavnost, ki vključuje uporabo, proizvodnjo ali z njima povezano skladiščenje ali izpust zadevnih nevarnih snovi, mora upravljavec poleg vsebin iz prvega in drugega odstavka tega člena priložiti tudi oceno možnosti

onesnaženja. Le-ta zadostuje, kadar iz nje izhaja, da zadevne nevarne snovi ne morejo povzročiti onesnaženja tal in podzemne vode. V kolikor pa iz ocene možnosti onesnaženja izhaja nasprotno, torej verjetnost onesnaženja tal in podzemne vode, upravljavec predloži delno izhodiščno poročilo.

Vladi je dano pooblastilo, da predpiše podrobnejšo vsebino vloge za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja za napravo, ki povzroča industrijske emisije.

K 173. členu (izhodiščno poročilo)

V tem členu je predpisna obveznost upravljavca, da izdela izhodiščno poročilo v kolikor njegova dejavnost vključuje uporabo, proizvodnjo ali z njima povezano skladiščenje ali izpust zadevnih nevarnih snovi. Vendar pa se glede na verjetnost povzročitve onesnaženja tal in podzemne vode z zadevnimi nevarnimi snovmi razlikuje obseg izdelave izhodiščnega poročila.

Upravljavec tako izhodiščno poročilo izdela v dveh stopnjah. V I. stopnji pripravi sezname, ukrepe in ugotovitve iz 1. do 4. točke drugega odstavka. Te prve štiri stopnje so poimenovane kot ocena možnosti onesnaženja. Če iz ocene možnosti onesnaženja iz I. stopnje izhaja, da lahko zadevne nevarne snovi, ki se uporabljajo ali proizvajajo v napravi ali jih ta izpušča, povzročijo onesnaženje tal in podzemne vode, upravljavec nadaljuje z izdelavo izhodiščnega poročila tako, da najprej pripravi delno izhodiščno poročilo.

Delno izhodiščno poročilo je namenjeno temu, da upravljavec pripravi izhodiščno poročilo do obsega, ki zahteva samo dokumentacijo. Po predložitvi tega delnega izhodiščnega poročila ministrstvo v postopku pridobitve ali spremembe okoljevarstvenega dovoljenja delno izhodiščno poročilo pošlje v mnenje strokovni organizaciji, ki izdela mnenje o ustreznosti v roku 60 dni od prejema zaprosila. Ta način bo omogočal hitrejšo obravnavo izhodiščnih poročil. Prav tako pa tudi navodilo za izdelavo izhodiščnega poročila (Navodila Evropske komisije v zvezi z izhodiščnimi poročili na podlagi člena 22(2) Direktive 2010/75/EU o industrijskih emisijah (2014/C 136/03)), ki ga je Evropska komisija izdala na podlagi 22. člena Direktive 2010/75/EU, predlaga na tej točki posvetovanje upravljavca s pristojnim organom – to je v tem primeru strokovna organizacija. Z mnenjem strokovne organizacije se oceni zlasti, ali se bo s predlaganimi merilnimi in vzorčnimi mesti za tla in podzemne vode, parametri, s katerimi se bo ugotavljala kakovost tal in podzemne vode v povezavi z zadevnimi nevarnimi snovmi, ter s predlaganimi merilnimi metodami za oceno stanja njihovega onesnaženja iz 2. do 5. točke šestega odstavka tega člena odrazilo dejansko stanje tal in podzemne vode.

Ko iz mnenja izhaja, da je delno izhodiščno poročilo ustrezno, ga ministrstvo potrdi s sklepom, upravljavec pa nadaljuje s pripravo celotnega izhodiščnega poročila.

Če iz mnenja o ustreznosti iz sedmega odstavka tega člena izhaja, da delno izhodiščno poročilo ni ustrezno, ministrstvo najkasneje v osmih dneh od prejema mnenja pozove upravljavca, naj delno izhodiščno poročilo dopolni skladno z mnenjem iz sedmega odstavka tega člena. Po prejemu dopolnitev iz prejšnjega stavka ministrstvo pošlje dopolnjeno delno izhodiščno poročilo pristojni instituciji v ponovno mnenje iz sedmega odstavka tega člena. Rok za podajo ponovnega mnenja strokovne institucije v zakonu ni določen, saj se bo čas podaje ponovnega mnenja razlikoval od primera do primera glede na obseg zahtevanih dopolnitev, vsekakor mora strokovna institucija podati ponovno mnenje v najkrajšem možnem času.

Zakon podaja pooblastilo vladi, da predpiše podrobnejšo vsebino izhodiščnega poročila iz drugega odstavka tega člena, merila za določitev zadevnih nevarnih snovi iz 2. točke drugega odstavka tega člena, kriterije za oceno možnosti onesnaženja tal in podzemne vode iz 4. točke drugega odstavka tega člena ter podrobnejšo vsebino mnenja o ustreznosti iz sedmega in dvanajstega odstavka tega člena.

K 174. členu (obveščanje javnosti in pravica javnosti do sodelovanja)

V tem členu zakon ureja obveščanje javnosti v zvezi z nameravanim obratovanjem naprave, ki povzroča industrijske emisije in pravico javnosti do sodelovanja pri sprejemanju odločitve o izdaji okoljevarstvenega dovoljenja. Zakon določa, da mora ministrstvo v postopku za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja zagotoviti javnosti vpogled v vlogo za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja in osnutek odločitve o okoljevarstvenem dovoljenju ter javnosti omogočiti sodelovanje pri odločanju o izdaji okoljevarstvenega dovoljenja, tako da lahko daje mnenja, predloge in pripombe.

Ministrstvo javnost obvesti z javnim naznanilom na krajevno običajen način in z objavo na osrednjem spletnem mestu državne uprave gov.si o vseh ključnih informacijah, povezanih z izdajo okoljevarstvenega dovoljenja. Pravico do sodelovanja pri sprejemanju odločitve o izdaji okoljevarstvenega dovoljenja ima javnost, ki lahko v času trajanja javne razgrnitve, ki traja 30 dni, daje mnenja, predloge in pripombe v zvezi z nameravanim obratovanjem naprave, ki povzroča industrijske emisije, ministrstvo pa po prejemu teh mnenj, predlogov, ki jih je v času javne razgrnitve posredovala zainteresirana javnost, posreduje vlagatelju vloge, da se do njih opredelijo ter po potrebi vključijo v načrtovano obratovanje naprave in s tem v vlogo za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja. V tem postopku nevladne organizacije v javnem interesu iz prvega odstavka 246. člena ter civilna iniciativa iz 18.1 točke prvega odstavka 3. člena zakona imajo lahko položaj stranskega udeleženca, prav tako tudi civilna iniciativa iz 18.1 točke prvega odstavka 3. člena tega zakona, če to zahtevajo v času javne razgrnitve.

V postopku izdaje okoljevarstvenega dovoljenja za napravo, ki bi lahko pomembno vplivala na okolje v drugi državi članici, se v zvezi s pravico do sodelovanja javnosti smiselno uporabljajo določbe 157. člena tega zakona, za napravo na ozemlju države članice, ki bi lahko pomembno vplivala na okolje v Republiki Sloveniji, pa določbe 158. člena tega zakona.

K 175. členu (stranka in stranski udeleženec v postopku izdaje okoljevarstvenega dovoljenja)

V tem členu zakon opredeljuje stranko in stranskega udeleženca v postopku izdaje okoljevarstvenega dovoljenja.

Kot stranko zakon v tem členu določa upravljavca, torej vlagatelja vloge za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja. Upravljavec je definiran kot povzročitelj obremenitve okolja, ki ima napravo ali obrat v lasti ali posesti ter na podlagi prenesenih stvarnih ali obligacijskih upravičenj lahko odloča o delovanju in spremembah naprave ali obrata ali izvaja določeno dejavnost. Ne glede na prejšnji stavek je upravljavec, ki izvaja dejavnost ravnanja z odpadki, povzročitelj obremenitve, ki je lastnik ali solastnik nepremičnin in lastnik premičnin za opravljanje dejavnosti zbiranja, predelave ali odstranjevanja odpadkov.

Kot stranskega udeleženca pa zakon opredeljuje tudi pravno ali fizično osebo, ki je prizadeta v svoji pravni koristi. Ministrstvo bo takšnega stranskega udeleženca določilo skladno z ZUP, ki v 43. členu določa, da se ima pravico udeleževati postopka tudi oseba, ki izkaže pravni interes. Pravni interes pa izkaže oseba, ki zatrjuje, da vstopa v postopek zaradi varstva svojih pravnih koristi, pri tem je pravna korist neposredna, na zakon ali drug predpis oprta osebna korist.

Položaj stranskega udeleženca ima lahko tudi nevladna organizacija, ki deluje v javnem interesu na področju varstva okolja, in civilna iniciativa, kot jo opredeljuje točka 18.1 iz 3. člena tega zakona. Aarhuška konvencija v 7. in 8. odstavku 6. člena sicer uporablja pojem »javnost«, vendar pa iz drugega odstavka 6. člena in iz točke f) šestega odstavka 6. člena, jasno izhaja, da se pravice, povezane na sodelovanje javnosti pri odločanju nanašajo na

vkjučeno javnost. To konvencija opredeljuje "vključeno javnost" kot javnost, ki jo okoljsko odločanje prizadene ali bi jo lahko prizadelo ali ki ima interes pri okoljskem odločanju; šteje se, da imajo interes nevladne organizacije, ki spodbujajo varstvo okolja in izpolnjujejo vse zahteve, ki jih določa notranja zakonodaja. V tem zakonu je vkjučena javnost opredeljena kot zainteresirana javnost, glej opredelitev izraza v 18. točki 3. člena tega zakona. Da se pravica do sodelovanja pri sprejemanju konkretnih pravnih aktov nanaša na vključeno oz. zainteresirano javnost, izhaja tudi iz dejstva, da konvencija pravno varstvo zagotavlja samo vkjučeni javnosti, ne pa tudi javnosti. Razlikovanje med javnostjo in vključeno javnostjo v konvenciji ne bi bilo smiselno, če bi javnost in vkjučena javnost imeli enake pravice.

Opisani logiki sledi tudi Direktiva 2011/92/EU, ki jasno razlikuje med javnostjo in zadevno javnostjo (po konvenciji vkjučena javnost, po tem zakonu zainteresirana javnost).

Ta člen ureja tudi bistveno odstopanje od systemske ureditve po ZUP pri vročanju nevladnim organizacijam in civilni iniciativi, ki izhaja iz prakse, ko so nekateri stranski udeleženci naklepno zavlračevali prevzem pošte ter s tem pomembno vplivali na trajanje upravnega postopka.

K 176. členu (izdaja okoljevarstvenega dovoljenja)

V tem členu zakon določa rok, v katerem mora ministrstvo odločiti o vlogi za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja iz 171. člena tega zakona (ta je šest mesecev oziroma eno leto od dneva prejema popolne vloge, v primeru vstopa stranskega udeleženca pa osem mesecev od dneva prejema popolne vloge), pri čemer v obrazložitev odločbe o okoljevarstvenem dovoljenju vključi tudi opredelitev do mnenj, predlogov in pripomb javnosti, v sedmih dneh po vročitvi odločbe upravljavcu pa ministrstvo kopijo okoljevarstvenega dovoljenja ali njegove spremembe objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave gov.si, kar je namenjeno zagotavljanju dostopa do pravnega varstva zainteresirani javnosti iz 185. člena tega zakona.

Če je bilo za napravo, ki je predmet postopka izdaje okoljevarstvenega dovoljenja iz tega člena predhodno pridobljena odločba iz osmega odstavka 149. člena tega zakona z ukrepi, predvidenimi za zmanjšanje ali preprečevanje pomembnih škodljivih vplivov na okolje, ali pridobljeno okoljevarstveno soglasje ali integralno gradbeno dovoljenje, ministrstvo pri odločitvi o okoljevarstvenem dovoljenju ali njegovi spremembi upošteva tudi podatke in informacije iz poročila o vplivih na okolje iz 153. člena tega zakona ter pogoje, določene v okoljevarstvenem soglasju.

Ministrstvo okoljevarstveno dovoljenje pošlje tudi pristojni inšpekciji in občini, na območju katere se nahaja naprava. Navedena ureditev je smiselna zaradi obveščeniosti občine o obremenitvi lokalnega okolja, glede katerega ima po te zakonu, pa tudi po Zakonu o lokalni samopuravi določene naloge in pristojnosti povezane z varstvom okolja.

Ta člen tudi določa, da zoper odločbo iz prvega odstavka 176. člena tega zakona ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor. Ustava v 25. členu vsakomur zagotavlja pravico do pritožbe ali drugega pravnega sredstva zoper odločbe sodišč in drugih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, s katerimi ti odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Glede na ustavnosodno prakso Ustavnega sodišča RS lahko zakonodajalec v utemeljenih primerih določi, da o izdaji posamičnega upravnega akta odloči ministrstvo in da zoper takšno odločbo ni pritožbe, možno pa je sodno varstvo (upravni spor). Ustavno sodišče namreč 25. člen Ustave razlaga tako, da lahko funkcijo drugega pravnega sredstva opravi tudi zahteva za preizkus odločbe v sodnem postopku (odločba št. U-I-98/07, št. U-I-219/03, OdlUS XIV, 88. št. U-I-56/06, OdlUS XVI, 21).

K 177. členu (vsebina okoljevarstvenega dovoljenja)

V tem členu zakon ureja vsebino okoljevarstvenega dovoljenja skladno s predpisom EU, ki določa pravila o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja okolja, ki je posledica industrijskih dejavnosti, to je z direktivo 2010/75/EU.

Člen posebej ureja določitev mejnih vrednosti emisij v okoljevarstvenem dovoljenju, pri čemer je treba upoštevati zaključke o BAT (zaključki o najboljših razpoložljivih tehnologijah), ki se objavljajo v Uradnem listu Evropske Unije kot izvedbeni sklepi Evropske komisije.

V okoljevarstvenem dovoljenju ministrstvo potrdi oceno možnosti ali izhodiščno poročilo iz 173. člena.

Če je naprava vključena v trgovanje z emisijami toplogrednih plinov v skladu zakonom, ki ureja podnebne spremembe, se v okoljevarstvenem dovoljenju za te emisije praviloma ne določijo mejne vrednosti.

Zakon podaja pooblastilo vladi, da določi podrobnejšo vsebino okoljevarstvenega dovoljenja s podzakonskim aktom.

K 178 členu (določanje mejnih vrednosti)

Iz tega člena izhaja postopek določanja mejnih emisijskih vrednosti, podrobnejša pravila pa določa podzakonski akt.

Zakon v tem členu skladno z Direktivo 2010/75/EU določa možnost določitve strožjih mejnih vrednosti ter možna odstopanja od mejnih vrednosti iz zaključkov o BAT.

Mejne vrednosti se lahko dopolnijo ali nadomestijo z enakovrednimi parametri in tehničnimi ukrepi, ki pa morajo zagotavljati enako raven varstva okolja, kot bi bila dosežena z določitvijo mejnih vrednosti emisij iz zaključkov o BAT.

Ministrstvo lahko določi tudi manj stroge mejne vrednosti emisij, kot se določijo na podlagi mejnih vrednosti iz zaključkov o BAT, če je poleg preprečitve znatnega onesnaženja in ohranitve visoke ravni varstva okolja s strani vlagatelja vloge izkazano, da bi uskladitev z mejnimi vrednostmi iz zaključkov o BAT povzročilo nesorazmerno višje stroške v primerjavi s koristmi za okolje. Manj stroge mejne vrednosti se lahko določijo le za določen čas, dokler se obratovanje naprave ne uskladi z mejnimi vrednostmi iz zaključkov BAT. Manj strogih mejnih vrednosti emisij pa kljub temu ni mogoče določiti, če bi bilo s tem ogroženo doseganje standardov kakovosti okolja ali če se naprava nahaja na degradiranem območju.

Vladi je dano izrecno pooblastilo, da za naprave za sosežig odpadkov iz 171. člena tega zakona z namenom zmanjšanja znatnega tveganja za zdravje ljudi in za okolje določi mejne vrednosti emisij najmanj tako strogo, kot so določene v zaključkih o BAT za naprave za sežig odpadkov, razen če zaključki o BAT za naprave za sosežig odpadkov določajo strožje mejne vrednosti emisij. Vlada lahko predpiše tudi podrobnejša pravila za določanje mejnih vrednosti emisij iz tega člena, lahko pa tudi podrobnejša pravila za uporabo zaključkov o BAT.

K 179. členu (preizkušanje in uporaba nastajajočih tehnik)

V tem členu zakon ureja možnost odloga izpolnjevanja zahtev iz okoljevarstvenega dovoljenja iz 171. člena tega zakona glede preventivnih ukrepov proti onesnaževanju ali najboljših razpoložljivih tehnik, če upravljavec na napravi preizkuša in uporablja nastajajoče tehnike. Skladno z Direktivo 2010/75/EU lahko obdobje tega odloga traja največ devet mesecev. Upravljavec za omenjeni odlog zaprosi ministrstvo z vlogo, v kateri opiše nastajajoče tehnike, predvideni čas preizkušanja ali uporabljanja nastajajoče tehnike in ravni emisij in ravni emisij po njegovem preteku, tako da je iz te primerjave razvidno, ali raven emisij po obdobju devetih

mesecev ne bo presegala ravni, dosegljive z uporabo najboljše razpoložljive tehnike. V primeru, da ministrstvo ugotovi, da bi opisano obdobje preizkušanja in uporabe nove nastajajoče tehnike ogrozilo doseganje standardov kakovosti okolja, pa zahtevo upravljavca zavrne.

K 180. členu (ugotavljanje izpolnjenosti pogojev pred začetkom obratovanja)

V tem členu zakon določa, da se v primerih, ko je pred začetkom obratovanja naprave, ki povzroča industrijske emisije, ali njene večje spremembe, potrebna tudi gradnja po predpisih, ki urejajo graditve objektov, izpolnjenost pogojev iz okoljevarstvenega dovoljenja ugotavlja v postopku za izdajo uporabnega dovoljenja. Če je v tem postopku predpisano poskusno obratovanje, je v takšno preverjanje vključeno tudi ministrstvo. Lahko gre za primere izdaje gradbenega dovoljenja in poskusnega obratovanja za katere je pristojna upravna enota, ali pa za primere izdaje integralnega gradbenega dovoljenja, za izdajo katerih je pristojno ministrstvo, pristojno za prostor. Pristojni upravni organ, t.j. ministrstvo, pristojno za prostor ali upravna enota pošlje prve meritve iz prejšnjega stavka ministrstvu, pristojnemu za okolje, ki o teh meritvah poda mnenje. Člen pa tudi določa, da mora upravni organ izdano uporabno dovoljenje posredovati tudi ministrstvu in pristojni okoljski inšpekciji.

K 181. členu (sprememba okoljevarstvenega dovoljenja na zahtevo upravljavca)

V tem členu zakon ureja spremembo okoljevarstvenega dovoljenja, pri čemer je upravljavec dolžan za vsako nameravano spremembo v vrsti ali delovanju naprave, ki povzroča industrijske emisije, ali razširitvi take naprave, ki bi lahko vplivala na okolje, ali zaradi spremembe upravljavca, vložiti vlogo za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja. Zakon razlikuje potek postopka glede na to, za kakšne vrste spremembo gre v prejeti vlogi za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja.

Iz drugega odstavka tega člena je jasno razvidno, da mora upravljavec za podajo vloge že pred izvedbo spremembe vedeti, za kakšno vrsto nameravane spremembe zaproša, torej: ali gre za večjo spremembo, ali ne; ali gre za spremembo v obratovanju naprave, ki ima za posledico spremembo pogojev in ukrepov v veljavnem okoljevarstvenem dovoljenju; ali gre za spremembo pogojev ali ukrepov v okoljevarstvenem dovoljenju, ki niso posledica sprememb v obratovanju naprave, ali pa gre zgolj za spremembo upravljavca.

Zakon v tem členu ureja tudi predpisani obseg vloge za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja, pri čemer je vsebina vloge za večjo spremembo v obratovanju naprave enaka kot vloga za novo napravo, ki je predpisana v 172. členu, vloga za t.i. manjšo spremembo v obratovanju naprave ali vloga za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja zaradi spremembe določil v izreku okoljevarstvenega dovoljenja (sprememba pogojev ali ukrepov), ko ne gre za spremembe glede zmogljivosti naprave, pa vsebuje le tiste vsebine, ki se nanašajo na zadevno spremembo. Rok za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja za večjo spremembo v obratovanju naprave je šest mesecev, pri čemer omenjeni rok ne teče v času javne razgrnitve in v času, ko upravljavec vlogo dopolnjuje, kar ureja drugi odstavek 168. člena. Rok za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja za t.i. manjšo spremembo v obratovanju naprave je tri mesece, pri čemer rok ne teče v času dopolnjevanja vloge s strani upravljavca. Člen ureja tudi spremembo okoljevarstvenega dovoljenja zaradi spremembe upravljavca. V takem primeru ministrstvo odloči v roku 30 dni. V primerih, ko sprememba naprave obsega tudi spremembo območja naprave ali vrsto zadevne nevarne snovi, mora vloga vsebovati tudi dopolnitev ocene možnosti onesnaženja ali izhodiščnega poročila s podatki, ki se nanašajo na novo območje naprave ali na novo zadevno nevarno snov, ter mora zagotoviti sledljivost sprememb in dopolnitev na spremenjenih ali dopolnjenih delih ocene možnosti onesnaženja ali izhodiščnega poročila, tako da so spremembe jasno razvidne.

Rok za izdajo odločbe o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja za večjo spremembo v obratovanju naprave je šest mesecev od popolne vloge, pri čemer omenjeni rok ne teče v času javne razgrnitve in v času, ko upravljavec vlogo dopolnjuje. Rok za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja za manjšo spremembo v obratovanju naprave je tri mesece, pri čemer rok ne teče v času dopolnjevanja vloge s strani upravljavca.

Člen ureja tudi spremembo okoljevarstvenega dovoljenja zaradi spremembe upravljavca. V takem primeru ministrstvo odloči v roku 30 dni od popolne vloge.

Člen določa, da je v primerih, ko upravljavec vloži vlogo za večjo spremembo v obratovanju naprave, potrebno izvesti pregled skladnosti obratovanja naprave z okoljevarstvenim dovoljenjem ali s predpisi. V ta namen ministrstvo pisno zaprosi pristojno okoljsko inšpekcijo, da opravi ta pregled in o njem izdela zapis. Če iz inšpekcijskega zapisa izhaja, da naprava obratuje skladno z okoljevarstvenim dovoljenjem in predpisi, ministrstvo nadaljuje postopek izdaje odločbe o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja, če pa iz inšpekcijskega zapisa izhaja, da naprava ne obratuje na ta način, ministrstvo postopek izdaje spremembe okoljevarstvenega dovoljenja zaradi večje spremembe v obratovanju naprave prekine do izvršitve inšpekcijske odločbe.

Ta člen tudi ureja obveznost obveščanja pristojne inšpekcije in občine, na katerem območju je naprava, glede izdanega dovoljenja, tako da jima ministrstvo izdano odločbo posreduje. Navedena ureditev je smiselna zaradi obveščenosti občine o obremenitvi lokalnega okolja, glede katerega ima po ZVO-3, pa tudi po Zakonu o lokalni samopuravi določene naloge in pristojnosti povezane z varstvom okolja.

Ta člen tudi določa, da zoper odločbe iz tega člena ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor. Ustava v 25. členu vsakomur zagotavlja pravico do pritožbe ali drugega pravnega sredstva zoper odločbe sodišč in drugih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, s katerimi ti odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Glede na ustavnosodno prakso Ustavnega sodišča RS lahko zakonodajalec v utemeljenih primerih določi, da o izdaji posamičnega upravnega akta odloči ministrstvo in da zoper takšno odločbo ni pritožbe, možno pa je sodno varstvo (upravni spor). Ustavno sodišče namreč 25. člen Ustave razlaga tako, da lahko funkcijo drugega pravnega sredstva opravi tudi zahteva za preizkus odločbe v sodnem postopku (odločba št. U-I-98/07, št. U-I-219/03, OdlUS XIV, 88. št. U-I-56/06, OdlUS XVI, 21).

K 182. členu (odločba o prenehanju okoljevarstvenega dovoljenja zaradi spremembe)

Zakon v tem členu tudi določa, da ministrstvo izda odločbo o prenehanju okoljevarstvenega dovoljenja v primerih, ko se zaradi spremembe naprava tako spremeni, da se ne uvršča več med naprave, ki povzročajo industrijske emisije. Ministrstvo mora v takem primeru pred prenehanjem okoljevarstvenega dovoljenja za napravo iz 171. člena tega zakona, izdati tudi novo okoljevarstveno dovoljenje za drugo napravo ali dejavnost, če je v podzakonskih aktih zanjo zahtevana pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja.

Ta člen tudi določa, da zoper odločbe iz tega člena ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor. Ustava v 25. členu vsakomur zagotavlja pravico do pritožbe ali drugega pravnega sredstva zoper odločbe sodišč in drugih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, s katerimi ti odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Glede na ustavnosodno prakso Ustavnega sodišča RS lahko zakonodajalec v utemeljenih primerih določi, da o izdaji posamičnega upravnega akta odloči ministrstvo in da zoper takšno odločbo ni pritožbe, možno pa je sodno varstvo (upravni spor). Ustavno sodišče namreč 25. člen

Ustave razlaga tako, da lahko funkcijo drugega pravnega sredstva opravi tudi zahteva za preizkus odločbe v sodnem postopku (odločba št. U-I-98/07, št. U-I-219/03, OdlUS XIV, 88. št. U-I-56/06, OdlUS XVI, 21).

K 183. členu (sprememba okoljevarstvenega dovoljenja po objavi novih ali posodobljenih zaključkov o BAT)

V tem členu zakon prenaša zahteve iz Direktive 2010/75/EU, ki se nanašajo na usklajevanje naprav in dejavnosti, ki povzročajo industrijske emisije, z najboljšimi razpoložljivimi tehnikami iz zaključkov o BAT. Upravljavec naprave je dolžan v štirih letih od objave zaključkov o BAT, ki se nanašajo na njegove dejavnosti, zaradi katerih se ta naprava uvršča med naprave, ki povzročajo industrijske emisije, napravo prilagoditi zaključkom o BAT in znotraj tega roka tudi pridobiti odločbo o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja, če je ta potrebna zaradi spremembe pogojev, ki izhajajo iz prilagoditve zaključkom o BAT.

V primerih, ko mora upravljavec zaradi uskladitve z zaključki o BAT izvesti določene investicije, je dolžan glede teh sam pravočasno vložiti vlogo za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja, tako da ob vložitvi vloge iz prvega odstavka tega člena zaradi tega ne bo prihajalo do zamud.

Ta člen tudi določa, da zoper odločbo iz drugega odstavka tega člena ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor. Ustava v 25. členu vsakomur zagotavlja pravico do pritožbe ali drugega pravnega sredstva zoper odločbe sodišč in drugih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, s katerimi ti odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Glede na ustavnosodno prakso Ustavnega sodišča RS lahko zakonodajalec v utemeljenih primerih določi, da o izdaji posamičnega upravnega akta odloči ministrstvo in da zoper takšno odločbo ni pritožbe, možno pa je sodno varstvo (upravni spor). Ustavno sodišče namreč 25. člen Ustave razlaga tako, da lahko funkcijo drugega pravnega sredstva opravi tudi zahteva za preizkus odločbe v sodnem postopku (odločba št. U-I-98/07, št. U-I-219/03, OdlUS XIV, 88. št. U-I-56/06, OdlUS XVI, 21).

K 184. členu (preverjanje in sprememba okoljevarstvenega dovoljenja po uradni dolžnosti)

V tem členu zakon ureja preverjanje in spremembo okoljevarstvenega dovoljenja iz 171. člena tega zakona po uradni dolžnosti. Predpisani so taksativno naštetih primeri, pri nastanku katerih mora ministrstvo okoljevarstveno dovoljenje preveriti in ga po potrebi po uradni dolžnosti spremeniti. Predvsem je ta institut pomemben zaradi dejstva, da okoljevarstveno dovoljenje nima časovno omejene veljavnosti, zato je obveznost ministrstva, da po uradni dolžnosti spremeni okoljevarstveno dovoljenje v taksativno določenih primerih prvega odstavka toliko večja. Pri tem naj izpostavimo 1. točko prvega odstavka tega člena, ki se nanaša na primer, ko gre za vsebinske spremembe določb predpisov s področja varstva okolja, izdanih po pravnomočnosti okoljevarstvenega dovoljenja, glede na prej veljavni predpis – navedeno pa terja spremembo izreka okoljevarstvenega dovoljenja. Vsekakor je ključna tudi 7. točka prvega odstavka tega člena, ki določa obveznost ministrstva, da na vsakih 10 let, če okoljevarstveno dovoljenje v tem času ni bilo spremenjeno zaradi razlogov iz 1. točke tega odstavka, preveri in spremeni okoljevarstveno dovoljenje po uradni dolžnosti.

Iz 2. in 3. točke prvega odstavka 184. člena tega zakona gre za primere, kadar razvoj najboljših razpoložljivih tehnik omogoča znatno zmanjšanje emisij, če se na določeno napravo ne nanašajo nobeni zaključki o BAT ter kadar naprava obratuje na območju iz prvega odstavka 94. člena ali prvega odstavka 95. člena ali prvega odstavka 98. člena tega zakona ali povzroča tako raven onesnaževanja, da je treba v okoljevarstvenem dovoljenju spremeniti določene mejne vrednosti emisij v okolje ali dodatno določiti mejne vrednosti emisij ali masni pretok

onesnaževal zaradi doseganja predvidenih standardov kakovosti okolja iz 21., 22., 23. ali 24. člena tega zakona na tem območju ali doseganja ciljev upravljanja voda po predpisih o vodah.

Iz 4. točke prvega odstavka 184. člena tega zakona gre za primer, ko je treba ob vsaki spremembi okoljevarstvenega dovoljenja, če je bilo to izdano na podlagi četrtega odstavka 178 člena tega zakona okoljevarstveno dovoljenje preveriti in ga po potrebi spremeniti po uradni dolžnosti. To pomeni, da se mora ob vsaki spremembi okoljevarstvenega dovoljenja preverjati, ali so še izpolnjeni pogoji, da so mejne vrednosti emisij določene manj strogo, kot so določene na podlagi ravni emisij iz zaključkov o BAT. Postopek tovrstnega preverjanja bo moral urediti podzakonski akt na podlagi pooblastila vlade iz 178. člena tega zakona, saj gre za izjemo od določanja mejnih vrednosti, ki mora biti podrobneje urejena v podzakonskem aktu.

V 5. točki prvega odstavka 184. člena tega zakona je opredeljen primer, ko obratovalna varnost procesa ali dejavnosti zahteva uporabo drugih tehnik. Pojem oz. sintagma »obratovalna varnost« in »tehnika« se nahajata v Referenčnih dokumentih in Zaključkih o BAT. Za upravljavca je za napravo za obdelavo nevarnih odpadkov relevantna objava Izvedbenega sklepa Komisije (EU) 2018/1147 z dne 10. avgust 2018 o določitvi zaključkov o najboljših razpoložljivih tehnologijah (BAT) v skladu z Direktivo 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta o industrijskih emisijah za obdelavo odpadkov, objavljenem dne 17. 8. 2018 v Uradnem listu Evropske unije.

Obratovalna varnost procesa ali dejavnosti, vključno z uporabo tehnik, se nanaša na redno delovanje naprave, saj zakon v drugem odstavku 177. člena določa, da ministrstvo v okoljevarstvenem dovoljenju določi tudi: »ukrepe, ki se nanašajo na delovanje naprave v izrednih razmerah, in sicer pri njenem zagonu, puščanju, okvari ali trenutni zaustavitvi. Tudi s temi ukrepi se zagotavlja obratovalna varnost procesa oziroma dejavnosti.

Iz 6. točke prvega odstavka 184. člena tega zakona izhaja zahteva, da se pri preverjanju okoljevarstvenega dovoljenja glede usklajenosti obratovanja naprave z zaključki o BAT ne upoštevajo le zaključki o BAT, ki se nanašajo na dejavnost, zaradi katere se naprava uvršča med naprave, ki povzročajo industrijske emisije, pač pa tudi vsi ostali zaključki o BAT, ki se uporabljajo za napravo oziroma njeno dejavnost.

Ministrstvo pisno obvesti upravljavca, da je začelo postopek preverjanja okoljevarstvenega dovoljenja, pri čemer bo lahko od upravljavca naprave zahtevalo, da mu v določenem roku posreduje kakršnekoli podatke, ki jih ministrstvo rabi zaradi ponovnega preverjanja okoljevarstvenega dovoljenja, zlasti pa rezultate monitoringa ter podatke, ki omogočajo primerjavo delovanja naprave z najboljšimi razpoložljivimi tehnikami, opisanimi v zaključkih o BAT in z ravnimi emisij, povezanih z najboljšimi razpoložljivimi tehnikami. Ministrstvo bo v tem postopku uporabilo tudi podatke inšpekcijskih pregledov, upoštevalo pa bo tudi vse nove ali spremenjene zaključke o BAT, ki se nanašajo na napravo, ki je predmet preverjanja.

Iz tega člena izhaja tudi obveznost, da ministrstvo v primeru iz 2. do 7. točke prvega odstavka tega člena zahteva inšpekcijski pregled naprave, če potreba za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja izhaja iz vsebinskih sprememb določb predpisov s področja varstva okolja, izdanih po pravnomočnosti okoljevarstvenega dovoljenja, glede na prej veljavni predpis. V primeru inšpekcijskega pregleda mora inšpektorat o tem pripraviti poročilo in o njem najpozneje v 30 dneh seznaniti ministrstvo. V primeru 1. točke prvega odstavka tega člena se zahteva za inšpekcijski pregled s strani ministrstva poda, v kolikor ministrstvo oceni, da je to potrebno, ni pa to obveznost kot sicer v primeru iz 2. do 7. točke prvega odstavka tega člena.

Ministrstvo bo odločitev o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja sprejelo v treh mesecih od dne, ko je pisno obvestilo upravljavca, pri čemer se rok za pridobitev dodatnih podatkov ne bo štel v rok za izdajo odločbe, ob izdaji inšpekcijske odločbe iz tretjega odstavka tega

člena pa v treh mesecih od prejema obvestila o njeni izvršitvi, ki ga pristojna inšpekcija pošlje ministrstvu. Ministrstvo v odločbi o spremembi dovoljenja določi tudi rok, v katerem bo moral upravljavec uskladiti obratovanje naprave z novimi zahtevami.

Ministrstvo odločbo o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja po uradni dolžnosti pošlje tudi pristojni inšpekciji in občini, na območju katere se nahaja naprava ali opravlja dejavnost ter po pravnomočnosti odločbe kopijo odločbe objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave. Navedena ureditev je smiselna zaradi obveščenosti občine o obremenitvi lokalnega okolja, glede katerega ima po tem zakonu, pa tudi po Zakonu o lokalni samopuravi določene naloge in pristojnosti povezane z varstvom okolja.

Ta člen tudi določa, da zoper odločbo iz tega člena ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor. Ustava v 25. členu vsakomur zagotavlja pravico do pritožbe ali drugega pravnega sredstva zoper odločbe sodišč in drugih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, s katerimi ti odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Glede na ustavnosodno prakso Ustavnega sodišča RS lahko zakonodajalec v utemeljenih primerih določi, da o izdaji posamičnega upravnega akta odloči ministrstvo in da zoper takšno odločbo ni pritožbe, možno pa je sodno varstvo (upravni spor). Ustavno sodišče namreč 25. člen Ustave razlaga tako, da lahko funkcijo drugega pravnega sredstva opravi tudi zahteva za preizkus odločbe v sodnem postopku (odločba št. U-I-98/07, št. U-I-219/03, OdlUS XIV, 88. št. U-I-56/06, OdlUS XVI, 21).

K 185. členu (zagotavljanje dostopa do pravnega varstva zainteresirani javnosti)

V tem členu zakon ureja zagotavljanje dostopa do pravnega varstva zainteresirani javnosti v zvezi z izdajo okoljevarstvenega dovoljenja ali odločbe o njegovi spremembi, za katero se smiselno uporabljajo določbe 162. člena tega zakona, ki ureja zagotavljanje dostopa do pravnega varstva zainteresirani javnosti. V tem členu je skladno Aarhusko konvencije in sodno prakso urejen dostop do pravnega varstva, ki ga ima zainteresirana javnost zoper izdano okoljevarstveno dovoljenje iz 176. člena tega zakona, zoper spremembo okoljevarstvenega dovoljenja, ko gre za večjo spremembo iz 181. člena tega zakona ter v primeru iz 3. ali 4. točke 184. člena tega zakona, ko gre za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja po uradni dolžnosti. Razlogi za tovrstno zagotavljanje dostopa do pravnega varstva so podrobneje obrazloženi pri opredelitvi do 162. člena tega zakona.

K 186. členu (začasna prekinitev obratovanja naprave ali dela naprave)

V tem členu je urejena situacija, ki nastane, če želi upravljavec naprave začasno prekiniti njeno obratovanje, lahko tudi le v delu naprave. V takšnem primeru mora pred nameravano prekinitvijo izvesti vse predpisane ukrepe za preprečitev nastanka čezmerne obremenitve okolja, o čemer mora k vlogi priložiti dokaze.

Ministrstvo na podlagi vloge upravljavca izda odločbo o začasni prekinitvi obratovanja naprave ali njenega dela, v kateri določi vrsto in obseg obveznosti iz okoljevarstvenega dovoljenja, ki jih je treba izvajati tudi v času začasne prekinitve obratovanja naprave ali njenega dela.

V postopku izdaje takšne odločbe se preveri ali upravljavec naprave, ki namerava prekiniti obratovanje naprave iz 171. člena ali njenega dela, zagotavlja predpisano ravnanje z odpadki in izvedbo vseh ukrepov, ki so potrebni, da se prepreči čezmerna obremenitev okolja in okoljska škoda, še zlasti obremenitev ali škoda zaradi nevarnih snovi, ki se nahajajo na lokaciji naprave. Med začasno prekinitvijo obratovanja naprave upravljavcu njegove pravice do obratovanja naprave ali njenega dela in obveznost monitoringa mirujejo, vendar ne v celoti, saj ministrstvo lahko določi vrsto in obseg obveznosti iz okoljevarstvenega dovoljenja, ki jih je treba izvajati tudi v času začasne prekinitve obratovanja naprave ali njenega dela.

Odločba o začasni prekinitvi obratovanja naprave preneha veljati v treh letih od njene pravnomočnosti ali z dnem začetka ponovnega obratovanja naprave, ki ga ministrstvo z odločbo določi na podlagi vloge upravljavca, kar je prej.

Pri tem velja poudariti, da je upravljavec dolžan načrtovati prilagoditev na relevantne Zaključke o BAT tudi v času začasne prekinitve obratovanja naprave ali dela naprave, saj je ta institut namenjen zgolj začasni prekinitvi obratovanja, kar pomeni, da mora ob začetku ponovnega obratovanja naprave ali dela naprave le-ta obratovati v skladu z veljavnim okoljevarstvenim dovoljenjem, ki je usklajeno z veljavnimi predpisi in Zaključki o BAT.

Ta člen tudi ureja obveznost obveščanja pristojne inšpekcije in občine, na katerem območju je naprava, glede izdane odločbe tako da jima ministrstvo izdano odločbo posreduje. Navedena ureditev je smiselna zaradi obveščenosti občine o obremenitvi lokalnega okolja, glede katerega ima po tem zakonu, pa tudi po Zakonu o lokalni samopuravi določene naloge in pristojnosti povezane z varstvom okolja.

Ta člen tudi določa, da zoper odločbo iz tega člena ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor. Ustava v 25. členu vsakomur zagotavlja pravico do pritožbe ali drugega pravnega sredstva zoper odločbe sodišč in drugih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, s katerimi ti odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Glede na ustavnosodno prakso Ustavnega sodišča RS lahko zakonodajalec v utemeljenih primerih določi, da o izdaji posamičnega upravnega akta odloči ministrstvo in da zoper takšno odločbo ni pritožbe, možno pa je sodno varstvo (upravni spor). Ustavno sodišče namreč 25. člen Ustave razlaga tako, da lahko funkcijo drugega pravnega sredstva opravi tudi zahteva za preizkus odločbe v sodnem postopku (odločba št. U-I-98/07, št. U-I-219/03, OdlUS XIV, 88. št. U-I-56/06, OdlUS XVI, 21).

K 187. členu (odvzem okoljevarstvenega dovoljenja in začasna prepoved obratovanja naprave)

V tem členu je urejen odvzem okoljevarstvenega dovoljenja in začasna prepoved obratovanja naprave. V tem členu so določeni razlogi, zaradi katerih ministrstvo okoljevarstveno dovoljenje odvzame na predlog pristojnega inšpektorja, prav tako je določeno, kdaj ministrstvo izda odločbo o začasni prepovedi obratovanja naprave. O uvedbi postopka za odvzem okoljevarstvenega dovoljenja ministrstvo obvesti upravljavca, pri čemer bo ministrstvo v primeru, če ugotovi, da območje naprave zahteva tudi sanacijo, smiselno uporabilo določbe iz 5. poglavja tega zakona glede odgovornosti za preprečevanje in sanacijo okoljske škode. Navedeno pomeni, da v primeru odvzema okoljevarstvenega dovoljenja upravljavec ne bo prost vseh obveznosti, saj mu bo možno z odločbo naprtiti sanacijske ukrepe, pri čemer se iz tega poglavja uporabijo tudi pravila o kritju stroškov teh ukrepov. Določbe glede odvzema okoljevarstvenega dovoljenja ne veljajo za okoljevarstveno dovoljenje iz prvega odstavka 171. člena in prvega odstavka 189. člena tega zakona za obratovanje odlagališča odpadkov in za komunalne ali skupne čistilne naprave, saj je treba zagotavljati neprekinjeno obratovanje teh naprav.

Ta člen ureja tudi začasno prepoved obratovanja naprave v primeru neprilagoditve naprave novim ali spremenjenim zaključkom o BAT. Postopkovno ureja začetek in prenehanje začasne prepovedi obratovanja naprave.

Ta člen tudi ureja obveznost obveščanja pristojne inšpekcije in občine, na katerem območju je naprava, glede izdane odločbe tako da jima ministrstvo izdano odločbo posreduje. Navedena ureditev je smiselna zaradi obveščenosti občine o obremenitvi lokalnega okolja, glede katerega ima po tem zakonu, pa tudi po Zakonu o lokalni samopuravi določene naloge in pristojnosti povezane z varstvom okolja.

Ta člen tudi določa, da zoper odločbo iz tega člena ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor. Ustava v 25. členu vsakomur zagotavlja pravico do pritožbe ali drugega pravnega sredstva zoper odločbe sodišč in drugih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, s katerimi ti odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Glede na ustavnosodno prakso Ustavnega sodišča RS lahko zakonodajalec v utemeljenih primerih določi, da o izdaji posamičnega upravnega akta odloči ministrstvo in da zoper takšno odločbo ni pritožbe, možno pa je sodno varstvo (upravni spor). Ustavno sodišče namreč 25. člen Ustave razlaga tako, da lahko funkcijo drugega pravnega sredstva opravi tudi zahteva za preizkus odločbe v sodnem postopku (odločba št. U-I-98/07, št. U-I-219/03, OdlUS XIV, 88. št. U-I-56/06, OdlUS XVI, 21).

K 188. členu (dokončno prenehanje obratovanja naprave)

V tem členu je urejen postopek, ki ga je treba izvesti, če želi upravljavec prenehati z obratovanjem celotne naprave ali ene od dejavnosti naprave iz 110. člena tega zakona. Obveznosti upravljavca so določene že na ravni Direktive 2010/757EU, ki jih ta člen smiselno prenaša v slovenski pravni red.

V primeru okoljske ali naravne nesreče, ki napravo ali obrat spremeni v takšni meri, da ni več primerna za okolju in zdravju varno izvajanje dejavnosti iz okoljevarstvenega dovoljenja, upravljavec pa ne namerava izvesti ustrezne obnove naprave ali obrata, ki bi omogočala varno nadaljevanje obratovanja naprave ali obrata, se tudi v tem primeru šteje, da gre za namero dokončnega prenehanja obratovanja naprave ali obrata.

Upravljavec naprave ima obveznost, da k vlogi za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja predloži tudi izhodiščno poročilo, če se v okviru obratovanja naprave prisotne nevarne snovi. To poročilo vsebuje opis stanja, ko je naprava začela obratovati in je obenem osnova za določitev ukrepov, ki jih bo moral upravljavec naprave izvesti, če bodo ob prenehanju obratovanja naprave tla ali podzemna voda na območju obratovanja naprave onesnažena preko določene mere.

Če je upravljavec dolžan pripraviti izhodiščno poročilo, bo moralo pisno obvestilo o nameravanem dokončnem prenehanju obratovanja naprave vsebovati (1) dokazila o izvedbi ukrepov, ki so bila v okoljevarstvenem dovoljenju določena na podlagi 15. točke drugega odstavka 177. člena tega zakona (2) oceno stanja onesnaženosti tal in podzemne vode na območju naprave z zadevnimi nevarnimi snovmi in (3) predlog ukrepov za odstranitev, nadzor, obvladovanje ali zmanjševanje vsebnosti zadevnih nevarnih snovi ali nevarnih snovi v tleh ali podzemni vodi, tako da območje naprave, ob upoštevanju sedanje ali s prostorskimi akti določene prihodnje namenske rabe, ne predstavlja pomembnega tveganja za zdravje ljudi ali okolje, ob upoštevanju pogojev iz okoljevarstvenega dovoljenja, vključno z opisanimi značilnostmi območja naprave.

Če bo iz ocene razvidno, da je prišlo zaradi obratovanja naprave do znatnega onesnaženja tal ali podzemne v primerjavi s stanjem v izhodiščnem poročilu, bo morala ocena vsebovati tudi predlog ukrepov, da se lokacije povrne v stanje iz izhodiščnega poročila. Pri pripravi predloga ukrepov bo upravljavec naprave lahko upošteval tudi njihovo tehnična izvedljivost. Znatna onesnaženost v zakonu ni podrobneje opredeljena. O tem bo v nadaljevanju postopka po prostem preudarku presojalo ministrstvo.

Če je prišlo zaradi obratovanja naprave do takšnega onesnaženja tal ali podzemne vode, ki predstavlja znatno tveganje za zdravje ljudi in za okolje, mora vsebovati ocena tudi predlog

ukrepov, za odstranitev, nadzor, obvladovanje ali zmanjševanje nevarnih snovi, tako da lokacija, ob upoštevanju njene obstoječe ali s prostorskimi načrti določene bodoče rabe, ne predstavlja več takšnega tveganja. Znatno tveganje v samem zakonu ni podrobneje opredeljeno. Tudi o tem bo v nadaljevanju postopka po prostem preudarku presojalo ministrstvo.

Če je moral upravljavec pripraviti oceno možnosti onesnaženja iz 173. člena tega zakona, mora pisno obvestilo iz prvega odstavka tega člena vsebovati:

- dokazila o izvedbi ukrepov, ki so bila v okoljevarstvenem dovoljenju določena na podlagi 15. točke drugega odstavka 177. člena tega zakona
- posnetek ničelnega stanja tal in podzemne vode ter
- predlog ukrepov za odstranitev, nadzor, obvladovanje ali zmanjševanje vsebnosti zadevnih nevarnih snovi v tleh ali podzemni vodi, tako da območje naprave, ob upoštevanju sedanje ali s prostorskimi akti določene prihodnje namenske rabe, ne predstavlja pomembnega tveganja za zdravje ljudi ali okolje, ob upoštevanju pogojev iz okoljevarstvenega dovoljenja, vključno z opisanimi značilnostmi območja naprave.

Če upravljavcu ni bilo treba pripraviti izhodiščnega poročila ali ocene možnosti onesnaženja iz 173 člena tega zakona, mora pisno obvestilo iz prvega odstavka tega člena vsebovati zlasti ukrepe iz prvega odstavka 186. člena tega zakona tako da območje naprave, ob upoštevanju sedanje ali s prostorskimi akti določene prihodnje namenske rabe, ne predstavlja pomembnega tveganja za zdravje ljudi ali okolje, ob upoštevanju pogojev iz okoljevarstvenega dovoljenja, vključno z opisanimi značilnostmi območja naprave.

Ministrstvo bo preučilo oceno ali dokazila iz drugega ali petega odstavka tega člena in predlog ukrepov iz tretjega, četrtega, petega ali šestega odstavka tega člena ter po opravljenem ogledu na lokaciji izdalo odločbo o razgradnji naprave v roku 30 dni, v kateri, če je to potrebno, ob smiselni uporabi predpisa iz enajstega odstavka 68. člena tega zakona tega zakona določi ukrepe, ki jih mora upravljavec izvesti za odstranitev, nadzor, obvladovanje ali zmanjševanje vsebnosti zadevnih nevarnih snovi v tleh ali podzemni vodi, tako da območje naprave, ob upoštevanju njene obstoječe ali s prostorskimi akti določene prihodnje namenske rabe, ne predstavlja več znatnega tveganja za zdravje ljudi in bo doseženo predpisano stanje okolja, določi pa tudi rok za njihovo izvedbo.

Ministrstvo v odločbi iz prejšnjega stavka določi čas veljavnosti odločbe glede na obseg predvidenih ukrepov. Ministrstvo v roku in na način iz četrtega odstavka 176. člena tega zakona obvesti o izdaji odločbe tudi javnost. Zoper odločbo iz tega odstavka ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor.

Upravljavec bo moral izvesti z odločbo določene ukrepe, obvestiti ministrstvo o njihovi izvedbi in predložiti dokazila o njihovi izvedbi. Z njimi bo dokazal, da je z izvedenimi ukrepi dosegel stanje okolja, kot je bilo zahtevano v odločbi. Če bo ministrstvo ugotovilo, da so ukrepi izpolnjeni, bo izdalo odločbo o prenehanju okoljevarstvenega dovoljenja.

Če pa ukrepi do roka iz odločbe o razgradnji niso izvedeni, okoljevarstveno dovoljenje ostane v veljavi.

Ministrstvo v roku in na način iz četrtega odstavka 176. člena tega zakona obvesti o izdaji odločbe o prenehanju okoljevarstvenega dovoljenja tudi javnost.

Zoper odločbo o prenehanju okoljevarstvenega dovoljenja ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor.

1.3. Okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje druge naprave in dejavnosti

K 189. členu (druge naprave in dejavnosti)

V tem členu zakon določa, da je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje tudi za obratovanje dejavnosti in naprave, ki ni naprava iz 171. člena, če obveznost pridobitve okoljevarstvenega dovoljenja določajo predpisi iz 19. ali 20. člena. Okoljevarstveno dovoljenje za druge dejavnosti in naprave mora pridobiti tudi upravljavec, ki je obdelovalec odpadkov, če obveznost pridobitve okoljevarstvenega dovoljenja določajo predpisi iz petega odstavka 31. člena tega zakona.

V tem členu zakon določa smiselno uporabo drugega in tretjega odstavka 171. člena tega zakona, kadar je okoljevarstveno dovoljenje iz prvega odstavka tega člena izdano za obratovanje naprave, ki je odlagališče odpadkov. To pomeni, da je v teh primerih nepremičnine na katerih je to odlagališče odpadkov, dovoljeno uporabljati samo za namene odlaganja odpadkov v skladu z izdanim okoljevarstvenim dovoljenjem, kar se zaznamuje v zemljiški knjigi. Kljub navedenemu je na nepremičninah, na katerih se nahaja obstoječe zaprto odlagališče, pod pogoji, ki jih določa zakon, ki ureja uvajanje naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije, dopustno postaviti fotonapetostne naprave ali vetrne proizvodne naprave

V tem členu zakon ureja tudi situacijo, ko bi bilo za drugo napravo ali dejavnost potrebno pridobiti več dovoljenj (npr. za dve ali kombinacijo več kot dveh možnosti: za napravo ali dejavnost za obdelavo odpadkov, za odvajanje odpadnih vod, za obratovanje naprave, ki povzroča emisijo snovi v zrak ali za obratovanje vira hrupa). V primeru iz prejšnjega stavka se za tako situacijo izda eno okoljevarstveno dovoljenje za drugo napravo ali dejavnost.

K 190. členu (splošne zahteve in vloga za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja ali za njegovo spremembo ter obveščanje in sodelovanje javnosti)

V tem členu zakon določa splošne zahteve in pogoje za obratovanje druge naprave in dejavnosti, in sicer ta lahko obratuje le na podlagi pravnomočnega okoljevarstvenega dovoljenja za obratovanje druge naprave in dejavnosti oz. njegove pravnomočne spremembe. Upravljavec mora zagotoviti obratovanje takšne naprave tako, da emisije v okolje ne presegajo mejnih vrednosti, obdelovalec odpadkov pa mora zagotoviti obratovanje naprave in opravljanje dejavnosti znotraj predpisanih ravnanj.

Posebej je določena vsebina vloge za pridobitev takega okoljevarstvenega dovoljenja, kot tudi za njegovo spremembo.

Ta člen določa tudi, da mora ministrstvo, če se vloga za izdajo ali spremembo omenjenega okoljevarstvenega dovoljenja nanaša na obratovanje naprave za sežig ali sosežig odpadkov, v tem postopku zagotoviti javnosti vpogled v vlogo za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja ter javnosti omogočiti izražanje mnenj in dajanje pripomb.

Ministrstvo javnost obvesti z javnim naznanilom na krajevno običajen način in z objavo na osrednjem spletnem mestu državne uprave gov.si o vseh ključnih informacijah, povezanih z izdajo ali spremembo okoljevarstvenega dovoljenja za napravo za sežig ali sosežig odpadkov.

Pravico do sodelovanja pri sprejemanju odločitve o izdaji ali spremembi okoljevarstvenega dovoljenja za napravo za sežig ali sosežig odpadkov ima javnost, ki lahko v času trajanja javne razgrnitve, ki traja 30 dni, daje mnenja, predloge in pripombe v zvezi z obratovanjem naprave, ministrstvo pa po prejemu teh mnenj, predlogov in pripomb le te posreduje vlagatelju vloge, da se do njih opredeli ter po potrebi vključi v načrtovano obratovanje naprave in s tem dopolni vlogo za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja.

K 191. Členu (stranka in stranski udeleženci v postopku izdaje ali spremembe okoljevarstvenega dovoljenja)

V tem členu zakona sta opredeljena stranka in stranski udeleženec v postopku izdaje okoljevarstvenega dovoljenja ali njegove spremembe.

Kot stranko zakon v tem členu določa upravljavca, torej vlagatelja vloge za izdajo ali spremembo okoljevarstvenega dovoljenja. Upravljavec je definiran kot povzročitelj obremenitve okolja, ki ima napravo ali obrat v lasti ali posesti ter na podlagi prenesenih stvarnih ali obligacijskih upravičenj lahko odloča o delovanju in spremembah naprave ali obrata ali izvaja določeno dejavnost. Ne glede na prejšnji stavek je upravljavec, ki izvaja dejavnost ravnanja z odpadki, povzročitelj obremenitve, ki je lastnik ali solastnik nepremičnin in lastnik premičnin za opravljanje dejavnosti zbiranja, predelave ali odstranjevanja odpadkov.

Kot stranskega udeleženca pa zakon opredeljuje tudi pravno ali fizično osebo, ki je prizadeta v svoji pravni koristi. Ministrstvo bo takšnega stranskega udeleženca določilo skladno z ZUP, ki v 43. členu določa, da se ima pravico udeleževati postopka tudi oseba, ki izkaže pravni interes. Pravni interes pa izkaže oseba, ki zatrjuje, da vstopa v postopek zaradi varstva svojih pravnih koristi, pri tem je pravna korist neposredna, na zakon ali drug predpis oprta osebna korist.

Položaj stranskega udeleženca ima lahko tudi nevladna organizacija, ki deluje v javnem interesu na področju varstva okolja, in civilna iniciativa, kot jo opredeljuje točka 18.1 iz 3. člena tega zakona.

Aarhuška konvencija v 7. in 8. odstavku 6. člena sicer uporablja pojem »javnost«, vendar pa iz drugega odstavka 6. člena in iz točke f) šestega odstavka 6. člena, jasno izhaja, da se pravice, povezane na sodelovanje javnosti pri odločanju nanašajo na vključeno javnost. To konvencija opredeljuje "vključeno javnost" kot javnost, ki jo okoljsko odločanje prizadene ali bi jo lahko prizadelo ali ki ima interes pri okoljskem odločanju; šteje se, da imajo interes nevladne organizacije, ki spodbujajo varstvo okolja in izpolnjujejo vse zahteve, ki jih določa notranja zakonodaja. V tem zakonu je vključena javnost opredeljena kot zainteresirana javnost, glej opredelitev izraza v 18. točki 3. člena tega zakona. Da se pravica do sodelovanja pri sprejemanju konkretnih pravnih aktov nanaša na vključeno oz. zainteresirano javnost, izhaja tudi iz dejstva, da konvencija pravno varstvo zagotavlja samo vključeni javnosti, ne pa tudi javnosti. Razlikovanje med javnostjo in vključeno javnostjo v konvenciji ne bi bilo smiselno, če bi javnost in vključena javnost imeli enake pravice.

Opisani logiki sledi tudi Direktiva 2011/92/EU, ki jasno razlikuje med javnostjo in zadevno javnostjo (po konvenciji vključena javnost, po tem zakonu zainteresirana javnost).

Ta člen ureja tudi bistveno odstopanje od systemske ureditve po ZUP pri vročanju nevladnim organizacijam in civilni iniciativi, ki izhaja iz prakse, ko so nekateri stranski udeleženci naklepno zavlačevali prevzem pošte ter s tem pomembno vplivali na trajanje upravnega postopka.

K 192. členu (izdaja in vsebina okoljevarstvenega dovoljenja ali odločbe o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja ter pravno varstvo zainteresirane javnosti)

V tem členu zakon ureja postopek izdaje in spremembe okoljevarstvenega dovoljenja ter njegovo vsebino. Zlasti določa, da mora ministrstvo o vlogi odločiti v treh oziroma petih mesecih (v primeru vstopa stranskega udeleženca na podlagi 191. člena tega zakona).

Če je bilo, za napravo ali dejavnost ki je predmet postopka izdaje ali spremembe okoljevarstvenega dovoljenja iz 189. člena tega zakona predhodno pridobljena odločba iz

sedmega odstavka 149. člena tega zakona z ukrepi, predvidenimi za zmanjšanje ali preprečevanje pomembnih škodljivih vplivov na okolje, ali pridobljeno okoljevarstveno soglasje ali integralno gradbeno dovoljenje, ministrstvo pri odločitvi o okoljevarstvenem dovoljenju ali njegovi spremembi upošteva tudi ukrepe določene v odločbi iz sedmega odstavka 149. člena tega zakona ali podatke in informacije iz poročila o vplivih na okolje iz 153. člena tega zakona ter pogoje, določene v okoljevarstvenem soglasju ali integralnem gradbenem dovoljenju.

Ta člen tudi ureja obveznost obveščanja pristojne inšpekcije in občine, na katerem območju je naprava, glede izdane odločbe, tako da jima ministrstvo izdano odločbo posreduje. Navedena ureditev je smiselna zaradi obveščeni občine o obremenitvi lokalnega okolja, glede katerega ima po ZVO-3, pa tudi po Zakonu o lokalni samopuravi določene naloge in pristojnosti povezane z varstvom okolja. V kolikor pa se je odločilo o obratovanju naprave iz petega odstavka 190. člena, pa je določeno, da ministrstvo najkasneje v sedmih dneh po vročitvi upravljavcu objavi okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje naprave iz petega odstavka 190. člena tega zakona ali odločbo o njegovi spremembi na krajevno običajen način in na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

Ta člen tudi določa, da zoper okoljevarstveno dovoljenje oziroma odločbo iz prvega odstavka 129. člena tega zakona ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor. Ustava v 25. členu vsakomur zagotavlja pravico do pritožbe ali drugega pravnega sredstva zoper odločbo sodišč in drugih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, s katerimi ti odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Glede na ustavnosodno prakso Ustavnega sodišča RS lahko zakonodajalec v utemeljenih primerih določi, da o izdaji posamičnega upravnega akta odloči ministrstvo in da zoper takšno odločbo ni pritožbe, možno pa je sodno varstvo (upravni spor). Ustavno sodišče namreč 25. člen Ustave razlaga tako, da lahko funkcijo drugega pravnega sredstva opravi tudi zahteva za preizkus odločbe v sodnem postopku (odločba št. U-I-98/07, št. U-I-219/03, OdlUS XIV, 88. št. U-I-56/06, OdlUS XVI, 21).

K 193. členu (začetek, začasna prekinitev, sprememba in prenehanje obratovanja naprave ali opravljanja dejavnosti ter odvzem okoljevarstvenega dovoljenja)

V tem členu so urejeni začetek, začasna prekinitev, sprememba obratovanja naprave ali opravljanja dejavnosti in odvzem okoljevarstvenega dovoljenja. Tako se za začetek obratovanja naprave ali izvajanja dejavnosti in za njeno prekinitev ter za odvzem okoljevarstvenega dovoljenja in za preverjanje in spremembo okoljevarstvenega dovoljenja po uradni dolžnosti, smiselno uporablja ureditev, ki velja za te situacije pri napravah, ki povzročajo industrijske emisije iz 171. člena tega zakona.

V tem členu je urejena tudi situacija, ko zaradi nameravane spremembe v obratovanju naprave le-ta postane naprava v kateri se bo izvajala dejavnost, določena v predpisu iz četrtega odstavka 171. člena tega zakona, t.i. IED dejavnost. V takem primeru za to napravo (upoštevajoč nameravano spremembo) ministrstvo na vlogo stranke v ločenem postopku najprej izda okoljevarstveno dovoljenje iz 171. člena tega zakona. Po pravnomočnosti tega okoljevarstvenega dovoljenja pa ministrstvo izda odločbo o prenehanju okoljevarstvenega dovoljenja za obratovanje naprave (kot je obratovala pred nameravano spremembo) iz 189. člena tega zakona.

Zakon določa tudi obvezno ravnanje upravljavca v primeru dokončnega prenehanja obratovanja naprave ali opravljanja dejavnosti. Določena je tudi vsebina take vloge.

V tem členu je urejeno tudi obvezno ravnanje upravljavca v primeru dokončnega prenehanja obratovanja naprave ali opravljanja dejavnosti, in sicer mora o tej nameri obvestiti ministrstvo in vložiti vlogo. Določena je tudi vsebina take vloge.

V tem členu zakon napotuje na smiselno uporabo določb od šestega do desetega odstavka 188. člena, in sicer v primerih, kadar v okoljevarstvenem dovoljenju (za katerega prenehanje je upravljavec vložil vlogo) niso bili predpisani ukrepi po prenehanju obratovanja naprave.

Ministrstvo izda odločbo o prenehanju okoljevarstvenega dovoljenja za obratovanja naprave ali opravljanja dejavnosti, če ugotovi, da so izpolnjene zahteve iz okoljevarstvenega dovoljenja, ki se nanašajo na ukrepe po prenehanju obratovanja naprave ali opravljanju dejavnosti, oziroma so ob smiselni uporabi določb od šestega do desetega odstavka 188. člena izpolnjene zahteve iz teh določb.

2.4. Okoljevarstveno dovoljenje za obrat

K 194. členu (okoljevarstveno dovoljenje za obrat)

V tem poglavju zakon ureja okoljevarstveno dovoljenje za obrat, pri čemer v tem členu, podobno, kot to določa za okoljevarstveno dovoljenje za naprave z dejavnostmi, ki povzročajo industrijske emisije iz 171. člena in druge naprave in dejavnosti iz 189. člena, določa, da lahko obrat prične obratovati le na podlagi pravnomočnega okoljevarstvenega dovoljenja, isto pa velja tudi v primeru večje spremembe obrata. Zakon dopušča izjemo od tega pravila, ko gre za spremembo upravljavca, zaradi katerih se spremenijo podatki iz 1. točke prvega odstavka 195. člena tega zakona, v tem primeru bodo učinki nastopili že z dokončnostjo odločbe, t.j. z vročitvijo odločbe o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja.

Zakon s tem prenaša Direktivo 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi, ki spreminja in nato razveljavi Direktivo Sveta 96/82/ES (UL L 197, 24.7.2012), ki se uporablja od 13. avgusta 2012, države EU pa morajo nove predpise uporabljati od 1. junija 2015. Njen namen je obvladovanje nevarnosti večjih nesreč, ki vključujejo nevarne snovi, zlasti kemikalije. Direktiva poudarja večjo informatiziranost javnosti, ki ji daje tudi več pravic. Omogoča ji boljši dostop do informacij o tveganju, ki ga lahko povzročajo bližnji industrijski obrati, in o tem, kako ravnati v primeru nesreče.

Vsaka država EU mora poskrbeti za izvajanje ukrepov za obravnavo nesreče na območjih okoli industrijskih obratov, kjer so shranjene večje količine nevarnih snovi. Gre za pomemben vidik ukrepov za preprečevanje nesreč in zmanjševanje njenih posledic, ki se odražajo v tem, da morajo podjetja, ki obdelujejo nevarne snovi nad določenim pragom:

- redno obveščati ljudi, ki bi jih nesreča lahko prizadela;
- posredovati poročila o varnosti;
- vzpostaviti sistem upravljanja varnosti;
- pripraviti interni načrt ukrepov ob nesrečah.

K 195. členu (vloga za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja)

V tem členu zakon ureja vsebino vloge za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja za obrat. Pomemben dokument, tudi podatkovno najboljše, ki ga mora upravljavec pripraviti in ga priložiti k vlogi, je varnostno poročilo, če gre za obrat večjega tveganja za okolje ali zasnova zmanjšanja tveganja za okolje, če gre za obrat manjšega tveganja za okolje.

Varnostno poročilo mora biti izdelano tako, da sistematično vsebuje:

1. povzetek varnostnega poročila,
2. podatke in informacije o upravljavcu obrata,
3. podatke in informacije o obratu in okolici obrata,

4. zasnovo preprečevanja večjih nesreč,
5. podatke in informacije o sistemu obvladovanja varnosti,
6. podatke in informacije o možnih večjih nesrečah v obratu,
7. podatke in informacije o preprečevanju večjih nesreč in zmanjševanju njihovih posledic,
8. podatke in informacije o upoštevanju možnosti verižnih učinkov,
9. prikaz območja za pošiljanje informacije o varnostnih ukrepih,
10. podatke in informacije v zvezi z načrtom zaščite in reševanja ter pošiljanjem podatkov lokalni skupnosti,
11. sklepno izjavo upravljavca obrata.

Zasnova zmanjšanja tveganja za okolje mora biti sestavljena tako, da sistematično vsebuje:

1. povzetek zasnove zmanjšanja tveganja za okolje,
2. podatke in informacije o upravljavcu obrata,
3. podatke in informacije o obratu in okolici obrata,
4. zasnovo preprečevanja večjih nesreč,
5. opis izvajanja zasnove preprečevanja večjih nesreč,
6. podatke in informacije o upoštevanju verižnih učinkov,
7. sklepno izjavo.

Zakon podaja pooblastilo vladi, da podrobneje predpiše vsebino vloge iz tega člena.

K 196. členu (zagotavljanje pravice javnosti do obveščeniosti, pravice javnosti do sodelovanja, dostopa do pravnega varstva ter stranka in stranski udeleženec)

V tem členu zakon ureja obveščanje javnosti v zvezi z nameravanim obratovanjem obrata in pravico javnosti do sodelovanja pri sprejemanju odločitve o izdaji okoljevarstvenega dovoljenja.

Zakon določa, da mora ministrstvo v postopku za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja zagotoviti javnosti vpogled v vlogo za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja in osnutek odločitve o okoljevarstvenem dovoljenju.

Ministrstvo javnost obvesti z javnim naznanilom na krajevno običajen način in z objavo na osrednjem spletnem mestu državne uprave gov.si o vseh ključnih informacijah, povezanih z izdajo okoljevarstvenega dovoljenja.

Pravico do sodelovanja pri sprejemanju odločitve o izdaji okoljevarstvenega dovoljenja ima javnost, ki lahko v času trajanja javne razgrnitve, ki traja 30 dni, daje mnenja, predloge in pripombe v zvezi z nameravanim obratovanjem obrata. Javnosti je omogočeno sodelovanje pri odločanju o izdaji okoljevarstvenega dovoljenja tako, da lahko daje mnenja, predloge in pripombe, s katerimi ministrstvo seznaní vlagatelja vloge. Slednji se mora do njih opredeliti ter jih po potrebi vključiti v načrtovano obratovanje obrata in s tem v vlogo za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja, kot tudi v zasnovo zmanjšanja tveganja za okolje, če gre za obrat manjšega tveganja za okolje, ali varnostno poročilo, če gre za obrat večjega tveganja za okolje.

V tem postopku imajo lahko nevladne organizacije v javnem interesu iz prvega odstavka 246. člena ter civilna iniciativa iz 18.1 točke prvega odstavka 3. člena zakona položaj stranskega udeleženca, če to zahtevajo v času javne razgrnitve, pri čemer pa je dostop do pravnega varstva zagotovljen tako tistim nevladnim organizacijam v javnem interesu iz prvega odstavka 267. člena ter civilni iniciativi, ki pridobi položaj stranskega udeleženca, kot tisti, ki tega položaja ne pridobi.

Za obrat, ki bi lahko pomembno vplival na okolje v drugi državi članici, ali za obrat na ozemlju države članice, ki bi lahko pomembno vplivala na okolje v Republiki Sloveniji, se smiselno uporabljajo določbe, ki veljajo v postopku presoje vplivov na okolje.

K 197. členu (izdaja in vsebina okoljevarstvenega dovoljenja)

V tem členu zakon ureja postopek izdaje okoljevarstvenega dovoljenja, kot tudi njegovo vsebino.

Ministrstvo lahko v postopku izdaje okoljevarstvenega dovoljenja iz 194. člena preveri ustreznost varnostnega poročila ali zasnove zmanjšanja tveganja za okolje v postopku spremembe okoljevarstvenega dovoljenja s strokovnjakom za področje požarne varnosti, eksplozijske varnosti, procesne varnosti, varnosti in zdravja pri delu ali drugo področje, ki je pomembno za obratovanje obrata, pri čemer se uporabljajo določbe zakona o splošnem upravnem postopku, ki veljajo za izvedence.

Takšna ureditev je potrebna, ker sta tako zasnova tveganja kot varnostno poročilo kompleksna dokumenta, ki vsebujeta različne vidike obvladovanja tveganj zaradi možnosti povzročitve večje nesreče. Ti se nanašajo tako na zdravje in življenje zaposlenih kot tudi zdravje in življenje ljudi, ki živijo ali se nahajajo v bližini takšnih obratov. Sama tveganja pa so seveda povezana s snovmi, ki se nahajajo v obratu in s tehnološkimi procesi, ki potekajo v njem, povezana so tudi z možnostjo požara, eksplozije ipd.

Če bo iz mnenja izhajalo, da sta varnostno poročilo ali zasnova zmanjšanja tveganja za okolje vsebinsko ustrezna, bo ministrstvo v okoljevarstvenem dovoljenju potrdilo varnostno poročilo ali zasnovo zmanjšanja tveganja za okolje. V kolikor bo iz mnenja izhajalo, da je treba varnostno poročilo ali zasnovo zmanjšanja tveganja za okolje dopolniti, bo ministrstvo pozvalo upravljavca, da dopolni varnostno poročilo ali zasnovo zmanjšanja tveganja za okolje. Ministrstvo bo v primeru iz prejšnjega stavka pridobilo ponovno mnenje iz tretjega odstavka tega člena, pri čemer je rok za izdajo ponovnega mnenja 30 dni.

V postopku izdaje okoljevarstvenega dovoljenja za obrat je pomemben skrben pregled varnostnega poročila ali zasnove zmanjšanja tveganja za okolje, saj se v postopku potrdi njegova ustreznost, poleg tega je v okoljevarstvenem dovoljenju treba določiti še: (1) podatke o upravljavcu, naslovu obrata in zemljiških parcelah, na katerih se nahaja obrat; (2) opisati obrat z navedbo vrste dejavnosti, njegove zmogljivosti ter vrste in količino nevarnih snovi v obratu; (3) določiti ukrepe v primeru prenehanja obrata ali dokončnega prenehanja obrata, ki se nanašajo zlasti na zmanjšanje količine ali spremembo nevarnih snovi oziroma njihovo odstranitev iz obrata. Ministrstvo lahko v okoljevarstvenem dovoljenju iz prvega odstavka tega člena upravljavcu obrata naloži tudi izvajanje drugih ukrepov za preprečevanje večje nesreče in zmanjšanje njenih posledic, kadar presodi, da so taki ukrepi potrebni zaradi preprečevanja večje nesreče ali zmanjševanja njenih posledic.

Če je bilo, za obrat, ki je predmet postopka izdaje okoljevarstvenega dovoljenja predhodno pridobljena odločba iz osmega odstavka 149. člena tega zakona z ukrepi, predvidenimi za zmanjšanje ali preprečevanje pomembnih škodljivih vplivov na okolje, ali pridobljeno okoljevarstveno soglasje ali integralno gradbeno dovoljenje, ministrstvo pri odločitvi o okoljevarstvenem dovoljenju ali njegovi spremembi upošteva tudi podatke in informacije iz poročila o vplivih na okolje iz 153. člena tega zakona ter pogoje, določene v okoljevarstvenem soglasju.

Ob upoštevanju Direktive 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč mora ministrstvo, v kolikor presodi, da bi posledice večje nesreče v obratu lahko vplivale na okolje v drugi državi, ali če ta tako zahteva, obvestiti pristojni organ te države o izdanem okoljevarstvenem dovoljenju. Če druga država na podlagi obvestila iz prejšnjega odstavka tako zahteva, ji ministrstvo pošlje varnostno poročilo iz prvega odstavka 195. člena tega zakona.

Ta člen ureja obveznost obveščanja pristojne inšpekcije in občine, na katerem območju je obrat, glede izdane odločbe tako da jima ministrstvo izdano odločbo posreduje. Navedena ureditev je smiselna zaradi obveščeniosti občine o obremenitvi lokalnega okolja, glede katerega ima po tem zakonu, pa tudi po Zakonu o lokalni samopuravi določene naloge in pristojnosti povezane z varstvom okolja. Hkrati je treba poudariti, da se za obrate iz 194. člena tega zakona zahteva strožji inšpekcijski nadzor v skladu z Direktivo 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč s strožimi inšpekcijskimi standardi za različne obrate, s čimer se zagotavlja učinkovito izvajanje varnostnih predpisov.

Ta člen tudi določa, da zoper odločbo iz tega člena ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor. Ustava v 25. členu vsakomur zagotavlja pravico do pritožbe ali drugega pravnega sredstva zoper odločbe sodišč in drugih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, s katerimi ti odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Glede na ustavnosodno prakso Ustavnega sodišča RS lahko zakonodajalec v utemeljenih primerih določi, da o izdaji posamičnega upravnega akta odloči ministrstvo in da zoper takšno odločbo ni pritožbe, možno pa je sodno varstvo (upravni spor). Ustavno sodišče namreč 25. člen Ustave razlaga tako, da lahko funkcijo drugega pravnega sredstva opravi tudi zahteva za preizkus odločbe v sodnem postopku (odločba št. U-I-98/07, št. U-I-219/03, OdlUS XIV, 88. št. U-I-56/06, OdlUS XVI, 21).

Zakon tudi opredeljuje roke, v katerih mora ministrstvo odločiti v postopku izdaje okoljevarstvenega dovoljenja za obrat, pri čemer se ta rok podaljša v kolikor se v postopek vključijo stranski udeleženci.

K 198. členu (sprememba okoljevarstvenega dovoljenja ter redno pregledovanje in dopolnjevanje zasnove zmanjšanja tveganja ali varnostnega poročila)

V tem členu zakon ureja spremembo okoljevarstvenega dovoljenja in določa, da mora upravljavec vložiti vlogo, kadar namerava izvesti večjo spremembo obrata ali v primeru, ko se je v obratu zgodila večja nesreča; spremembe, zaradi katere se spremeni razvrstitev obrata iz obrata večjega tveganja za okolje v obrat manjšega tveganja za okolje, spremembe, zaradi katerih se spremeni njihov nabor nevarnih snovi, ter načrtovane spremembe upravljavca, in obveznost rednega pregledovanja in dopolnjevanja varnostnega poročila ali zasnove zmanjšanja tveganja za okolje.

Ministrstvo lahko tudi v postopku spremembe okoljevarstvenega dovoljenja preveri ustreznost varnostnega poročila ali zasnove zmanjšanja tveganja za okolje v postopku spremembe okoljevarstvenega dovoljenja s strokovnjakom za področje požarne varnosti, eksplozijske varnosti, procesne varnosti, varnosti in zdravja pri delu ali drugo področje, ki je pomembno za obratovanje obrata, pri čemer se uporabljajo določbe zakona o splošnem upravnem postopku, ki veljajo za izvedence.

Takšna ureditev je potrebna, ker sta tako zasnova tveganja kot varnostno poročilo kompleksna dokumenta, ki vsebujeta različne vidike obvladovanja tveganj zaradi možnosti povzročitve večje nesreče. Ti se nanašajo tako na zdravje in življenje zaposlenih kot tudi zdravje in življenje ljudi, ki živijo ali se nahajajo v bližini takšnih obratov. Sama tveganja pa so seveda povezana

s snovmi, ki se nahajajo v obratu in s tehnološkimi procesi, ki potekajo v njem, povezana so tudi z možnostjo požara, eksplozije ipd.

Če bo iz mnenja izhajalo, da sta varnostno poročilo ali zasnova zmanjšanja tveganja za okolje vsebinsko ustrezna, bo ministrstvo v odločbi o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja potrdilo varnostno poročilo ali zasnovo zmanjšanja tveganja za okolje. V kolikor bo iz mnenja izhajalo, da je treba varnostno poročilo ali zasnovo zmanjšanja tveganja za okolje dopolniti, bo ministrstvo pozvalo upravljavca, da dopolni varnostno poročilo ali zasnovo zmanjšanja tveganja za okolje. Ministrstvo bo v primeru iz prejšnjega stavka pridobilo ponovno mnenje iz tretjega odstavka tega člena, pri čemer je rok za izdajo ponovnega mnenja 30 dni.

Če je bilo, za obrat, ki je predmet postopka spremembe okoljevarstvenega dovoljenja predhodno pridobljena odločba iz osmega odstavka 149. člena tega zakona z ukrepi, predvidenimi za zmanjšanje ali preprečevanje pomembnih škodljivih vplivov na okolje, ali pridobljeno okoljevarstveno soglasje ali integralno gradbeno dovoljenje, ministrstvo pri odločitvi o okoljevarstvenem dovoljenju ali njegovi spremembi upošteva tudi podatke in informacije iz poročila o vplivih na okolje iz 153. člena tega zakona ter pogoje, določene v okoljevarstvenem soglasju.

Ta člen ureja obveznost obveščanja pristojne inšpekcije in občine, na katerem območju je obrat, glede izdane odločbe tako da jima ministrstvo izdano odločbo posreduje. Navedena ureditev je smiselna zaradi obveščeni občine o obremenitvi lokalnega okolja, glede katerega ima po tem zakonu, pa tudi po Zakonu o lokalni samopuravi določene naloge in pristojnosti povezane z varstvom okolja. Hkrati je treba poudariti, da se za obrate iz 194. člena tega zakona zahteva strožji inšpekcijski nadzor v skladu z Direktivo 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč s strožjimi inšpekcijskimi standardi za različne obrate, s čimer se zagotavlja učinkovito izvajanje varnostnih predpisov.

Ta člen tudi določa, da zoper odločbo iz tega člena ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor. Ustava v 25. členu vsakomur zagotavlja pravico do pritožbe ali drugega pravnega sredstva zoper odločbe sodišč in drugih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, s katerimi ti odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Glede na ustavnosodno prakso Ustavnega sodišča RS lahko zakonodajalec v utemeljenih primerih določi, da o izdaji posamičnega upravnega akta odloči ministrstvo in da zoper takšno odločbo ni pritožbe, možno pa je sodno varstvo (upravni spor). Ustavno sodišče namreč 25. člen Ustave razlaga tako, da lahko funkcijo drugega pravnega sredstva opravi tudi zahteva za preizkus odločbe v sodnem postopku (odločba št. U-I-98/07, št. U-I-219/03, OdlUS XIV, 88. št. U-I-56/06, OdlUS XVI, 21).

Zakon tudi opredeljuje roke, v katerih mora ministrstvo odločiti v postopku spremembe okoljevarstvenega dovoljenja za obrat, pri čemer se ta rok podaljša v kolikor se v postopek vključijo stranski udeleženci.

Zakon določa tudi pomembno obveznost za upravljavca obrata, in sicer, da mora redno pregledovati varnostno poročilo in zasnovo zmanjšanja tveganja iz prvega odstavka 195. člena tega zakona ter ju po potrebi spremeniti ali dopolniti: (1) najmanj na vsakih pet let; (2) če je pridobil nove podatke, pomembne za določitev varnostnih ukrepov v obratu; (3) če namerava spremeniti obstoječe varnostne ukrepe ali (4) če se je v obratu zgodila večja nesreča v šestih mesecih od dneva njenega nastanka. Navedeno pomeni, da mora upravljavec obrata prav zaradi pomembnosti zagotavljanja vseh ukrepov za preprečevanje nesreč in zmanjševanje njenih posledic imeti ves čas ažurirano varnostno poročilo in zasnovo zmanjšanja tveganja, sploh v primerih posodobitve obrata ali nameravanih sprememb v njem. Upravljavec obrata mora pri spreminjanju ali dopolnjevanju zasnove zmanjšanja tveganja za okolje ali

varnostnega poročila skladno s prejšnjim odstavkom zagotoviti sledljivost sprememb in dopolnitev ter na spremenjenih ali dopolnjenih delih navesti datum spremembe ali dopolnitve.

Zakon tudi določa možnost ministrstva, da pozove upravljavca, da najpozneje v šestih mesecih od prejema poziva spremeni ali dopolni varnostno poročilo ali zasnovo zmanjšanja tveganja iz prvega odstavka 135. člena tega zakona, kadar je to upravičeno zaradi novih dejstev ali spoznanj s področja večjih nesreč, vključno s spoznanji, ki so rezultat analize nesreč ali, kolikor je le mogoče, analize skorajšnjih nesreč, zlasti glede tehničnih vidikov za preprečitev večjih nesreč in omejitev njihovih posledic, in spoznanj v zvezi z oceno nevarnosti. V primeru večje nesreče v obratu se mora v okviru delovne skupine, ki jo sestavljajo različni strokovnjaki, predstavniki ministrstva in upravljavca, izvesti analiza nesreče, ki je pomembna za vse upravljavce obratov, ki ravnajo s podobnimi nevarnimi snovmi. Analize nesreč namreč lahko privedejo do novih spoznanj, ki so pomembne za uvedbo novih tehničnih vidikov za preprečitev večjih nesreč in omejitev njihovih posledic.

Upravljavec obrata mora spremenjeno ali dopolnjeno varnostno poročilo ali spremenjeno ali dopolnjeno zasnovo zmanjšanja tveganja poslati pristojni inšpekciji, saj se pri obratovanju obrata zahtevajo strožji inšpekcijski standardi za različne obrate, s čimer se zagotavlja učinkovito izvajanje varnostnih predpisov.

K 199. členu (začetek delovanja obrata)

V tem členu zakon določa, da se v primeru, ko je za obrat ali njegovo spremembo potrebna pridobitev gradbenega dovoljenja, smiselno uporabljajo določbe, ki se nanašajo na izpolnjevanje pogojev pred začetkom obratovanja za naprave, ki povzročajo industrijske emisije iz 180. člena tega zakona. Pri tem mora upravljavec o začetku obratovanja obrata pisno obvestiti ministrstvo in pristojno inšpekcijo najmanj 15 dni pred začetkom obratovanja, kar izkazuje s potrdilom o oddani pošiljki.

K 200. členu (odvzem okoljevarstvenega dovoljenja)

V tem členu je urejen odvzem okoljevarstvenega dovoljenja, pri čemer je določeno, da ministrstvo odvzame okoljevarstveno dovoljenje na predlog pristojnega inšpektorja, učinkuje pa od dneva pravnomočnosti odločbe, s katero je bil izrečen.

Ta člen ureja obveznost obveščanja pristojne inšpekcije in občine, na katerem območju je obrat, glede izdane odločbe tako da jima ministrstvo izdano odločbo posreduje. Navedena ureditev je smiselna zaradi obveščenosti občine o obremenitvi lokalnega okolja, glede katerega ima po tema zakonu, pa tudi po Zakonu o lokalni samopuravi določene naloge in pristojnosti povezane z varstvom okolja. Hkrati je treba poudariti, da se za obrate iz 131. člena tega zakona zahteva strožji inšpekcijski nadzor v skladu z Direktivo 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč s strožjimi inšpekcijskimi standardi za različne obrate, s čimer se zagotavlja učinkovito izvajanje varnostnih predpisov.

Ta člen tudi določa, da zoper odločbo iz tega člena ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor. Ustava v 25. členu vsakomur zagotavlja pravico do pritožbe ali drugega pravnega sredstva zoper odločbe sodišč in drugih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, s katerimi ti odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Glede na ustavnosodno prakso Ustavnega sodišča RS lahko zakonodajalec v utemeljenih primerih določi, da o izdaji posamičnega upravnega akta odloči ministrstvo in da zoper takšno odločbo ni pritožbe, možno pa je sodno varstvo (upravni spor). Ustavno sodišče namreč 25. člen Ustave razlaga tako, da lahko funkcijo drugega pravnega sredstva opravi tudi zahteva za preizkus odločbe v sodnem postopku (odločba št. U-I-98/07, št. U-I-219/03, OdlUS XIV, 88. št. U-I-56/06, OdlUS XVI, 21).

K 201. členu (prenehanje obrata)

V tem členu je urejeno prenehanje obrata, in sicer če namerava upravljavec obrata zmanjšati ali spremeniti nevarne snovi v obratu, tako da ne izpolnjuje več pogojev za razvrstitev med obrate. O takšni spremembi mora pisno obvestiti ministrstvo in pristojno inšpekcijo.

Ministrstvo izda odločbo o prenehanju okoljevarstvenega dovoljenja in o prenehanju obrata, če pristojna okoljska inšpekcija pri pregledu ugotovi, da pogoji za razvrstitev v obrat niso več izpolnjeni.

Ta člen ureja obveznost obveščanja pristojne inšpekcije in občine, na katerem območju je obrat, glede izdane odločbe tako da jima ministrstvo izdano odločbo posreduje. Navedena ureditev je smiselna zaradi obveščeni občine o obremenitvi lokalnega okolja, glede katerega ima po tem zakonu, pa tudi po Zakonu o lokalni samopuravi določene naloge in pristojnosti povezane z varstvom okolja. Hkrati je treba poudariti, da se za obrate iz 131. člena tega zakona zahteva strožji inšpekcijski nadzor v skladu z Direktivo 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč s strožimi inšpekcijskimi standardi za različne obrate, s čimer se zagotavlja učinkovito izvajanje varnostnih predpisov.

Ta člen tudi določa, da zoper odločbo iz tega člena ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor. Ustava v 25. členu vsakomur zagotavlja pravico do pritožbe ali drugega pravnega sredstva zoper odločbe sodišč in drugih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, s katerimi ti odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Glede na ustavnosodno prakso Ustavnega sodišča RS lahko zakonodajalec v utemeljenih primerih določi, da o izdaji posamičnega upravnega akta odloči ministrstvo in da zoper takšno odločbo ni pritožbe, možno pa je sodno varstvo (upravni spor). Ustavno sodišče namreč 25. člen Ustave razlaga tako, da lahko funkcijo drugega pravnega sredstva opravi tudi zahteva za preizkus odločbe v sodnem postopku (odločba št. U-I-98/07, št. U-I-219/03, OdlUS XIV, 88. št. U-I-56/06, OdlUS XVI, 21).

K 202. členu (dokončno prenehanje obrata)

V tem členu zakon ureja situacijo, ko upravljavec ne namerava več opravljati dejavnosti. V takem primeru mora upravljavec ministrstvo in pristojno inšpekcijo pisno obvestiti o nameri dokončnega prenehanja obratovanja obrata, pri čemer pa v tem primeru, po dokončnem prenehanju obrata, ne namerava opravljati nobene druge dejavnosti. Zaradi tega mora izvesti ukrepe varstva okolja zaradi razgradnje obrata, ki so okoljevarstvenem dovoljenju določeni za primer dokončnega prenehanja obrata, izvedbo ukrepov pa preveri pristojna okoljska inšpekcija, ki o tem pripravi poročilo in ga v 30 dneh od prejema obvestila pošlje ministrstvu. Ta pa, če pristojna inšpekcija ob inšpekcijskem pregledu ugotovi, da so ukrepi, določeni v okoljevarstvenem dovoljenju za primer dokončnega prenehanja obrata izvršeni, na tej podlagi izda odločbo o prenehanju okoljevarstvenega dovoljenja in o dokončnem prenehanju obrata. S to odločbo preneha veljati okoljevarstveno dovoljenje iz 194. člena.

Ta člen ureja obveznost obveščanja pristojne inšpekcije in občine, na katerem območju je obrat, glede izdane odločbe tako da jima ministrstvo izdano odločbo posreduje. Navedena ureditev je smiselna zaradi obveščeni občine o obremenitvi lokalnega okolja, glede katerega ima po tem zakonu, pa tudi po Zakonu o lokalni samopuravi določene naloge in pristojnosti povezane z varstvom okolja. Hkrati je treba poudariti, da se za obrate iz 194. člena

tega zakona zahteva strožji inšpekcijski nadzor v skladu z Direktivo 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč s strožjimi inšpekcijskimi standardi za različne obrate, s čimer se zagotavlja učinkovito izvajanje varnostnih predpisov.

Ta člen tudi določa, da zoper odločbo iz tega člena ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor. Ustava v 25. členu vsakomur zagotavlja pravico do pritožbe ali drugega pravnega sredstva zoper odločbe sodišč in drugih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, s katerimi ti odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Glede na ustavnosodno prakso Ustavnega sodišča RS lahko zakonodajalec v utemeljenih primerih določi, da o izdaji posamičnega upravnega akta odloči ministrstvo in da zoper takšno odločbo ni pritožbe, možno pa je sodno varstvo (upravni spor). Ustavno sodišče namreč 25. člen Ustave razlaga tako, da lahko funkcijo drugega pravnega sredstva opravi tudi zahteva za preizkus odločbe v sodnem postopku (odločba št. U-I-98/07, št. U-I-219/03, OdlUS XIV, 88. št. U-I-56/06, OdlUS XVI, 21).

3. Združevanje postopkov

K 203. členu (združen postopek izdaje okoljevarstvenega dovoljenja in presoje vplivov na okolje)

V tem členu zakon določa možnosti podaje zahteve stranke za združitev postopka presoje vplivov na okolje in postopka izdaje okoljevarstvenega dovoljenja za napravo z dejavnostmi, ki povzročajo industrijske emisije ali za drugo napravo ali dejavnosti ali za obrat. Ta možnost omogoča skrajšanje časa za pridobitev odločb, saj se izvede le en postopek namesto dva, primerna pa je za tiste posege v okolje, za katere vlagatelj razpolaga z dovolj podrobno ravnilo in obsegom podatkov, kot so zahtevani za postopek izdaje okoljevarstvenega dovoljenja.

Zakon določa, da se ta člen uporablja tudi za spremembo okoljevarstvenega dovoljenja, če je za spremembo treba izvesti tudi postopek presoje vplivov na okolje, pri tem se smiselno uporabljajo določbe, ki se nanašajo na spremembo posameznih vrst okoljevarstvenih dovoljenj.

4. Druga dovoljenja

K 204. členu (dovoljenje za izjeme)

Ta člen omogoča, da ministrstvo izda izvajalcu dejavnosti iz 27. člena tega zakona ali upravljavcu naprave ali dejavnosti iz 171., 189. ali 194. člena tega zakona dovoljenje za začasno ali občasno čezmerno obremenitev okolja, če tako izjemo na podlagi dopustne izjeme iz predpisov EU dopuščajo predpisi Vlade, sprejeti na podlagi tega zakona, ki se nanašajo na obratovanje določene naprave ali izvajanje določene dejavnosti.

Člen ureja tudi obveznost obveščanja pristojne inšpekcije in občine, na katerem območju je obrat, glede izdane odločbe tako da jima ministrstvo izdano odločbo posreduje. Navedena ureditev je smiselna zaradi obveščenosti občine o obremenitvi lokalnega okolja, glede katerega ima po tem zakonu, pa tudi po Zakonu o lokalni samopuravi določene naloge in pristojnosti povezane z varstvom okolja.

K 205. členu (dovoljenje za začasno čezmerno obremenitev okolja s hrupom)

Ta člen posebej določa možnost začasne čezmerne obremenitve okolja s hrupom. Občina lahko za javne shode in javne prireditve izda dovoljenje za začasno čezmerno obremenitev

okolja s hrupom. Zakon daje pooblastilo vladi, da predpiše pogoje za pridobitev dovoljenja za začasno čezmerno obremenitev okolja s hrupom.

5. Dovoljenje za odstranitev odlagališča odpadkov

K 206. členu (dovoljenje za odstranitev odlagališča odpadkov)

V 206. členu je postopkovno urejena možnost odstranitve odlagališča odpadkov, za katero mora upravljavec odlagališča odpadkov pridobiti okoljevarstveno dovoljenje za odstranitev odlagališča odpadkov.

Tak ukrep se lahko na primer izvede tudi zaradi izvršitve inšpekcijske odločbe iz 252. člena tega zakona v primeru, če upravljavec obratuje brez okoljevarstvenega dovoljenja za ustrezno fazo obratovanja ali če gre za upravljavca odlagališča odpadkov z okoljevarstvenim dovoljenjem, ki v roku ne izvede ukrepov za odpravo čezmernih vplivov na okolje, lahko pa tudi na zahtevo upravljavca odlagališča npr. zaradi pridobivanja koristnih materialov iz odloženih odpadkov ter pridobitve zemljišča, ki bo po odstranitvi odlagališča odpadkov namenjeno za druge dejavnosti. Ministrstvo na podlagi poročil inšpektorata, pristojnega za graditev, in inšpektorata, pristojnega za okolje, iz katerih izhaja, da so izpolnjene vse zahteve v zvezi z odstranitvijo odlagališča odpadkov, upravljavcu odlagališča odpadkov potrdi odstranitev odlagališča odpadkov z odločbo o dokončni odstranitvi odlagališča odpadkov, odlagališče pa po pravnomočnosti te odločbe po uradni dolžnosti izbriše iz ustreznih evidenc. Če mora upravljavec odlagališča odpadkov tega odstraniti zaradi izvršitve inšpekcijske odločbe iz 247. člena tega zakona, mora ministrstvu prijaviti namero in razlog odstranitve odlagališča odpadkov, pri čemer v prijavi poda tudi predlog za izvedbo ukrepov za preprečitev onesnaževanja pri izvajanju odstranjevanja odlagališča odpadkov. Ministrstvo predlagane ukrepe preuči in jih, če so ustrezni, potrdi z odločbo. Zoper to odločbo ni pritožbe, dopusten pa je upravi spor. Ta člen se smiselno uporablja tudi za odstranitev opuščene odlagališča odpadkov, pri čemer se za upravljavca odlagališča odpadkov iz prvega odstavka tega člena, ki namerava odstraniti odlagališče odpadkov, šteje lastnik zemljišča, na katerem je opuščeno odlagališče odpadkov.

6. Zahteve za naprave in dejavnosti, za katere ni potrebno pridobiti okoljevarstvenega dovoljenja

V tem podpoglavju so podrobneje urejene določbe o zahtevah za naprave in dejavnosti, za katere ni potrebno pridobiti okoljevarstvenega dovoljenja. Pravna podlaga za tovrstne naprave in dejavnosti je bila do sedaj urejena v odstavkih štiri do sedem 18. člena ZVO-2. Podrobnejša ureditev v zakonu do sedaj ni bila določena. Na obstoječi podlagi je sprejetih nekaj podzakonskih predpisov, ki podrobneje vsak na svoj način urejajo to področje. Zaradi načela legalitete in enotne ureditve se je pokazala potreba, da se zadeva podrobneje uredi na ravni zakona.

K 207. členu (naprave in dejavnosti, za katere ni potrebno pridobiti okoljevarstvenega dovoljenja)

Ta člen določa, da morajo tudi naprave in dejavnosti za katere ni potrebno pridobiti okoljevarstvenega dovoljenja oziroma odločbe o priglavitvi, biti zgrajene in obratovati oziroma se izvajati tako, da se v največji možni meri preprečijo škodljivi vplivi na okolje, ki se jim je glede na stanje tehnike mogoče izogniti, in da so ti čim manjši.

Določena je obveznost, da morajo te naprave obratovati, dejavnosti pa se izvajati, v skladu s predpisi, izdanimi na podlagi tega zakona, ki urejajo emisije (19. člen) in pravila ravnanja (20. člen), pravila ravnanja z odpadki (31. člen), in izvajati obratovalni monitoring (217. člen). Prav tako morajo sporočiti rezultate obratovalnega ministrstvu (222. člen), kadar je to predpisano ali mu pošiljati druge podatke.

Posebej je določena obveznost, da se skladnost naprave z zgoraj omenjenimi predpisi v primeru, kadar je zahtevano gradbeno dovoljenje v skladu z zakonom, ki ureja graditev, ugotavlja na podlagi strokovne ocene, ki jo zagotovi upravljavec naprave oziroma njen investitor in je del projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja. Če za napravo, ki odvaja odpadno vodo, gradbeno dovoljenje ni zahtevano, je strokovna ocena sestavni del vloge za pridobitev vodnega soglasja v skladu z zakonom, ki ureja vode.

V četrtem odstavku je predpisana vsebina strokovne ocene. Strokovno ocena lahko izdelata samo pooblaščen izvajalec za izvajanje obratovalnega monitoringa.

V šestem in sedmem odstavku je določeno pooblastilo vladi, da s podzakonskimi akti določi vrste naprav in dejavnosti za katere veljajo določbe tega poglavja. Določi tudi obveznost izvajanja obratovalnega monitoringa emisij ter sporočanja rezultatov tega monitoringa ali drugih podatkov. Vlada lahko v predpisu iz prejšnjega stavka v zvezi z vsebino strokovne ocene, določi dodatne elemente strokovne ocene ali predpiše podrobnejšo vsebino posameznih elementov strokovne ocene ali predpiše obliko strokovne ocene.

Vlada lahko predpiše tudi druge naprave, za katere okoljevarstveno dovoljenje ni potrebno, njihovo skladnost s predpisanimi mejnimi vrednostmi pa zagotavlja proizvajalec ali upravljavec ali se ta ugotavlja v skladu s predpisi, ki urejajo ugotavljanje skladnosti proizvodov.

K 208. členu (prijava naprave ali dejavnosti in vpis v evidenco)

Ta člen določa, da mora upravljavec naprave oziroma izvajalec dejavnosti za katere ni potrebno pridobiti okoljevarstvenega dovoljenja, to napravo ali dejavnost prijaviti ministrstvu pred začetkom obratovanja naprave oziroma pred začetkom izvajanja dejavnosti.

Prijava se vložijo elektronsko na podlagi spletnega obrazca, ki ga ministrstvo objavi na osrednjem spletnem mestu organov državne uprave. Predvideva se, da bo ministrstvo informacijsko rešitev v ta namen vzpostavilo do konca leta 2026. Do takrat naj bi se uporabljale določbe v zvezi z vpisi v evidenco, kot so določene v obstoječih podzakonskih predpisih (glej prehodno določbo).

Ta evidenca je del registra iz 226. člena. Potrdilo o vpisu se bo izdelalo avtomatično na podlagi vpisa in se bo elektronsko poslalo osebi, ki se vpisuje.

Določena je vsebina prijave, ki pa se bo podrobneje razdelala v podzakonskih predpisih glede na zahteve, ki jih imajo posamezni deli okolja.

V kolikor bi upravljavec naprave oziroma izvajalec dejavnosti želel uveljavljati predpisana odstopanja od mejnih vrednosti emisij oziroma obratovalnega monitoringa iz predpisov iz

drugega odstavka 19. člena tega zakona, se ne bo mogel prijaviti in vpisati v evidenco, temveč bo moral za obratovanje naprave ali izvajanje dejavnosti pridobiti okoljevarstveno dovoljenje iz 189. člena za druge naprave in dejavnosti. Navedeno bo mogoče le, če bodo podzakonski akti omogočali takšna odstopanja (praviloma so takšna odstopanja določena že na ravni Direktiv).

K 209. členu (sprememba in izbris iz evidence naprav)

Ta člen določa postopke za prijavo, spremembo podatkov, namero prenehanja obratovanja naprave ali izvajanja dejavnosti ali prenehanje upravljavca ali izvajalca dejavnost pred nameranim prenehanjem.

Posebej določa tudi, da če upravljavec naprave ali izvajalec dejavnosti pridobi okoljevarstveno dovoljenje v skladu s tem zakonom, jo ministrstvo po uradni dolžnosti izbriše iz evidence 226. člena tega zakona z dnem njegove pravnomočnosti. Gre za primer, ko na primer upravljavec naprave tako poveča proizvodnjo, da preseže prag, ki določen za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja.

V. PODATKI IN INFORMACIJE O OKOLJU

1. Podatki in informacije o okolju

Tudi k temu poglavju so potrebna nekatera uvodna pojasnila. Čeprav se naslov poglavja razlikuje od naslova ustreznega poglavja v veljavnem Zakonu o varstvu okolja (Spremljanje stanja okolja in informacije o okolju), pa je ohranjena struktura poglavja, kakor tudi vsi instituti veljavnega zakona. Zaradi zahtev po večji verodostojnosti podatkov, ki se zbirajo v okviru obratovalnega monitoringa in večjega zaupanja v sam sistem tega monitoringa so seveda ohranjene rešitve iz novele Zakona o varstvu okolja (ZVO-2A), sam institut obratovalnega monitoringa pa vsebuje nekatere nove rešitve, ki naj bi povečale zaupanje javnosti v sistem. Zaradi posebnih rešitev, ki so vnesene v predlagani zakon glede vodenja insolventnih postopkov, pa je drugače urejen tudi register varstva okolja. Več o posameznih institutih poglavja v obrazložitvah k posameznim členom.

K 210. členu (podatki in informacije o okolju)

V prvem odstavku obravnavanega člena je opredeljen sam namen zbiranja podatkov in informacij o okolje. Ministrstvo jih sistematično zbira, obdeluje, vrednoti, shranjuje in objavlja zaradi opravljanje nalog države na področju varstva okolja in trajnostnega razvoja

Glede na razvoj je seveda nujno, da ministrstvo izvaja zgoraj navedene dejavnost okviru in na podlagi pravnih, postopkovnih in institucionalnih ureditev, praviloma na informatiziran način. Besedo praviloma je treba razumeti v funkciji sukcesivnega razvoja informacijskih rešitev, ki bodo omogočale dejansko digitalizirano delovanje tega sistema. Do njihovih dejanski uveljavitev pa bodo postopki lahko še vedno potekali v klasični obliki.

V četrtem odstavku je namen zgoraj navedenih dejavnosti še podrobneje pojasnjen: podatki in informacije o okolju se uporabljajo zlasti za sprejemanje politik in ukrepov na področju varstva okolja in trajnostnega razvoja, nadzora nad obremenjevanjem okolja, izpolnjevanja poročevalskih obveznosti države, določenih v predpisih EU in ratificiranih ter objavljenih mednarodnih pogodbah s področja varstva okolja, za spremljanje naravnih pojavov, stanja okolja in njegovega obremenjevanja ter za obveščanje javnosti.

V šestem odstavku obravnavanega člena so določeni glavni viri zbiranja podatkov: podatki se v glavnem zbirajo v okviru monitoringa okolja, v okviru nastajanja in ravnanja z odpadki in v okviru ravnanja s proizvodi, za katera veljajo posebna pravila, določena s tem zakonom.

Seveda pa so viri podatkov in informacij o okolji o okolju tudi podatki in informacije, ki se nanašajo na okolje iz državne statistike, katastrof, javnih knjig, registrov, evidenc in drugih baz, vzpostavljenih pri državnih organih in organih občin ter drugih organizacijah na podlagi zakona ali na podlagi ratificiranih ter objavljenih mednarodnih pogodb in predpisov EU (sedmi odstavek).

Po določbi osmega odstavka obravnavanega člena so nosilci zgoraj navedenih baz podatkov dolžni ministrstvu sporočiti podatke in informacije o okolju, ki jih to zahteva. Ministrstvo lahko sklene z organi in organizacijami pisni (nosilci baz podatkov) dogovor, s katerim se podrobneje uredijo zlasti podatki in informacije o okolju, roki, oblika in način sporočanja podatkov in informacij o okolju ministrstvu.

V skladu s pravili, ki veljajo za zagotavljanje verodostojnosti, celovitosti, pravilnosti in popolnosti podatkov, je v devetem odstavku določeno, da ministrstvo zagotavlja kakovost podatkov in informacij o okolju in kontrolo njihove kakovosti. Uporabnik podatkov in informacij o okolju, katerih vir je ministrstvo, bo moral po določbi desetega odstavka pri njihovi uporabi navesti vir tudi podatkov.

K 211. členu (monitoring okolja)

V obravnavanem členu so določeni posamezni načini zbiranja podatkov o okolju, to je monitoring okolja. To so monitoring naravnih pojavov, monitoring stanja okolja in obratovalni monitoring. Ministrstvo zbira tudi podatke o nastajanju in ravnanju z odpadki ter o določenih vrstah proizvodov, vendar pa te dejavnosti ni mogoče opredeliti kot monitoring, Zato je v drugem odstavku posebna določba, ki se nanaša prav na to dejavnost.

K 212. členu (monitoring naravnih pojavov)

V obravnavanem členu je urejen način zbiranja podatkov o naravnih pojavih, ki se izvaja v okviru monitoringa naravnih pojavov in obsega spremljanje meteoroloških, hidroloških, oceanografskih, seizmoloških, erozijskih, geoloških, radioloških in drugih geofizikalnih naravnih pojavov.

Vsebina tega člena ostaja enaka, kot je v urejena v veljavnem zakonu.

K 213. členu (monitoring stanja okolja)

Tudi ta člen, ki ureja način zbiranja podatkov o stanju tal, voda in zraka ter biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot (monitoring okolja), se glede na veljavno ureditev v Zakonu o varstvu okolja ne spreminja.

K 214. členu (omejitev ali odvzem lastninske pravice zaradi izvajanja monitoringa naravnih pojavov ali monitoringa stanja okolja)

Prav tako se glede na veljavno ureditev v zakonu o varstvu okolja ne spreminja ureditev glede omejevanja ali odvzema lastninske pravice zaradi izvajanja monitoringa stanja okolja ali monitoringa naravnih pojavov.

Lastnik ali drug posestnik zemljišča je zaradi izvajanja navedenih monitoringov dolžan dopustiti dostop do zemljišča, na katerem se bo izvajal monitoring, postavitve in obratovanje objektov ali merilnih naprav, izkopna ali vrtna dela, poskusna črpanja, odvzem vzorcev tal ali rastlin in druga dela, potrebna za izvedbo monitoringa.

Po določbi tretjega odstavka mora izvajalec monitoringa pri njegovem izvajanju v čim manjši meri vplivati na rabo in stanje zemljišča, po opravljenih delih pa kolikor je mogoče vzpostaviti prejšnje stanje zemljišča. Ta zahteva se ne nanaša na objekte in merilne naprave, postavljene za izvajanje monitoringa.

V nadaljevanju je enako kot v veljavnem zakonu urejena sklenitev sporazuma o odškodnini za dobo trajanja izvajanja monitoringa ter ob zaključku izvajanja monitoringa dogovor o odškodnini v primeru zmanjšane vrednosti zemljišča, če vzpostavitev prejšnjega stanja ni mogoča, pa tudi razlogi in pogoji v primeru razlastitev.

K 215. členu (obratovalni monitoring)

Kot smo omenili v uvodni obrazložitvi tega poglavja, je predlagatelj skušal izboljšati ureditev izvajanja obratovalnega monitoringa,

V prvem odstavku obravnavanega člena je določen glavni namen in smisel izvajanja obratovalnega monitoringa. Ta se izvaja zaradi ugotavljanja skladnosti obratovanja naprave z okoljevarstvenimi dovoljenji ali s predpisi, ki urejajo emisije, zaradi poročanja v skladu s predpisi EU in ratificiranimi ter objavljenimi mednarodnimi pogodbami s področja varstva okolja, pridobivanja podatkov o razlogih za ugotovljeno stanje okolja in zaradi obveščanja javnosti.

V drugem odstavku so določeni glavne sestavine obratovalnega monitoringa. Ta vključuje prve, občasne in trajne meritve emisij, meritve s predpisi določenih parametrov obratovanja naprave in sporočanje podatkov obratovalnega monitoringa ministrstvu.

Po določbi tretjega odstavka se v okviru obratovalnega monitoringa lahko izvaja tudi obratovalni monitoring stanja okolja, če je tako predpisano zaradi ugotavljanja vpliva povzročitelja obremenitve na okolje. Monitoring stanja okolja sicer zagotavlja država, v tem primeru pa je to obveznost posameznega povzročitelja obremenjevanja okolja.

V skladu z načelom plačila za obremenjevanje okolja (5. člen predlaganega zakona) mora povzročitelj obremenitve izvajanje obratovalnega monitoringa zagotavljati na svoje stroške.

K 216. členu (prve, občasne in trajne meritve)

V obravnavanem členu je podrobneje določen namen posamezne sestavine obratovalnega monitoringa.

Po določbi drugega odstavka se prve meritve izvajajo za napravo ali rekonstruirano napravo in po vsaki večji spremembi v obratovanju naprave v času poskusnega obratovanja naprave,

določenega v zakonu, ki ureja graditev, zaradi spremljanja obratovanja naprave in ugotavljanja skladnosti njenega obratovanja s predpisi, ki urejajo emisije v skladu s tem zakonom in okoljevarstvenim dovoljenjem.

Občasne meritve se izvajajo med obratovanjem naprave ali izvajanjem dejavnosti v predpisanih časovnih presledkih zaradi spremljanja obratovanja naprave in ugotavljanja skladnosti njenega obratovanja s predpisi, ki urejajo emisije v skladu s tem zakonom in okoljevarstvenim dovoljenjem (tretji odstavek).

Po določbi četrtega odstavka pa se trajne meritve izvajajo neprekinjeno zaradi spremljanja obratovanja naprave in ugotavljanja skladnosti njenega obratovanja s predpisi, ki urejajo emisije v skladu s tem zakonom in okoljevarstvenim dovoljenjem.

K 217. členu (izvajanje obratovalnega monitoringa)

V obravnavanem členu so, poleg že uveljavljenih, predlagane tudi nekatere nove rešitve, ki naj bi okrepile zaupanje v sistem spremljanja emisij iz naprav, ki ga morajo zagotavljati upravljavci naprav.

Po določbi prvega odstavka lahko obratovalni monitoring izvaja v okviru svoje dejavnosti le pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki je pridobil pooblastilo za izvajanje obratovalnega monitoringa (pooblaščen izvajalec). Le-ta izvaja obratovalni monitoring v javnem interesu, in ne sme biti kapitalsko, organizacijsko ali sorodstveno povezan z zavezancem za obratovalni monitoring, za katerega izvaja obratovalni monitoring. Za ugotavljanje izpolnjevanja tega pogoja se smiselno uporabljajo določbe 45. člena predlaganega zakona, gre pa za ureditev, ki se nanaša na družbe. Sama pridobitev pooblastila je urejena v naslednjem, to je v 218. Členu.

Predlagana določba glede javnega interesa napotuje na dolžnost pooblaščenega izvajalca, da izvajanje obratovalni ni podrejeno interesom zavezanca za izvajanje monitoringa, pač pa javnosti, oziroma seznanjanju javnosti z dejanskimi podatki o emisijah. Podobno vlogo ima tudi zahteva o kapitalski, organizacijski in sorodstveni povezanosti oz. njeni prepovedi.

Vendar pa narava tehnološkega procesa v določenih primerih zahteva, da mora določene meritve opravljati upravljavec naprave sam. Ti primeri so določeni v drugem odstavku obravnavanega člena, gre pa za izvajanje trajnih meritev. V tem primeru seveda ne veljajo zahteve glede kapitalske, organizacijske in sorodstvene povezanosti (peti odstavek).

Tudi v šestem odstavku obravnavanega člena so določene zahteve, ki jih mora zagotavljati zavezanec za obratovalni monitoring pooblaščenemu izvajalcu in naj bi okrepile zaupanje v sistem. Zavezanec mora pooblaščenemu izvajalcu predložiti okoljevarstveno dovoljenje in načrt monitoringa, kadar sta predpisana, omogočiti vpogled v vso dokumentacijo, ki jo pooblaščen izvajalec rabi zaradi izvajanja obratovalnega monitoringa, zagotoviti, da bo naprava obratovala oziroma se dejavnost izvajala pod pogoji, predpisanimi za izvajanje obratovalnega monitoringa, dopustiti dostop do vseh naprav ali drugih objektov, kjer je treba izvajati obratovalnega monitoring in posredovati vse druge podatke in informacije, potrebne za izvajanje obratovalnega monitoringa. Takšen cilj zasleduje tudi določba devetega odstavka, po kateri zavezanec za obratovalni monitoring ne sme posegati v ali vplivati na podatke, ki jih je pri izvajanju obratovalnega monitoringa pridobil pooblaščen izvajalec.

Tudi določbi sedmega in osmega odstavka, ki urejata nekatere obveznosti pooblaščenega izvajalca, so namenjene krepitvi zaupanja v sistem. Pooblaščen izvajalec mora pred izvedbo prvih in občasnih meritev obratovalnega monitoringa preveriti, da so izpolnjeni pogoji, v katerih

bo izvajal monitoring. Če bo ugotovil, da ti pogoji, bo pozval zavezanca za obratovalni monitoring k njihovi izpolnitvi teh pogojev. Če zavezanec za obratovalni monitoring tega ne bo zagotovil, pooblaščen izvajalec obratovalnega monitoringa ne bo izvedel in bo o tem obvesti ministrstvo, to pa bo pozvalo pozove inšpektorat k izvedbi kontrolnega monitoringa.

Določba osmega odstavka zahteva od pooblaščenega izvajalca, da odgovarja za kakovost podatkov, ki jih je pridobil z izvajanjem monitoringa in zagotavlja pravočasnost, preglednost, točnost, primerljivost in popolnost podatkov obratovalnega monitoringa.

V desetem odstavku je dano vladi pooblastilo, da določi vrste trajnih meritev, ki jih bo lahko izvajal zavezanec za obratovalni monitoring sam.

K 218. členu (pooblastilo za izvajanje obratovalnega monitoringa)

Ta člen ureja pridobitev pooblastila za izvajanje obratovalnega monitoringa.

Po določbi prvega odstavka ministrstvo izda pooblastilo za izvajanje obratovalnega monitoringa pravni osebi ali samostojnemu podjetniku posamezniku, ki izpolnjuje predpisane pogoje. Med njimi je zlasti pomembno, da za za predpisano opremo in postopke pridobljeno ustrezno akreditacijsko listino v skladu z zakonom, ki ureja akreditacijo in izpolnjuje druge predpisane tehnične pogoje in da ima zaposlene ali v drugem pogodbenem razmerju osebe, usposobljene za izvajanje monitoringa. Po določbi sedmega odstavka obravnavanega člena bo zahteve glede opreme, postopkov, akreditacije in usposobljenost oseb predpisal minister

Tretji odstavek določa veljavnost pooblastila in ga omejuje na šest let od dneva njegove pravnomočnosti. Seveda pa mora pooblaščen izvajalec izpolnjevati predpisane pogoje ves čas trajanja pooblastila, torej ne le ob njegovi pridobitvi.

Zakon ureja tudi možnost, da obratovalni monitoring v Republiki Sloveniji izvaja tudi oseba, ki je upravičena izvajati obratovalni monitoring v drugi državi članici. Tudi ta oseba mora izpolnjevati predpisane pogoje, ministrstvo pa ji prav tako izda pooblastilo, pri čemer je zahtevana overjena kopija akta, ki ji ga je za izvajanje obratovalnega monitoringa izdal pristojni organ države članice. Iz povedanega sledi, da so pogoji za pridobitev pooblastila izenačeni za domače in »tuje« izvajalce obratovalnega monitoringa.

Po določbi šestega odstavka bo ministrstvo vpisalo pooblaščenega izvajalca posebno evidenco, ki je del registra varstva okolja, in sicer na podlagi pravnomočnega.

Zaradi nadzora nad izvajanjem obratovalnega monitoringa je pomembna tudi določba osmega odstavka, po kateri mora pooblaščen izvajalec najkasneje deset koledarskih dni pred izvedbo občasnih meritev najaviti datum izvajanja meritev obratovalnega monitoringa ministrstvu.

K 219. členu (druge naloge pooblaščenca za izvajanje obratovalnega monitoringa)

Zakon določa, da izvaja pooblaščen izvajalec, poleg obratovalnega monitoringa tudi druge naloge. Te so vrednotenje rezultatov obratovalnega monitoringa, priprava predloga obratovalnega monitoringa za zavezanca, izdelava strokovne ocene, izvedba posnetka ničelnega stanja tal in podzemne vode, če je tako potrebno zaradi ugotavljanja izhodiščnega stanja tal ali podzemne vode. V predpisu iz 19. člena predlaganega zakona pa bo vlada lahko določila tudi druge naloge. Ki jih bo lahko izvajal pooblaščen izvajalec.

K 220. členu (preverjanje kakovosti izvajanja obratovalnega monitoringa)

Pomemben institut krepite zaupanja v sistem obratovalnega monitoringa je tudi preverjanje kakovosti izvajanja obratovalnega monitoringa.

Po določbi prvega odstavka ga zagotavlja ministrstvo, v drugem odstavku pa so določeni načini preverjanja. Ministrstvo bo tako lahko zahtevalo občasno ali redno sodelovanje pooblaščenih izvajalcev v programih preizkušanja njihove strokovne usposobljenosti, samo analiziralo rezultate sodelovanja posameznih pooblaščenih izvajalcev v programih preizkušanja njihove strokovne usposobljenosti, spodbujalo in organiziralo (preko usposobljenih organizacij) izvajanje programov preizkušanja strokovne usposobljenosti za pooblaščenih izvajalce in samo analiziralo poročila o izvajanju monitoringa.

V tretjem odstavku je dano pooblastilo ministru, da podrobneje predpiše način preverjanja kakovosti izvajanja monitoringa.

K 221. členu (odvzem pooblastila)

Po določbi prvega odstavka obravnavanega člena ministrstvo pooblaščenemu izvajalcu z odločbo odvzame pooblastilo, če pooblaščen oseba to sama zahteva, če ne izpolnjuje več predpisanih pogojev, če so bile s kontrolnim monitoringom iz osmega odstavka 252. člena predlaganega zakona več kot dvakrat pravnomočno ugotovljene nepravilnosti pri izvajanju obratovalnega monitoringa ali je ob preverjanju kakovosti izvajanja obratovalnega monitoringa iz prvega odstavka prejšnjega člena ugotovilo kršitve, zaradi katerih obstaja utemeljen dvom o usposobljenosti pooblaščenega izvajalca.

Po določbi drugega odstavka bo ministrstvo na podlagi pravnomočne odločbe o odvzemu pooblastila to osebo izbrisalo iz registra pooblaščenih izvajalcev. V tretjem odstavku je določeno, da oseba, ki ji je bilo odvzeto pooblastilo, ne sme izvajati obratovalnega monitoringa z dnem pravnomočnosti odločbe o odvzemu pooblastila. Zoper to odločbo pritožba ni dopustna, dopusten pa je upravni spor.

V petem odstavku je določeno, da oseba, ki je bila izbrisana iz evidence pooblaščenih izvajalcev zaradi kršitve predpisov, ne more ponovno pridobiti pooblastila za izvajanje obratovalnega monitoringa prej kakor po preteku šestih let od dneva pravnomočnosti odvzema pooblastila.

V šestem odstavku je dano pooblastilo ministru, da podrobneje predpiše podrobnejše pogoje za odvzem pooblastila, minister, pristojen za vode, pa v soglasju z ministrom predpiše podrobnejše pogoje s področja voda.

K 222. členu (sporočanje podatkov obratovalnega monitoringa)

V tem členu je urejen pomemben del izvajanja obratovalnega monitoringa, to je sporočanje njegovih rezultatov ministrstvu.

Po določbi prvega odstavka mora zavezanec za obratovalni monitoring ministrstvu najprej sporočiti podatke o pooblaščenem izvajalcu, ki bo za njega izvajal obratovalni monitoring. Novost glede na veljavno ureditev je ta, da bo moral podatke obratovalnega monitoringa ministrstvu sporočiti pooblaščen izvajalec in ne več zavezanec za izvajanje obratovalnega monitoringa. Ta določba seveda ne velja za primere, ko bo obratovalni monitoring lahko izvajal zavezanec sam

Pooblaščen izvajalec bo moral podatke obratovalnega monitoringa torej sporoča ministrstvu, seveda pa tudi zavezancu za obratovalni monitoring, za katerega je izvajal monitoring.

Po določbi tretjega odstavka se bodo podatki o pooblaščenem izvajalcu in podatki obratovalnega monitoringa ministrstvu sporočali v informatizirani obliki s pomočjo informacijske rešitve, ki jo bo zagotovilo in dostop do nje omogočilo ministrstvo na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

Krepitev zaupanja v sistem obratovalnega monitoringa je vsebovana tudi v petem odstavku obravnavanega člena, saj bo moral zavezanec za obratovalni monitoring podatke obratovalnega monitoringa, pridobljene s trajnimi meritvami, telemetrično in v dejanskem času sporočati ministrstvu s pomočjo informacijske rešitve, ki jo bo pripravilo ministrstvo. To so podatki obratovalnega monitoringa, ki ga bo zavezanec lahko izvajal sam

Po določbi sedmega odstavka so podatki o obratovalnem monitoringu dostopni na spletni strani ministrstva, ministrstvo pa lahko v okoljevarstvenem dovoljenju lahko določi, da bodo morali biti podatki obratovalnega monitoringa javnosti dostopni tudi v dejanskem času na spletni strani zavezanca za obratovalni monitoring ali na prikazovalniku, ki je dostopen javnosti.

K 223. členu (sporočanje podatkov o odpadkih in registracija uporabnika informacijske rešitve)

Kot smo že uvodoma k temu poglavju navedli, ministrstvo zbira tudi podatke o odpadkih, vendar pa te dejavnosti ni mogoče opredeliti kot obratovalni monitoring. Zaradi tega je tudi uvrščena v posebno podpoglavje.

Po določbi prvega odstavka morajo izvorni povzročitelji odpadkov, zbiralci odpadkov in izvajalci obdelave odpadkov izpolnjevati in potrjevati obrazce, ki spremljajo pošiljke odpadkov znotraj Republike Slovenije, izpolnjevati in oddajati poročila o nastalih odpadkih in ravnanju z njimi v informatizirani obliki s pomočjo informacijske rešitve, ki jo prav tako zagotovi in dostop do nje omogoči ministrstvo na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

Po določbi četrtega odstavka imajo dostop do podatkov, obrazcev in poročil le ministrstvo, organi, pristojna inšpekcija, in Statistični urad Republike Slovenije, do podatkov, obrazcev in poročil, ki se nanašajo nanjo, ima tudi v prvem odstavku navedene osebe, ki morajo podatke ministrstvu sporočati.

V petem, šestem in sedmem odstavku je določana uporaba sporočenih podatkov in organi, ki jih lahko uporabljajo za predpisane namene.

V osmem, devetem in desetem odstavku je urejen tudi način sporočanja podatkov podatkov z uporabo informacijske rešitve

K 224. členu (monitoring lastnosti goriv)

Predlagani zakon v posebnem členu ureja tudi monitoring lastnosti goriv, to je sistematično vzorčenje in merjenje fizikalno-kemijskih lastnosti vzorcev goriv. Tudi v tem primeru ne moremo govoriti o obratovalnem monitoringu v pravem pomenu besede (to je monitoring emisij), zaradi česar je bilo treba to dejavnost urediti v posebnem členu.

Po določbi drugega odstavka morata dobavitelj goriv in distributer goriv zagotavljati monitoring lastnosti goriv na kraju dobave za vsa goriva, ki se dajejo na trg neposredno končnim uporabnikom ali distributerjem goriv.

Tudi monitoring lastnosti goriv na kraju dobave lahko opravljajo le pooblaščen izvajalci, ki morajo za izvajanje monitoringa pridobiti pooblastilo iz 218. člena predlaganega zakona. Torej ne gre za osebe, ki so pridobile pooblastilo za izvajanje obratovalnega monitoringa.

Po določbi četrtega odstavka se monitoring lastnosti goriv izvaja po programu monitoringa lastnosti goriv, ki ga pripravijo pooblaščen izvajalci in ga pošljejo v potrditev ministrstvu ali Upravi Republike Slovenije za pomorstvo, če gre za monitoring lastnosti goriv na plovilih.

Pooblaščen izvajalec izda dobavitelju ali distributerju goriv poročilo o monitoringu lastnosti goriv najpozneje v 30 dneh od dneva vzorčenja goriva (peti odstavek) in letno poročati ministrstvu o izvedbi programa monitoringa in Upravi Republike Slovenije za pomorstvo, če gre za monitoring lastnosti goriv na plovilih (šesti odstavek).

K 225. členu (register izpustov in onesnaževal)

Ta členu ureja vzpostavitev, vodenje in upravljanje register izpustov in onesnaževal, kar je na podlagi prvega odstavka obravnavanega člena naloga ministrstva.

Vzpostavitev registra izpustov in onesnaževal je obveznost, ki izhaja iz Protokola o registru izpustov in prenosov onesnaževal v okviru Aarhuške konvencije (Zakon o ratifikaciji Protokola o registrih izpustov in prenosov onesnaževal; Ur. l. RS, MP št. 1/10).

Ker pa je tudi EU pogodbenica Aarhuške konvencije, je bila sprejet tudi ustrezen evropski predpis, ki pa zavezuje države članice zgolj k poročanju predpisanih podatkov za evropski register. To je Uredba (ES) 166/2006 o vzpostavitvi evropskega registra izpustov in prenosov onesnaževal.

Zaradi tega je v drugem odstavku obravnavanega člena določeno, da slovenski register vsebuje podatke in informacije iz zgoraj navedenega predpisa Evropske unije.

Podatke morajo ministrstvu sporočajo upravljavci naprav v informatizirani obliki s pomočjo informacijske rešitve, ki jo zagotovi in dostop do nje omogoči ministrstvo na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

Po določbi tretjega odstavka so podatki in informacije iz registra izpustov in onesnaževal tudi javno dostopni preko osrednjega spletnega mesta državne uprave.

6. Register varstva okolja

K 226. členu (register varstva okolja)

Kot smo že uvodoma navedli, je bilo treba zaradi zahtev posebnih pravil v postopkih insolventnosti, ki so urejena v predlaganem zakonu, do določene mere preoblikovati tudi register varstva okolja.

V obravnavanem členu so določene vsebine registra, ki glede na veljavno ureditev niso bistveno spremenjene.

Pomembnejša je določba prvega odstavka, po kateri je register varstva okolja (register) zbirka evidenc, ki se vodijo v informatizirani obliki z namenom zagotavljanja javnosti podatkov, ki so vpisani v te evidence in izvajanja nadzora nad izvrševanjem tega zakona. Register vodi, vzdržuje in upravlja ministrstvo.

V tretjem odstavku so navedene posamezne evidence, ki sestavljajo register, in podatki, ki jih evidence vsebujejo. Pomembna razlika glede na veljavno ureditev je v tem, da mora vsaka evidenca vsebovati tudi matično številko osebe, ki je v evidenco uvrščena.

Po določi četrtega odstavka mora ministrstvo podatke, ki nastanejo ali prenehajo na podlagi upravnih aktov, izdanih na podlagi predlaganega zakona in posledični uvrstitvi v posamezno evidenco, vpisati v ustrezne evidence najkasneje tri delovne dneve po njihovi izvršljivosti. To pa ne velja za podatke iz evidence o osebah, ki morajo napravo ali dejavnost sami prijaviti v register v skladu z zahtevami 208. člena predlaganega zakona.

Pomembna je tudi določba sedmega odstavka, ki ureja povezanost registra prek matične številke ali davčne številke s Poslovnim registrom Slovenije in Davčnim registrom, saj iz njiju pridobiva podatke o firmi in sedežu oziroma osebnem imenu in naslovu stalnega bivališča oseb, pa tudi z evidencami, ki jih vodi izvajalec nacionalne akreditacijske službe v skladu z zakonom, ki ureja akreditacijo pa podatke o akreditiranih organih in podeljenih akreditacijah. Register se prek katastrskih podatkov in drugih lokacijskih podatkov povezuje tudi z evidencami iz katastra nepremičnin iz zakona, ki ureja kataster nepremičnin, iz katerih pridobiva podatke o zemljiških parcelah, vključno z območjem nepremičnin, opredeljenim s koordinatami v državnem koordinatnem sistemu.

K 227. členu (javnost podatkov, publicitetni učinek in zaupanje v podatke)

Ta člen vsebuje zahteve o javnosti podatkov, publicitetnem učinku in zaupanju v podatke, ki so potrebne zlasti za vodenje postopkov insolventnosti, vendar pa tudi širše. Zaradi tega je v prvem odstavku določeno, da je register javna knjiga, brezplačen dostop do podatkov v registru pa je vsakomur zagotovljen prek svetovnega spleta. Prav tako je določeno, da se nihče ne more sklicevati na to, da od naslednjega dne, ko je bil podatek v registru vpisan, tega podatka ni poznal (drugi odstavek)

Po določi tretjega odstavka pa vsak, kdor v pravnem prometu vestno ravna in se pri tem v dobri veri zanese na podatke, ki so izvirno vpisani v register, zaradi tega ne more trpeti škodljivih posledic.

7. Obveščanje javnosti o okolju

7.1. Poročila o okolju

K 228. členu (poročila o okolju)

V tem členu je tako kot v veljavnem zakonu urejena obveznost, ki izhaja iz Aarhuške konvencije in Direktive 2003/\$/ES, po kateri morajo države pogodbenice oziroma države članice zagotavljati javnost objavo podatkov in informacij o kolju.

Sprememba glede na veljavno ureditev je predvsem v časovnem horizontu objavljanja celovitega poročila o okolju: ministrstvu ga pripravi, vlada pa sprejme in posreduje Državnemu zboru Republike Slovenije najmanj vsako peto leto.

Po določbi tretjega odstavka obravnavanega člena ministrstvo najmanj vsako četrto leto pripravi tudi poročilo o okolju ali njegovih posameznih delih, ki je sestavljeno iz kazalcev okolja in vključuje informacije o stanju in obremenjevanju okolja.

K 229. členu (celovito poročilo o okolju in poročilo s kazalci okolja)

V tem členu je določena vsebi celovitega in poročila s kazalci okolja.

K 230. členu (vodenje, vzdrževanje in posodabljanje kazalcev okolja)

Ta člen določa, da ministrstvo v sodelovanju z drugimi ministrstvi zagotavlja vodenje, vzdrževanje in posodabljanje kazalcev okolja v Sloveniji.

7.2. Objava drugih dokumentov in podatkov

K 231. členu (objava drugih dokumentov in podatkov)

Ministrstvo posreduje v objavo na osrednjem spletnem mestu državne uprave tudi druge dokumente, predvidene s predlaganim zakonom.

To so nacionalni in operativni programi varstva okolja, poročila o okolju, okoljevarstvena soglasja in okoljevarstvena dovoljenja ter njihove spremembe, razen podatkov, ki po predpisih niso dostopni javnosti, ali navedbo organa, pri katerem je soglasja ali dovoljenja mogoče dobiti, podatke o ukrepih, ki jih upravljavec sprejme ob dokončnem prenehanju obratovanja naprave, ter odločbe o dokončnem prenehanju obratovanja naprave, okoljska poročila in poročila o vplivih na okolje, podatke o ratificiranih mednarodnih pogodbah, ki se nanašajo na preprečevanje in zmanjševanje obremenjevanja okolja in podatke o varstvenih, varovanih, zavarovanih, degradiranih območjih, območjih okoljskih omejitev in drugih območjih, na katerih je zaradi varstva okolja, ohranjanja narave, upravljanja voda, varstva naravnih virov ali kulturne dediščine predpisan poseben pravni režim ali status.

8. Dostop do okoljskih podatkov

K 232. členu (dostop do okoljskih podatkov)

V obravnavanem členu so urejene določbe, ki prenašajo zahteve že omenjene Aarguške konvencije in Direktive 2003/4/ES.

Po določbi prvega odstavka morajo državni organi, organi občin, javne agencije, javni skladi in druge osebe javnega prava, nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb vsem zainteresiranim osebam omogočiti dostop do okoljskih podatkov v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja dostop javnosti do informacij javnega značaja.

V drugem odstavku je določeno, kaj se šteje za okoljski podatek, izpuščene pa so določbe, kateri okoljski podatki so absolutno javni (emisije, ...), saj je enaka določba že Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja.

V tretjem odstavku je urejeno delno odstopanje od Zakona o dostopu do informacij javnega značaja, Odstopanje se nanaša na upravljavca obrata, ki lahko zahteva, da se javnosti ne omogoči dostop do celotnega varnostnega poročila ali seznama nevarnih snovi v obratu in sicer iz razlogov, na podlagi katerih se lahko v skladu s predpisi o dostopu do informacij javnega značaja zavrne dostop do informacij javnega značaja. V takem primeru upravljavec obrata pripravi povzetek varnostnega poročila in seznama nevarnih snovi, iz katerih izključi podatke, ki niso javni. Takšna izjema je glede vsebine poročila ali seznama razumljiva, saj vsebuje podatke o nevarnih snoveh, ki se nahajajo v obratu.

Enaka kot v veljavnem zakonu ostaja ureditev, po kateri organi se lahko okoljski podatek, pridobljen prostovoljno in brez pravne obveznosti, posredujejo javnosti le ob pisnem soglasju osebe, ki je podatek dala, razen če gre za podatek o emisijah.

VIII. EKONOMSKI IN FINANČNI INSTRUMENTI VARSTVA OKOLJA

K 233. členu (namen in vrste)

V tem členu so določene vrste ekonomskih in finančnih instrumentov na področju varstva okolja, ki so v nadaljnjih členih podrobneje opredeljeni, pri čemer je upoštevano, da je Kjotski protokol k okvirni konvenciji ZN o spremembi podnebja prenehal veljati.

1. Okoljske dajatve

K 234. členu (okoljske dajatve za onesnaževanje okolja)

V tem členu so urejene okoljske dajatve za onesnaževanje okolja. Namen okoljskih dajatev je vključitev stroškov ukrepov varstva okolja in rabe naravnih dobrin ter odprave škode obremenjevanja okolja v ceno blaga in storitev, ki ga povzroča onesnaževanje oziroma obremenjevanje okolja nasploh. Okoljske dajatve za onesnaževanje so namenjene temu, da povzročitelji onesnaževanja okolja internalizira stroške onesnaževanja, ki jih sicer nosi družba kot celota. To lahko stori, če mu družba oziroma država »pove«, koliko znašajo ti stroški tako, da mu za onesnaževanje predpiše okoljsko dajatev. Višina le te naj bi bila po možnosti enaka ali vsaj sorazmerna z mejnim stroškom onesnaževanja in naj bi povzročitelja onesnaževanja okolja, ki je »onesnaževanje« zavezan plačevati, preko ponotranjenja stroškov onesnaževanja okolja vodila k ravnanju, ki okolje manj obremenjuje. Vodila naj bi torej do spremenjenega vedenja proizvajalcev in potrošnikov, ki je spodbujeno z ekonomskim razlogom (stroški) in ne neposredno prepovedjo ali zapovedjo določenega ravnanja. V primeru onesnaževanja zakon v predlaganem drugem in tretjem odstavku daje podlago za tri kategorije okoljskih dajatev za

onesnaževanje in njihovih zavezancev, ureditev okoljskih dajatev za rabo v 236. členu prepušča področni zakonodaji, pooblastilo za podrobnejše urejanje pa je prepuščeno vladi, ki je sprejela že osem tovrstnih uredb, na podlagi katerih se plačujejo okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida, okolja zaradi uporabe mazalnih olj in tekočin, okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže, okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme, okolja zaradi nastajanja izrabljenih gum, okolja zaradi uporabe hlapnih organskih spojin okolja zaradi odvajanja odpadnih voda in onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov.

K 235. členu (oprostitvev, vračilo, zmanjšanje ali odstopitev okoljskih dajatev za onesnaževanje okolja)

Ta člen določa, da pravica zavezanca do oprostitve ali zmanjšanja plačila okoljske dajatve ne izhaja iz samega zakona, ampak iz predpisa vlade, kolikor je v njem Vlada izkoristila pooblastilo in v zakonsko alternativno določenih primerih predvidela oprostitvev. Vlada mora pri oprostitvah upoštevati pravila o državnih pomočeh. Člen ureja tudi možnost, da Vlada predvidi odstop dajatve občini pod predpisanimi pogoji ali pa celo določi, da so določene dajatve prihodek občine. Vlada predpiše tudi način zbiranja okoljske dajatve, vsebino evidence o okoljski dajatvi ter obveznost poročanja in vsebino podatkov, ki jih je zavezanec za vodenje evidence dolžan poročati ministrstvu, pristojnem za okolje ali Finančni upravi Republike Slovenije.

K 236. členu (okoljske dajatve za rabo naravnih dobrin)

Ta člen določa, da je med okoljske dajatve treba šteti tudi različna povračila za rabo naravnih dobrin, ki pa so podrobneje predpisana v zakonih, ki urejajo rabo naravnih dobrin. Tipična tovrstna dajatev je na primer vodno povračilo, urejeno v Zakonu o vodah.

2. Finančna jamstva za namene varstva okolja

K 237. členu (finančno jamstvo)

Finančno jamstvo je eden od instrumentov, s katerim je mogoče zavarovati tveganje, da neka oseba ne bo izpolnila obveznosti, ki jo je prevzela nase na primer s sklenitvijo pogodbe, ali ji je naprtena z zakonom, in bo morala to obveznost izpolniti druga oseba. Z izdajo finančnega jamstva neka institucija (na primer banka ali zavarovalnica) jamči tej drugi osebi, da ji bo ob določenih pogojih izplačala sredstva za izpolnitev obveznosti, ki bi jo sicer morala izpolniti prva oseba. Finančnih jamstev je več vrst, v praksi pa so morda najbolj razširjene bančne garancije in zavarovalne police. Po določbah obravnavanega člena ima Vlada pristojnost, da s svojimi predpisi povzročiteljem obremenitve okolja naloži obveznost zagotovitve finančnih jamstev za zavarovanje izpolnitve predpisane obveznosti. Namen navedenih zahtev je v tem, da se zagotovijo denarna sredstva za plačilo stroškov izvedbe določenih obveznosti, ko jih zavezanci iz različnih razlogov ne bi izvedli, na primer upravljavci odlagališč, njihovo izvedbo pa bi morala zagotoviti država. Zakon omogoča povzročiteljem obremenjevanja okolja, da finančna jamstva pridobivajo praviloma, vendar ne izključno, v dveh oblikah. Prva možnost je sklenitev zavarovanja pri zavarovalnih družbah, druga pa je pridobitev bančne garancije pri ustreznih finančnih družbah. Na voljo so tudi druge oblike finančnih jamstev, saj zakon drugačnih oblik jamstev ne izključuje, pač pa njihovo eventualno določitev prepušča vladnemu predpisu. Vlada v predpisu, ki določi obveznost pridobitve finančnega jamstva, določi poleg same oblike predvsem primere, ko je takšno jamstvo treba zagotoviti, osebo, ki je do sredstev izplačil finančnega jamstva upravičena ter višino in čas trajanja jamstva. Pri določanju višine in časa trajanja jamstva Vlada upošteva različne kriterije, opredeljene v 3. točki tretjega odstavka

obravnavanega člena. Ti kriteriji se nanašajo na obseg dejavnosti ali ravnanja, ki je predmet jamstva, in predpisane zahteve v zvezi z ukrepi med opravljanjem dejavnosti ali po njenem prenehanju.

3. Kavcije in druge oblike varščin za namene varstva okolja

K 238. členu (kavcije in varščine)

Ta člen daje vladi pristojnost, da kot obvezne predpiše kavcije ali druge oblike varščin (na primer depozit) za tiste proizvajalce, ki so zavezani organizirano zagotavljanje vračila izrabljenih ali neuporabnih naprav, tehnologij, proizvodov ali njihove embalaže itd. Vlada lahko na podlagi določb tega člena predpiše kavcije ali druge oblike varščine tudi za potrošnike, ki izrabljene ali neuporabne naprave, tehnologije ali proizvode ali njihovo embalažo vrnejo proizvajalcu. Z njimi naj bi se spodbudilo željeno ravnanje proizvajalcev in potrošnikov in med drugim prispevalo tudi h krožnem gospodarstvu.

4. Sredstva proračuna države za naloge varstva okolja

K 239. členu (poraba sredstev proračuna države za naloge varstva okolja)

Ta člen omogoča državi porabo sredstev proračuna države za dodatne naloge varstva okolja (poleg financiranja državnih nalog varstva okolja), in sicer za namene izobraževanja in ozaveščanja, financiranja določenih programov in dejavnosti na področju varstva okolja ter spodbujanja na primer trajnostnih posegov v okolje, rabe obnovljivih virov energije in okolju prijazne proizvodnje.

VII. PRAVICA DO ZDRAVEGA ŽIVLJENJSKEGA OKOLJA IN NJENO PRAVNO VARSTVO

K 240. členu (varstvo pravice do zdravega življenjskega okolja)

V tem členu zakon opredeljuje možnosti pravnega varstva pravice do zdravega življenjskega okolja, prav tako pa podeljuje pristojnost varovanje te pravice tudi varuhu človekovih pravic.

VIII. OBVEZNE GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE VARSTVA OKOLJA

K 241. členu (obvezne državne gospodarske javne službe varstva okolja)

V tem členu so določene obvezne državne gospodarske javne službe na področju varstva okolja, člen pa podrobneje ureja tudi določene posebnosti glede njihovega izvajanja, možnosti opravljanja strokovnega nadzora in daje pooblastilo Vladi za sprejem ustreznih podzakonskih predpisov.

K 242. členu (obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja)

V tem členu so določene obvezne lokalne gospodarske javne službe na področju varstva okolja, člen pa podrobneje ureja tudi določene posebnosti glede njihovega izvajanja, možnosti opravljanja strokovnega nadzora in daje pooblastilo Vladi ter občinam za sprejem ustreznih podzakonskih predpisov.

IX. ORGANIZACIJE NA PODROČJU VARSTVA OKOLJA

1. Svet za trajnostni razvoj in varstvo okolja

K 243. členu (vloga, položaj in financiranje)

V tem členu se ohranja ureditev, po kateri je Svet za trajnostni razvoj in varstvo okolja posvetovalno telo ministra, pristojnega za okolje. Svet za trajnostni razvoj in varstvo okolja ima štirinajst članov, ki jih imenuje minister za pet let z možnostjo ponovnega imenovanja. Član sveta ne sme biti funkcionar ali uslužbenec državnih ali občinskih organov. Svet vodi predsednik, ki ga izmed sebe izvolijo člani sveta. Članstvo je razdeljeno po interesnih skupinah in sicer je predvideno, da je šest članov strokovnjakov za varstvo okolja, štirje člani so predstavniki nevladnih okoljevarstvenih organizacij, štirje člani so predstavniki gospodarstva. Zakon določa tudi predlagatelje. Delovanje članov Sveta ni poklicno. Ministrstvo zagotavlja finančne in administrativno-tehnične možnosti za delovanje Sveta.

K 244. členu (naloge Sveta)

V tem členu je določeno, da je Svet pri svojem delu neodvisen in samostojen, njegovo delo pa je javno. V drugem odstavku so zgolj primeroma naštet naloge, ki naj bi jih opravljal Svet in sicer je določeno, da Svet obravnava in sprejema stališča ter daje mnenja in pobude ministru na primer o stanju in trendih na področju varstva okolja in trajnostnega razvoja doma in v tujini, strategijah, programih in načrtih ter zakonodajnem urejanju varstva okolja in trajnostnega razvoja.

2. Strokovni svet za spodbujanje okolju prijaznih proizvodov

K 245. členu (Strokovni svet za spodbujanje okolju prijaznih proizvodov)

Obravnavani člen omogoča ministru, da ustanovi poseben svet, katerega naloga je strokovna obravnava vprašanj, ki se tičejo celovite politike proizvodov s stališča varstva okolja, podeljevanje znaka EU za okolje in vključevanja organizacij v sistem EMAS. V drugem odstavku je določena sestava strokovnega sveta, ki ga sestavljajo predstavniki ministrstva, občin, gospodarstva, nevladnih organizacij, ki imajo status nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu varstva okolja in nevladnih organizacij varstva potrošnikov. V tretjem odstavku so primeroma naštet naloge strokovnega sveta, ki se nanašajo na politiko do proizvodov glede varstva okolja, znaka EU za okolje in sistema EMAS.

3. Nevladne organizacije v javnem interesu

K 246. členu (opravljanje dejavnosti v javnem interesu)

Zakon v tem členu določa, da lahko status nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja pridobi nevladna organizacija, ki izpolnjuje pogoje po zakonu, ki ureja status nevladne organizacije v javnem interesu, in je ustanovljen zaradi delovanja na področju varstva okolja ter aktivno deluje na področju varstva okolja najmanj tri leta. Pogoje, ki jih mora izpolnjevati oseba iz prejšnjega odstavka, in merila za ugotavljanje njihovega izpolnjevanja, predpiše minister.

K 247. členu (podelitev statusa)

Ta člen določa, da minister podeli nevladni organizaciji, ki izpolnjuje pogoje iz prejšnjega člena, status nevladne organizacije v javnem interesu, z odločbo.

X. NADZOR

1. Inšpekcijski in finančni nadzor

K 248. členu (inšpekcijski in finančni nadzor)

V tem členu je urejen inšpekcijski in finančni nadzor nad določbami zakona in na njegovi podlagi izdanih podzakonskih predpisov. Z njo je na državni ravni za nadzor nad spoštovanjem predpisov in posamičnih okoljsko relevantnih aktov, določena pristojnost Inšpekcije za okolje, ki deluje v okviru Inšpektorata za okolje in energijo, nadzor pa opravljajo tudi nekatere druge inšpekcije na primer inšpekcija, pristojna za naravo ter organi npr. Policija. Člen ureja tudi določene druge posebnosti zadevnega nadzora, za ostala vprašanja pa napotuje na uporabo Zakona o inšpekcijskem nadzoru.

K 249. členu (načrtovanje inšpekcijskega pregleda za naprave, ki povzročajo industrijske emisije)

Ta člen v prvem odstavku določa, da mora inšpekcija, pristojna za varstvo okolja, pripraviti okoljski inšpekcijski načrt, v katerega so vključene naprave, ki povzročajo industrijske emisije, za katere je potrebno pridobiti okoljevarstveno dovoljenje. Drugi odstavek določa, kaj ta načrt vsebuje, v tretjem pa je določeno, da na podlagi navedenega načrta inšpekcija pripravlja programe za redne okoljske inšpekcijske preglede, ki vključujejo določitev pogostosti teh pregledov naprav na kraju samem. Določen je tudi časovni okvir za te preglede in obveza, da se, kadar se pokažejo neskladnosti, v pol leta po pregledu opravi dodatni pregled. V četrtem odstavku so navedena merila, ki se uporabljajo pri sistematičnem ocenjevanju okoljskih tveganj, v petem pa, kdaj se obvezno opravi inšpekcijski pregled. V šestem je vzpostavljena obveznost priprave poročila po vsakem pregledu in ostale naloge v zvezi poročilom, v zadnjem, sedmem odstavku pa je določena obveza rednega preverjanja in po potrebi tudi spreminjanja inšpekcijskega načrta.

K 250. členu (načrtovanje inšpekcijskega nadzora za obrate)

Tudi inšpekcijski nadzor nad obrati, ki zaradi nevarnih snovi predstavljajo nevarnost večjih nesreč (obrat SEVESO), je zaradi zahtev Direktive SEVESO (2012/18/EU, glej zlasti 20. člen) obsežneje urejen v posebni zakonski določbi. Inšpekcijski nadzor nad obrati zajema nadzor nad spoštovanjem predpisanih obveznosti za tovrstne obrate, pri čemer zakon izrecno opozarja, da je nadzor spoštovanja predpisanih zahtev treba izvajati tudi, če obrat (še) nima ustreznega dovoljenja in se torej formalno ne vodi kot SEVESO obrat, a iz značilnosti

(nevarnosti za nesreče) izhaja potreba po tovrstnem nadzoru (drugi odstavek). Tudi za te obrate zakon terja sistematičen in vnaprej načrtovan reden periodični nadzor na podlagi vnaprej pripravljenega načrta nadzora (tretji odstavek). Načrt nadzora nad SEVESO obrati mora vsebovati obvezne vsebine iz četrtega odstavka tega člena ter mora med drugim poleg vseh obratov ter njihovih posamičnih in potencialnih verižnih nevarnosti obsegati tudi podrobnejšo opredelitev postopkov (načina) rednih in izrednih inšpekcijskih pregledov. V petem odstavku je določeno, da se v načrtu opredelijo obrati, za katere je potreben vnaprej dogovorjene in časovno usklajen nadzor s strani več inšpekcij (usklajen inšpekcijski nadzor) ter navedejo vse inšpekcije, ki sodelujejo v tem nadzoru. Ta del načrta potrdi Vlada. Vsebinsko ustreznost načrta je inšpekcija dolžna redno spremljati in po potrebi prilagoditi spremembam predpisov oziroma znanstveno tehničnih spoznanj (šesti odstavek). Programi rednih pregledov, pripravljeni na podlagi omenjenega načrta, morajo zajeti vse obrate SEVESO, pri čemer se za različne kategorije (vrste obratov) določijo različno dolgi časovni razmaki rednih pregledov. Drugačni časovni okvirji za posamezen obrat so dopustni, če se inšpekcijski program izdela na podlagi sistematične ocene nevarnosti večjih nesreč za določen obrat – torej za točno določen obrat. Pri sistematičnem ocenjevanju pa mora upoštevati kriterije iz sedmega odstavka tega člena zakona. Določilo osmega odstavke je razumeti v smislu, da morajo biti prijave potencialnih kršitev predpisov s strani obratov SEVESO prednostno obravnavane. Diskrecija inšpekcije pri uporabi načela oficialnosti oziroma odločitvi o tem, ali bo na podlagi prijave začela inšpekcijski postopek, je zmanjšana, saj zakon domneva, da kršitve pri obratovanju obratov SEVESO predstavljajo večjo okoljsko nevarnost, zaradi česar je inšpekcija dolžna reagirati takoj, ko je to (objektivno) mogoče – torej ne glede na siceršnji vrstni red prijav oziroma obremenjenost z drugimi zadevami. Iz devetega odstavka pa izhaja, da je inšpekcija v primerih, ko ob rednem ali izrednem inšpekcijskem pregledu ugotovi večjo neskladnost s predpisi, pregled na kraju delovanja naprave inšpekcijski pregled dolžna ponoviti v roku šestih mesecev.

K 251. členu (skupen inšpekcijski nadzor)

Ta člen okoljski inšpekciji omogoča, da z namenom zagotavljanja učinkovitejšega nadzora (nekaterim) drugim inšpekcijam predlaga izvedbo usklajenega inšpekcijskega nadzora nad določeno pravno ali fizično osebo. V predlogu mora navesti razloge in namen usklajenega nadzora, udeležene inšpekcije ter rok in način izvedbe usklajenega nadzora. Če posamezna inšpekcija predlogu za usklajeni inšpekcijski nadzor nasprotuje, o njem odloči Vlada. Posamezna inšpekcija izvede inšpekcijski pregled naprave oziroma obrata v skladu s svojimi pristojnostmi ter v osmih delovnih dneh kopijo zapisnika s prilogami pošlje državnemu inšpekciji, pristojni za okolje. Že na zakonski ravni pa je določena obveza usklajenega nadzora, če bi prišlo do okoljske nesreče, v kateri je poškodovan obrat SEVESO.

K 252. členu (ukrepi inšpektorjev)

V tem členu so podrobno urejeni ukrepi inšpektorja, ki jih je ta pristojen odrediti ob ugotovljeni kršitvi predpisov ali posamičnih aktov. Ob splošnem pooblastilu, da lahko ob upoštevanju obveznosti, ki izhajajo iz zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov, odredi odpravo nepravilnosti oziroma uskladitev ravnanja s predpisom (1. točka prvega odstavka), so izrecno urejena še druga pooblastila inšpekcijskega ukrepanja. Nekatera med njimi je treba razumeti kot dolžnostna ravnanja. Tako je inšpektor ob umanjkanju posamičnega akta, zahtevanega s tem zakonom ali na njegovi podlagi izdanimi predpisi dolžan odrediti prepoved obratovanja ali izvajanja dejavnosti oziroma posega (6. do 10. točka). Člen zagotavlja inšpektorju možnost ukrepanja tudi v primerih kršitev predpisanih zahtev sistema PRO, kršitev, povezanih z obratovanjem odlagališča odpadkov, in podobno, ter v primerih neposredne nevarnosti za onesnaženje okolja ali življenje ali zdravje ljudi, prav tako pa določa možnosti ravnanja inšpektorja v določenih primerih neupoštevanja ukrepov, odrejenih s strani inšpektorja skladno

s tem členom. V osmem, devetem in desetem odstavku je urejen kontrolni monitoring, ki ga lahko odredi pristojni inšpektor. Člen podeljuje določene pristojnosti ukrepanja tudi drugim inšpektorjem, na primer inšpektorju, pristojnem za trg. Šestnajsti odstavek ureja še odgovornost singularnih in univerzalnih pravnih naslednikov inšpekcijskega zavezanca.

K 253. členu (ukrepi v primeru odvrženih ali puščenih odpadkov v okolju)

Ta člen ureja ukrepanje v primeru nezakoniti odvrženih ali puščenih odpadkov, kar predstavlja namerno ravnanje. Smetenje manjših kosov ali koščkov komunalnih odpadkov je lahko tudi nenamerno in je iz ukrepanja po tem členu izključeno, saj je preprečevanje in odprava posledic smetenja določena kot pristojnost občine. Če so na zemljišču v lasti države ali občine nezakonito odvrženi ali puščeni komunalni odpadki ali so med pretežno komunalnimi odpadki manjše količine gradbenih odpadkov, pa osebe, ki je odpadke odvrгла ali pustila, ni bilo mogoče ugotoviti ali ta ne obstaja, odredi pristojna inšpekcija izvajalcu javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov, da mora zagotoviti njihovo odstranitev, ta pa jih mora odstraniti v skladu s predpisi o ravnanju z odpadki. Če so na zemljišču v lasti države ali občine nezakonito odvrženi ali puščeni odpadki, ki niso komunalni odpadki ali mešanica komunalnih in gradbenih odpadkov, pa osebe, ki je odpadke odvrгла ali pustila, ni bilo mogoče ugotoviti ali ta ne obstaja, pristojna inšpekcija osebi, ki na območju te občine opravlja omenjeno javno službo, odredi, da mora zagotoviti njihovo odstranitev. V omenjenih primerih odredi odstranitev odpadkov državna inšpekcija, pristojna za okolje, če gre za odpadke na zemljišču v lasti države, če pa gre za odpadke na zemljišču v lasti občine, pa odredi odstranitev občinska inšpekcija. Stroške odstranitve omenjenih odpadkov nosi država, če gre za odpadke na zemljišču v lasti države, ali občina, če gre za odpadke na zemljišču v lasti občine. Ta člen tudi ureja situacijo, ko so odpadki odvrženi na zemljišču v zasebni lasti. V tem primeru stroške odstranitve nosi oseba, ki izvaja posest, razen če policija ali inšpekcija odkrije povzročitelja odvrženih ali puščenih odpadkov na zemljišču te osebe – v tem primeru stroške krije povzročitelj.

K 254. členu (izvršba s prisilitvijo)

Zaradi pomembnosti javnega interesa varovanja okolja in dejstva, da 1.000 eurov, kolikor znaša najvišja denarna kazen po Zakonu o splošnem upravnem postopku, gospodarskim subjektom praviloma predstavlja zanemarljiv znesek, so denarne kazni, ki so v tem členu določene v primeru izvršbe s prisilitvijo, precej višje. Če odmislimo višino minimalne oziroma maksimalne globe pa glede izvršbe s prisilitvijo velja splošna ureditev iz Zakona o splošnem upravnem postopku. Organ, ki opravlja izvršbo, mora zavezancu najprej zagroziti, da mu bo izrekel globo, če v določenem roku ne bo izpolnil svoje obveznosti. Če zavezanec v danem roku stori kaj takega, kar nasprotuje njegovi obveznosti, ali če ta rok preteče brez uspeha, se denarna kazen s katero je organ zagrozil, izterja, obenem pa inšpektor zavezancu določi nov rok za izpolnitev obveznosti in mu zagrozi z novo, višjo denarno kaznijo. Pri tem je razpon med minimalno in maksimalno denarno kaznijo v tem členu precejšen, kar kaže na željo zakonodajalca, da bi inšpektor zavezanca z vedno višjim zneskom le prisilil k spoštovanju inšpekcijske odločbe. V drugem odstavku je za izvršbo s prisilitvijo v primeru odstranitve odlagališča odpadkov, če upravljavec odlagališča odpadkov ne pridobi odločbe o dokončni odstranitvi odlagališča odpadkov iz devetega odstavka 206. člena tega zakona, predpisan izrek še višje globe za pravno osebo, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, in sicer od 40.000 do 300.000 eurov.

K 255. členu (zavarovanje terjatev države in občine z zastavno pravico)

Republika Slovenija in občina imata za zavarovanje svoje terjatve iz stroškov, nastalih v inšpekcijskem postopku, vključno z denarnimi kaznimi, izrečenimi v postopku izvršbe s prisilitvijo na podlagi tega zakona, do celotnega poplačila zakonito zastavno pravico na premoženjih in nepremičninah osebe, zoper katero sta začeli inšpekcijski postopek in odredili inšpekcijski ukrep.

K 256. členu (zagotovitev sredstev za izvedbo izvršbe po drugi osebi v interesu države)

V tem členu zakon ureja situacijo, v kateri zavezanec obveznosti za izpolnitev nedelarne obveznosti iz inšpekcijske odločbe deloma ali v celoti ne izvrši v določenem roku, spoštovanje tega roka pa je nujno zaradi izvršitve sodbe Sodišča EU ali odprave kršitev iz obrazloženega mnenja Komisije EU. V takem primeru pristojni inšpektor naloži državi izvršitev odločbe v imenu in na račun zavezanca.

XIV. POSEBNE DOLOČBE

V tem poglavju se ohranjajo določbe ZVO-2 o lastnini, upravljanju in varstvu naravnih dobrin v najširšem smislu. Lastninska vprašanja posameznih delov narave so sicer urejena v področnih zakonih, ki urejajo varstvo ali rabo naravnih dobrin (zakon, ki ureja vode, zakon, ki ureja morsko ribištvo, zakon, ki ureja rudarstvo, ipd.), ki se v svojih določbah sklicujejo na splošni zakon, ki ureja lastnino, upravljanje in varstvo naravnih dobrin. Ta najbolj splošni zakon je ravno zakon, ki ureja varstvo okolja, zato je smiselno, da generalno določena vsebina na tem področju ostane urejena v tem zakonu, kot krovnem zakonu glede ravnanj z naravnimi dobrinami.

1. Odpoved pravici do vložitve tožbe v upravnem sporu

K 257. členu (odpoved pravici do vložitve tožbe v upravnem sporu)

Ta člen določa, da če se vse stranke in stranski udeleženci po vročitvi odločbe ali sklepa, ki ju izda ministrstvo na podlagi tega zakona, pisno ali ustno na zapisnik pri ministrstvu odpovedo pravici do vložitve tožbe v upravnem sporu, postaneta odločba ali sklep pravomočna z dnem, ko se zadnji od upravičencev do vložitve tožbe odpove tej pravici.

2. Koncesija na naravnih dobrinah

K 258. členu (predmet in plačilo koncesije)

V tem členu sta urejena koncesija na naravnih dobrinah in plačilo za koncesijo na naravnih dobrinah. Država ali občina lahko podeli koncesijo za upravljanje, rabo ali izkoriščanje naravne dobrine, ki je v njeni lasti ali ima na njej zakonito pravico upravljanja ali gospodarjenja, pravni ali fizični osebi, če je ta usposobljena za njeno izvajanje.

K 259. členu (koncesijski akt)

V tem členu so določene minimalne zahteve za vsebino koncesijskega akta, ki je podlaga za podelitev koncesije na naravni dobrini. Koncesijski akt lahko izda le Vlada ali pa občina.

K 260. členu (druga vprašanja koncesije)

V tem členu je določena splošna klavzula o smiselni uporabi določb zakona, ki ureja koncesije za gospodarske javne službe, če vsebina ni urejena s tem zakonom.

XV. KAZENSKE DOLOČBE

K 261. (hujši prekrški), k 262. (prekrški), k 263. (lažji prekrški), k 264. (najlažji prekrški), k 265. (prekrški pripravljavca plana) in k 266. (izrekanje globe v hitrem postopku) členu

S temi členi zakon določa prekrške po tem zakonu in predpisuje globe za te prekrške.

XVI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

K 267. členu (predpisi Vlade)

V tem členu zakon podaljšuje veljavnost predpisov, ki jih je Vlada sprejela ali jim je podaljšala veljavnost na podlagi določb ZVO-2. Gre za vrsto podzakonskih aktov, ki jih je Vlada sprejela od leta 2004 ob uveljavitvi ZVO-1, in potem z ZVO-2 podaljšala njihovo veljavnost. Posvojitev večine podzakonskih predpisov je primerna zato, ker se z novim predlogom zakona vanje ne posega, hkrati pa ti predpisi tudi delno prenašajo določene direktive in se v tem delu ne spreminjajo. Med temi predpisi ostajajo v veljavi tudi predpisi, na podlagi katerih je trenutno uveljavljena proizvajalčeva razširjena odgovornost za električno in elektronsko opremo, baterije in akumulatorje, gume, vozila, embalažo, nagrobne sveče, zdravila in fitofarmacevtska sredstva, ki vsebujejo nevarne snovi. S tem členom zakon določa tudi roke za pripravo določenih podzakonskih predpisov na podlagi zakona.

K 268. členu (predpisi ministra)

V tem členu zakon podaljšuje veljavnost predpisov, ki jih je minister sprejel na podlagi določb ZVO-2, ali pa je bila z ZVO-2 podaljšana njihova veljavnost. Posvojitev večine podzakonskih predpisov je primerna zato, ker se z novim predlogom zakona vanje ne posega, hkrati pa ti predpisi tudi delno prenašajo določene direktive in se v tem delu ne spreminjajo. S tem členom zakon tudi določa, da izda minister uskladi podzakonski predpis, s katerim podrobneje predpiše vsebino glede monitoringa stanja okolja (stanja tal in zraka ter površinskih in podzemnih voda). Prav tako zakon določi, da mora minister sprejeti nov predpis v zvezi z metodologijo za ugotavljanje opuščene industrijskega območja in opuščene odlagališča odpadkov.

K 269. členu (predpisi občin)

Ta določba od občin zahteva, da svoje predpise, sprejete na podlagi ZVO-2, uskladijo z določbami tega zakona najkasneje v dveh letih po uveljavitvi tega zakona. Pomembna je tudi določba, da se do izteka tega roka uporabljajo določbe predpisov, ki so veljale do uveljavitve tega zakona, po izteku tega roka pa se prenehajo uporabljati, če so v nasprotju s tem zakonom.

K 270. členu (pridobitev nepremičnin in premičnin za opravljanje dejavnosti zbiranja, predelave ali odstranjevanja odpadkov v last)

V tem členu zakon določa, da mora pravna ali fizična oseba, ki opravlja dejavnost obdelave odpadkov (razen če gre za primer časovno omejene veljavnosti okoljevarstvenega dovoljenja na manj kot dve leti ali če gre za okoljevarstveno dovoljenje za premično napravo po predpisu, ki določa obdelavo odpadkov v premičnih napravah) in pravna ali fizična oseba, ki zbira odpadke do 13. 4. 2027 pridobiti v last nepremičnine in premičnine, ki jih potrebuje za izvajanje svoje dejavnosti, to so zemljišče, na katerem izvaja svojo dejavnost, stavbo, naprava, če je ta

potrebna za opravljanje dejavnosti, ter prevozna sredstva, enaka obveznost pa velja tudi za osebo, ki je vložila vlogo za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja za napravo iz 68. člena ZVO-1 za predelavo ali odstranjevanje odpadkov ali za predhodno skladiščenje nevarnih odpadkov ali vlogo za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja za napravo ali dejavnost 82. člena ZVO-1 za predelavo ali odstranjevanje odpadkov ali vlogo za pridobitev potrdila iz tretjega odstavka 20. člena ZVO-1 za vpis v evidenco zbiralcev odpadkov.

K 271. členu (končanje postopkov za pridobitev odločbe o dovolitvi opravljanja priglāsene dejavnosti)

V tem členu zakon določa, da se postopki za pridobitev odločbe o dovolitvi opravljanja priglāsene dejavnosti iz 36. člena ZVO-2, začeti pa ne končani do uveljavitve tega zakona, končajo v skladu s tem zakonom.

K 272. členu (postopki za pridobitev okoljevarstvenih dovoljenj za prenehanje statusa odpadka v vsakem primeru posebej)

Določba 30. člena ZVO-2, ki se nanaša na pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja za predelavo odpadkov v vsakem primeru posebej v ta zakon niso prenesene, zato je v tem členu določeno, da se ti postopki, ki do uveljavitve tega zakona še niso bili dokončani, ustavijo.

K 273. členu (vzpostavitev informacijske rešitve glede podatkov o odpadkih in ravnanju z njimi)

V tem členu je določeno, da ministrstvo vzpostavi informacijsko rešitev iz četrtega odstavka 223. člena tega zakona v štirih letih od uveljavitve tega zakona. Do vzpostavitve informacijske rešitve iz četrtega odstavka 223. člena tega zakona se uporablja informacijski sistem o ravnanju z odpadkih iz 56. člena Uredbe o odpadkih (Uradni list RS, št. 77/22 in 113/23). Vlada uskladi Uredbo o odpadkih (Uradni list RS, št. 77/22 in 113/23) z določbo 223. člena tega zakona v enem letu po uveljavitvi tega zakona.

K 274. členu (končanje postopkov celovite presoje vplivov na okolje in že izvedena celovita presoja)

Ta člen določa, da se postopki celovite presoje vplivov na okolje, začeti na podlagi ZVO-2, končajo po določbah ZVO-2. Prav tako iz člena izhaja, da se odločbe in mnenja, izdana v postopku celovite presoje vplivov na okolje, štejejo za mnenja, izdana v procesu strateške okoljske presoje.

K 275. členu (končanje postopkov zaradi insolventnosti, prisilnega prenehanju in likvidacijo nad povzročiteljem obremenitve)

Postopki zaradi insolventnosti, sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti, prisilnega prenehanja in likvidacije, ki so bili nad povzročiteljem, ki ga bremenijo okoljske obveznosti, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo po določbah 65. člena ZVO-2.

K 276. členu (strateška karta hrupa in operativni program)

Ta člen določa, da obstoječa Strateška karta hrupa šteje za Strateško karto hrupa po tem zakonu. Določa tudi, da se obstoječi Operativni program varstva pred hrupom šteje za Akcijski načrt varstva pred hrupom iz 98. člena tega zakona. ZVO-3 je namreč področje varstva pred hrupom uredil bolj podrobno, kakor so področju urejanja namenjeni operativni programi.

K 277. členu (sklenitev zavarovanja odgovornosti za okoljsko škodo)

Zakon določneje definira izvajalce dejavnosti iz prvega odstavka 65. člena tega zakona, ki morajo zavarovati svojo odgovornost za nastanek okoljske škode v skladu s 65. členom tega zakona, zato je določeno, da morajo to zavarovanje skleniti najkasneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

K 278. členu (obstoječe naprave, ki povzročajo industrijske emisije, obstoječe druge naprave in dejavnosti in obstoječi obrati)

Ta člen določa, da se obstoječe naprave, v kateri se izvajajo dejavnosti, ki povzročajo industrijske emisije po določbah 110. člena ZVO-2, štejejo za naprave, v katerih se izvajajo dejavnosti, ki povzročajo industrijske emisije iz 171. člena tega zakona, obstoječe druge naprave in dejavnosti po določbah 126. člena ZVO-2, se štejejo za druge naprave in dejavnosti po določbah iz 189. člena tega zakona, obstoječi obrati po določbah 131. člena ZVO-2 pa se štejejo za obrate po določbah iz 194. člena tega zakona.

K 279. členu (obstoječa okoljevarstvena dovoljenja za naprave, ki povzročajo industrijske emisije)

Ta člen določa, da se obstoječa okoljevarstvena dovoljenja za naprave, ki povzročajo industrijske emisije iz 110. člena ZVO-2, štejejo za okoljevarstvena dovoljenja iz 171. člena tega zakona.

K 280. členu (obstoječa okoljevarstvena dovoljenja za druge naprave in dejavnosti)

Ta člen določa, da se okoljevarstvena dovoljenja za druge naprave in dejavnosti iz 126. člena ZVO-2, štejejo za okoljevarstvena dovoljenja iz 189. člena tega zakona.

K 281. členu (obstoječa okoljevarstvena dovoljenja za obrate)

Ta člen določa, da se okoljevarstvena dovoljenja za obrate iz 131. člena ZVO-2, štejejo za okoljevarstvena dovoljenja iz 194. člena tega zakona.

K 282. členu (obstoječe izhodiščno poročilo)

Ta člen se nanaša na obveznost upravljavca o predložitvi izhodiščnega poročila, ki je bila določena v prehodni določbi 286. člena ZVO-2. Po tej določbi so morali obstoječi upravljavci dejavnosti in naprav iz 68. člena ZVO-1, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega in ki so na dan ZVO-2 obratovali na podlagi pravnomočnega okoljevarstvenega dovoljenja in ministrstvu na podlagi določb ZVO-1 in na njegovi podlagi sprejetih predpisov še niso predložili ocene možnosti onesnaženja tal in podzemne vode ali izhodiščnega poročila, so morali predložiti oceno možnosti onesnaženja tal in podzemne vode iz četrtega odstavka 112. člena ZVO-2 ali delno izhodiščno poročilo iz petega in devetega odstavka 112. člena ZVO-2 najkasneje v roku šestih mesecev po uveljavitvi ZVO-2.

K 283. členu (prekršek za nepredložitev izhodiščnega poročila za naprave, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega iz 68. člena ZVO-1)

Ker je rok za predložitev ocene možnosti onesnaženja ali delnega izhodiščnega poročila po določbi 286. člena ZVO-2 že potekel, se glede na določilo prejšnjega člena določa le prekršek za tiste upravljavce, ki obveznosti po tej prehodni določbi ZVO-2 niso izpolnili.

K 284. členu (obstoječa odločba o razgradnji)

Ta člen določa, da se obstoječa odločba o razgradnji iz šestega odstavka 125. člena ZVO-2 šteje za odločbo o razgradnji iz sedmega odstavka 188. člena tega zakona.

K 285. členu (zaznamba obstoječih odlagališč, za katere je izdano okoljevarstveno dovoljenje)

Ta člen ureja zaznambo obstoječega telesa odlagališča odpadkov in zanj javnopravno omejitev prepovedi prometa s telesom odlagališča odpadkov za namene, ki niso odlaganje odpadkov. Za ta namen ministrstvo najkasneje v 1 letu po uveljavitvi tega zakona po uradni dolžnosti pošlje sodišču okoljevarstvena dovoljenja za obratovanje odlagališč odpadkov, ki so postala pravnomočna pred uveljavitvijo tega zakona, sodišče pa na njihovi podlagi odredi zaznambo z omenjeno omejitvijo. Tretji odstavek ureja situacijo, ko obstoječe okoljevarstveno dovoljenje nima ustrezno določenih nepremičnin, na katerih je odlagališče odpadkov tako, da se ta dovoljenja popravijo. Takšno prehodno določbo je vseboval že ZVO-2 v 291. členu, ki pa se ni izvedla, zato je treba izvedbo zaznambe ponovno urediti v tem zakonu.

K 286. členu (končanje postopkov izdaje in spremembe okoljevarstvenih dovoljenj izdanih na podlagi ZVO-1)

Ta člen določa, da se postopki za prenehanje obratovanja dejavnosti in naprav iz 68. člena ZVO-1, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, pričeti po določbah 81. člena ZVO-1 pred uveljavitvijo tega zakona, dokončajo po določbah 188. člena tega zakona, postopki za prenehanje obratovanja dejavnosti in drugih naprav iz 82. člena ZVO-1, pričeti po določbah 85. člena ZVO-1 pred uveljavitvijo tega zakona, se dokončajo po določbah 193. člena tega zakona in postopki za prenehanje obratovanja obrata iz 86. člena ZVO-1, pričeti po določbah 91.c člena ZVO-1 pred uveljavitvijo tega zakona, se dokončajo po določbah 202. člena tega zakona. Ta člen določa tudi, da se morajo navedena okoljevarstvena dovoljenja ob prvi spremembi uskladiti z določbami tega zakona o okoljevarstvenih dovoljenjih ter tudi razveljavitev posameznih okoljevarstvenih dovoljenj za posamezne dele okolja iz 82. člena ZVO-1 in izdajo enotnega dovoljenja istemu upravljavcu za obratovanje iste naprave ali izvajanje iste dejavnosti.

K 287. členu (končanje postopkov izdaje in spremembe okoljevarstvenih dovoljenj na podlagi ZVO-2)

Ta člen določa, da se postopki za izdajo ali spremembo okoljevarstvenega dovoljenja za naprave, ki povzročajo industrijske emisije iz 110. člena ZVO-2, ter za druge naprave in dejavnosti iz 126. člena ZVO-2 ter obrate iz 131. člena ZVO-2, začeti na podlagi ZVO-2, končajo po določbah ZVO-3. Ministrstvo mora obstoječa okoljevarstvena dovoljenja, izdana na podlagi 110., 126. in 131. člena ZVO-2 ob njihovi prvi njihovi spremembi uskladiti z določbami iz 177., 178., 183., 192. in 197. člena tega zakona. Ta člen določa tudi, da ministrstvo potrdi celotno izhodiščno poročilo, ki ga je moral upravljavec predložiti na podlagi prehodne določbe iz 286. člena ZVO-2 z odločbo o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja, s katero se določijo zahteve za zagotavljanje varstva tal in podzemne vode in zahteve za obratovalni monitoring stanja tal in podzemne vode.

Zaradi specifičnosti zahtev, ki jih je določil Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja, ZVO-2A (Uradni list RS, št. 23/24), je ta zakon določil izjemo glede njegove uporabe in sicer je določil, da se postopki, začeti na podlagi 7. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja, ZVO-2A (Uradni list RS, št. 23/24), končajo v skladu z ZVO-2.

K 288. členu (končanje postopkov prenehanja obratovanja naprave ali obrata iz ZVO-1)

Ta člen določa, da se postopki za prenehanje obratovanja dejavnosti in naprav iz 68. in 82. člena ZVO-1, končajo po določbah ZVO-3, ki so bolj dodelane. Takšnih postopkov za obrate iz 86. člena ZVO-1 ministrstvo ne vodi, zato zanje ni predvidena prehodna določba.

K 289. členu (končanje postopkov prenehanja obratovanja naprave ali obrata iz ZVO-2)

Ta člen določa, da se postopki za prenehanje obratovanja dejavnosti in naprav oz. obratov iz 110., 126. in 131. člena ZVO-2, končajo po določbah ZVO-3, ki imajo bolj natančno določene zahteve.

K 290. členu (končanje postopkov začasnega prenehanja obratovanja naprave)

Ta člen določa, da se postopki za začasno prenehanje obratovanja dejavnosti in naprav iz 110. in 126. člena ZVO-2, končajo po določbah ZVO-2. Začasno prenehanje po ZVO-2 za obrate iz 131. člena ni bilo določeno zato, ministrstvo ne vodi takšnih postopkov za obrate.

K 291. členu (končanje postopkov odvzema okoljevarstvenega dovoljenja za napravo ali obrat ter postopkov začasne prepovedi obratovanja naprave)

Ta člen določa, da se postopki za odvzem okoljevarstvenega dovoljenja in postopki o začasni prepovedi obratovanja naprave, ki povzročajo industrijske emisije iz 110. člena ZVO-2, začeti na podlagi 124. člena ZVO-2, končajo po določbah ZVO-3. Enako pravilo se uporabi tudi za dokončanje postopkov odvzema okoljevarstvenega dovoljenja za naprave in dejavnosti iz 126. člena ZVO-2 in obrate iz 131. člena ZVO-2.

K 292. členu (obstoječi sklep o mirovanju pravic in obveznosti iz okoljevarstvenega dovoljenja)

Ta člen določa, da se obstoječi sklep o mirovanju pravic in obveznosti iz okoljevarstvenega dovoljenja iz drugega odstavka 123. člena ZVO-2 šteje za odločbo o začasni prekinitvi obratovanja naprave ali njenega dela iz tretjega odstavka 186. člena ZVO-3.

K 293. členu (obstoječa dovoljenja za začasno ali občasno čezmerno obremenitev okolja s hrupom in dokončanje postopkov)

Ta člen določa, da se obstoječa dovoljenja za začasno ali občasno čezmerno obremenitev okolja s hrupom iz prvega odstavka 141. člena ZVO-2, štejejo za dovoljenja za začasno čezmerno obremenitev okolja s hrupom iz 205. člena ZVO-3. Postopki za izdajo dovoljenja za začasno ali občasno čezmerno obremenitev okolja s hrupom iz prvega odstavka 141. člena ZVO-2 se končajo po določbah 141. člena ZVO-2.

K 294. členu (obstoječe dovoljenje za odstranitev odlagališča odpadkov)

Ta člen določa, da se obstoječe dovoljenje za odstranitev odlagališča odpadkov iz 142. člena ZVO-2, se šteje za dovoljenje za odstranitev odlagališča odpadkov iz 206. člena ZVO-3.

K 295. členu (vzpostavitev informacijskih rešitev)

Ta člen določa, da ministrstvo vzpostavi informacijske rešitve do rokov, ki so navedeni v 316. členu. Gre za različne informacijske rešitve, ki se bodo uveljavljale postopoma.

Drugi odstavek določa prehodni režim do vzpostavitve informacijskih rešitev in določa, da se z ministrstvom posluje po obstoječem režimu.

K 296. členu (vzpostavitev evidence naprav in dejavnosti za naprave in dejavnosti, za katere ni potrebno pridobiti okoljevarstvenega dovoljenja)

Ta člen določa prehodno obdobje do vzpostavitve evidence naprav in dejavnosti za naprave in dejavnosti, za katere ni potrebno pridobiti okoljevarstvenega dovoljenja in sicer tako, da se ohranja obstoječi način poslovanja, kot je določen v podzakonskih predpisih. Določa tudi, da se obstoječa potrdila štejejo za potrdila o vpisu po tem zakonu, razen za potrdila o vpisu pridobljena na podlagi tretjega odstavka 8. člena Uredbe o mejnih vrednostih emisije hlapnih organskih spojin v zrak iz naprav, v katerih se uporabljajo organska topila (Uradni list RS, št. 35/15, 58/16, 54/21, 44/22 – ZVO-2 in 49/22), ki se štejejo za okoljevarstvena dovoljenja po 189. členu tega zakona, ker gre za dovoljevanje odstopanj od predpisanih mejnih vrednosti.

K 297. členu (obstoječa pooblastila ter uskladitev registra)

Ta člen v prvem odstavku določa, da se obstoječa pooblastila za izvajanje prvih meritev in obratovalnega monitoringa, ki so bila izdana na podlagi ZVO-2 ali na podlagi ZVO-1 štejejo za potrdila po tem zakon, vendar samo do izteka njihove veljavnosti.

Drugi odstavek pa se nanaša na register varstva okolja, ki ga mora ministrstvo posodobiti na določbe 226. člena v roku šestih mesecev. Opozoriti velja, da se bo evidenca iz 3. točke tretjega odstavka 226. člena posodobila v večjem obsegu šele, ko bodo začele veljati določbe 208. in 209. člena o vpisu v evidenco naprav in dejavnosti za katere ni potrebno pridobiti okoljevarstvenega dovoljenja.

K 298. členu (obstoječa potrdila za izvajanje obratovalnega monitoringa)

Ta člen določa, da se obstoječa potrdila za izvajanje obratovalnega monitoringa iz šestega odstavka 101.a člena ZVO-1 ali osmega odstavka 151. člena ZVO-2 do izteka veljavnosti posameznega potrdila štejejo za pooblastila iz tega zakona. Zakon več ne določa, da oseba iz druge države članice, ki je v tej državi članici upravičena izvajati obratovalni monitoring, pridobi potrdilo ministrstva za vpis v evidenco iz prvega odstavka tega člena, s tem členom se poenoti obravnava vseh, ki lahko izvajajo obratovalni monitoring v Republiki Sloveniji.

K 299. členu (skrbnik varstva okolja)

V tem členu zakon določa, da se skrbnik varstva okolja iz 66. člena ZVO-2 šteje za skrbnika varstva okolja iz 116. člena tega zakona. ZVO-2 je imel v 66. členu posebna pravila o skrbniku varstva okolja, ki jih je zakon vzpostavil na novo, saj se je v praksi izkazalo, da prej (ZVO-1) pooblaščenec za varstvo okolja ni imel večjih pooblastil s katerimi bi lahko pripomogel k izboljšanju ravnanja z okoljem. Vodstva podjetij so pogosto menila, da izpolnijo zakonske zahteve zgolj z imenovanjem določene osebe na to funkcijo, brez realnih pričakovanj pri opravljanju njihovih nalog. Zakonodajalec je v ZVO-2 s preimenovanjem iz pooblaščenca za varstvo okolja v skrbnika varstva okolja štel, da bo skupaj z novimi nalogami in obveznostjo zaposlitve oziroma pogodbe, prišlo na tem delu do izboljšanja stanja. Skrbnik varstva okolja je

obvezen v vseh primerih kadar gre za povzročitelja obremenitve, ki mora pridobiti okoljevarstveno dovoljenje za napravo iz 171. člena tega zakona ali za obrat iz 194. člena tega zakona ali okoljevarstveno dovoljenje za predelavo ali odstranjevanje odpadkov iz 189. člena tega zakona. Njegove naloge so sedaj opredeljene v drugem odstavku 116. člena tega zakona precej široko. Kljub spremembam je praksa pokazala, da povzročitelji, ki morajo imeti skrbnika varstva okolja z njegovo določitvijo še vedno prepogosto zgolj izpolnjujejo zakonsko zahtevo in skrbnik v dejanskem procesu poslovanja še vedno ni imel večje vloge in vpliva. V 111. členu tega zakona je posebej urejena obveznost skrbnika varstva okolja v primerih po začetku stečajnega postopka, kar je podrobno obrazloženo k 111. členu tega zakona.

K 300. členu (obstoječi nacionalni program varstva okolja, operativni programi varstva okolja in programi varstva okolja občine)

Na podlagi te določbe se obstoječi nacionalni program varstva okolja in operativni programi varstva okolja ter programi varstva okolja občine, sprejeti na podlagi določb ZVO-1 in ZVO-2, štejejo za programe, sprejete na podlagi tega zakona.

K 301. členu (obstoječe potrdilo, izdano v postopku celovite presoje vplivov na okolje)

Ta člen določa, da se potrdilo, ki je bilo izdano v postopku celovite presoje vplivov na okolje na podlagi 46. člena ZVO-1, s katerim je ministrstvo ugotovilo, da so vplivi izvedbe plana na okolje sprejemljivi, šteje za potrdilo iz drugega odstavka 84. člena ZVO-2. Ta zakon namesto izdaje potrdila oz. upravne odločbe uvaja nov institut mnenja o sprejemljivosti plana, kar je podrobneje obrazloženo k 111. členu tega zakona.

K 302. členu (obstoječi sklep iz predhodnega postopka)

Ta člen določa, da se sklep, ki ga je izdalo ministrstvo v predhodnem postopku v povezavi s postopkom presoje vplivov na okolje na podlagi 51.a člena ZVO-1, in odločba izdana na podlagi osmega odstavka 90. člena ZVO-2, štejejo za odločbo, izdano na podlagi 148. člena tega zakona. ZVO-2 je namreč določil, da ministrstvo v predhodnem postopku izda odločbo in ne več sklepa, kot je to določal ZVO-1, saj se v predhodnem postopku odloča o pravicah pravnih in fizičnih oseb – skladno s splošno veljavnimi pravili upravnega prava je treba o tem odločiti z odločbo in ne s sklepom.

K 303. členu (obstoječe okoljevarstveno soglasje in sklep o njegovi spremembi)

Ta člen določa, da se okoljevarstveno soglasje, izdano na podlagi 61. člena ZVO-1, in okoljevarstveno soglasje, izdano na podlagi 100. člena ZVO-2, šteje za okoljevarstveno soglasje, izdano na podlagi 159. člena tega zakona. Ta člen tudi določa, da se sklep o spremembi okoljevarstvenega soglasja, in sklep, izdan na podlagi 101. člena ZVO-2, šteje za sklep, izdan na podlagi 160. člena tega zakona.

K 304. členu (območje odlagališča odpadkov, obstoječega neaktivnega odlagališča odpadkov in opuščena odlagališča odpadkov)

Ta člen do sprejetja predpisa iz prvega odstavka 61. člena (območja okoljskih omejitev) tega zakona določa, kateri posegi se lahko načrtujejo in izvajajo na območju odlagališča odpadkov, obstoječega neaktivnega odlagališča odpadkov in opuščena odlagališča odpadkov (posegi, s katerimi se ne posega v telo odlagališča ali ne vpliva na stabilnost odlagališča odpadkov). S ciljem zagotovitve spoštovanja ciljev varstva okolja pri načrtovanju in izvajanju posegov v okolje, pa bo na podlagi prvega odstavka 61. člena tega zakona Vlada predpisala natančna merila za določitev območij okoljskih omejitev in pravila, ki na območju odlagališča odpadkov,

obstoječega neaktivnega odlagališča odpadkov in opuščenega odlagališča odpadkov omejujejo posege v okolje ter zagotavljajo spremljanje stanja okolja.

K 305. členu (obstoječe odločbe o izvedbi preprečevalnih ukrepov ali sanacijskih ukrepov)

Ta člen določa, da se obstoječe odločbe o izvedbi preprečevalnih ukrepov iz 110.d člena ZVO-1 in odločbe iz tretjega odstavka 164. člena ZVO-2, štejejo za odločbe iz tretjega odstavka 47. člena tega zakona. Odločbe o odreditvi sanacijskih ukrepov, izdane na podlagi tretjega odstavka 110.e člena ZVO-1 ali, prvega ali drugega odstavka 165. člena ZVO-2, se štejejo za odločbe iz četrtega odstavka 68. člena tega zakona. Prav tako je določeno, da se odločbe o ugotovitvi, da okoljska škoda ni nastala, izdane na podlagi osmega odstavka 168. člena ZVO-2, štejejo za sklepe o ustavitvi postopka iz tretjega odstavka 73. člena tega zakona.

K 306. členu (obstoječe inšpekcijske odločbe)

Zakon določa, da se inšpekcijske odločbe, izdane na podlagi ZVO-2 pred uveljavitvijo tega zakona, štejejo za odločbe, izdane na podlagi tega zakona, in se izvršujejo po določbah tega zakona.

K 307. členu (končanje postopkov potrditve sprejemljivosti planov)

Zakon določa, da se postopki potrditve sprejemljivosti plana, začeti na podlagi 84. člena ZVO-2, končajo po določbah ZVO-2, saj ta zakon namesto izdaje potrdila oz. upravne odločbe uvaja nov institut mnenja o sprejemljivost plana, kar je podrobneje obrazloženo k 111. členu tega zakona. Začeti postopki se morajo zato iz tega razloga končati po ZVO-2.

K 308. členu (končanje predhodnih postopkov)

Ta člen določa, da se predhodni postopki v povezavi s postopkom presoje vplivov na okolje, ki so bili pričeti po določbah 51.a člena ZVO-1 pred uveljavitvijo tega zakona, dokončajo po določbah ZVO-1. Predhodni postopki v povezavi s postopkom presoje vplivov na okolje, začeti na podlagi 90. člena ZVO-2, pa se končajo po določbah ZVO-2. Razlikovanje je potrebno, saj je ZVO-2 namreč določil, da ministrstvo v predhodnem postopku izda odločbo in ne več sklepa, kot je to določal ZVO-1.

K 309. členu (končanje postopkov izdaje okoljevarstvenega soglasja ali njegove spremembe)

Ta člen določa, da se postopki za izdajo okoljevarstvenega soglasja ali njegove spremembe, začeti na podlagi 57. člena in 61.a člena ZVO-1, končajo po določbah ZVO-1. Postopki za izdajo okoljevarstvenega soglasja ali njegove spremembe, začeti na podlagi 100. člena in 101. člena ZVO-2, pa se končajo po določbah ZVO-2.

K 310. členu (končanje postopkov izvedbe preprečevalnih ukrepov)

Ta člen določa, da se postopki za izdajo odločbe o izvedbi preprečevalnih ukrepov iz tretjega odstavka 110.d člena ZVO-1, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, končajo po določbah ZVO-1. Postopki za izdajo odločbe o izvedbi preprečevalnih ukrepov iz tretjega odstavka 146. člena ZVO-2, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, pa se končajo po določbah ZVO-2.

K 311. členu (končanje postopkov izdaje odločbe o izvedbi sanacijskih ukrepov)

Ta člen določa, da se postopki za izdajo odločbe o izvedbi sanacijskih ukrepov iz drugega odstavka 110.e člena ZVO-1, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, končajo po določbah ZVO-1 - razen v delu, ki se nanaša na sodelovanje in pravno varstvo – v takem primeru se postopki za izdajo odločbe o izvedbi sanacijskih ukrepov iz drugega odstavka 110.e člena ZVO-1, pričetih pred uveljavitvijo tega zakona, pri katerih javnost še ni uveljavila pravice do sodelovanja iz devetega odstavka 110.e člena in 110.g člena ZVO-1, za sodelovanje zainteresirane javnosti in njeno pravno varstvo uporabijo določbe iz 73. člena tega zakona.

Ta člen določa tudi, da se postopki za izdajo odločbe o izvedbi sanacijskih ukrepov iz drugega odstavka 165. člena ZVO-2, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, končajo po določbah ZVO-2 - - razen v delu, ki se nanaša na sodelovanje in pravno varstvo - če javnost še ni uveljavila pravice do sodelovanja iz sedmega odstavka 168. člena ZVO-2, za sodelovanje zainteresirane javnosti in njeno pravno varstvo uporablja 73. člen tega zakona.

K 312. členu (veljavnost poročil o okolju)

Ta člen določa, da se poročila o okolju iz 156. člena ZVO-2 štejejo za poročila o okolju iz 228. člena tega zakona.

K 313. členu (končanje postopkov o prekršku)

Ta člen določa, da se postopki o prekrških začeti na podlagi 259., 260., 261. in 262. člena ZVO-2, končajo po določbah ZVO-2.

K 314. členu (uskladitev glede prenosa pristojnosti vodenja upravnih postopkov z Agencije Republike Slovenije za okolje na ministrstvo)

Po uveljavitvi Uredbe o spremembi Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 101/21) je bila pristojnost za vodenje upravnih postopkov s področij, ki jih je urejala Uredba o organih v sestavi ministrstev z Agencije Republike Slovenije za okolje prenesena na Ministrstvo za okolje in prostor. Uredba je za naprej namreč drugače določila stvarno pristojnost, in sicer tako, da Agencija Republike Slovenije za okolje ne opravlja več upravnih nalog na podlagi Zakona o varstvu okolja, z izjemo opravljanja upravnih in strokovnih nalog v zvezi z odgovornostjo za preprečevanje oziroma sanacijo okoljske škode.

Agencija Republike Slovenije za okolje je začela naloge po spremenjenem tretjem odstavku 14. člena Uredbe o organih v sestavi ministrstev izvrševati 1. septembra 2021, zato vse upravne naloge, z izjemo upravnih in strokovnih nalog v zvezi z odgovornostjo za preprečevanje oziroma sanacijo okoljske škode, od 1. 9. 2021 dalje opravlja ožje ministrstvo.

V skladu z Zakonom o spremembah Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 163/22), ki je na novo določil ministrstva, ki sestavljajo Vlado Republike Slovenije, je bilo na podlagi drugega odstavka 22. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb) za vodenje in odločanje v upravnih postopkih na podlagi ZVO-2 pristojno Ministrstvo za naravne vire in prostor. Na podlagi Sklepa o datumu prenosa nedokončanih postopkov (Uradni list RS, št. 32/23) je bilo nato za vodenje in odločanje v upravnih postopkih na podlagi ZVO-2 od 1. 4. 2023 dalje pristojno Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo. S to prehodno določbo se zaradi uvedbe novega zakona in prenehanja veljavnosti ZVO-2 prenos pristojnosti za začete upravne postopke na Agenciji Republike Slovenije za okolje mora ponovno določiti.

Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 - ZDeb) v drugem odstavku 22. člena določa, da če zakon ne določa drugače, ostane organ, ki je kot stvarno pristojen začel postopek, pristojen tudi tedaj, kadar se med postopkom spremenijo okoliščine

za določitev stvarne pristojnosti, ali se spremeni zakon tako, da določa za odločanje v upravni zadevi stvarno pristojnost drugega organa. Ker so bile naloge Agencije Republike Slovenije za okolje spremenjene z uredbo, je prišlo do ustalitve pristojnosti skladno z ZUP. Kljub temu pa se zaradi prehodne določbe v ZVO-2 in zgoraj navedenega Sklepa o datumu prenosa nedokončanih postopkov vse istovrstne vloge že rešujejo na Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo, zato je predlagano, da se s to določbo v tem zakonu določi izjema od uskladitve pristojnosti in bi se za postopke, ki na dan uveljavitve tega zakona še ne bodo končani, predvidi, da se dokončajo na Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo. Obenem se v izogib posegu v pridobljeno pravico do pritožbe za te postopke omogoča vložitev pritožbe na Vlado.

K 315. členu (prenehanje veljavnosti)

Ta člen določa, kateri predpisi prenehajo veljati z dnem uveljavitve tega zakona.

K 316. členu (začetek veljavnosti)

Ta člen v prvem odstavku določa običajen vakacijski rok za začetek veljavnosti zakona. V drugem odstavku določa, da se posamezne določbe tega zakona, ki so vezane na vzpostavitev informacijskih rešitev začnejo uporabljati s posameznimi datumi kot je zapisano.